

8R-0

D 3137

1

VASILIE ALECSANDRI

LIBRĂRIE ȘI BUCUR DE FETE
ELENA DOAMNIA CERNĂUȚI
Biblioteca elevilor

46

OPERE COMPLETE

PARTEA ÎNTEIA

TEATRU

8 - OCT. 2019

VOLUMUL IV.

DRAME.

15 IUN. 1973

(Opere complete Vol. IV.)

BUCUREȘTI

Editura Librăriei SOCECŪ & Comp.

7, Calea Mogoșoel 7.

1875

38.800

BIBLIOTECA INST. PED.
PEDAGOGICĂ ÎNĂLȚEI KÖNYVTÁRA
19-Mareș Marosvásárhely

Stabil. Litho-Typografie: SOCECŪ SANDER & TECLU.

[3990].

DRAME

CETATEA NEAMȚULUI

PERSOANE:

Sobieschi, regele Poloniei.

Iablonovschi, hatmanul armatei polone.

Potoschi, aghiotantul lui Sobieschi.

Șolman, căpitan bătrân de cetate.

Tudora, fiica lui.

Farcaș, tânăr ostaș român.

Galu,

Ghețu, } plăeși.

Mircea, }

Un străjer român.

O sentinelă polonă.

Un român bătrân.

O română.

Un copilandru.

Un soldat polon.

Trei plăeși.

Români, române, statul major polon, aghio-
tanți, armata polonă.

CETATEA NEAMȚULUI¹⁾

SĂU

SOBIESCHI ȘI PLĂEȘII ROMÂNII

DRAMĂ ISTORICĂ ÎN 3 ACTE.

Scenele se petrec la cetatea Neamțului, în anul 1686.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă malurile pirăului Neamț, cu o punte peste el: dealuri în fund, cu o cărare ce șerpucse pe coastele lor, și în stânga casa lui Șolman.

SCENA I.

Galu, Ghețu, Mircea (în fața scenei), **Români**
și **Române** (învărtesc o horă pe malul pirăului.)

Galu. — Mândră ți ne-o dat Dumnezeu de sărbeara icoanei lui Ștefan Vodă!

Ghețu. — Mândră, fărtate, și strălucită ca numele Marelui Voevod ce-o apărat țara noastră, 40 de ani în șir, cu brațul său cel nevinovat!

1) Subiectul acestei drame e tras din nouela istorică a d-lui C. Negruți.

Gal. — Astăzi are să s'adune tot poporul de prin munți și de prin văi, ca să meargă sus, la cetatea Neamțului spre închinare d'înaintea icoanei sfântului Ștefan, după datina strămoșască.

Mircea. — (mai în fund, privind spre dealuri) Eată'î cum vinu din toate părțile, căduri, căduri. Par' că se coborū turme de oi de pe coastele Ceahlăului.

Ghețu. — Însă nu 'l zăresc pe moș Șoïman, căpitanul cetății... De ce oare-o întârzieț în casa lui? (arată casa din stânga.)

Gal. — Vezi că aji a să fie cununia fetei lui, Tudora, cu Farcaș aprodul, și s'a fi gătind de nuntă.

Ghețu. — Da s'o întors Farcaș de la Eși?

Gal. — Ba 'ncă nu... S'așteaptă să cadă pe nică pe ceas.

Ghețu. — Numai de 'i-a fi dat voie Cantimir Vodă.

Gal. — N'ai grijă despre asta, căci Farcaș îi frate de cruce cu căpitanul Turculeț, și căpitanul Turculeț îi mâna dreaptă a lui Cantimir Vodă.

Mircea. — Eaca și moș Șoïman cu Tudora.

SCENA II.

Cet de'nainte, Șoïman, Tudora (eșind din casă.)

Șoïman. — Vin', Tudoro, și 'ți șterge ochii, fata mea, că Farcaș, logodnicul tău, trebuie să sosască aji negreșit.

Tudora. — (tristă) Să te-audă Dumnezeu, tată; dar'...

Șoiman. — Ce?.. te 'ndoștî poate de cuvântul lui Farcaș?.. cel mai vrednic și mai voinic aprod a lui Cantimir Vodă?

Tudora. — Ba nu, tată... Știu că el mă iubește, și că de-a trebui să treacă chiar pin foc, el a trece ș'a veni; însă o presimțire dureroasă îmi muncește sufletul de astă noapte!

Șoiman. — (îngrijit) Ce presimțire?.. Poate c'ăi visat ceva?

Tudora. — O! dar; am visat un vis îngrozitor!.. Par' că năvălise peste biata țară un potop de sânge!.. Farcaș se lupta p'între valuri, și valurile tot creștea împregiurul lui, pên' ce-o atinsu zidurile cetății de pe deal.

Șoiman. — Ferească Dumnezeu sfântul!.. Destule nenorociri o cădută pe biata Moldovă: locuste, secete, năvăliri de Tătari, de Turci, de Unguri, de Leși!.. vrajbe între frați, neunire, împărecheri!.. toate relele ce potă aduce stîngerea unui neam întreg!.. Ferească Cel de sus, să nu 'fî fie vorba 'ntr'un ceas rău, fata mea, că mi se ocerește inima când gîndesc la câte-o pătimitu bifeii locuitorii!.. Dar' ce stăm noi de vorbim de astea, când ađi a să fie cununia ta?.. Veđi.. fiicăii și fetele s'o adunatu la horă, și glocu voios, că doar' sîntem în vreme de pace... Eaca și tovarășii mei de cetate: Galu, Ghețu și Mircea, care s'o coboritu din deal pentru ca să te privească în haîne de mireasă. Nu 'i așa, fraților?

Gal. — Așa, moș Șoimane... Să trăești, Tudoro, și să fii fericită după cum dorim și după cum dorești!

Tudora. — Mulțumim d-voastră... Să ne fie traiul bun la toți Români!

Șoiman. — Amin! (cătră plăeși) De mult v'ați coborâtă din cetate?

Gal. — De cu răsăritul Soarelui.

Șoiman. — Și câți oameni o rămasă de pază în lăuntru?

Gal. — Nouă plăeși, tot uuul și uuul.

Șoiman. — Prea bine; nouă plăeși români plătescū cât nouă-dăci de volnici. (cătră Români) Copii!.. gătiți-vă să mergem în cetate ca să ne 'nchinăm icoanei sfentului Ștefan.

Români. — Hai să mergem, hai să mergem.

Șoiman. — Și dac' a sosi Farcaș, pe când ne-omū întoarce de la cetate. omū face nunta Tudori.

Români. — Noroc bun, noroc bun! Hai la cetate.

Șoiman. — Tăcere... Datina strămoșască este ca cea mai frumoasă fată din munți să căute 'n ziua asta cânticul lui Ștefan Vodă... Cine vreți voi ca să cânte?

Români. — Tudora să cânte, Tudora.

Șoiman. — Auđi, fata mea?... Ci că tu ești cea mai frumoasă d'între toate... Cântă dar.

Tudora. — Bucuros, tată.

Cântecul lui Ștefan Vodă.

Ștefan, Ștefan Domn cel mare,

Sămēn pe lume nu are

De cât numai mândrul Soare!

Din Suciava când el sare,

Pune peptul la hotare,
Ca un zid de apărare.

Brațul seü fără 'nctare
Bate oardele Tatare,
Bate cetele Maghiare,
Bate Leși din fuga mare.
Bate Turci pe zmei calare
Și 'i scutesce de 'ngropare!

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare!
Țera 'i mică, țera 'i tare,
Și dușmanul spor nu are!
Lumea 'ntrégă stă 'n mirare!
Căci precum în Cer un Soare,
Unu 'i Stefan Domn cel Mare!

Români. — (cu entuziasm) Ura!

(Se văd alergând pe dealuri câțiva Români spărieți, cari strigă:
Săriți!.. agiutorii!.. dușmanii!..)

Români. — (mergând spre fund) Ce este? Ce se fie?

Șoiman. — Ce larmă s'aude?

(Fărcaș se arată pe deal, urmărit de un soldat polon. Luptă între
amândoi. Polonul cade ucis. — Musică la orhestră.)

Tudora. — Eaca Fărcaș, Fărcaș!

Români. — Fărcaș aprodul!

Șoiman. — Fărcaș în luptă cu un Leah! (strigă) Nu
te da, Fărcaș băete, că venim și noi. (cătră Români) Pe
Leah, copii!

Români. — (voind să alerge spre deal) Pe Leah!.. pe Leah!

Șoiman. — Ba nu; stați locului... N'are Fărcaș ne-
voie de-agiutor împotriva unui dușman singur.

Tudora. — Tată, tată!.. poate se mi'l omoare!..

Șoiman. — Tac!, copilă, că nu știi ce spui... Românul are șapte suflete 'ntr'insul!.. Eaca Leahul slăbește... Farcaș îl stringe de-aproape... Leahul cade... Ura! să trăești Farcaș!

Românii. — Ura! Farcaș!

(După ce cade Polonul, Farcaș aleargă pe deal, se coboară, trece puntea și vine în scenă.)

SCENA III.

Cei de'nainte, Farcaș.

Farcaș. — La arme, fraților!.. la coase... la topoare, c'o intrată sabie 'n țară!

Românii. — Leșii?

Farcaș. — Leșii cu craiul lor Sobiețki!

Șoiman. — Sărmana țară!

Farcaș. — Sobiețki o venit cu toată puterea sa și cu toți hatmanii țării leșești, încât o pustietă locurile pe unde-o trecută... Toți locuitorii 'și-o părăsită casele de-o pribegitū prin fundul codrilor, căci n'o rămas colț de pământ neprădat și nestricat de dușmani!.. Ba 'nc'o tăiet pe Doamna Rucsanda, fiica lui Vasile Vodă, și s'o cercat să iee pe sfânta Paraschiva din biserica Trii-Erarhilor.

Șoiman. — Ce nelegăuire!.. Ș'o luat-o?

Farcaș. — Ba nu; căci călugării o închisū porțile, și, de sus, de pe turn, o chîematū blăstēmul Ceriului asupra dușmanilor!.. Atunci, hatmanul cel mare, Iablonovski, o poroncit oamenii lui să se retragă.

Șoïman. — Puî de Români, călugări!

Farcaș. — Leșii s'o retrasă diu Eșî; dar' o luatû in robie pe Mitropolitul, ș'acum vinû spre munți... La arme cu toții, fraților, că ue-agîunge potopul!

Tudora. — (în parte) Visul meu se împlinește!

Șoïman. — Pe unde-ai lăsat dușmanii?

Farcaș. — Aproape de-aici!.. (mergând mai în fund și arătând în dreapta) Priviți colo norul cel de colb care se 'nalță pên' la Ceriû?... Leșii, fraților, Leșii!

Șoïman. — La clopot, copii!.. Trageți clopotul de larmă, ca să s'adune Români de prin toate unghiurile munților.

(Cățiva Români esû alergând priu stînga și strigând: La clopot! la clopot!)

Șoïman. — Și voi, cu toții, bărbați, femei, copii, pe-apărare!.. Înarmați-vă cu ce 'ți găsi, și dați de moarte, ca să nu dică litfa e'o intrat în țara noastră ca 'ntr'un sat fără câni.

(Se aude în cullse clopotul de dandana, și se vedû vîndû prin munți mulțime de Români înarmați.)

Români. — La arme!.. la arme!

(Esû, alergând între cullse, și se întorcî îndată înarmați cu coase, topoare, sinețe și parl.)

Farcaș. — Să mi'y dai mie, moș Șoïmane, ca să 'i duc eû la luptă.

Șoïman. — Tu să mi'y duci, Farcaș, că eû merg să apăr cetatea.

Tudora. — (apucând pe Farcaș de braț) Farcaș, eû vin cu tine!

Farcaș. — (cu dragoste) Vin', Tudoro, draga mea!.. și de-a fi se murim, omū peri 'mpreună tot de-o lovitură!

Români. — Pe Leși, Români!.. Orî ei, orî uoi!

Farcaș. — Veniți cu mine, fraților, și se nu cruțați păgânul, că el nu v'a cruța... Eată'î că se vedū!

Români. — (ridicând armele in sus) Pe moarte, pe moarte!

Farcaș. — Pe moarte! Mai bine se murim. decât se robim! (Pleacă înainte in dreapta, fiind pe Tudora de mână. Români il urmăză cu entuziasm.)

SCENA IV.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea.

Șoiman. — Galu, Ghețu, Mirce, stați pe loc... Unde vè duceți?

Galu. — La luptă!

Șoiman. — Nu 'î treaba noastră s'alergăm înainte dușmanului. Datoria noastră 'î s'apărăm cetatea Neamțului, care ne-o 'ncredințat-o Cantimir Vodă. Hai la cetate.

Galu. — Cum?... Sè ne 'nchidem între ziduri, când frații noștri infruntă moartea la lumina Soarelui!.. Șoimane, reū cuvânt ai rostit!..

Șoiman. — Tac!, Galule, că tu, de și ai cărunțit, tot îți sburdă inima mai pe sus decât muntea... Luptă vreî tu?... Luptă 'î avea in apărarea cetății!.. Moarte vreî tu?... Moarte-omū găsi cu toții; căci mai bucurosi ne-omū îngropa sub risipurile cetății, decât s'o inchi-năm dușmanului.

Mircea. — Ean ascultați ce svoană s'aude?

(Se aude in depărtare un șgomot de voci și inpușcături.)

Șoiman. — Negreșit Româniî s'o întelnită cu Leșii ș'acum s'o înclăștată la luptă! (ridicând mâinile către Cer) Doamne Dumnezeu! părinților noștri!.. fie-ți milă de femeile și de copiii noștri!.. Întinde mâna ta și umbrește-aeste locuri nenorocite!..

Mircea. — (de pe punte) Șoimane, Șoimane!.. norul se tot apropie!.. Mi'î teamă pentru-ai noștri!

Șoiman. — Facă-se 'n voia Domnului!

Gal. — (pe punte, privind în dreapta) Șoimane, Româniî noștri sântă puși în risipă!.. Leșii îi alungă și 'î ucidă!.. Hai într'agiutorii să perim și noi cu densii!

Șoiman. — Ce agiutorii o să le dăm noi, patru oamini, împotriva unui oștiri întregi?.. Hai mai bine la cetate ca s'o apărăm pîn' la cel de pe urmă om! (se îndreaptă spre punte.)

Mircea. — Stați, că zăresc o fată alergând în coacă.

Toti. — Unde 'î?.. care 'î?

SCENA V.

Cei de'nainte, Tudora (vine alergând cu părul despletit, ținând în mîna dreaptă o pală, și în mîna stîngă un steag polon.)

Șoiman. — (zărind-o) Tudora! (o stringe în brațe.)

Tudora. — (ecscaltată) Tată, tată!.. sîntem perduți!

Toti. — Perduți!

Tudora. — Româniî noștri s'o lovită cu toată oastea lui Sobietki, și, după o luptă crâncenă, o fostă biruți!

Toti. -- (cu desperare) Româniî biruți!

Tudora. — Cei mai mulți din ei o perită strigând:

'Să trăească Moldova!.. Farcaș s'o luptat și se luptă încă ca un zmeu!.. Pe unde trece el, cadu Leșii ca snopurile de grâu subt săcere... 'L-am văduț cu ochii mei făcend minuni de vitejie, și smuncind steagul ista din mănile unui căpitan leah, pe care 'l-o ucis... el mi 'l-o dat ca să 'l duc sus in cetate, pentru ca să nu cadă ear' in mănile dușmanului.

Șoiman. — Ați auditu?... Frații noștri suntu in ristipire!.. Nu ne rămâne decăt s'alergăm la cetate... 'Tudoro, vin' cu noi.

Tudora. — Ba nu, tată... Ține steagul, că eu mă întorc ca să gășesc pe Farcaș.

Șoiman. — Nu te 'ngriji tu de el, că 'i voinic de frunte, și el esă chiar din gura lupului... Vin' cu noi, fata mea, că ne 'i fi de-agiutoriū in cetate... Tu ne 'i inchide ochii, dac' a vrea Domnul ca să murim.

(Mare șgomot in drepta; răcnete, vaete, inpușcături, zinghete de arme.)

Tudora. — Eată'yi! eată'yi că vinu!.. Eată armica leșască!

Șoiman. — Să nu perdem vreme... Hai, pën' a nu cădea de vii in mănile păgănuului.

(Toți plcă spre fund, trecu puncta și intră in culisele din stanga.)

SCENA VI.

Românul bătrân, româncea, copilandrul.

(Cățiva Români, femei și copii intră alergând spre scenă: soldații poloni îi alungă; luptă între ei. — Muzică la orchestră. — Un soldat polon prinde din fugă pe un bătrân și voiesce să 'l injunghie.)

Românul bătrân. — Omoară-mă, păgâne, că m'am săturat de-a videa nenorocirile Moldovii!

Copilandrul. — (aruncându-se între bătrân și soldatul polon) Ticălosule!.. vrei să omori un bătrân cu părul alb?

(Soldatul polon lasă pe bătrân și apucă pe copil, îl trântesc la pământ, și voiesce să 'l ucidă.)

Româncea. — (incleștându-se de brațul soldatului) Nu da, păgânule, că 'Y copilul meu!.. Ucide-mă pe mine; na, lovește! (își arată sinul) Lovește sinul care 'l-o hrănit, dar' lasă copilul!

(Cei-l-alți soldați se răpedu și prindă robii pre Români.)

(Se aud trîmbițele armatei în dreapta. Armata începe a defila în sunetul muzicii și se așază în rând; după dânsa intră Românii robiți și injugați la tunuri.)

SCENA VII.

Sobieschi, Iablonovschi, Potoschi, aghiotanți,
statul major.

Potoschi. — (intrând mai înainte și anonțând) Maiestatea Sa craiful Sobiețki!.. (cătră armată) La front!.. Sus armele

(Muzica cântă o fanfară de onoare. Steagurile se plăcă d'înainte la Sobieschi. Soldații prosintă armele.)

Sobieschi. — (se închină la steaguri) Ostași!.. sînt mul-

țemit de voi!.. V'ați purtată cu vrednicie la luptă!..
Unde suntu robii?

Potoschi. — (arătând Românii) Eată'î, Maiestatea Văstră!

Sobieschi. — Să 'î lege ca să 'î ducă in Polonia,
și care din ei a cerca să fugă, să 'î impuște!

(Potoschi se închină și merge spre ofițerii din fund ca să le comu-
nice poroncle regelui.)

Iablonovschi. — Fie'mî ertat, Maiestatea Văstră,
a vă observa că acești oameni s'au purtată vitejește, și
că nu merită așa asprime!..

Sobieschi. — (fără a'î asculta, se primblă posomorit pe scenă).
Neam obraznic și sumeț!.. Niște țeranî fără arme să
'ndrăzuească a să măsura cu oastea mea și a'mî ucide
o mulțime de viteji de-ai mei!.. Să 'ndrăzuească o țară
mică ca aceasta a să improtivi mie, craiului Sobieț-
ki! mântuitorii Vieni! Invingătorii Sultanului Moha-
med IV!.. Foc și sânge am să las in urmă'mî, pentru
ca să pomenească vecinic de mine! (tare) Iablonovski!..

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Maiestate!

Sobieschi. — (încet) Câți ostași de-ai noștri au pe-
rită, de când amă intratū in Moldova?

Iablonovschi. — Mulți, căci Domnul Cantimir!..

Sobieschi. — (surios) Cantimir!.. O!.. să mă 'ntorc
eu in Polonia făr' a pune mâna pe el!.. Mișelul! s'o
ascuns in lagărul Turcilor, in loc să casă la câmp de
bătăle și să dee ochi cu mine!

Iablonovschi. — Asta n'ar fi nimică pentru gloria
Maiestății Văstre care-o biruit atâți dușmanii mai in-
semnați și mai puternici decât Cantimir Vodă; dar'
Moldovenii și cu Tătarii ne-au făcutū mare stricăciune,

otrăvind fontănile, arzând fenațele de pe câmpuri, urmărind armia noastră, ca o turmă de lupi, și ucigând tot ce găsa în calea lor. Caii noștri au peritū mai toți!.. Cea mai mare parte din tunuri au rămasū pe drum, și ostașii Maiestății Voastre cerū, în gura mare, a eși din această țară blăstemată, unde-au pătimitū toate chinurile și toate rēlele.

Sobieschi. — (cu măn̄te) Iablonovschi!..

Iablonovschi. — (cu mândrie) Maiestate!.. de-oīū ști chiar că 'i urgisi pe bētrānul Iablonovschi, care te slujește cu credință de cānd te-ai suit pe tronul Poloniei, eū 'mī-oīū face datorica de a'ți spune adevērul!.. Mare greșalā au fost a noastră că ne-amū dușmānitū fără nici o pricinā cu vecinii noștri Moldoveni; cāci ei arū fi pututū fi pentru Țara leșascā un zid de apērare improtiva nāvālirilor din Rēsārit. Ar fi trebuit sē dām māna cu dēnsii, in loc sē cāutām a'ī subgūga.

Sobieschi. — Prea tārđiū imī dai sfaturi, Iablonovschi. Moldova e destinată a fi o provincie a Crāiei leșești, și mē giur pe numele meū cā așa va fi, precum dic eū.

Iablonovschi. — Maiestate!.. Acum sūntū 40 de anī de cānd trāesc tot pe cāmpul rēsboaelor; am bētrānit cu arma 'n mānā, ș'am cunoscut ce plātescū Moldovenii la luptā, cānd își apērā țara și neatirnarea lor... Ei plātescū mult, Māria ta!.. Crede-mē pe mine, care 'mī-am jertfit toată vieța pentru gloria lui Sobieschi; dā poroncā armiei de întors in Polonia, cāci de cānd amū intratū in Moldova, cu gānd de a o supune,

amă perdată nebunește găumătate din ostașii noștri; ș'acum, această armie ce s'aŭ luptat ș'aŭ biruită sub zidurile Vieni, samănă mai mult c'o armie pusă 'n risipă decât c'o oaste învingătoare!

Sobieschi. — (pe gânduri, în parte) Are dreptate bētrānul Iablonovschi... (tare) Vrednicul meu general, îți mulțemesc că 'mî-ai vorbit astfel, fără sfială, când s'atinge de gloria mea. Tu ești cel mai bun sprijin al tronului meu, și pe tine te voi asculta... Dă poroncă de plecare.

(Iablonovschi se închină și se apropie de statul major.)

(Se aude bucurmând în cetate.)

Sobieschi. — Ce sunet s'aude?

Potoschi. — (înaintând) Un buciom ce răsună în cetatea Neamțului; el cheamă Români! la răsboi.

Sobieschi. — Ear'!.. răsboi! vre! ei?... Fie!.. răsboi! le voi da!.. Îndreptați tunurile spre cetate.

(Soldații îndreptă tunurile spre culisele din stânga și se pregătesc de răsboi.)

Iablonovschi. — E! aș! dice, Ma!estate, sē lāsăm cetatea asta și sē ne urmăm drumul înainte... Avem tunuri de câmp, nu de asalt.

Sobieschi. — (aprin) Ba!.. pre numele patronului meu!.. Nu va dice lumea că o cetate s'aŭ arătat d'ina-intea lui Sobieschi, fără a i sē cuceri!.. N'avem tunuri?... Vom lua-o dar cu mâinile.

Potoschi. — Numele Ma!estății tale îi destul tun!

Sobieschi. — Potoschi! pe tine te însărcinez sē dai

asalt acestui cuib de hoți... ș'ascultă: să nu rămăie
peatră pe peatră!

(Potoschi se închină și se întoarce spre oaste ca să dea poroncă de asalt.)
(Se aude între culisele din dreapta un sgomot de luptă.)

SCENA VIII.

Cer de'nainte, **Farcaș** (prins de Poloni intră, smucându-se din
mânte lor.)

Farcaș. — Mort mi'ți lua rob, dar' viū niciodată!
(Polonii îl apucă de mână și 'l ținū în loc) Ticăloșilor!.. vë pu-
neți dëce împotriva unui om!

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Un ostaș moldovan robit în bătăie,
și care nu vrea să se supuie.

Sobieschi. — Un ostaș moldovan?... să 'l aducă
înaintea Noastră.

(Soldații aduc pe Farcaș d'înaintea lui Sobieschi.)

Sobieschi. — Ce ești tu?

Farcaș. — Ostaș de-a lui Cantimir Vodă.

Sobieschi. — Cantimir!.. Tot ascuns șede în lagă-
rul Turcilor, mișelul?

Farcaș. — Mișel nu poate fi apărătorul Moldovii!..
El îi în țara lui cât și tu în țara ta!

Sobieschi. — Ți'i prea lungă limba, voînice!.. Țe
sama să nu 'ți-o scurtez.

Farcaș. — (cu mândrie) În mâna ta sânt... Poți să 'mi
tai și capul; dar' de plecat nu 'l-oîū pleca niciodată
d'înaintea dușmanului țerii mele!

Sobieschi. — Nicî când dușmanul îi învingător ca
mine?

Farcaș. — Învingătorii, tu?.. care ai intrat hoștește în Moldova ș'acum te întoreci rușinat în Polonia?.. Mare ți este deșertăciunea, dacă te crezi învingătorii!.. Privește ți oastea obosită și 'ngîmătățită!.. Mergi de vezi drumurile pe unde-ai trecut acoperite cu trupuri de Leși, ș'apoi te fălește că ești învingătorii!.. Ai năvălit la noi fără veste; ți-ai călcat cuventul ce l-ai dat, acu un an lui Cantimir, de a fi prietinel nostru, și ce-ai isbutit?.. Ai ucis câțiva creștini nevinovați, ai ars câteva sate, ai prădat câteva mănăstiri, ș'acum te furișezi ca un lup urmărit de zevodii!.. Sobiețki! mare ți'î numele!.. mici ți 'să faptele!

Sobieschi. — (furios, pune mâna pe sabie) Sumețule!..

Farcaș. — (cu un ris spasmodic) Sobiețki!.. cât ești tu de mare și de puternic, ești rid de mânia ta; căci noi, Români, sîntem deprinși a videa moartea cu ochii!

Sobieschi. — Dacă ești deprins a videa moartea cu ochii, mori în fața Soarelui! (face un semn soldaților.)

(Soldații trag săbii și încungtură pe Farcaș.)

Farcaș. — Sobiețki!.. să știți, de la Farcaș Românul, că nu 'î vrednic pentru tine să omori voșnici ca mine!

Sobieschi. — Spîndurați'l!..

Farcaș. — (tresărind) Să mă spîndure pe mine!.. Hei!.. că doar' nu pere Românul cu una eu două. (smuncesece un baltag din mâinile unui soldat, îl ridică asupra soldaților și 'l poartă rapide) În lături, păgânilor, că eu sînt Farcaș aprorul!

(Farcaș se isbește p'ntre Poloni, apucă pe punte, se oprește puțin de strică puntea cu baltagul, ș'apoi pleacă fugînd spre munte. Soldații se aruncă după el, dar' se opresc la capra punții dărîmate. Vr'o câțiva trag cu puscele în Farcaș.)

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul reprezintă interiorul cetății Neamțului: în dreapta, pe planul I-ii, poarta cea mare e închisă; în fund, în stânga, se adă un turn, în care păzește un plăeș; de la poartă până la turn, zidul cetății e cu metereze; de-alungul zidului este o galerie de lemn pe care stău de pază câțiva Români înarmați; în stânga, pe al doilea plan, se adă o capelă cu fereste gotice, luminată în intru. La ridicarea cortinei se audă din timp în timp tunuri depărtate care bat în ziduri. Plăeșii cără bolovan pe galerie. Începe a însera.

SCENA I.

Șoiman, Galu, Ghețu, Mircea, străjerul român, plăeșii.

Șoiman. — Hai, voînici!.. cu inimă! cărați mereu la bolovanii pe galerie ca să 'i aruncăm în capul Leșilor, când or mai cerca vr'un asalt... Ei ne trimetă ghîulele din tunuri... Noi suntem mai darnici și le plătim cu petre... scumpe.

Mircea. — Nu știu de 'să scumpe; dar' știu că 'să grele, și pe care 'l-a agîunge bolovanul ista... halal de dînsul!.. Bună parte a avea. (arată un bolovan mare și 'l duce pe galerie.)

Șoiman. — (spre turn) Străjării!

Străjerul român. — Aud.

Șoiman. — Deschideți ochii în patru, și 'i țintește pe lagărul leșesc. De 'i zări vr'o mișcare de oamini, să ne dai de știre.

Străjerul român. — Bine.

Șoiman. — Și tu, Mirceo, primblă-te cu plăeșii de-a lungul zidului, și fiți tot cu mâna pe cucoșul puștii.

Mircea. — N'ai grijă, moș Șoimane. . . Care Leah a trece prin calea puștii, a și culege un plumb.

Șoiman. — (coborîndu-se în scenă) Ei! măi, Galule, îți place?.. Luptă cereași?.. Eaca luptă.

Gal. — Îmi place, Șoimane; dar' pare-mi-se că s'apropie funia de par.

Șoiman. — Fie cum a vrei Cel de sus!.. Știu încalte că n'or dice Leșii c'o luatū cetatea cu mâna, ca un cuib de rîndunele. . . De cincî zile-acu, toată oastea lui Sobiețki tabără în valea Neamțului și prin munții de pr'împregiur. Tunurile lor batū zidurile aiste neconținut de cincî zile. În cincî zile patru asalturi o datū cetății, și tot risipiți și rușinați o intratū sub corturi. . . Mândriți-vē Români!.. Noi, o mână de oamini, ne luptăm de cincî zile și cincî nopți c'o armie 'ntreagă!

Ghețu. — Așa este, fîrtate; dar' am obosit, că, de când s'o început rēșboiul, n'am închis ochii.

Șoiman. — Lasă, Ghețule, că 'n ceasul când 'Y-omū închide, a fi pentru somnul cel vecinic, ca bieții tovarēșii noștri, ca Trotușan, ca Udrea, ca Veveriță și ca cefalalți care-o peritū în luptă.

Gal. — Fie-le țerna ușoară, că mare bine s'o purtatū pēn' a nu cădea!

Șoiman. -- S'o luptatū cum trebuie sē se lupte tot Românul pentru țara lui, ș'o muritū cum trebuie sē do-rească a muri tot Românul care se simte mândru de numele lui!.. cum oiū peri și eū ca ađi, ca mîni; cum ii peri și tu, Galule, și tu, Ghețule, și toți căți mai rē-

mână teferi acu în cetate; căci altă n'avem de-așteptat, decât moartea!

Galu. — Moarte, dar!.. mai ales că ni s'o sfârșită și merindele de gură și cele de pușcă.

Șoiman. — Ce spui, frate? Nu mai este nici earbă, nici plumbi?

Galu. — Numai câteva încărcături ne-o mai rămasă, și de-abia putem răspunde din când în când la loviturile dușmaului.

Șoiman. — (pe gânduri) Asta 'i ră treabă!.. dar' se nu perdem bărbăția, căci poate ne-o aduce Farcaș ceea ce ne lipsește.

Galu. — Farcaș?

Șoiman. — Dar... Spre amedă, când erai tu de strajă 'n turn, Farcaș o eșit din cetate.

Galu. — Pe unde?

Șoiman. — Prin fontăna asta 'n care se deschide-o hrubă tașnică ce duce la poalele dealului... El s'o dus să pândescă mișcările dușmanilor mai de-aproape, doar' a afla ceva despre hotărîrea lor, și doar' a putea căpeta ceva merinde pentru noi.

Ghețu. — Numai de n'ar pune mâna Leșii pe densus!

Șoiman. — Pe Farcaș?... El îi în stare să le fugă d'între degite, ca o șoperlă.

Galu. — Ș'apoi îi tîner, frate!.. îi cu focu 'n inimă, și'l trage inima într'acoaci, la Tudora care 'i închisă cu noi în cetate... N'ai grijă de Farcaș... Un voinic ca el, cu dragostea 'n suflet, are dece vieți într'ensul.

Ghețu. — Dar' biata Tudora unde'î, Șoimane?

Șoiman. — Cole, în biserică... Ea poartă de grijă celor răniți în bătăie, și închide ochii celor ce mor.

Ghețu. — Sărmana copilă!.. Ce s'a face ea de-a fi să perim aici cu toții?

Șoiman. — (cu mândrie) Ea, Ghețule?... Ea 'i fata lui Șoiman bătrânul!.. 'i Româncă, ș'a muri cu tată-său și cu logodnicul ei la un loc!

Ghețu. — Pecat de tinerețile ei!

Șoiman. — Tăceți!.. par'c'aud un glas în fundul fântânii.

Ghețu. — Farcaș a fi.

(Se plcă cu toți pe gura fântânii.)

Șoiman. — Zăresc o umbră ce se urcă spre noi de-a lungul păretelui... (strigă în fântână) Farcaș, tu ești?

Farcaș. — (în fântână) Eu!

Șoiman. — Vină 'ncet. băete... Nu te grăbi, să nu 'ți lungece piciorul.

Farcaș. — Îtiudeți'mi mâna.

Șoiman, Galu, Ghețu. — (întind mâinile în fântână) Eaca mâna... Apucă-te virtos.

Farcaș. — (vîndu-se) Eată-mé's cu bine. (ese din fântână.)

SCENA II.

Cei de'nainte, Farcaș (aducând o torbă.)

Șoiman. — Vină 'n brațele mele, fiule, că mult 'ți-am mai dus grija.

Farcaș. — Dacă puțin o lipsit să nu mă mai vedeți.

Totî. — Cum? Ce felî?

Farcaș. — Era să mă prindă și să mă ucidă Leșii.

Totî. — Ferească Dumnezeu sfântul!.. Cum asta?

Farcaș. — După ce m'am coborit ađi în fântână, ș'am dat în hrubă de-am eșit în poala dealului, am cercat să m'apropiî de lagărul Leșesc ca să prind limbă și să aflu ceva, când, chîr în drumul meî, am dat peste-o ceată de cincî Leși care sta la pîndă subt o stîncă. Era un căpitan cu deușii, și le 'mpărța praf și plumbi, ȑcîndu-le să fie gata pe astă sară, căci Sobiețki o poroucit să ne dee un nou asalt.

Totî. — În astă sară?

Farcaș. — În curînd trebuie să ne lovească, căci Soarele 'î pe-asfințite.

Șoiman. — Ei! și?..

Farcaș. — Auđind de asalt, soldații o începută a chiuî ș'a bea d'intr'o ploscă, ca să prindă la inimă... Eî mă uîtam la torba cea cu praf, cum se uîtă ulîul la cloșcă. și, în vreme ce Leșii deșerta plosca, m'arunc de-odată în mijlocul lor ca o arătare, smuncesc torba și plec la fugă p'între stînci... Dușmanii se îeî turbați după mine, impușcînd ca într'un îepure și sbîerînd ca copoii, dar' nu mă nimerescă și 'mî perdă urma... Numai unul din ei, căpitanul, un tinerel fără musteață, nu știu cum dracul face, și 'mî ese înainte, tocmai la gura hrubii... .

Totî. — Și?..

Farcaș. — (cu sînge rece) 'L-am ucis!.. Eaca torba Leșilor!

Galu. — Da bine, trupu lui ce 'l-ai făcut?.. 'L-ai lăsat acolo, la gura hrubii?

Farcaș. — Aș!.. să dee tovarășii lui de densusul, și să descopere hruba?.. Nu, tată; nu's așa de copilandru... Am tras trupul în hrubă, și 'l-am ascuns de lumina Soarelui.

Șoïman. — (deschizând torba) Să trăești, băete, că voi-nic braș și coaptă minte ai la vrista ta!.. Ean să vi-dem ce ne-aduci?.. Îi plină! plină, fraților, de praf și de plumbi! Hei! că multe morți o să mai trimetem în cei păgâni, din torba lor!

Farcaș. — Așa, tată Șoïmane!.. dar' și noi trebuie să ne gătim, căci Sobiețki s'o giurat pe steagul crăesc să nu rămăle aji nici peatră pe peatră din cetate, nici om cu vieață în lăuntru.

Șoïman. — Așa s'o giurat Sobiețki? (strigă) Măi, copii, veniți cu toții aici.

(Toți plăeșii, afară de străjer, se coboră și vină lângă Șoïman.)

Plăeșii. — Eată-ne.

Șoïman. — Aji auđitū, voinicilor?.. Ci că craful Sobiețki o giurat peirea noastră pe aji... Ce ăiceți voi?

Mircea. — Vie să ne ucidă, dac' a putea!

Șoïman. — Copii!.. acuș a să 'nceapă o luptă cum n'amū mai avutū pēnū aji. Hai să facem și noi giurământul de moarte; dar' mai antēi, na, copii... întindeți mările: Na praf leșesc; na plumbi leșești. (împarte patroane la plăeși) Sē le trimetem dușmanului cu dobēndă prin țēvia puști.

Plăeșii. — Adă, adă.

Șoiman. — Ș'acum, ascultați și diceți ca mine:

I.

Mărtea ne vine, dar' nu ne pasă!
Mărtea 'n resboaie noi o dorim.
Mărtea vitează e mult frumoasă!
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

II.

Pentru Moldova ce pățimesce,
Pentru Moldova care-o iubim,
Pentru Moldova ce ne privesce
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

III.

(Șoiman se pune în genunchi.)

O! țără scumpă, rămâi cu bine!
O! țără dulce, noi ne jertfim!
O! țera noastră, noi pentru tine,
Jurăm cu toții ca să murim!

Toți.

Jurăm cu toții ca să murim!

SCENA III.

Cei de'nainte, Tudora (se arată la ușa capelei și ascultă
jurământul plășilor.)

Tudora. — Faceți giurământul morții și pe mine nu
mă chlemați!

Plăeșii. — (cu mirare) Tudora!

Tudora. — (întinzând spre plăeși cu un aer inspirat) Cine v'o dat vouă dreptul să uitați pe Tudora, când este a vă jertfi pentru țară?

Șoiman. — Copila mea!..

Tudora. — Numai voi vă cunoașteți datoria?.. Voi numai vă iubiți țara?.. Eă n'am suflet ca voi? n'am ca voi sânge de Româncă?

Farcaș. — (cu dragoste) Tudoro!..

Tudora. — De și nu sânt decât o biată copilă, dar' de cincî zile, de când trăesc cu voi, 'mî-o crescut în pept inimă bărbătească!.. Aici, în bisericuța asta, singură, fără agîtorîu, am închis ochii la opt creștinî răniți în bătăie; am audît cele de pe urmă cuvinte ale lor, suspinurile lor cele de pe urmă, și n'am diprins a videa moartea 'n față. Cum nu vă 'i frică vouă de densa, așa nici mie!.. și cum vreți voi să vă dați vieața pentru Moldova, așa și eă vreă să 'mî-o dau!

Șoiman. — Tu, fata mea?.. tu, în floarea tîneretii!

Tudora. -- Moartea n'alege!.. ea, când vine, abate și pe cel tare și pe cel slab... Și 'n curend, diu căți sântem aici, nici unul n'a să mai rămăie cu vieața!

Șoiman. — De unde știți?..

Tudora. — Am audît tot ce v'o spus Farcaș... Sobietki o gîurat peirea noastră, și Sobietki 'i tare!.. Gîurămîntul lui s'a împlini; dar' eă uu vreă să cad vie în mânia lui.

Farcaș. — Nu, Tudoro!.. cât oîu fi eă lângă tine...

Tudora. — Locul tōu, Farcaș, nu 'i lângă mine;

locul tău îți pe zidurile în fața dușmanului. Datoria ta îți se mori în luptă lângă tată-meu; datoria mea îți se vă răsbun pe toți!

Șoiman. — Să ne răsbunim?

Tudora. — (inspirată) Ascultați!.. În noaptea trecută, pe când voi păzați zidurile, eu stam ingenunchiată d'inaintea icoanii Maicii Domnului și mă rugam pentru sufletele celor morți. Lumina candelilor se răsfărgea pe opt trupuri de voinică fără suflare, care zac în biserică... Atunci, am văzut cu ochii mei ridicându-se morții în picioare!.. mergând să sêrute icoana, și pe urmă apropiindu-se de mine, 'mî-o dîs: „Tudoro! de ai inimă „de Româncă... Tudoro! de îți dragă țara Moldovii n'o lăsa nerăsbunată!“

Șoiman. — (uimit) Ce dîce?

Tudora. — „Tudoro! nu ne lăsa pe noi, nu lăsa pe „tatăl tău și pe Farcaș, logodnicul tău, fără răsbunare!.. „Mergi în lagărul leșesc, și, cu brațul tău, du moarte „dușmanului Românilor!.. du moarte lui Sobiețki!“

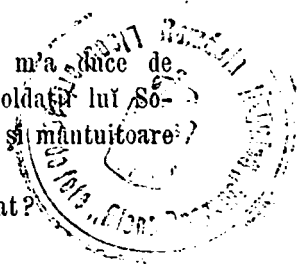
Șoiman. — (cătră ceia-l-alt) Îi perdută!..

Tudora. — Aiste cuvinte 'mî-o rostită morții!.. și eu m'am legat cu gîrămînt cătră ei așa sê fac.

Șoiman. — Tu sê omori pe Sobiețki!.. Cum?.. în ce chip?

Tudora. — (zîmbînd) Ângerul Moldovii m'a dînce de mână!.. Decât sê mor aici, ucisă de soldații lui Sobiețki, mai bine sê cerc o faptă măreață și mîntuitoare? pentru țara mea!

Farcaș. — Tudoro, pe mine m'ai uitat?

Tudora. — (cu înduioșare) Farcaș!.. Dumnețeu n'o vrut să facem casă 'mpreună, de și numai El știe câtă dragoste-am avut și am pentru tine! (vocea îi slăbește) Nu mă sfiesc acu, în agiunul morții, s'o mărturisesc în auzul oaminiilor... dar' nu vreū să mă dispart de tine ca o străină, nu, că mi se rupe inima!

Toți. — (cu înduioșare) Tudoro!..

Tudora. — O! lăsați-mă să plâng, ca să 'mă mai răcoresc sufletul... Nu pot gădi fără tulburare c'are să moară tata!.. și tu, Farcaș, și voi toți. oamini bunii, și eū!.. în loc de cununie, în loc de fericire... moarte, în floarea vieții!.. Ce-amū făcutū noi lui Dumnețeu ca să fim osândiți așa?... (plânge.)

Șoiman. — (luând pe Tudora lângă stinul lui Tudoro, draga tati, nu ne face să slăbim tocmai când avem nevoie de bărbăție. Dac' o vrut Dumnețeu sfentul astfelū cu noi, trebuie să ne supunem porocii lui... Tu singur' ai spus că jertfa pentru țară îi o datorie sfentă!.. Nu mai plânge, draga mea, că 'mă frângi inima. (plânge.)

Tudora. — (incetând de plâns) Eaca, nu mai plâng, tată!.. Cătă 'n ochii mei... Așă 'i că nu mai suntu lacrimi?... Nu băgați de samă, oamini bunii... Tudora s'a arăta vrednică de tată-sēū și de voi!.. Și tu, Farcaș, dă'mă mână și vin' de 'ngenunche cu mine d'inaintea tată-meū, ca să ne binecuvinteze și să ne unească cu mână lui! (se apleacă pe Farcaș de mână, zimbînd) Veți cât ții de veselă mireasa, dragul meū... Fiți și tu vesel ca mine, că ne-omū găsi uniți în ceea lume!

Șoïman. — (cătră Galu) Galule, mi se sfârșește inima când o văd astfel.

Tudora. — Tată, binecuvântarea unui părinte ți sfântă 'n ochii lui Dumnezeu!.. unește'ți copiii și'ți binecuvintează 'n fața Cerului, unde-o să ne 'ntîlnim în curînd.

(Se pune în genunchi, împreună cu Farcaș, la picioarele lui Șoïman.)

Șoïman. — (întîndînd mîntle pe capetele lor) Unite fie sufletele voastre în vecinicie, precum numele voastre sînt nespărțite în inima mea!.. Copii!.. priimiți prin grațul meu binecuvântarea Cerului și'a pămîntului!

Plăeșii. — (înmîțit) Amin!

Tudora. — (ridicându-se veselă) Tată!.. dă'mi mîna s'o sîrut... Acu mă simt fericită!

Șoïman. — Vin' în brațele mele, fiică scumpă și vitează. (o înbrăcișază cu dragoste și 'i dîce încet) Să mori cu bărbăție, Tudoro.

Tudora. — (încet) În ceasul de pe urmă 'mi-oîu aduceaminte că 's fiica lui Șoïman bătrînul!

Farcaș. — (întîndînd brațele) Tudoro, mie nu 'mi dîci nimică?..

Tudora. — (aruncându-se în brațele lui Farcaș și sîrutându'l) O! Farcaș, soțul meu, îți dau cea 'ntîi și cea de pe urmă sîrutare pe-aist pămînt! (încet) Să aperi pe tata, Farcaș!

Farcaș. — Oîu peri lângă dînsul!

Tudora. — Ș'acum, voînicilor, fiecare la locul său: voi pe ziduri, și eî în lagîrul leșesc!.. Rîmîneți cu bine! (se îndrîptă spre gura fîntînei.)

Plăeşii. -- Dumnegeu se 'Ńi agiute Ńi se 'Ńi apere dillele.

Tudora. -- (se sule pe marginea fântanei) Acu mē simi vrednică se mē unesc Ńi eū la giurămēntul vostru. (cântă:

O! Ńeră scumpă, remăi cu bine!

O! Ńeră dulce, noi ne jertfim!

O! Ńeră noastră, noi pentru tine

Jurăm cu toŃii ca se murim!

ToŃi.

Jurăm cu toŃii ca se murim!

(Tudora se coboară in fântână Ńi dispore. -- Plăeşii grămădiŃi in pregăturul fântanei privescū in intru.)

Farcaş. -- Tudoro, se Ńei arma Leahului celui ucis.

Tudora. (din fântână) Bine.

ToŃi. -- Noroc bun, Tudoro!

Tudora. -- (din fântână) Noroc bun!

SCENA IV.

Şoiman, Galu, GheŃu, Mircea, Farcaş, străjerul român, plăeşii.

Farcaş. -- (cu desperare) De-acu s'o sfērşitū toate pentru mine 'n lumea asta!

Şoiman. -- Ńi pentru mine!.. Un siugur copil am avut Ńi 'l-am perdut!

Galu. -- Nu slăbi, Şoimane frate, nici tu, Farcaş! băete, că s'apropie ceasul luptei.

(străjerul român din turn buclumă.)

Totî. — Ce este?

Străjerul. — Oastea leșască vine spre cetate.

Farcaș. — Asaltul cel mare se pregătește!.. La ziduri cu totîi, la ziduri!

Șoiman. — La metereze, copii!.. și chitiți tot subt țipa stângă. Când nu 'ți mai avea plumbi, încarcați cu nasturi de la chingă; când nu 'ți mai avea praf de pușcă, răsturnați la bolovanî pe capul dușmanilor.

Plăeșii. — (cu entuziasm) La ziduri!.. la ziduri!

(Plăeșii se răpedu pe galerii și se găsesc de bătaie. — Afară de cetate se aud răcnete de Leși. — Tunurile trag în ziduri.)

Șoiman. — Auțiți răcnetele Leșilor?.. Tu, Galule, așadă-te colo lângă turn cu trii oamini. Tu, Ghețule, la mijlocul zidului. Tu, Farcaș, cole lângă poartă; și eă peste tot locul.. Să vă ved, copii!.. Faceți ca să rămăie pomenire neuitată în Moldova de Plăeșii din cetatea Neamțului.

(Câteva ghulele cadă pe scenă. — Una din ele răsnece pe un plăeș.)

Un plăeș. — Valeu! (remăne cu corpul spânzurat po galerie.)

Șoiman. — Ce este?.. Un plăeș rănit!

Galule. — Ba 'i ucis, sërmanul!

Șoiman. — Dumueđeu s'erte pécatele!.. (se suie pe galerie și privește preste ziduri) Ce faci Leșii?

Farcaș. — Fugi, tată, că te ucidă păgăni!

Șoiman. — Atunci s'aglungă!.. Eaca, Leșii așadă scările pe ziduri! Luați sama bine, copii!.. Foc în grămadă!

(Plăeșii impușcă de o dată preste ziduri. — Se aud răcnete dure-rouse afară din cetate.)

Farcaş. — (privind preste ziduri) În plin!.. opt puşti, opt morţi!.. şi cei mulţi înainte!

(Polonii inuşcă de din afară. Plăceşii le răspund cu foc necurmat.)

Gheţu. — (strigă preste ziduri) Măi, pane, mă!.. cel cu musteaţa de-un cot!.. Ce 'mî dai, să 'ţi trimet un plumb în frunte?

Şoiman. — Gheţule, nu fii nebun... pleacă 'ţi capul.

Gheţu. — (asemene) Ce ăică, mă?.. îl vrei în dar?.. Fie şi 'n dar... ţine!.. (trage cu puşca) drept în frunte!.. M'am ţinut de curent... Să 'ţi fie de bine! (se plcă pe ziduri rîdînd.)

(Polonii trag în Gheţu, care cade pe zid rînit, strigînd: Valeu! m'o ucis! Farcaş se răpede de 'l ridică şi 'l coboară în scenă.)

Farcaş. — Na! c'o păţit'o, Gheţu!.. Apoi dă!.. n'o cată Românul cu luminaea?

Şoiman. — Păcat de el că era bun viteaz!

Farcaş. — (depuind pe Gheţu lângă fontăna) Eşti rănit de moarte, Gheţule?

Gheţu. — (reinvînd) Ba nu; dar' 'mî-o frînt o mîna păgăniî. (se întinde la pămînt.)

Şoiman. — Farcaş, Farcaş!

Farcaş. — (suindu-se răpede pe galerie) Aud, tată.

Şoiman. — Ce se zăreşte colo lucind ca un boţ de aur?

Farcaş. — Sobięki, tată!.. craul Sobięki cu hatmanii leşeşti!.. Eată'!.. întinde mîna spre cetate şi dă poroncă de asalt!.. Aşineţi-vă, fraşilor, c'acu 'î greul!.. Sobięki însuşî o ridicat steagul crăesc.

Șoiman. — Steag pentru steag. . . Mă duc s'aduc și cu steagul Moldovii. (se coboară, intră în biserică și aduce stindardul cu marca țării.)

(Se audă răcnete turbate afară de cetate și inpușcături. Asaltul începe.)

Farcas. — Eaca Lășii se suie pe scări! . . Plouați cu bolovanii peste dârșii.

(Plăeșii ridică bolovanii și 'i aruncă peste ziduri, strigând: La bolovanii, copii! — Plouați cu petre. — O merță! — Dați de tot! — Nu lăsați păgânii să intre în cetate.)

Șoiman. — (trecând scena cu stindardul) Eată steagul Moldovii! . . Marturul biruinților lui Ștefan Vodă! . . Pe zidii! . . (se suie pe galerie și aședă stindardul la mijlocul zidului.)

(Polonii la vederea stindardului strigă: Ura!)

Plăeșii. — Ura!

(Lupta se încheiează mai tare. Plăeșii trag cu pușcele și aruncă cu bolovanii. Polonii dau asaltul. Câțiva soldați se arată de-alungul zidului. Plăeșii se luptă cu ei și 'i respingă. În timpul luptei cad doi plăeși morți și unul rănit.)

Farcas. — (cătră un soldat polon ce se ivesce pe zid lângă poartă) Bine-ai venit, pane!.. Ce cați tu la noi?.. Moarte? Na, moarte! (se luptă cu soldatul) Iute mi te-ai suit, dar' mai iute te'i cobori. (il apucă cu brațele și 'i aruncă peste zid.)

(Alți doi soldați se arată în față cu Șoiman și pună mâna pe stindardul Moldovei.)

Șoiman. — (apărând stindardul) Eaca, mă! . . Vă face postă steagul nostru ș'ați vinită doi odată?.. Așa 'mi place și mic, că două mâni am și eu.

(Șoimau se luptă cu soldații; pe unul îl injunghie, car' cel-a-lalt rănește pe Șoiman, lovindu'l cu un baltag în frunte.)

Farcas. — Nu te da. tată, că vin și eu.

Șoïman. — (scăpând stindardul, cade de pe galerie pe scenă)
Valeu! m'o ucis păgânul!.. La steag, Farcaș!.. Nu
lăsa steagul!..

Farcaș. — (aruncându-se pe Polonul ce a apucat stindardul) Las'
pe mine, tată!..

(Farcaș apucă pe Polon și 'l trage de pe zid pe galerie, și pe urmă
pe scenă, unde se încinge o luptă grozavă.)

Farcaș. — (dupțându-se) Dă-te rob, Leahule, că te sting
de pe fața pământului. . . (apucă de stindard și ridică baltagul) Nu
vrei?.. (și lovesce) Morî, dar! (Polonul cade mort.)

Șoïman. — (în genuunchi răzîmându-se pe palme, urmăză cu
ochii scena acelei lupte, și când cade Polonul, el țice cu voce slabă)
Scăpat-ai steagul?

Farcaș. — (ridicând stindardul în sus) Eată'l, tată!

Șoïman. — Slavă ție Doamne!.. De-acum pot muri!
(cade leșinat.)

Galu. — Ura!.. Biruința 'i a noastră!.. Leșii se retrag!

Plăeșii. — (cu bucurie) Ura!

Farcaș. — (sprijinind pe Șoïman) Zădarnică bucurie, fra-
ților, căci amă perdutū pe tata Șoïman!

Plăeșii. — (sărîndu de pe galerie și viîndū lângă Șoïman) Moș
Șoïman!.. o murit?

Farcaș. — Îl rănit la cap... Aduceți apă rece să 'i
spălăm rana.

(Plăeșii aducū o cofă cu apă.)

Galu. — (ingenunche lângă Șoïman și 'i Iea capul în brațe)
Adă 'n coace să 'i vîd eū rana, c'am mai vîgūt eū mul-
te 'n vieța mea... (spală rana) Adăncă'î!.. (cu îndușogare) Șoï-
mane, frate Șoïmane, nu 'i cu drept să morî tu 'naiutea

mea. Vină'ți în simțiri, că doar' nu poți tu peri de-o lovitură de Leah. . .

Farcaș. — (plângend) Sărmanul tata Șoïman! . . Mai bine muream eu decât el!

Gal. — Tac!, copile, nu plânge, că nu se poate să perdem noi pe Șoïman viteazul. (și pune mâna la inimă) Nu. . . eaca! . . i se bate inima ca 'ntr'un om verde. (și lăgă rana) Șoïmane! . . Scoală, Șoïmane, că te plângu tovarășii tăi ca niște femei. (și șterge ochii de lacrimi) Deschide'ți ochii de vești risipa dușmanilor.

Șoïman. — (deșteptându-se) Cine mă cheamă?

Plăeșii. — (cu bucurie) Noi, tată, noi!

Șoïman. — (încă amețit) Voi? . . Cine sunteți voi? . . (zimbând) Ha! tovarășii mei. . . vă cunosc. . . eaca și Farcaș. . . eaca și Gal. . . Dar' steagul! . . unde'ți steagul? . .

Farcaș. — Eată'l, tată.

Șoïman. — (luând stindardul) Nu ni 'l-o luat dușmanii? . . Nu. . . Eată'l! . . eată'l! . . O! par' că 'mă mai vine inima la loc. . . (și serută plângend) Steagul Moldovii! . . fala țerii! . .

Gal. — Destul, Șoïmane. . . Nu te tulbura, că ești încă slab.

Șoïman. — Ba nu, Galule. . . Lasă, că el imăi dă vicață. Când îl simt cole, pe inimă. . . inima 'mă crește și prinde la putere. . . Farcaș, tu 'l-ai apărat?

Plăeșii. — El, el!

Șoïman. — Strămoșii noștri să te binecuvinteze din Ceruri. . . Na, țîl încredințaz de astăzi ție. . . Să mori pentru densusl.

(Farcaș ȳea stindardul. — Străjerul bucfumă.)

Galú. — (mergând spre turn) Străjeru', ce este?

Străjerul. — Vine călare spre cetate un Hatman leșesc cu steag alb în mână.

Șoiman. — A fi vr'un sol de la craful Sobietki.

Galú. — Poate că ne-aduce vorbe de pace.

Șoiman. — Pace?.. Cât praf și plumbi mai avem?

Galú. — Nicî de-o încărcătură!

Farcaș. — Dar' avem topoare și bolovanî!

(Se aude bătând în poartă.)

Șoiman. — Audiți?.. Solul o sosit la poartă... Galule, mergi de 'î deschide.

Galú. — (mergând la poartă) Cine 'î?

Iablonovschi. — (afară) Sol a crafuluî Sobieschi.

Șoiman. — (sculându-se) Să 'l primim cum se cuvine... Copii, deschideți poarta!.. Și voi, căți mai sunteți în cetate, oamini teferi să răniți... în picioare cu toți, ca să nu vadă dușmanul Român culcat la picioarele lui!

(Noaptea cade treptat în toată scena asaltului. Scena solului se petrece la lumina torțelor aduse de plășii din biserică. Ghețu și alți doi plășii răniți se scoală cu greu în picioare și se apropie de Șoiman. Ei în toată scena următoare stau sprijiniți pe pusele lor. Șoiman se sprijină cu brațul stâng pe umărul lui Farcaș; dar' cu cât vorbește cu solul, el slăbește, se clatină și însfârșit cade în brațele plășilor.)

SCENA V.

Cei de'nainte, Iablonovschi.

Iablonovschi. — (întră sără a să închina) Voinicilor, sănătate!

Șoiman. — (mândru) Sănătate, domnule!.. Ce pe-tești de la noi?

Iablonovschi. — Mărirea Sa, Sobieschi!.. Riga Po-loniei și Mare Ducă de Litfania, cere ca să 'i cuceriți cetatea; căci dacă pînă mîni, în faptul ȃilei, nu o veți închina lui, el o va dărîma cu puterea sa, și va trece garnisoana sub tăișul sabiei!

Șoiman. — Du răspuns Măriei Sale, că laude și 'n-grozirî de-aiste amă mai auditu noi multe, și nu ne-amă spărietu!.. Cetatea ne-o fost incredințată nouă de Domnul Cantimir, ș'o vom păzi cu credință, pînă la cel de pe urmă om! Așă'î, copii!

Plăeșii. — Dar, dar!

Iablonovschi. — Nu vă împotriviți armiiilor uoastre, că va fi rău de voi!

Șoiman. — Nu purta grija noastră, domnule, că sîntem cu toții hotărîți a ne 'ngropa în risipurile cetății!

Iablonovschi. — Vă întreb, pentru cea de pe urmă oară... vă închinați ori ba?

Șoiman. — Ba.

Iablonovschi. — (uimit) Să trăiți, voinicilor! Astfelu de răspuns așteptam de la voi!.. Pînă acum v'am vorbit ca solul lui Sobieschi; acum vreau să vă vorbesc ca un vechiu oștean, ce știe a prețui bărbăția chiar în dușma-nii lui. Voi, Românilor, v'ați făcutu datoria! Ați apê-ratû cetatea cincî ȃile de-arendul împotriva armiei în-tregi a lui Sobieschi!.. Ați implinitu o faptă măreață. de care se vor fâli strănepoții voștri!.. De ce dar sê

vă îndărătniciți a muri fără nici un folos pentru țara voastră, când cetatea nu o mai puteți apăra de risipă?

Șoiman. — Cum am scăpat-o penă ați, așa omă scăpa-o și de ați înainte, cu ajutorul Domnului.

Iablonovschi. — Vă cred; dar' ce puteți face voi ca să opriți zidurile de a sări în văzduh?.. Temeliile lor sânt minate cu praf, ș'o singură schintecă vă poate nimici într'o clipă. De nu vă veți supune, în astă noapte cetatea va sălta în nori cu oamenii cu tot, și voi veți fi răspunzători cu sufletul de stricăciunea sa!

Șoiman. — (cără plăeș) Ce dicită voi?

(Plăeșii plcă capetele cu intristare.)

Galu. — Să scape cetatea. și noi murim bucuroși!

Șoiman. — De este așa, domnule... noi ne închinăm; însă fă-ne giurământ că, eșind noi de aici, vom avea voie a merge unde vom vroi, și că Leșii vor lăsa cetatea întreagă.

Iablonovschi. — (intinđend mâna) Vă giur că așa va fi!.. Giur că 'ți putea părăsi aceste ziduri, teferi și cu toate averile voastre!

Șoiman. — (arătând stindardul) Eată singura noastră avere, steagul Moldovii!

Iablonovschi. — (inchinându-se stindardului) Aceasta este cea mai nobilă comoară a unor viteji ca voi!.. Adio!.. Sânt fericit că am găsit în voi oamenii după inima mea!.. Rămâneți cu bine! și d-ta, bătrânule, dă'mi mâna să o string frățește într'a mea.

Șoiman. — (dându'i mâna) Eat'o.

Iablonovschi. — (indreptându-se spre poartă) Mânî, în
faptul Țilei, vë aștept în lagărul leșesc. (ese.)

Șoiman. — Omă veni cu toȚii, de-omă trăi...
(cădënd în brațele plăeștilor) Vaî de mine!.. că nu maî pot!

(PorȚile cetăȚii se închidă.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă lagărul polon, noaptea pe lună; în stânga, pe planul I-IV, cortul lui Sobleschi; în față cu el, cortul soldaților de gardă. Puscele sînt așezate în snop d'înautea lui. În dreapta, pe planurile 3, 4 și 5, începutul lagărului; în fund se vîd d'elurile și cetatea Neamțului. Două sentinele se primblă pe d'înautea corturilor de pe planul I. La ridicarea cortinei se vîd mai multe grupe de soldați poloni așezați înpreglurul focului din lagăr. Români robiți, încărcăți cu lanțuri, stăd jos grămadă d'incolo de cortul de gardă.

SCENA I.

Românii robiți.

(Se aude în grupa lor un fluer sunând o doină jalnică și pe urmă o voce de femei cîntând:)

Frunză verde de sălcie!
Am cădūt în grea robie,
Și tot plîng cu amărie
După scumpa mea moșie!

(Reprisă de fluer.)

Frunză verde de nagară!
O! Moldova, dulce țără,
Din pămîntul tău afară
Mult e vicața grea ș'amară!

(Cățiva soldați din cortul de gardă esū și mergū de schimbă sentinelele; pe urmă se ducū în fund și intră în culisele din dreapta. Muzică surdă la orchestră.)

(Fluerul sună din nou.)

Flórea smulsă din tulpină,
Se usucă și se 'nclină.
Romănu 'n țără străină
Duce dorul și suspină!

Un român. — (sculându-se) Tacî, nevastă, că 'mîi rupî inima cu cânticul ist de robie!.. Destul de nenorociți sîntem așa cu lanțurile de mîni și de picioare, ca niște oamini rîi!

O română. — (sculându-se și viind în scenă) Când ar fi numai atîta!.. dar' a să ne scoată Leșii din țara noastră, bădică, și să ne ducă robi peste hotar!.. Asta mă omoară pe mine! (plînge).

Românul. — (uimit) Apoi dă!.. ce să facem?.. Așa ne-o fost scris, se vede, fa nevastă!.. Tacî, nu mai plînge... ce dracul!.. Fii bărbat, că ne-or videa Leșii cu lacrimile 'n ochi, și 'i rușine!.. (și șterge ochii).

Româna. — Geaba!.. Nu pot, bădică, că mă 'neacă plînsul când gîndesc să 'mîi las eû casa părintască și copilașii, dragii mamii!.. Ce-or să se facă ei mititeii, făr' de mama lor?.. S'agîungă la ușa străinilor!

Românul. — (voind s'o mîngăie) Dumneđeû le-a purta de grijă, nevastă; că Dumneđeû îi bun, și nu părăsește pe Român!.. Ean veđi cei din cetate, cum se luptă de cincî zile cu agîutorul Domnului, încât nu le-o putut face nimică toată oastea leșască.

Româna. — Așa este; și de cîudă Leșii ne schinguescî pe noi, pécătoșii; ne punî bărbații în lanțuri, ca pe niște fiare, și ne ținî aici ca pe-o turmă de oi de căsăpie!

Românul. — Cum nu le-a fi cîudă, dacă perû pe toată țîua cu mulțimea sub zidurile cetății, fără nici o ispravă, încât o începutî soldații a'și perde bărbăția. Unii cerû în gura mare a să 'ntoarce în țara lor. Alții

nu mai vreau s'asculte de poroncile hatmanilor, și cu toții sîntă gata de răscoală.

Româna. — Oare?.. (încet) Ean spune'mî, bădică, dacă s'ar întempla una ca asta, n'amă putea noi cerca să fugim, în vreme cât ar fi vălmășag în lăger?

Românul. — (încet) Tacî, nevastă, că la scăpare chitim cu toții... Răbdare și bărbăție, că bun îi Cel de sus!

(Sentinela se întoarce, respinge pe Români în fund, și apoi intră în cortul de gardă. Musică surdă la orhestră.)

SCENA II.

Sobieschi (ese din cortul lui. Sentinela îi prezintă arma.)

Sobieschi. — (primblându-se posomorit) Soartă! soartă amăgitoare!.. Nebun care se 'ncrede ție!.. Tu astăzi făgăduiești glorie, putere, fericire, și, ca mîni, rîdî de noi fără milă și fără osebire de oameni!.. Ce-a țiece Polonia, ce-a țiece lumea 'ntreagă, care răsună de numele meu, că eu, Sobieschi, sînt oprit în calea mea prin o cetățue ticăloasă, pe care de-atătea țile cerc în zădar a o supune!.. Bine făceam de-ascultam sfatul bătrânului Iablonovschi, și'mî urmam drumul făr' a o băga în samă... Am pierdut o mulțime de soldați și de ofițeri în asalturi nenorocite!.. Hoții acești de Moldoveni sîntă nătingi ca Zimbrul lor!.. Să vedem de s'or închina solului meu, Iablonovschi... Dacă ei vor urma poroncilor mele, Iablonovschi trebuie să mă 'nștiințeze printr'un semn... un brad aprins în vîrfurile dealului... (privesce spre cetate)

Nimic încă pîn' acum!.. Nicî o lumină!.. O! de s'or
 împrotivi mai mult oamenii din cetate, mîni, în faptul
 zidurilor și oamenii vor sări în văzduh, și nu s'a ale-
 ge nimic din cetatea Neamțului.

(Se aude un sgomot depărtat în lagăr.)

SCENA III.

Sobieschi, Potoschi (vinînd din lagăr, rapide.)

Sobieschi. — Ce este?

Potoschi. — Maiestate...

Sobieschi. — Potoschi! tu ești?.. Ce svoană s'au-
 de 'n lagăr?

Potoschi. — Nu 'ndrăznesc a o spune Maiestății Tale!

Sobieschi. — Îți poruncesc să vorbești.

Potoschi. — Soldații sîntu în răscoală!

Sobieschi. — Soldații mei?.. pentru care pricină?

Potoschi. — Țicî că vreî să părăsască locurile aceste
 și să se întoarcă în Polonia.

Sobieschi. — Cum?.. Polonii să lase pe Riga lor!..
 N'u se poate!.. nu 'i adevărat!

Potoschi. — Ascultați însuși răcnitele lor.

(Sgomotul se apropie.)

Sobieschi. — (primblându-se pe scenă, turburat) Să se re-
 tragă d'inaintea unei cetăți de nimică, ei, care au apăr-
 rată cetatea Vieni!.. Nu, nu, niciodată!

Potoschi. — Eată'i că vinu spre cortul Măriei Tale.

(Soldații esu din lagăr și vinu în scenă cu sgomot mare. Acei ce
 sîntu de gardă se inarmează și se înșiră d'inaintea cortului lor. Scena
 e luminată de câteva torțe aduse de revoltanți.)

SCENA IV.

Sobieschi, Potoschi, soldații poloni.

Soldații. — (revoltați) Nu mai vrem să stăm aici. — Să ne 'ntoarcem în Polonia. — Destule-amă pătimită pîn' acum. — În Polonia. — Moarte căru' ne-a opri. — Moarte! (scotă săbiile.)

Sobieschi. — (cu voce detunătoare, Tăcere!.. Cum îndrăzniți voi să ridicăți glasul d'înaintea Regelui vostru, d'înaintea lui Sobieschi?.. Ce! voi, tovarășii mei de arme, voi care-ați învinsu pe Mohamed al IV, voi care 'mi-ați giuratu credință, voi care purtați numele de Poloni, v'ați cuprinsu de groază și de descurajare într'o țară mică ca Moldova!.. Vroiți a lăsa nestricat și nestêrpit un cuib de hoți ca cetatea Neamțului!.. Dar' pe mine m'ați uitată? (face un pas spre soldați, carii se dau înapoi cu săcală) Ați uitată că brațul acesta, de va cădea peste voi, va face să intrați în pământ!.. În genunchi d'înaintea stăpânului vostru! (soldații se buimăcesc) În genunchi d'înaintea lui Sobieschi!

(Soldații cad în genunchi.— O lumină mare apare pe deal, spre cetate)

Sobieschi. — (în parte) A! cată semnalul! Cetatea s'a închinat! (tare) V'ați săturat de lupte? Vreți să vă 'ntoarceți în Polonia?.. fie!.. De ați înainte nu mai am trebuință de voi!.. Cetatea Neamțului, în ceasul acesta, s'a cucerit vroinții mele!

Soldații. — (sculându-se) Să trăcască Sobieschi! — Pentru el murim cu toții! — Ura! — Noi suntem copiii lui, robii lui pîn' la moarte. — Ertare!

Sobieschi. — Bine! . . Vă ert, ca pe niște copii fără minte, și vă dau de știre că mâni vom pleca spre țara noastră.

Soldații. — (cu bucurie) Ura!

Sobieschi. — Potoschi, dă poroncă să 'mpartă vin pe lla soldați, pentru ca să serbeze victoria noastră, și tu, intră în cortul meu de scrie Senatului din Cracovia despre întoarcerea noastră în Polonia. Eă merg singur să wisitez lagărul. (ese prin drépta.)

(Soldații din cortul de gardă prosintă armele, și apoi le depuné ear' în snopuri, și intră în cort. Potoschi intră în cortul regelui.)

SCENA V.

● **Soldații polonî, Româniî robiți** (vinú din fund.)

Soldații. — (veseli) Ura! . . Să bem și să giucăm! . . De-acum ne 'ntoarcem în Polonia.

(Cățiva soldați aducú panere cu sticle cu vin.)

Româniî. — (măhniți) De-acum ni s'o stins toată mân-gărea! săracii de noi! . . Ne ducem din Moldova!

Soldații (bëndă.)

Ura! ura! soldați voiñici,
Să bem, să bem și să jucăm!
Ura! ura! cu toții de-aici
În țera noastră-o să plecăm.

Româniî (plângënd)

Amar de noi! sermanî românî,
În dor cumplit o să picăm!
Amar de noi! cu toții mânî,
Din țera noastră-o să plecăm!

Un soldat. — Măi, români!.. Veniți de vă veseleți cu noi.

Un român. — Veselia voastră 'y măhuicunea noastră, domnule!.. Lăsați-ne pe noi în pace.

Soldatul. — Dacă nu vreți voi, dați-ne nevestele voastre ca să jucăm cu ele.

O română. — Românele nu jioacă cu dușmanii țerii lor!

Soldatul. — Nu jioacă poate de voie; dar' de nevoie-or jucă. (pune mâna pe femea.)

Româna. — (împingându'l) Ticălosule!.. Omă muri, și n'omă da mâna cu voi!

Soldatul. — (furios) La arme, fraților!.. să'y ucidem!

Soldatii. — (scoțând săbiile) Moarte Românilor!.. Moarte!

Românii. — (punându-se d'inautea femeilor) Voi cu săbi, noi cu lanțuri!.. Veniți, păgânilor, dacă vă dă iuima!

(Luptă mică. Incepe a să miji de ziua)

SCENA VI.

Românii răniți, soldatii poloni, Tudora (în haie de căptan polon, vine din stânga învălțat cu o manta albă și se aruncă între soldatii și Români.)

Tudora. — Stați!

Soldatii. — Un oficeră! (se tragă înapoi.)

Tudora. — Nu vă 'y rușine!.. voi, înarmați cu săbi, s'amenințați niște nenorociți legați în lanțuri!.. Dacă să vërșati sânge, volnicilor, mai bine să vërșati

vin, și se vă veseliți ca niște ostași viteji ce sînteți...
Cine 'mî dă un pahar de vin se benchetuesc cu voi?

(Soldații îi dă un pahar cu vin.)

Eată cum trebuie să bee și să cînte un soldat...

Ura! ura! soldații voinicî,
Să bem, să bem și să jucăm.
Ura! ura! pe mari și mici
Sub braç de fer noi îi plecăm!
Trîind, murind tot în resboi,
Orî în ce ți, orî în ce loc,
Cînd noi sosim, cînd trecem noi,
Lăsăm pustiîu, omor și foc!

Soldații.

Ura! ura! soldații voinicî...
etc., etc., etc.

Tudora. — (bînd) Să trăiți și se vă vedeți țara cât
mai degrabă!

Ura! ura! soldații voinicî,
Să bem, să bem și să jucăm.
Ura! ura! pe mari și mici
Sub braç de fer noi îi plecăm!
Plîngă amar femeî, copii!
Scoată din pept glas dureros!
Noi ducem mörte la cei vii
Și 'î prohodim cîntînd voios:

Soldații.

Ura! ura! soldații voinicî!..
etc., etc., etc.

(Soldații se retragü, cîntînd între corturi.)

Tudora. — (vîind în scenă) Mă erte Dumnedü de cu-
vintele ce-am rostit; dar' numai astfelü am putut scäpa

vieța bieților români!.. Acu, s'îmi împlinesc hotărîrea!.. Sub haînele aste a căpitanului ucis de Farcaș la gura hrubei cetății, am putut pătrunde în lagărul leșesc, fără a fi cunoscută... Dar' ziua 'ncepe-a să ivi... Trebuie să mă grăbesc... Eată cortul craiului... (scoate pumnarul) „Ângerule păzitorî a Moldovii!.. întărește-mî brațul și inima ca să pot răsuna țara în sângele lui Sobițchi!..” Haide!.. (voiesce să intre în cort.)

Sentinela. — (oprind-o) Cine'î?

Tudora. — (lepădându'și mantaoa) Aghiotant a craiului, cu poronci.

(Sentinela ridică arma. Tudora intră în cort. Musică la orchestră. Peste puțin se aude vocea lui Potoschi: Ah!.. agiutorî!)

Sentinela. — (strigă tare) Larmă!

(Soldații din cortul de gardă esă iute și se înarmcă. Trei din ei alergă la cortul regelui.)

Un soldat. — Ce este? ce este?

Sentinela. — Un omor în cortul crăesc!

(Cei trei soldați intră în cort și esă îndată, aducând pe Tudora cu pumnarul în mână.—Dobele bat. Ziua se ivesce în plin. Sgomot mare în lagăr.)

Tudora. — Mă puteți omori de-acu, căci 'mî-am răsbnat țara!.. Am ucis pe Sobițchi!

Soldații. — (turbați ridică săbiile asupra ei) Pe Sobieschi?

SCENA VII.

Cei de'nainte, Sobieschi (arătându-se în dreapta.)

Sobieschi. — Cine dice c'aū ucis pe Sobieschi?

Tudora. — Eu!

Soldatîi. — Mincîunî, mincîunî. . . Eată Craîul nostru!

Tudora. — Cine?.. El?.. Tu?.. A! (voiesce să se arunce asupra lui Sobieschi. Soldatîi o țină pe loc.)

Sobieschi. — Unde 'î nenorocitul care-aû fost jêrt-fă în locul meu?

SCENA VIII.

Cei de'nainte, Potoschi (esc din cortul regelui, galbén și cu brațul legat.)

Potoschi. — Eû, Măria ta!.. Lucram aici în cort, când de odată m'am simțit străpuns de-un cuțit. . . Dar' nu 'î nimică. . . O rană la braț numai. . .

Sobieschi. — Îmî pare bine, Potoschi. (cătră Tudora)
Tu ești ucigașul?

Tudora. — Eû!

Sobieschi. — Pentru ce-ai căutat să făptuești o așa nelegîuire?

Tudora. — Nu făptuește nelegîuire acel ce cată să răsbune și să scape țara sa de dușman!.. Dar' o mărturisesc în fața Cerîului, că n'am voit să ucig pe Potoschi, ci pe tine, Sobiețchi, care-ai adus foc și sabie în Moldova!

Sobieschi. — Și cine ești tu?

Tudora. — (scotînd șapca polonă de pe cap și lăsând să 'î cadă pîrul de-alungul corpului) Eû sînt Tudora, fiica lui Șoîman bătrînul care te-o rîspins cu vitejie de la zidurile cetății!

Români. — Tudora!

Sobieschi. — O fată!.. ș'ancă fata sumețului ce-aū îndrăznit a sē mēsură cu mine!.. și tu, o copilă, ai cercat sē omorī pe Sobieschi!.. dar' nu știeai, nenorocito, ce soartă te-așteptă?

Tudora. — Ba știeam că m'așteaptă moartea!.. însă m'am hotărīt a mē jērtfi cu mulțēmire pentru țară!

Sobieschi. — Împlinească-se jērtfa dar! (face un semn la soldați) La moarte!

Tudora. — O! Moldovo! eartă-mē că n'am putut sē 'mī implinesc gīurământul!

(Soldații ducū pe Tudora spre fundul scenei la osândă.)

Romāni. — (cătră Sobieschi) Măria ta, fă'ți milă de-o bīată copilă! — Nu te 'ndura de tinerețile ei! — Iea-ne vieța la dēce din noi ș'o eartă pe Tudora. (Sobieschi, pe gânduri, trece spre cortul său.)

SCENA IX.

Cei de'nainte, Iablonovschi (intră prin stānga, in fund și opresce soldații ce ducū pe Tudora.)

Iablonovschi. — (cătră soldați) Stați!.. Unde'ī Maiestatea Sa?

Sobieschi. — (pe pragul cortului) Iablonovschi!

Iablonovschi. — (apropiindu-se) Măria ta!.. solia ce 'mī-ai incredințat am implinit-o. Oaminiī din cetate aū priimitū a sē supune, cu condiții însă de a fi liberi sē meargă unde vor voi, și. . .

Sobieschi. — Cu condiții?..

Iablonovschi. — Eată ziua... Ei trebuie să easă în curând din cetate pentru ca să vie să se 'nchine Maiestății tale.

Sobieschi. — Bine.

Iablonovschi. — Vitejia ce-au arătată ei în apărarea zidurilor, și mai cu samă onorul ce-au avută de-a să lupta cu marele Sobieschi, le dă lor dreptul de a fi priimiți cu vrednicie în lagărul leșesc.

Sobieschi. — Ai dreptate, Iablonovschi... Dă poroncă să s'adune toată oastea, ca pentr'o mare paradă. (intră în cort.)

(Iablonovschi scoate spada și face un semn. Dobele de la cortul de gardă începă a bate zorile. Corturile lagărului din fund se ridică, și soldații poloni se așază în linie ca la actul I-ii. Românii stau grămadă între șirurile soldaților. Tudora, încunglurată de soldați, se află în dosul cortului regesc. Iablonovschi intră la Sobieschi și ese îndată cu el. Fanfare de onor.)

Sobieschi. — (trecând arma în revistă) Soldați! Astăzi cea de pe urmă cetate a Moldovii s'au închinat Nouă!.. Țe-lul nostru e împlinit!.. Să trăească Polonia!

(Fanfare. Stindardele se plécă d'inaintea regelui. — Un bucfum răsună în cetate.)

Sobieschi. — Ce semnal e acesta?

Iablonovschi. — Plăeșii esă din cetate... Eată, porțile se deschid!

(Sobieschi, Iablonovschi și Statul-major vină de se grupéză lângă cortul regesc.)

SCENA X.

Cei de'nainte, Plăeșii.

(Porțile cetății se deschid. Un corteg de opt oameni ese și coboară dealul. Farcaș merge înainte purtând stindardul Moldovei. După el patru plăeși, ducă pe Șolman pe un pat de scânduri; în fine, Gheșu și alt plăeș, rânși amândoi, urmază, sprijinindu-se împreună. — Orchestra sună un marș funebru, pîn' ce cortegul sosesce în scenă. Sobieschi face atunci un semn, și toată armia presintă armele.)

Sobieschi. — (văzînd cortegul) Iablonovschi!.. Ce oamini sîntă aceștia?

Iablonovschi. — Garnizoana cetății Neamțului!

Sobieschi. — Cum?.. Numai cu-atați oamini s'au luptatî întreaga noastră oaste?

Iablonovschi. — Atăția aū rēmasū!

Sobieschi. — (furios) O mână de Plăeși sē 'ndrēznească... O! trebuie pedepsit aspru asemiue sumeție, ca sē rămāte pildă la Moldoveni!

Iablonovschi. — (cu energie) Ba sē nu faci o aseminea faptă, Măria ta, căci ar fi nevrednică de viteazul Sobieschi! ea ar păta gloria Maiestății tale, și ar călca cuvēntul dat de mine apărătorilor cetății!.. Fii mare precăt 'ți-e numele, și generos precăt se cuvine unūi rigă!

Sobieschi. — (uimit) Iablonovschi!.. dă'mi mână!.. ești vrednic sē te numesc părintele meū.

(Iablonovschi se închină și dă mēna regelui. În timpul acestui aparte, cortegul s'a coborit și s'a oprit în fașă cu Sobieschi.)

Tudora. — (văzînd pe tatăl ei, volesce sē alerge spre el, strigānd:) Tată, tată!..

(Soldații o oprescū și o tragū de-o parte.)

(În timpul scenei următoare, o parte din armia polonă so înșiră pe coastele delului. Un căpitan polon merge de aședă stindardul polon pe zidurile cetății.)

Sobieschi. — (pășind spre Plăeși) Sănătate vouă, Plăeșilor!

Șoïman. — (cu voce slabă) Să trăești, Măria ta!

Sobieschi. — V'ați purtată ca niște viteji!

Șoïman. — Datoria ne-amă făcută, Măria ta.

Sobieschi. — Câți oamini ați fostă de toți în cetate?

Șoïman. — 18. . . Dăce o perită din mila Măriei tale!

Sobieschi. — 18! . . . Numai 18! (cătră armie) Afle lumea 'ntreagă că 18 Plăeși români s'au luptată cinci zile cu armia 'ntreagă a lui Sobieschi, și că Sobieschi aă sêrutat pe Căpitanul lor! (lui Șoïman) Viteazule, vin' în brațele mele! (se apropie de Șoïman și'l stringe la pept. Fanfare.)

Soldații și Români. — Ura!

Sobieschi. — Cum te cheamă?

Șoïman. — Șoïman bătrânul.

Sobieschi. — Șoïmane! . . . În fața tuturor soldaților mei, eă, Sobieschi, Riga Poloniei, declar că mă simt mândru că m'am luptat cu tine, și că vreu să implinesc oră ce 'i cere tu de la mine. . . Spune, ce vrei?

Șoïman. — Dacă vrei să te milostivești cu mine, Măria ta, eartă robii, ca să mă bucur și eă în ceasul morții de bucuria lor.

Sobieschi. — Liberă să fie cu toți! (face un semn.)

(Șirurile soldaților se deschidă. Români esă fără lanțuri și se apropie de Șoïman.)

Șoïman. — Să 'ți dee Dumnezeu putere și mărire!

Români. — Să trăească moș Șoïman!

Sobieschi. — Dar' altă nu dorești nimica, Șoïmane?

Șoïman. — De-acum moarte!.. ca s'o găsesc pe biata fiică-mea, Tudora, în ceea lume.

Sobieschi. — Ba nu moarte... Vieață și fericire, viteazule! (aduce pe Tudora de mână) Eată fiică-ta!

Șoïman. — Tudora!

Tudora. — (aruncându-se în brațele lui Șoïman) Tată!

Sobieschi. — Și tu, copilă, care-ai vroit să ucidî pe Sobieschi, pentru ca să 'ți răsbunî țara, ține inelul acesta ca un suvenir de la mine pentru cununia ta.

Tudora. — (luând inelul) Măria ta, dă'mi voie să'l pun în degetul bărbatului meu, Farcaș. (merge de dă inelul lui Farcaș.)

Sobieschi. — Farcaș!.. Tu ești, voïnicule, care-ai scăpat din mânilor soldaților mei?

Farcaș. — Eü, Măria ta!.. Am scăpat atunci, pentru ca să ai acum mulțemire de-a mă erta!

Sobieschi. — (vesel) Fie!.. Îmî place să vă știü uniți împreună, căci aveți amândoi suflete viteze, și sînteți vrednici de tatăl vostru și de țara voastră!.. Acum e vreme să ne despărțim... Mergeți cu bine, Românilor, și fiți mândri de numele vostru!.. Voi m'ați împăcatü cu Moldova, și de ađi înainte Sobieschi se declară cu mândrie prietinu! Românilor!

Românii și soldații. — Ura! ura!

(Plăceți urmați de Români, plecă și trecü pe d'înaintea ăirurilor de soldați, cari le presintă armele. Ei se urcă pe dël și de la mijloc apucă în stînga. — O parte de soldați se suie după dênșii, și se înșiră pe coastele dëlului. — Musica militară și orchestra sună un marș triumfal. — Salve de tunuri. — Tablô.)

(Cortina cade.)

LIPITORILE SATELOR

PERSOANE:

Kir Iani Avdelas, arendașul moșiei Haramul.
Jupânul Moise, orândarul satului.

Ventură-țără, rădeș.

Ion teslarul, rădeș.

Catrina, soția lui Ion.

Nițu, copilul Catrinei.

Gavril sârbul, argat.

Martin, pădurar.

Jupâneasa Rucsanda.

Măriuca, orfană.

Subprefectul.

Un jandarm.

Gheorghe, țeran.

Țerani, lăutari, jandarmi.

Iani, grec de 40 ani, îmbrăcat în haîne europene ordinare și în cap cu fes mare.

Moise, evreu de 30 ani, îmbrăcat evreesce ca cărcimarii evreii din sate.

Ventură-țără, de 50 ani, îmbrăcat cu dulamă veche și căciulă brumărie; poartă o gîntă cu ispisăce.

Ion, de 45 ani, îmbrăcat mai curat de cît Ventură-țără, cu căciulă neagră și eisme de înft.

Gavril, de 40 ani, îmbrăcat cu poturi, ilic, brâu roș, pălărie țerănescă și opinci.

Catrina, de 35 ani, îmbrăcată cu rochie, scurteică și în cap cu testemel.

Măriuca, fată de țără de 17 ani, îmbrăcată cu cămașă cu alțiță, fotă, papuci roși și la gât poartă șiraguri de mărgele.

Nițu, Martin, Gheorghe și țerani, sîntu îmbrăcați în haîne țerănesce.

LIPITORILE SATELOR

DRAMĂ ÎN 3 ACTE ȘI 2 TABLOURI

Scenele se petrec în Moldova în satul Haramul, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă interiorul casei lui Ion țeslarul: pe lângă pereți sîntu așezate laite acoperite cu scoarțe; în fund este o ușă și în stînga altă ușă; în dreapta o ferestă, lângă ferestă, o masă și două scaune; pe pereți sîntu așezate unelte de țeslărie; lângă ușa din fund se află doi saci plini.

SCENA I.

Catrina, Nițu, Gavril.

Catrina. — (ștergînd masa) Da du-te aș, bade Gavril, du-te la treabă, că Soarele 'Y sus, și te-a ocări bărbatu-meu, de te-a găsi tot aici.

Gavril. — Ce ocări, ce ocări?.. doar' nu's robu lui.

Catrina. — Nu ești robu lui; dar' ești tocmit cu luna ca să 'Y agițuși la duratu casei ceș de închisoare.

Gavril. — Ard'o focu!.. M'am săturat de dînsa, și nu mă mai duc, de-oș ști că m'or închide 'n ea. (aruncă cu mînie uneltele jos.)

Catrina. — Nu te 'ndărătnici, bade Gavri!e, că ți'î găsi beleoa cu bărbatu-meu.

Gavril. — Mai degrabă 'și-a găsi-o el cu mine, cât a da păcatu să se 'ntreacă cu gluma.

Catrina. — Ha!de, ha!f, păcătoșule. . .

Gavril. — Ean nu mai lungi și d-ta vorba, lele Catrină, că nu 's în apele mele, și 'î da peste dracu.

Nițu. — (care în toată scena de mai sus înpletea un biciu, se scoală și vine de privește drept în ochii lui Gavril) Cine 'și-a găsi pe dracu, măi sərbule?

Gavril. — Măta.

Nițu. — Mama?

Gavril. — Și măta și tu, de nu 'î peri acu pe loc din fața mea.

Nițu. — Măi, ai 'nebunit, ori ești bat?

Gavril. — Nițule... nu te pune cu mine, că premelege...

Catrina. — (alergând la Nițu) Nițule. . . Nițule. . .

Nițu. — Ean las', mamă, că doar' nu m'ai purtat nouă luni în sin, pentru ca să las să te batgiocorească un bețiv chiar d'inaintea mea. Măi, sərbule, vești ușa?

Gavril. — Ș'apoi?

Nițu. — Ești!

Gavril. — (ridând) Tu'mî poroncești, țincule? Ha, ha, ha.

Nițu. — Ești, îți dic.

Gavril. — (cu dispreț) Dar' dacă n'oiu vrea?

Nițu. — (răpedindu-se asupra lui) De nu 'î vrea pe ușa, îi ești pe fereastră.

Gavril. — (luptându-se) Eaca mucosu. . .

Nițu. — (împingându-l pe ferestă) Degeaba te lupți, că 's mai tare decât tine.

Catrina. — Nițule, lasă-l în plata lui Dumnezeu.

Nițu. — Ba nu!.. 'l-oîu invêța eă sê te batgîo-corească.

Gavril. — (furios) Măi, teucid, măi.

Nițu. — Pên' atunci... ean saî pe fereastră. (și îndoaie ou mijlocul pe marginea ferestei.)

Gavril. — Ei! lasă-mă, că es pe ușa.

Nițu. — Ba nu, ticălosule!

Gavril. — Eartă-mă, Nițușorule, că n'oîu mai face.

Catrina. — Eartă'l, copile.

SCENA II.

Catrina, Nițu, Gavril, Vântură-țără.

Vântură-țără. — (arătându-se în fund) Bucuroși la oaspeți?

Catrina. — (întorcându-se) Ce ved? Moș Vântură-țără?

Vântură-țără. — Eă!.. Da cine se hărjonește la fereastră?

Nițu. — (lăsând pe Gavril) Eă!.. Îi vëram o țiră de munte lui Gavril.

Vântură-țără. — Pentru ce?

Nițu. — Pentru c'o batgîocorit pe mama.

Vântură-țără. — Bine 'i-aî făcut, finule. Copilu îi datorîu sê 'și apere părinții cu vieața. Vin' incoaci la moșu sê te sêrute. (serută pe Nițu.)

Gavril. — (lângă ușa din fund) Bine-o făcut?.. bine?.. Ei! las' că v'oîu arăta eă cine 'i Gavril sêrbu. (ese furios.)

Nițu. — Ȑncă 'ndr zuește s  ue-amenințe?.. O   pune că m na pe tine. (volesce să alerge după Gavril.)

V ntur -țeră. — (oprindu'!) Dă'l dracului pomau ,  i nu vă mai potrivii la vorbele unui bețiv. Puu rămășag că se duce la cr șm  s  ' i iunece c da... Așa rușine! să 'l tr nțesc  un b et de Ier  de-alalt yer ..

Catrina. — (cu mândrie) Veđi că 'Y voiuic ca tată-s u.

V ntur -țeră. — N'ar fi de diochi... Da cumătru Ion unde 'Y?

Catrina. — S'o dus la t rg să mai cumpere lemne pentru casa cea de inchisoare.

V ntur -țeră. — Casa de inchisoare?.. Unde?

Catrina. — Aici, in sat... .

V ntur -țeră. — (cu multă mirare) Ce in sat?..

Nițu. — Temniț .

V ntur -țeră. — (frec ndu' i urechile) Nu cumva 'mi ține urechile  i n'aud bine? Ban mai  i odată, băete... Temniț  in satu Haramu?

Nițu. — Ca in toate satele din Moldova... Da bine, moș nănașule, de unde vii?

V ntur -țeră. — De unde ' i-o ințercat dracu copii.

Nițu. — De-aceea poate n'ai aflat c'o vinit poronc  ca să se facă case de inchisore in toate satele?

V ntur -țeră. — Elei!  i pentru ce?

Nițu. — Știm noi?

V ntur -țeră. —  i ce are-a face tată-tău cu temnițile?

Catrina. — S  veđi, cum tre. Ion s'o alcătuit cu privighitoriu ca să dureze tot lucru tesl riei, ușile, fe-restrile, dușamelile, acoperem ntu... .

Vântură-țeră. — Rău o făcut, dragă cumetă, c'a-semine lucru nu 'mî pare lucru curat și cu noroc! . . Știți vorba ceea: Nu săpa groapă altuia, căci cați în ea.

Catrina. — Aste i le-am dis și eă bărbatu-meu. Apoi dă! . . ce se facă bîetu om? . . Nevoia . .

Vântură-țeră. — Nevoia, nevoia! . . o cunosc și eă, bat'o pîrdalnicu! că de cînd vechilu monăstirii 'mî-o rîsluit bucățica mea de rădășie de-aici din satu Haramu, am rîemas pe drumuri ca un calic! . . Dar' apoi chiar de m'ar mânca de viu stahia cea de nevoie, tot n'asî vrea sî pun mîna la durat de temniți și la fauri și lanțuri. Mai bine sărac și curat!

SCENA III.

Cei de'nainte, Măriuca (arătîndu-se la feristă.)

Măriuca. — Nițule, Nițule.

Nițu. — Măriuca? . . ce vreî, Măriuco?

Măriuca. — M'o trimes giupineașă sî culeg buruene uscate de leac; nu vii cu mine sî 'mî agiți?

Nițu. — Ba vin, Măriuco; eaca vin, caca vin. . .
(ese prin fund, alergînd.)

Vântură-țeră. — Na, na, na, na! după dînsa, bă-ete... prinde-o, băete. . . (uștîndu-se pre ferestă) S'o dus... o sburatū hulubașii. . . (cătră Catrina) Cine 'î Măriuca asta care smonește flăcăii de la ochi?

Catrina. — O copilă fără tată și fără mamă, care slujește în casă la posesoru.

Vântură-țeră. — La *kir* Iani Avdela?

Catrina. — La el!.. și sërmana copilă!.. Va! de capu ei, ce măi trage cu găpineaș Rucsanda!

Vântură-țeră. — Țiitoarea grecului?

Catrina. — Nu știu ce-a fi... țiitoare... găpineașă?... Naiba să le-aleagă!.. dar' știu că 'Y ră foc cu biata Măriuca.

Vântură-țeră. — Și se vede că biata Măriucă se mângăe cu Nițșor...

Catrina. — (zimbînd) Tineri nu 'sü?

Vântură-țeră. — Să le fie de bine!.. Treaba noastră 'Y să le credem, că, Doamne! mare sburdalnică 'Y tineretă!.. și mare bună 'Y! (ostînd) Hei, hîc!.. Am fost și eu un pu!u... ș'acu, ean privește... par' că 's un cîlung pîrlit.

(Se aude afară un car și vocea lui Ion, strigînd la boi: Ha ho... ha ho.)

Catrina. — O sosit bărbatu-meu. (alergă spre ușa din fund.)

Ion. — (afară) Gavri!e, măi Gavri!e... vin' de diglugă boi!

Catrina. — (pe pragul ușii) Degeaba 'l chîemî, Ioane, că nu vine.

Ion. — (afară) Da unde'Y?

Catrina. — A fi la crășmă...

Ion. — (afară) Bată'l mama lui Dumnedeu, bețiv!.. Ho... ha ho... nea bălan, na...

Vântură-țeră. — (în parte) Apoi dă!.. plătește argați!..

SCENA IV.

Vântură-țeră, Catrina, Ion.

Catrina. — (scrutând pe Ion) Bine-ai venit, bărbate.

Ion. — Bine-am găsit, nevastă... Eaca și cumătru Vântură-țară! Da ce vânt te-o mai suflat pe la noi?

Vântură-țeră. — Vântu cel de Yearnă.

Ion. — Ba cel de primăvară, că ne 'nveselești inima când te-arăți, dragă cumătre.

Vântură-țeră. — De 'y așa, noroc să dee Dumnezeu! (bate mâna cu Ion) Să 'ți fie casa casă și masa masă.

Ion. — Și d-ta, cumătre, să'mi fi totdeauna și 'n casă și la masă. Ei!.. de mult nu ne-amă vădută! or fi ani! Pe unde-ai mai fost? ce te-ai mai făcut?

Vântură-țeră. — Hei!.. păcatele mele cele grele! am fost la Eși de m'am giudecat pentru peticu cel de rădășie... știi cel răsluit de vechilu monăstirii grecești.

Ion. — Știu, cel de-alăture cu rădășia mea.

Vântură-țeră. — M'am giudecat șese ani de zile!.. Am avut a face cu toți cenușerii, și 'n cenușă s'o pri-făcută drepturile mele!

Ion. — Ce dicit, frate? te-o rasu?

Vântură-țeră. — Rasu și smulsu!.. Dumnezeu să le plătească, c'am agiuns la ușile oamenilor cu ispisoa-cele 'n sin!

Ion. — Bietu cumătru!.. Catrino!.. aleargă de ne adă o oacă de vin, să mai uităm din cele nevoi.

Catrina. — Îdată, bărbate. (esc.)

Vântură-țeră. — Unde-o trimeți? la crășma din sat? la jidan?.. Nu beu vin cușer.

Ion. — Ba, mă ferească Dumnezeu!.. o trimet la crâșmușoara mea... colea, lângă drum.

Vântură-țără. — Nu te știam și crâșmarîu, cumetre; te-am lăsat teslariu... .

Ion. — 'Mî-am durat și eu o dugheniță pe rădășia mea ca să 'mî vînd vinu de la pogoanele din deal.

Vântură-țără. — Și nu ȕice nimică vechilu monăstirii?

Ion. — *Kî* Iani?... cârnește el din nas, pentru că cei mai mulți români beu de la mine, in loc să meargă la giupănu Moisi orendarîu, dar' n'are ce face... .

Vântură-țără. — Cum?

Ion. — D'apoî nu 's slobod cû pe moșioara mea, fie cât de mică?

Vântură-țără. — Mări nu 'ți face cruce.

Catrina. — (aducînd o oca de vin, două pahare și covrigi). Eaca vinu, bărbate... V'am adus și covrigi. Voie bună de-acu, că eu mă duc să fac bucate. (esc.)

Vântură-țără. — Ușcați isû covrigii, cumetră?

Catrina. — (de pe prag) Ușcați troscot.

Vântură-țără. — Da dinți ai adus?... c'ai mei s'o cam tocitû pin giudecătorii.

Ion. — Ha, ha, ha... tot glumeț ești, cumetre. (închinînd) Noroc bun și veselie!

Vântură-țără. — Și la anu cu bine! (bea) Drăguțu moșului, că bun îi! lunecă pe gât ca șerpele, și cînd cați in pahar... tufă.

Ion. — Ânc'o dușcă.

Vântură-țără. — Ba și două, in sănătatea gazde-

lor. Să le meargă trebile cum dorescū, tot în belșug și cu opt boi la gîug!

Ion. — (cădînd pe gînduri) Opt boi! (ostînd) Îmî aduc aminte c'aveam odinioară opt boi de cei de frunte, ș'a-cum am rēmas numai cu doi.

Vēntură-țēră. — Mări, nu spune. Boii tēi cei frumoși o peritū?

Ion. — Ba 'i-o mîncat de vii gîupănu Moisi orēndariu.

Vēntură-țēră. — Cum asta?

Ion. — Cum?.. cu camăta!.. Știi, cumētre, ce 'i nevoia cînd se leagă de capu omului.

Vēntură-țēră. — Stău dracului.

Ion. — Ba cade peatra, de 'ți face ogoru una cu pămēntu; ba vine geru de 'ți ingheață vița de vie... ba una, ba alta, și nevoia te pîndește ca un hoș, te paște ca pēcatu... Cînd vrei să te scapi de ghiarele ei, numai ce 'ți esă ūda 'nainte cu camăta, și adî 'ți ie o vacă amanet, mîni boii, poimāni sumanu din spinare... și tot astfelū pēnă ce te lasă lipit pămēntului.

Vēntură-țēră. — Apoi, cumētre, dacā cunoști rēu, de ce nu fugi de el?

Ion. — Da, bată'l crucea! poți fugi dac'ăi lucăput o dată pe mîna lui?.. O dată, măi frate, numai o singură dată m'am imprumutat de la el cu 500 de lei, și de-atunci ūda m'o sārăcit, m'o incurcat în socoteli. în-cât nici adî nu m'am putut plăti de tot. Și, ucigă'l trās-nitu! par' că 'i spune diavolu cînd am nevoie mare de parale, că numai cāt îl veji viind, știi?.. ca vulpea pe furis. și 'l audî dicēnd: „Buna dimineața, bade Ioaue.“

SCENA V.

Vântură-țeră, Ion, Moise (viind prin fund.)

Moise. — Buna dimineața, bade Ioane.

Ion. — Na!

Vântură-țeră. — Piei drace!

Moise. — Te-ai întors de la târg, bade Ioane?

Ion. — Precum vești, găpâne Moisi.

Moise. — Ș'ai adus lemne, bade Ioane?

Ion. — Ba nu, găpâne, că n'o vrut găpănu Herșcu să 'mî mai dee pe datorie.

Moise. — Apoi dă, bade Ioane, să fi plătit mai întâi...

Ion. — Și cu ce?.. banii nu se gădescu în drum.

Moise. — Să fi vîndut ceva... N'ai vin? n'ai orđ? n'ai popușoi?

Ion. — Lesne 'i de ȳis plăcinte, dar' cine cumpără?

Moise. — Cine, bade Ioane?.. *Ai ve!*.. mușterii nu 'să? Și eă cumpăr, dacă vrei... Căt lași orđu?

Ion. — Apoi dă!.. Un irmilik mîerța.

Moise. — Un irmilik? *Ai ve!*.. Nu face nică chila un irmilik: satu 'i plin de orđ, și toți țeraniă mē roagă cu 5 lei mîerța.

Vântură-țeră. — (în parte) Ean auđi lipitoarea!

Ion. — (în parte) Ear' o simțit İuda că am nevoie.

Moise. — Căt ȳici că lași?.. cu cincă lei și ȳu-mătate?.. Nu pot, ȳeă, bade Ioane. Dacă vrei doă sorocovești, poștim... că noi sintem prietini... (merge de deschide sacii.)

Ion. — (în parte) Ce să fac? De n'oău avea cu ce să

cumpăr lemne pentru ca să măntuîu temnița, sub-prefectul 'î în stare să mă 'mplinească.

Ventură-tără. — (în parte) Bietu om! se sbate ca musca 'n pânza paingênului.

Moise. — Aista 'î orđu, bade Ioane?.. prost!

Ion. — Da ce'î lipsește, gîupâne?

Moise. — Îi sęc și negbinos... nu face nici trii lei. đic đeă. Câte mîerțe ai, bade?

Ion. — Vr'o đece.

Moise. — Numai atata?.. Dacă vrei un galbin pe tot, îl ieu cu vurta, pentru ca să te 'ndatoresc.

Ion. — Un galbin pe cincî chile?.. doar' n'am chel-boșit.

Moise. — Ei, fie 40 de lei.

Ion. — Ține'ți paralele, gîupâne, că nu ești de mine.

Moise. — Bauî pe șin, să cumperi lemne, bade Ioane. Nu lăsa *kilipirău*... 45 de lei vrei?

Ion. — Ba nu.

Moise. — Ei!.. ca să nu facem vorbă multă... đece merțe câte 5 lei faci cingeci de lei, cuventu cel de pe urmă; dacă nu primești, sluga d-tale. (se îndreptă spre ușă)

Ion. — (în parte, cu desperare) Săracu de mine!.. se duce İuda și mă lasă cu nevoia de-a spinare.

Moise. — (lângă ușă) Cum ai đis?.. daî cu 50 de lei?..

Ion. — Fie!.. adă baniî.

Moise. — Douăspređece dimerliî la mîerță, scutate, și una cu vîrf?

Ion. — Fie!

Moise. — Și sacii pe de-asupra, drept adalmaș.

Ion. — (în parte) Bată'l crucea! (tare) Ha! , meargă și sacii!

Moise. — Ș'un puțu de curchi, *peșkeș*, de bună tocmală.

Ion. — (ridând) Mânca'-ai fript! . . adă paralele.

Moise. — (luând pe Ion de mână) Noroc bun să deede Dumnețu! și la anu să facem ear' nighistorii împreună. . . Eaca banii. . . Eă sint cinstit, plătesc pe șiu. (numără banii) Unu, doi, trii. . . opt gologani. . . un leu. . . Bade Ioane, nu vinđi și vinu din anu ista?

Ion. — Nu.

Moise. — Unu, doi. . . opt gologani. . . doi lei. . . De ce să nu 'l vinđi? . . eă 'ți-oți plăti mai bine decât altu.

Ion. — Nu 'l vënd, giupâne, pentru c'am să 'l trec lă crășma mea cea de la drum.

Moise. — Unu, doi, trii, patru gologani. . . 20 de parale și cu doi lei, facă un sorocovăț. Bade Ioane, știi d-ta că mă păgubest'i tare mult cu crășma d-tale? Toți cărăușii se oprescū în drūm la dumneta și pe mine mă lasă de-oparte.

Ion. — Apoi dă, giupâne. . . Așa 'sū negustoriile. . . Ad'i pagubă, mână câștig.

Moise. — Unu, doi, trii. . . opt gologani. . . un leu. . . Bade Ioane, știi d-ta că afară decât orendarū nu poate nime să vëndă bēuturi în sat?

Ion. — O știi; dar' eă 'm'am durat dugheană pe pământu meū, nu pe moșia monăstirească.

Moise. — O s'avem g'udecată, bade Ioane.

Ion. — N'am grijă de asta, g'upâne Moisi.

Moise. — Trii lei și g'umătate și cu unu și g'umătate, facu cinci lei... Bade Ioane, știi una? Hai să intrăm la tocmală... Dă'mi mie in orëndă, crășma dumitale.

Ion. — Nu pot, g'upâne, c'am durat-o de d'estre pentru fiu-meu, Nișu.

Moise. — Nu vrei?

Ion. — Nu.

Moise. — Să nu te căești, bade Ioane.

Ion. — Nu 'mi purta grija, Moică dragă. Numără banii mai bine.

Moise. — Am numărat arvuna; mai mult ce vrei?

Ion. — Ce arvună?... Unde-o fost vorba de arvună? Eă am nevoie acu 'ndată de bani... Numără 50 de lei și nu mai umbra cu mâța 'n sac.

Moise. — Ba nu pot, că n'am mai mult acu. Peste-o săptămână 'ți-oîu da tot.

Ion. — O săptămână?... când pe mine mă stringe nevoia de gât!.. Da du-te dracului, tărtane, cu banii tăi... Na'ți gologanii; bate-ți în obraz... (și aruncă gologanii în obraz.)

Moise. — *Ai ve!* ce vra să șică asta, mă rog? Ce strici tocmala și să mă chiorești!.. Da ce te socoți tu? volintiroi.

Ion. — Eă apoi, cumêtre, n'o cată İuda cu luminaea?

Vântură-teră. — Ba o cată de-un ceas și n'o găsește, că te-o domolit nevoia, sêrmame Ioane!

Moïse. — (eulogând banii de jos) Unu, trei, opt... un leu... Adică nu se putea să ne 'nțelegem cu binele?... Unu... doi... patru... opt... doi lei... Dacă era să m'aștepți o săptămână pentru banii, mare lucru ar fi fost?... Îmi plăteați dobândă și nu mai era vorbă...

SCENA VI.

Cei de'nainte, jandarmul.

Jandarmul. — (în fund) Unde 'i Ion teslaru?

Ion. — Eă... ce cați?

Jandarmul. — O vinit subprefectu...

Moïse. — Subprefectu o vinit?... Mă duc să dau jalbă că m'ai bătut în casa d-tale, ca un tîlhăroșu...

Ion. — (restindu-se la Moïse) Du-te naibii, İudă spurcată.

Moïse. — (fugind) *Ai veți, ghevalt!*

Vîntură-tără. — Voïnicos da fricos... Fuge pe deal ca pe vale.

Ion. — (cătră jandarm) Și ce mă vrea subprefectu?

Jandarmul. — M'o trimes ca să 'ți dau de știre să 'i aduci banii ce ești datoru gîupănuului Herșcu pentru lemu... cei 1500 de lei.

Ion. — D'apoi nu s'o implinit vadeoa.

Jandarmul. — Ba ci că s'o implinit chiar astăzi.

Ion. — (în parte) Vai de mine!.. m'am prăpădit!.. (tare) Bine!.. mergi înainte că te-agîlung.

(Jandarmul ese.)

Vîntură-tără. — Dar' asta ce-a mai fi, cumêtre?

Ion. — (cu desperare) Ce să fie? pécate!.. nenoroci-

re! prigonirea soartei! Ascultă. De unde eram om 'n toată mintea, cu stăricică, fără grijă, fără încurcă, am agiuns de nu știu cum să fac ca să scap de rușine și de sărăcie!.. Într'un an de zile 'mă-am vândut șese boi, din pricina unui petre ce 'mă-o fărâmat tot, ogoare și vie. Într'o zi, vine prefectu aici și vestește c'are să se zidească case de închisoare prin toate satele... Ce să 'fi spun, cumêtre?.. Dracu să vede m'o sfătuit ca să mă însărcinez eu cu dulgheria temniții de la noi!.. Am făcut înscris cu prefectu... și pentru ca să pocîu începe lucru îndată, am fost silit să leu lemne de 1500 de lei pe datorie de la giupănu Herșcu. Asta 'i toată belea.

Vântură-țeră. — De ce nu cei banî de la prefect pentru lucru ce-ai făcut pîn' acu?

Ion. — Am cerut, pécatele mele, dar' n'o vrut să'mă deee nici măcar o lițca, subț cuvênt că, după contract, el 'i datorî să 'mă plătească când oiă mântui tot lucru... Săracu de mine!.. unde să gălesc eu acu 1500 de lei?.. Îmă vine să m'arunc cu capu 'n fântănu!

SCENA VII.

Ion, Vântură-țeră, Gavril (beat)

Gavril. — N'auđi, măi Ioane, giupăne Ioane...

Ion. — Ce vreî, bețivule?

Gavril. — Ce vreî, bețivule?.. Vreî banî... bănișorii mei... simbrioara mea, ca- s'o beu la giupănu Moșaki...

Ion. — Ce simbric, mă? Nu 'ți-ai priimit toată leafa?

Gavril. — Mănâncî haram, Ioane, găupâne Ioane. . . N'am luat nici o leafă. . . Să n'am parte de Moîsaki de-am văduț para frântă de când te slujesc!

Ion. — Măi, da nu 'ți-am cumpărat sumau, opincî, cîubote și pălărie? . .

Gavril. — Le-am bėut de mult. . . d-ta să fii sãnėtos, Ioane, găupâne Ioane.

Ion. — Nu 'ți-am plătit biru? . . Toate-aste la un loc faci măi mult decăt leafa ta.

Gavril. — Eū nu știū. . . Leafa sė 'mî dai, că nu es din casă fără bani. . . Am sė plătesc lăutarilor la crășmă și 'mî trebuie parale. . . Desnoadă 'ți punga, sgărcitule.

Ion. — Măi, du-te și te culcă.

Gavril. — M'oiū culca dac'oiū vra sė mē culc. . . că doar' nu's robu tēū sė 'mî poroncești tu. Eū sūnt slobod, de capu meū. . . De ađi nu măi sūnt la tine argat. . . te las dracului pomană. . . Adă simbria.

Ion. — Măi, cată 'ți de drum cât îi cu cinste.

Gavril. — (apucând pe Ion de pept) Dă'mî simbria, hoțule, că mē țin de tine pēn' la moarte.

Ion. — (respingēndu'l) În lături, bețivule.

Gavril. — (cădēnd pe un scaun) Valeū! . . tēlharii! . .

SCENA VIII.

Cei de'nainte, jandarmul, Catrina.

Catrina. — Ce este, vai de mine! ce este?

Jandarmul. — Unde 'sū tēlharii?

Ion. — Ea bețivu ista!.. după ce s'o îmbetat, vine de 'mî face casa de batjocură.

Gavril. — Valeü! că m'o ucis hoțu... (plânge) și vra să 'mî mănânce simbrioara mea... (furios) Dă'mî baniî, tîlharîule, că te culc la pămînt. (ridică toporul asupra lui Ion.)

Catrina. — Vai de mine!

Jandarmul. — (smuncînd toporul din mâna lui Gavril) Nu da, mă, nebunule.

Ion. — Ai fost martur, Vasile, c'o vrut ticălosu să măucidă... Ridică'l și 'l du la Inchisoare.

Gavril. — Eü la Inchisoare!.. care Inchisoare?.. Să 'î fac cü pocinocu, din pricina unuî proclat!.. Nu mă dau odată cu capu.

Jandarmul. — (apucându'l) Nu te clinti că te toropesc, bețivule; haî la temniță.

Gavril. — La temniță!.. Eî! lasă... Ioane... că mi'î plăti tu! În loc de simbrie, Inchisoare! Eî! bădico... lasă, lasă... meșter îî dracu!.. (Jandarmul duce pe Gavril afară)

Ion. — Ticălosu! (cade oboșit pe un scaun.)

SCENA IX.

Ion, Vîntură-țeră, Catrina, Iani.

Iani. — *Ma* ce este aiçe? Ce galazia?

Catrina. — Bețivu cel de argat s'o îmbetat...

Iani. — Treceam pe la porta, intercîndu-ma de la subprefecto, si am auđito strigînd: talhari, s'apoî am

vađuto un zandarmo duchind pe Gavriło de guleri; a furato ęeva, leliđa Catrinuđa?

Catrina. — Ba nu, *kir* Iani.

Iani. — *Ohi?*.. Mi pare bine... *ma* ęe vedo? mosu Vintura-țara?

Vęntură-țeră. — Eū, grecule, ș'apoī ce?

Iani. — ęe?.. mi pare bine... Aī prapadito proęeso?

Vęntură-țeră. — Sta'ți-ar in găt!.. 'l-am prăpădit... Mai aī de đis ęeva?

Iani. — *Ohi*... mi pare bine... ha, ha, ha.

Vęntură-țeră. — Haī, cumętră, de-aici, cā mę umflā năbădăicile cānd vęd parpalecu ista... (ese prin stānga.)

Catrina. — Haī sę mănānci ęeva, cumętre.

Iani. — Te duęi, leliđa Catrinuđa?.. *ma* de ęe te duęi?

Catrina. — Apoī dă, *kir* Iani, trebuie sę'mi cat de oaspe. (ese.)

Iani. — ęe ospe? Un ghfuzo nebuno!

SCENA X.

I o n, I a n i.

Ion. — (cu durere, in parte) O mie cincī sute de lei! unde sę 'ī găsesc?

Iani. — Bre, Ione, ęe stai pe ghindurī, tristo si obosito?

Ion. — Cum n'oīū fi obosit, *kir* Iani, dacā toate supęrările cadū deodată pe capu meū!

Iani. — Ha, știu; mi a spus subprefecto che a venito se te implinesca pentru 1,500 de lei.

Ion. -- (oftând) Așa, așa!

Iani. — Sluto la Pruto! 1,500 de lei! soma mare, *simandikosa!* si puno ramasago che n'ai ničî frinta.

Ion. — N'am!.. Nu vre nime sê m'agîute.

Iani. — Nime?

Ion. — Nime pe lumea asta!

Iani. — Moî Ione, ean priveste la mine... Cum ma gasesti?.. fioroso? nemilostivo?.. spune, spune, am obrazi de satana?

Ion. — Ba nu.

Iani. — Nu sinto *hristianos?* sint paghino? spune.

Ion. — Ba știu că eşî creştin.

Iani. — *Lipon*, ce ai dice daca te asî imprumuta eû cu açeî 1,500 de lei?

Ion. — (sculându-se) Dumneta, *kir* Iani? Aşî dice că Dumneđeû te-o trimes ca sê mē scapî de sărăcie.

Iani. — Pre frumoso. Vreî 1,500 de lei batufî? (scoate punga) *Oriste*, poftim. Maî dinioare am vinduto puçintelo grio la prietin a me, la *Mustoksidi*, si eata-me's che vino si te azuto.

Ion. — Dumneđeû sê 'fî dec tuđecit binele ce 'mî faci!

Iani. — Amin!.. *ma* se façem un sineçelo; nu de alta, *ma* fiind che este viaça, este si morte... înțelezî?

Ion. — Cum nu? Ai toată dreptatea. (scoate din saltarul mesei o coală de hârtie, călămări și condeșu) Eaca hârtie și cerneală.

Iani. — Binc; scrie d-ta, cum oîu spune eû.

Ion. — Sânt gata, ȕi. (srie.)

Iani. — (dictând) „Eü zos iscalitu, ma indatoresco „a plati infăcisatoruluı cu aęest sineto...“

Ion. — De ce sę nu pun maı bine numele d-tale?

Iani. — Asa e obięeu sineturilor... Scrie: „in vade „de o luna...“

Ion. — O lună ıı prea puęin, *kir* Iani; pune douę luni.

Iani. — Doua luni?.. fie si doua luni, cum dorestı d-ta... Eü sinto *hristianos* si am *hristoitia*. ęe ai scriso?

Ion. — (cetind) „Mę indatoresc a plăti infăcisătoriu-luı cu aęest sinet, in vade de douę luni...“

Iani. — *Aksiologo*... (dictéză) Soma de trei miı lei...

Ion. — Triı miı pentru 1,500?

Iani. — Ți pare multo, fraęico?

Ion. — Da cum, Doamne cartă-mę!.. așa dobëndă numai jidanıı aü obraz sę ceară.

Iani. — Asa? *lipon*, fie 2,500 in loco de 3,000, che eü sinto *hristianos*.

Ion. — Creștin, creștin... (in parte) ca Moısi.

Iani. — Ghindeste, fraęico, che subprefecto a venito se te implinesca, se vinda tot, boisorıı, carusoru, casu-ța... ęine stie!.. Earna se avropie si ai se ramuı pe drumurı cu nevasta si copilo...

Ion. — Tacı, tacı că mę oęereștı... Eaca scriü. (srie) „2,500 de lei.“

Iani. — Ai scriso? pre frumoso... (dictéză) „pentru care banı puno amaneto raęasia me din mosia Haramu.“

Ion. — Amanet moșioara mea?

Iani. — *Ma cum?.. horis amaneto? ha, ha, ha...*
Unde s'a vađuto imprumuto *horis amaneto?*

Ion. — (sculându-se) Nu mă lasă inima, nu pot.

Iani. — Nu poți?... se'ți fie de bine! Am vruto se te scapo de nacazo; ți am dato doua luni vadea pentru ca se aș vreme de mintuit lucru inchisorii si se intri in banii țe aș se lei de la Prefectura; *ma d-ta nu vreș?..* pre bine... Ți plăce mai bine ca se'ți bata doba la porta... Gusto *filonikie* nu are... Ma inchino cu plecațune...

Ion. — (in parte) Să 'mă vëndă lucrurile cu doba!..
(tare) Nu te duce... stăi, că scriu cum îi vroi.. (scrie) Eaca am scris ș'am iscălit.

Iani. — *Aferim!* Acum vedo che esti omo... Se videmo. (Tea sinetul și 'l citesce) *Aparalakto!*... Poftim banii. Aice in punga sinto 1,500 de lei.

Ion. — Adă... Mă duc să plătesc subprefectului. (esc.)

Iani. — Merzi, merzi prosto, *budalas!* Capo de boș!..
'L-am prinso in capcana, si peste doua luni de țile am se'ți vindo mosiora, s'o cumpăr ear' eș... Chit pentru badea Ion, 'l-oșu lua argat la mine, de hatiro Catri-
nuței... care mi plăce.

SCENA XI.

Iani, Catrina.

Catrina. — (intrând din stânga) Ioane, Ioane, vin' de mănâncă... Eaca!.. unde s'o dus?

Iani. — (cu blândete) S'a duso la subprefecto ca se platesca datoria de 1,500 de lei.

Catrina. — Da de unde-o găsit parale, bîetu om?

Iani. — (apropiîndu-se) De unde? de la mine, de la prietinu matale, lelița Catrinuța.

Catrina. — 'L-ai agîtat d-ta, *kiv* Iani? Dumne-dîu s'î implinească toate dorințile, că mare bine ne-ai făcut!.. Dă-mi mâna s'o serut.

Iani. — Nu la muna, Catrinuța draga, *ma* la obrazi, daca vroesti se mi faci feriçito.

Catrina. — Fie și pe obraz; tot is bătrână... (se apropie de Iani și 'l serută pe obraz.)

Iani. — (cuprinîndu-'i talia cu brațele) Batrina?... *Oheske*. Catrinuța draga; esti tinara, esti nurlia, esti hazlia si te iubesc ca pe un garofalo. (volesce s'o serute.)

Catrina. — Ce face? mă iubești?... (voind să scape) Da ședî binișor în colo, omule, că te-or ride și curcanii de te-or videa.

Iani. — Lasa se rida curcania, che eî sinto amarezato de dimyata, Catrinuța; ma slirsesco de amori! (volesce ear' s'o serute.)

Catrina. — Eaca nerușinatu!.. Lasă-mă adî, că țip de rîsună satu.

Iani. — *Ohi, ohi*, Catrinuța, nu țipa... Ți dau ce vroesti, rochița, bosmachi, zuncuța... numai se te dai în dragoste cu mine.

Catrina. — (strigînd) Ioane! cumître!.. săriți!

(însercă.)

SCENA XII.

Iani, Catrina, Ion, Vântură-țeră.

Ion. — Ce'mă vedură ochii?

Vântură-țeră. — Ho! parpalecule!..

Ion. — (apropiindu-se furios de Iani) Ce te-ai apucat de făcut în casa mea, grecele?

Iani. — (zimbînd mînzesc) O saga, frațico.

Ion. — Șagă cu nevestele oamenilor? (apucă pe grec de gât și 'l zgâlție) Te primesc în casa mea ca pe-un creștin...

Iani. — (spăriet) *Neski... kristianos...*

Ion. — Și tu te legi hoțeste de nevasta mea? N'ai nimic sînt pe lume?.. ești mai rău decît un păgân!..

Iani. — *Ohi paghinos...* Bate Ioue, lasa la mine...

Ion. — Te-oîi învăța eu a cerca să necinstești nevestele oamenilor, după ce calicești bărbații.

Iani. — *Mu* ce vrei se mi faci?.. se ma uçiđi (se smuncese și scapă din mâinile lui Ion) *Punaghia mu!* (alér spre ușa și se întîlnesc cu Vântură-țeră, care 'l aține calea.)

Vântură-țeră. — Ho, țapule, că mai sînt și eu pe-aici.

Iani. — *Kirie eleison!* sînto prapadito! (tuge pe ferestă.)

Vântură-țeră. — Prinde 'l, cumetre..

Ion. — Că nu scapă el.. (se aruncă asupra lui Iani.)

Iani. — (fugînd împregturul mesei) Ionica... frațica... *na se haro!*.. (vedînd ferestă) A! am scapat! (sare pe ferestă.)

Vântură-țeră. — Ha, ha, ha, ha. O sărit țapu pe fereastră.

Iani. — (afară) Eî! lasa, mozicule, că ți oîu veni eu de hac.

Ion. — (alergând la feréstă) Așteaptă, covrigariule...

Iani. — (dispărând) *Fevghe satana!*

SCENA XIII.

Ion, Vântură-țeră, Catrina, Măriuca.

Măriuca. — (viind spăriată prin fund) Mamă Catrină, scapă-mă de gămpineasa Rucsanda, că mă cată să mă ucidă 'n bătaie.

Catrina. — Da unde-ai lăsat pe Nițu?

Măriuca. — La dugheană... Mă rog, ascundeți-mă undeva să nu mă găscă.

Vântură-țeră. — N'ai frică, copilo, că te scapă moșu. Întră coala 'n odae, pên' a înopța bine.

(Se aude afară vocea Rucsandei, strigând: Unde-o apucat.)

Măriuca. — Vai de mine! Eat'o... (fuge în stânga.)

Vântură-țeră. — (peste puțu) O perit stăbiea!

(Cortina cade.)

ACTUL II.

Teatrul reprezintă piața satului. În fund zidirea inehisorii cu schelele ridicate pînă la acoperement. O parte din schele se perde între culessele din fund în stînga. În stînga casa lui Ion teslarul cu uşă și ferestă pe scenă; în dreapta cărcîma lui Moise cu șopron de frunzar, și sub șopron o masă lungă cu laițe. La ridicarea cortinei câțiva țeranî stau pe laițe și beu.

SCENA I.

Țeranii, Moise.

Țeranii. — (strigînd) Moisi!.. gîpăne Moisi!.. Măi, tîrtane!..

Moise. — (eștînd din cărcîmă) Ce vreți voi, țeranî nebunî?

Un țeran. — Adă trii sîngepe de rachiû, degrabă.

Moise. — Rachiû?.. ear' pe datorie?

Țeranul. — D'apoi cum? doar' ne cunoști că sîntem de-aiçi din sat.

Moise. — Pe datorie nu pot... La mine astădîi cu banî mîne fără banî.

Țeranul. — Ean nu te mai fasolî pentr'o sîngeapă de rachiû de cel prifăcut.

Moise. — Prifăcut?

Țeranul. — O parte rachiû și două de apă amestecatâ cu vitriol. Nu te știm noi ce poamă ești? Bine te-o poriclit cine 'ți-o dis leuca dracului.

Moise. — Așa?.. Apoi mergeți la dracu să vă dee rachiû.

Țeranul. — Ei! dă, gîpăne Moiscă, nu te mai boșumla, c'ășa glumim noi. Adă-ne ceva de bîut ca să mai prindem la putere pîn' a nu eși la culesu popușoilor.

Moise. — Unde 'să parale?

Țeranul. — Parale, parale. . . ce, Doamne eartă-mă! 'Ți-omū da popușoū drept plată.

Moise. — Două-țeci de parale dimerlia, vreți?

Țeranul. — Fie și 20 de parale, că tot tu, Țudo, ne mănânci toată pânea de pe câmp.

Moise. — Eū o mănânc și voi o beți. (intră în cărcimă.)

Țeranul. — Ha, ha, ha. . . Ne și ride lipitoarea, după ce ne suge. Eaca și Martin pădurariū. . . Martine, Martine.

SCENA II.

Țeranii, Martin (viind din fund.)

Martin. — Bine-am găsit, oamenii buni.

Un țeran. — De unde vii, Martine? . . din pădure?

Martin. — Vin de la bordeiū să ieū o țiră de rachiū, c'o dat Dumnețū de 'mī-o făcut nevasta astă uoapte pe la cântători.

Țeranul. — Pe la cântători? De-a fi băet, bun cucoș a s'agiungă!

Martin. — Ți băițel. . . numai atitica și 'i frumos ca un bujor, drăguțu! . . Nu fie de diochiū.

Moise. — (intră, aducând rachiū) Eaca rachiū. . . Beți și tăceți din gură că doarme balabusta.

Țeranul. — Eaca mă! . . doarme cucoana balabusta? ha, ha, ha. (chitue) Mă Vasile, mă! găsit'aī boiī, mă?

Moise. — Tacī din gură, țeranoi nebun și obraznic, buțuf.

Teraniŭ. — (trîţend) Hep, hep.

Martin. — Gîupâne Moisi, fă bine de 'mî umple stecla asta cu rachiû, că mi'î bolnavă nevasta de facere.

Moise. — Ş'apoî ce 'mî pasă mie?

Martin. — Da'î bolnavă, gîupâne. . .

Moise. — Cine-o pus'o să facă copii?

Martin. — Dec! da balabusta d-tale cum face pe tot anu câte-un Leibă?

Moise. — Aşa 'î place dumisale. Nu 'î treaba ta.

Martin. — Vorbă de clacă. Îmî daî rachiû aqî?

Moise. — Aî adus parale?

Martin. — Ba, q̃eû, nu. De 'î găsi o para frântă în toată casa să 'mî-o baţî în frunte.

Moise. — Apoî dar catăţî de drum, moî bade.

Martin. — Da 'mî moare fimeea, gîupâne.

Moise. — Moară cât a vra. Nu daî rachiû pe datorie.

Martin. — (în parte) Ce 'l-aşî mai cârpi cu astă bardă! (tare) Gîupâne Moisi, 'ţî-oîŭ tăiea la îearnă un stên-jîn de lemne şi 'l-oîŭ căra 'n ogradă.

Moise. — Aşa? . . dar' dacă 'î muri pên' la îarnă eû să rămân păgubaş?

Martin. — Mare lucru o litră de rachiû?

Moise. — Prost Moldovan! . . Moî prostule, dram cu dram face litră, litră cu litră face ocă, ocă cu ocă face vadră, vadră cu vadră face balercă, balercă cu balercă face antal. . . Aî înţeles?

Martin. — Am înţeles că eşî talpa eadului. Na su-manu din spinare zêlog şi 'mî dă rachiû.

Moïse. — Așa mai vii de-acasă. (Tea sumanul) Hai cu mine 'n dugheană. (trece pe lângă țeranul.)

Țeranul. — Ean veți İuda cum 'l-o disbrăcat pe bïetu român tocmai când s'apropie İearna! Degera-ți-ar iuima cea de litfă!

Moïse. — Ba ție, țeranoi nebun. (İntră cu Martin İn cărcimă.)

SCENA III.

Țeranii, Vëntură-țeră (eșind din casa lui Ion), **Ion**

(pe pragul ușii.)

Vëntură-țeră. — Crede-mă pe mine, cumătre, că 's mai bătrân, mai pășit. Nu te-apuca de lucru ađi că 'ı đi de sərbătoare și 'ı pecat.

Ion. — Te cred, cumătre, d'apoı ce să mă fac? Nevoia mă silește. De n'oiu mântui tot pënë 'n două luni, ca să 'mı priimesc plata de la Prefectură, cum m'oiu cftui de datoria lui kir İani? El 'ı İn stare să 'mı vëndă moșioara.

Vëntură-țeră. — Aı dreptate să te temi de cațaou; dar' tot ar fi bine socot să te lași pe ađi de lucru.

Ion. — Ba nu... o đi pentru mine 'ı mult. Aștept numai să 'mı gătească Catrina de mncat și să 'mı ascut uneltele, și merg İndată să m'apuc de șindilit İnchisoarea. Să ne videm sănătoși, cumătre. (İnchide ușa.)

Vëntură-țeră. — (İngur pe gânduri) Nu știu ce am de astă noapte, că nu 's liniștit... O cãntat o cucuvef-,

că pe casa lui Ion... și asta mă îngrijește... par' că nu 'i a bine.

Un țeran. — Moș Vântură-țară...

Vântură-țără. — Cine mă chiamă?

Țeranul. — Nu vii să cinstești cu noi un pahar de rachiū?

Vântură-țără. — Cum nu, feții mei? Vorba ceea: La voe bună, Români s'adună. (se apropie de țeran.)

Țeranul. — Da de ce n'o vinit cu d-ta și badea Ion?

Vântură-țără. — El are treabă și nu 'i dă inima să bea.

Țeranul. — Bietu om!.. de când s'o prins cu lucru temniții, ard'o focu!.. i s'o pricâjit norocu; îi tot posomorit și pare că fuge de oameni.

Vântură-țără. — A fi având și el grijile lui, sërmanu!

Țeranul. — Apoi dă, moșule, s'o cuvinit tocmai el să puie mâna la zidirea unui temniții, în care Dumneșdău știe câți români au să pătimească?

Vântură-țără. — Că se căește și el amar, sërmanu! dar' ce să facă? Îi legat.

Țeranul. — (arătând casa de închisoare) Poftim batgîocură pe satu nostru!.. Ean privește cum se uită dihania la noi... par' c'ar vra să ne 'nghită...

Vântură-țără. — Ci că 'n toate satele o să se ri-dice bisunii ca asta.

Țeranul. — Așa! ca și când țara Moldovii ar fi o țară de tâlharî și de ucigași!.. Ea! batgîocură, moșule... Poftim un pahar de rachiū, să ni se mai schimbe gândurile.

Vântură-țeră. — Mulțămim... Noroc bun! și să vă scape Dumnezeu de posesor ca *kir* Iani.

Teraniș. — Amin! (beu).

SCENA IV.

Cei de'nainte, Martin (ese din cărcimă fără suman.)

Martin. — (oțerindu-se) Valecū!.. că răcoare mi'ī... Ūda spurcată!.. Nicī cā s'o indurat sē 'mī lase sumanu.

Un țeran. — (dând lui Martin un pahar de rachiu) Na, măī frate Martine, trage astā dușcă ca sē te 'ncāldești.

Martin. — (bēnd) Mulțămescu'ți, frate. Sē dee Dumnezeu sē n'ai nicī odatā nevoīe de jīdan.

Vântură-țeră. — Nicī de *kir* Iani, Martine!

Martin. — Aud?

Vântură-țeră. — Ean vin' de-o parte sē 'ți spun o vorbā.

Martin. — Eatā cā vin.

(Se ducū amēndoi de-o parte.)

Vântură-țeră. — (incet) Ce face Māriuca?

Martin. — Șēde ascunsā īn bordeīu meū de astā noapte de cānd ai adus-o.

Vântură-țeră. — Veți sē n'o aīe cineva.

Martin. — N'ai nicī o grijā... Cine-a s'o cate piu fundu pāduriī?

SCENA V.

Cet' de'nainte, Iani (vine din fund furios cu un biciu în mână.)

Iani. — Unde sînto moziçii? la chirçma?

Un țeran. — Vine grecu, măi; am pățit-o!

Iani. — Çe faceți aice, talhari? La bauto de dimineța, si papusoi a mea ramune neculeso pe chîmpo... ha? *Kakohrononaki*, capo de boi!..

Ventură-țeră. — (în parte) Ean auți țapu cum bat-giocorește Româniî în țara lor!

Iani. — La lucro, moziçi!.. la boeresco acu iudata pana çe nu ma aprindo ca un zaratico.

Ventură-țeră. — Dacă ați îi sərbătoare, *kir* Iani, și nu se lucrează.

Iani. — Çine a chirçnito?

Ventură-țeră. — Eü, Ventură-țară.

Iani. — Dimfata? un ghiuzi? Nu vorbesco cu tine... Pornit-ați ați la culeso, țeranoi?.. Va uçido in batae... la falanga.

Ventură-țeră. — Puneți pofta 'n culü despre bătăie, kirjaliule că s'o ridicat bătăia.

Iani. — *Kirzali!*..

Ventură-țeră. — S'o ridicat... Șterge-te pe bot de-acu.

Iani. — S'a ridicato bataea!.. si çe s'a puso in loco?

Ventură-țeră. — Ha, ha, ha, mare poznaș îi!

Țeranii. — Ha, ha, ha.

Iani. — (*furios*) Ride la obraz a mea, niste țeranoi!.. bre! *epanastasis!*.. revoluția!.. s'a burzuluiro prosti!

Țeraniî. — (*cu hohot*) Ha, ha, ha.

SCENA VI.

Cei de'nainte, Moïse.

Moïse. — Moî, tăceți că doarme balabusta.

Iani. — Țe balabusta? Nu veți, Moîsaki, che s'a rasvratito moziți?.. Rido de poronca a me. *Panaghia mu!* ma ducó s'aducó pistoalele si cartaganu, se ve inveșo eũ a façe ho, ho, ho, la *ipokimen* a me.

Vântură-țeră. — Mări nu vė maî potrivitiți, oaminiî bunî, că numai lauda ți de capu lui. El ți voinic de cei care intră in doi ca 'n doîspredėce, și nu 'l scotũ nicı 24... Vine pe ușũ furios și sare pe fereastrã rușinos.

Țeraniî. — Ha, ha, ha. . .

Iani. — (*in parte*) M'a lovito la fesi.

Vântură-țeră. — Măi! dacã n'aveți cap voi nicı in di de sėrbătoare sė beți cu liniște un pahar de rachiũ de la jidan, haî copii la crășma lui Ion tesiarũ sė bem vin creștinesc și curat.

Țeraniî. — (*sculându-se*) Haî, haî.

Moïse. — Ce este, mă rog?.. la badea Ion?.. (*voind sė oprėscã țeraniî*) Nu se poate, mă rog. Voi sinteți datorî sė beți numai de la dugheana mea.

Țeraniî. — (*impingėndu'l*) Du-te dracului, İudă...
(*Vântură-țeră ese cu țeraniî prin fund.*)

SCENA VII.

Iani, Moise.

Iani. — (turbat) Bre! mi vine *paroksismos* la crieri!

Moise. — (furios) A! *ghira!* *șvart!*.. Mi se sburlescă percuni!

Iani. — Asta 'i revoluția!.. *epanastasis!*.. sfirsito lumii!

Moise. — Blăstămatu cel de bade Ion imi smonește toți mușteriii!.. am să mă calicesc din pricina lui! Nu pot mai mult să țin orênda... Cucoane *kir* Iani!..

Iani. — Ce vrei si tu?

Moise. — Poftim, mă rog, de'ți găsește alt orêndarîu, că eă nu mai sint.

Iani. — *Skasmos!*.. Na si alta belea!.. De ce vrei se mi lasi?

Moise. — Pentru că mofluzu cel de bade Ion imi strică neghișitoria.

Iani. — Teslaris?

Moise. — Bade Ion, care șede cole în față cu miue.

Iani. — (intorcându-se și privind casa, țice în parte) Ghidi, mوزico obraznico!.. Am jurato sé me rasplatesco odata si bine...

Moise. — Poftim, mă rog, sé ne răfuim socotelile...

Iani. — (mușcându'și mustețile) Zupine Moisi.

Moise. — Ha?

Iani. — Ion teslaris e dusman a me si a dimitali!

Moise. — Dușman de moarte.

Iani. — El ti calițesti pe dimiata, si pe mine a vruto se mi ripesca țilele.

Moise. — Ce spui, mă rog?

Iani. — El are ghindo reu pentru noi do!

Moise. — (cu spațimă) *Vuđs?* Ce?

Iani. — (apucând de mână pe Moise) *Lipon* ce mai așteptăm?

Moise. — (burtăcit) Ha?

Iani. — Dechit se perimo noi, mai bine el... Nu 'i asa?

Moise. — (sără a înțelege) Așa, așa...

Iani. — Vra se đica ne-am înțeleso?

Moise. — Cum?

Iani. — Tađi!.. Ćine vine?

SCENA VIII.

Iani, Moise, Gavril (legat), jandarmul.

Gavril. — Unde mă mai duci acu? Nu 'i destul că m'ađi ținutū închis toată noaptea?

Jandarmul. — Te duc, după poroncă, să 'ți găsec un *kezeș*.

Gavril. — Un *kezeș?* ca pentru cei din Ocnă?.. Nu merg.

Jandarmul. — (împingându't) Fă 'nainte și nu mai lungi vorba.

Gavril. — (furios) Și toate-aste pentru ticălosu cel de Ion teslariu!.. (în parte) Helbet!

Iani. — (în parte) Ion teslaris!.. Si el e dusman lu' Ion teslaris?.. *aksiologo!* (tare) Zandarmi.

Jandarmul. — Ce poroncești?

Iani. — *Ma unde 'l duçi pe bîetu Gavrilasi?*

Jandarmul. — Cat un român care sê dee *kezeşie* pentru dînsu.

Iani. — *Kezeşie* eî daî, che 'l cunosco; e omo bun, harnico si cu frica lui Dimîdeleo.

Jandarmul. — Dacă 'Y aşa, 'l las pe *kezeşia* d-tale.
(deslîgă braçele lui Gavril.)

Iani. — Lasa, lasa.

Jandarmul. — (lui Gavril) Mergî sînîetos, şi de-acu fî cu minte.

Iani. — Zandarmi...

Jandarmul. — Aud.

Iani. — Subprefecto tot aiçe 'Y?

Jandarmul. — Aici.

Iani. — Se spuî la dimîtalui c'am se me zaluesco de ţerani che s'a burzuluito.

Jandarmul. — Bine. (esc.)

SCENA IX.

Moîse, Iani, Gavril.

Iani. — (in parte) Este o vorba prosta: Che la beţivo si draco ese cu oca inainte. (arătînd pe Gavril) Am gasito chipo se me rasbuno de bade Ion... (lui Gavril) Gavrilaso... *ma* çe aî paţito, draga me?

Gavril. — Ce sê pîţesc, cucoane?.. M'o inchis hoţu cel de teslarîu.

Iani. — Te-a Inchiso el!.. pe dimîata? *More*, cum so pote? Si pentru çe, *kaimene?*

Gavril. — Pentru că 'Y-am cerut simbria mea.

Iani. — *Lipon*, in loco se 'ți dee dreptu dimitale, te-a puso la duba? Bre! *çe katergaria!* Auți, zupine Moısaki, 'Y-a muncato simbria de haram. *Ma* el nu 'Y omo, îi lupo... *Çe diçi*, zupine Moısaki?.. Nu 'Y asa?

Moıse. — (răsărind) Ha?

Iani. — Teslaris e lupo nu 'Y omo paminteano.

Moıse. — (pe gânduri) Dar, dar, lup pămintean.

Iani. — (căinând pe Gavril) Sermano bieto Gavrilasi!.. N'aî muncato ničî bauto nimic de ıerı dimineța?

Gavril. — (ostând) Nu, nu, păcatele mele!

Iani. — Moısaki, aî auđito che n'a bauto uimica crestinu? Ada degraba zumatate de oca de rachio... Eü platesco.

Gavril. — Dumneta?.. *Bogdaprosti.*

Moıse. — (cu distracție) Adă parale.

Iani. — *Çe diçi?*

Moıse. — Ba nu, uu... te-oü scădea la căștiü... O ocă și giumatate?

Iani. — *Ohi*, zumatate numai acu de o data, si daca a mai trebui, omü mai çere.

(Moıse intră in cărcimă.)

Gavril. — (aședându-se in capătul mesei despre public) Așa stăpân sē 'mı fi dat Dumneđü, ear' nu ca Ion, lovi'l-ar trăsniu!

Iani. — (in parte) *More* Iani, se te vedo; acu trebuie mestesugo si *ıskıuzarliki.*

(Moıse aduce rachiul.)

Moıse. — Ține, bade Gavriile, bea săuętos.

Iani. — Be, be Gavrilasi, se mai uŃŃ necazu e 'l-aŃ traso de la teslaris.

Gavril. — (bënd) Së 'l uŃŃ?.. ba cât oiŃ trăi nu 'l-oŃ uŃta!

Iani. — *Aferim!* asa mi plăce omo... cu inima, nu *budalas* fara *filotimia*, care maninca batzocora, maninca batae si tae. (turnând lui Gavril) Nu 'Ń asa, MoŃsaki?

MoŃse. — Bade Gavril ŃŃ voŃnicos.

Gavril. — (bënd) Lasă! 'Ń-oŃ arăta eŃ cine sŃnt! Pentru că 's sărac, un biet om din lume, fără căpëtëŃŃ... së ŃŃŃ bată gŃoc de mine un miŃel ca Iou?.. Da ce 'Ń el?

Iani. — (turnând car') Asta ziem si noi, e 'Ń el?.. boŃeri nu 'Ń... Un ticaloso moduzo care maninca sim-briile oamenilor.

Gavril. — Că n'a duce-o 'n raŃŃ, n'aŃ frică.

Iani. — e raŃŃ?.. *ma* el este bun de trimis in eado.

Gavril. — (ameŃindu-se) În ead... da! acolo a së mear-gă... Ńi asta nu târđiŃ.

Iani. — (in parte) Se amefeste! minunato!

MoŃse. — (in parte) În ead?.. *ai veŃ!* (se oeresce.)

Iani. — *Ma* spune-mi, Gavrilaki, chita leafa aveaŃ la teslaris?

Gavril. — 60 de lei pe an Ń'o păreche de opinci.

Iani. — Numai atita, un flecheo ca dimŃata?.. auŃŃ, MoŃsaki?

MoŃse. — Pentru nimic.

Iani. — *Ma* asta 'Ń o talharia de ele gogonate! Un voŃnico ca dimŃata plateste o mia de lei pe ano... nu 'Ń asa, MoŃsaki?

Moise. — Nu 'y mult uicî douë miî, dic' deû!

Iani. — Niçî triî miî.

Gavril. — Triî miî; da unde sê 'y găsesc?

Iani. — Unde? la muna dimitale.

Gavril. — (cântându'şî mâna) Mâna 'y goală.

Iani. — *Neski*, ma lucru de la dinsa façe o suta de galbinî.

Gavril. — Face dar, că eû am lucrat mai' toată dulgheria temniţîi şi Ion o luat plata.

Iani. — Veđi, Gavrilaki, sermane?.. tot Ion!.. D-ta te ostenesti, asuđi, lucrezi de dimineţa pava in sera si badea Ion inghite paraluţa.

Gavril. — (aprinđându-se) Asta dreptate 'y?

Iani. — (la urechea lui Gavril) Veđi che din pričina lui nu pođi trai?

Gavril. — Din pricina tълharîului celuia.

Iani. — Che daca n'ar fi Ion, dimiata, Gavriluţa, ai ramunea singur stoler aiçe in sato, si atunci dimiata ai avea tot lucru, si a satenilor si a stapuniriî, si ai castiga paraluţi multe... Nu 'y asa, Moîsaki?

Moise. — (oçerindu-se) Aşa cred şi eû.

Gavril. — (frecându'şî ochii) Bine đicî, cucoane *kir* Iani. Orî el. orî eû!.. amêndoî nu putem fi la un loc...

Iani. — Doua sabie la uu teca nu incape...

Gavril. — (răpit de patimă) Dar!.. cu chipu ista îmî rêsibun şi 'mî rămâne tot lucru diu sat... Haî...

Moise. — Unde, mē rog?

Gavril. — (ameţit şi încruntat) Mē duc sē desprind că-

teva schindurii de sus de pe șchele... și când s'a sui el la lucru ș'a pune picioru...

Moise. — (spăriet) A cădea ș'a muri?... *Ai ve!*... Nu face...

Iani. — (incet) Taçi, Moisaki, che astfel castiga oriunda dimitale.

Moise. — (cădend pe laiță) *Mein Gott! mein Gott!*

Gavril. — (clătănându-se pe picioare) Par' că 'mî esă foc din ochi... Ha, ha, bade Ioane, mă 'nchiđi pe mine in temnița?... temnița a sê 'ți mănânce capu... (se îndreptă spre închisoare, se sule răpide pe schele și intră in culise.)

Iani. — *Aferim!*... treaba merze de minune. (și frică mânăle eu mulțemire.)

Moise. — (tremurând) *Mein Gott! mein Gott!*... dacă s'a afla, am murit!

Iani. — *Ma* nu te teme, Moisaki. Nu veđi che Gavrilu e bat? Acu face pozna si chindo s'a trezi, a uita-to... Ce vedo? teslaris?

SCENA X.

Iani, Moise (sub șopron), **Ion, Catrina** (eșind din casa lor.)

Ion. — Geaba te mai rogi, Catrino... trebuie sê mă duc la lucru numai decât, ca sê nu 'mî perd ziua.

Catrina. — Ascultă-mê și pe mine, bărbate; lasă-te pe mână, că nu știu ce 'mî vestește inima a rêu.

Ion. — Da nu fi copilă, Catrino, că doar' nu merg peste lume; mă duc cole lângă casă.

Catrina. — Bărbate... te rog... nu te duce, că eaca... îmi spune sufletu să nu te las.

Ion. — Ei! apoi mă superî. Du-te 'n casă și 'ți ca-tă de gospodărie.

Catrina. — Bine, bărbate; fă cum îți vrea. (și șter-ge ochii.)

Ion. — Adică, dacă 'î parte femeescă, tot copil... (se apropie de Catrina) Vin' să te sêrut, Catrino, că astfelîu 'mî-a fi diua cu noroc.

(Catrina îl înbrățișează plângend.)

Moïse. — Veđi, veđi, cucoane *kir* Iani?

Iani. — Vedo, si me temo che 'l-a gasi pe Gavriilo stricând schelea.

Ion. — Hai, intoarce-te de-acu 'n casă, Catrino, ș'a-lungă cele gândurî posomorite. (se îndreptă spre schele. — Ca-trina intră în casă.)

Moïse. — Eaca... se duce la moarte... Nu pot să 'l las. (voïesce să strige pe Ion; Iani îl astupă gura.)

Iani. — Nu façe pozna, İuda. (îl împinge în cărcîmă.)

SCENA XI.

Iani, Moïse, Ion, Vêntură-têră, Nițu, Martin, țerani, jandarmul (vină din drépta.)

țerani. — Ne cheamă subprefectu?... pentru ce?

Jandarmul. — Adunați-vê cole în pîaçă că vine și el îndată.

Ion. — (cătră Nițu) Da de unde vină oaminiî, Nițule?

Nițu. — De la noi, tătucă. O vinit jandarmu să 'i cheme aici din partea subprefectului.

Ion. — Oare ce să fie?

Vântură-tără. — A fi g'udecata cu grecu care cere să rupă oamini' popușoii fără pănuși, ca să rămăe pănușile pe strujeni'...

Iani. — *Ama* cum, mozicule?.. să mi faci risipa de panusi?

SCENA XII.

Ceț de'nainte, subprefectul.

Terani. — Eaca și subprefectul. (și scotă pălăriile.)

Subprefectul. — Oamenī bunī! v'am adunat pentru ca să vă fac cunoscut că in sat la Măcieni o murit un om v'eduvoiu, anume Toader Sălceanu, la care s'o găsit stare, o rădășie cu livadă, d'cece boi, 50 de oi și 300 de galbinī ingropați sub vatră. 'L-ați cunoscutū d-voastră, oamenī bunī?

Vântură-tără. — Eū 'l-am cunoscut; era om de omenie și gospodar bun.

Subprefectul. — El o lăsat cu limbă de moarte toată averea lui unei fete care s'o perdut din sat de la Măcieni, la vrista de 5 ani, și pe care el n'o mai putut-o găsi p'en' ce-o murit. Acea copilă trebuie să fie acum de vr'o 15 ani, cu ochii albaștri, cu p'eru castaniū, și se numește Măriuca... Nu cumva ați vedutū-o undeva, oamenī bunī?

Iani. — (în parte) Mariuca bogata!

Nițu. — Măriuca?.. Ba este o fată întocmai care slujește în casă la *kir* Iani, posesorul.

Subprefectul. — (cătră Iani) Așa'Y, *kir* Iani?

Iani. — A fosto, *ma* a fuzito asta nopte...

Nițu. — O fugit!

Ion. — (încet lui Nițu) N'ai grijă, băete, că 'Y în loc sigur.

Nițu. — Unde, tată?

Ion. — Tac!

[În timpul acestei scene, Gavril se coboară pe schelea de din dos, ce este ascunsă în culise, se furișează pe după țeranî și se apropie de Iani.]

Gavril. — (încet lui Iani) Gata... am desprins schimburile...

Iani. — Bine...

Subprefectul. — Și nu știi, *kir* Iani, pentru ce-o fugit Măriuca din casa d-tale?

Iani. — Nu știu, che eü nu pazesco fetele.

Vântură-țeră. — Ba să 'Y spun eü de ce; pentru că biata copilă era gazda bățăilor, pentru că slujea de geaba, pentru că n'avea nici măcar o rochiță de imbrăcat, și pentru că murea de foame în casa d-sale...

Iani. — Mințunî.

Vântură-țeră. — Așa este, cumëtre Ioane?

Ion. — Așa; o știe tot satu.

Iani. — Mințunî, blastamaților.

Subprefectul. — Ei! destul, nu batjocori oamenii. Bade Ioane, am primit poroncă de la prefectură ca să te înlesnesc cu vr'o două miî de leî. Să viî mânî la subprefectură.

Ion. — Slavă Domnului c'am scăpat de grec!

Iani. — (*furious*) *Skasmos!*

Subprefectul. — Dar' când mântuî lucrul, bade Ioane?

Ion. — Cât mai degrabă, domnule subprefect... Ah! 'mî-o mai crescut inima!.. Oîu sê lucrez și noapte; ș'așa mă și suîu pe șchele acu 'ndată.

Subprefectul. — Da nu 'i cea grabă... Lasă, că aîi îi sêrbătoare.

Ion. — Ba nu; Stăpânirea 'mî plătește; trebuie sê lucrez. (se îndreaptă spre șchele.)

Iani. — (în parte) Merzî, merzî.

Ion. — (suindu-se pe șchele) Cumătre.

Vêntură-țeră. — Aud.

Ion. — (rîdînd) Își pusese ochîu grecu pe rîdîșia mea... spune'î sê se spele pe dinți.

Țeraniî. — Ha, ha, ha...

Iani. — (în parte) *Pola kala*, bine... Omî videa noi acus çine a ride.

Ion. — (sosesc în capîtul scelei) Nișule.

Nișu. — Aud, tată.

Ion. — Du-te de sêrută pe mîta, ș'o roagă sê 'îi spuîe unde se gîsește cîprioara. (Nișu alêrgă în casă.)

Iani. — (în parte) Cîprioara?

Ion. — (începe a pîși pe partea șchelei ascunsă în culise și cîntă)

Frunză verde de dudău
Scăpat'am de ceasul rîu.

(Se aude de o dată o mare prăbușire de lemne între culise și voca
lul Ion strigînd: Valeu! m'am ucis!..)

Toșî. — (spălmîntaș) S'o prăbușit șchelea!.. (alêrgă în culise.)

Iani. — (in parte) *Natos!*.. a facuto tumba.

Gavril. — (cu mulțemire) *A!*.. 'mî-am răsbnat! (bea rachiu cu lăcomie.)

SCENA XIII.

Ceț de'nainte, Moise.

Moise. — 'galben și spăriet ese din cărcimă) Ce este?

Iani. — S'a prabusit'o schelea.

Moise. — *Mein Gott!*.. ș'o murit?

Iani. — Asa credo...

Moise. — *Veț, veț, veț, veț!* (tremură.)

(Se audă în culise cuvintele: O murit, sërmanu!)

SCENA XIV.

Ceț de'nainte, Ion (adus pe brațe de cătră țerani),

Catrina, Nițu.

Țerani. — Sërmanu Ion!.. sërmanu om!.. Ce păcat!

Vântură-țeră. — Sē 'l ducem acasă că poate-a scăpa... (se îndreptă spre ușa casei lui Ion.)

Catrina. — (ceșină) Ce este?.. Bărbatu-meu!..

(Oamenii așeață pe Ion lângă prag. Catrina și Nițu ingenunche lângă el.)

Catrina. — (cu desperare) Bărbatu-meu!.. o murit! nu se poate una ca asta... Ioane... Ioane... deschide'ți ochii; grăește, că 'nebnesc.

Nițu. — Tată, tată!

Catrina. — Bine 'mî spunea inima... (plângend) Ioane, nu muri... Fie'ți milă de mine... Ioane...

Ion. — (deșteptându-se) Cine mă cheamă?..

Toți. — Trăește, trăește!..

Ion. — Ce-am pățit?.. Se învertește lumea cu mine... Unde 's?

Catrina. — Lângă nevasta ta, Ioane. Uită-te la mine; nu mă cunoști?

Ion. — Catrina... Nițu... Cumătru... Valeă!.. nu mă lăsați! mor!.. mor!.. (cade mort.)

Catrina. — (tresare drept în picioare cu ochii rățeciți) Mort!.. O murit! Ah! (leșină în brațele lui Nițu.)

(În toată scena acésta, Iani se uită cu ochii țintiți la Ion, lăsând a se coti mulțemirea pe fața lui. Gavril bat tresare și rămâne incremenit când aude pe Catrina zicend: *O murit!* car' Moise tremurând și bătându-se cu pumnul în pept se furișeză pe lângă păretele cărcimel și se aruncă spăriet în intru.)

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă o pădure; în fund o cărare ce sue la deal; în dreapta altă cărare plute copaci; în stânga bordeful lui Martin pădurea, și pe planul I-ii se află o rădăcină de arbore.

SCENA I.

Gavril. — [cu haîne rupte și cu o pălărie pe ochi, vine pe cărarea din fund.] Valeu!.. valeu!.. de-abia mă țină picioarele!.. N'am mâncat nici o fărâmică de două zile... [își scoate traista și se pune pe rădăcină] Să mă mai odihnesc pușin... Valeu! [privesce înpregiturul lui] Eaca pădurea de pe moșia Haramu... Eaca bordeful lui Martin pădurariu!.. M'ași duce să cer o bucată de mămăligă... dar' mă tem. De când, acu șese luni, o căduț de pe șchele bîetu Ion teslaru... mă spariu și de umbra mea... Par' că 'l tot vîd pe Ion după mine... [oșerindu-se își face cruce] Doamne! Doamne! fă'ți milă de mine și mă eartă... [se scoală] Așa'î păcatu când se leagă de om!.. M'am potrivit grecului și jidanului, ș'am făcut moarte de om!.. Bată'î urgia lui Dumneșeu! cum m'o împinsu în prăpastie, ș'apoi, pentru ca să se disfacă de mine, 'm'î-o spus că subprefectu ar fi avînd prepusurî asupra mea... Am fugit, după sfatu lor, diparte de sat, tocmai la Galați, pentru ca să se peardă urma. Iani și Moși îmi daseră făgăduință că 'm'î-or trimete acolo bani de cheltueală ca să trec Dunărea... Așa!.. lor le-o fost să mă vadă dus de lângă ei, și m'o lăsatu muritoru de foame pîn'acu... Hoții draculu!.. dar' 'î-oșu pune eu la cale!.. M'am întors

inadins de la Galați pentru ca să le vîr în suflet o groază de carc-or pomeni ei multă vreme... Ce s'aude? [se ascunde după arbori.]

SCENA II.

Gavril, Măriuca.

Măriuca [cântând:]

Cine-a ȳice Nițu vine
Da'i-ași tot ce am pe mine;
Cine-a ȳice c'a venit
Da'i-ași ce n'am juruit.

[Intră pe cărarea din drépta, aducénd un pancer cu provisiu.]

Bîata mama Catrina!.. 'Y-am dus de mîncat și n'o vrut să ȳee nimic în gură; șede sêrmana în ȳintirim și se bocește la mormentu bîrbatu-séu!

Gavril. — [în parte] Ce vêd?.. Măriuca!.. oare nu s'ar îndura să 'mî deé ceva de mîncat?

Măriuca. — [în parte] Aȳi sîntu șése lunî de când o murit badea Ion!

Gavril. — [apropiindu-se] Copilă, dragă copilă...

Măriuca. — [tresărînd] Ce 'ȳ?

Gavril. — [cu voce slabă] Fă'ȳi milă și pomană de 'mî aruncă o bucată de mălăiū, că 's un bîet sîrac și n'am pus nimică la inimă de doué ȳile.

Măriuca. — Sêrmanu bîetu om!.. [dându'i pancera] Na, bade; eaca mălăiū, și oué, ș'o bucată de carne, ș'o stecălă de vin; ȳe tot.

Gavril. — Tot! imî dai tot? [ȳee provisiile cu lăcomie și

le pune în traistă] Bogdaproste, bogdaproste! Dumneșcū s'îi umple câmpii cu roadă și calea cu flori.

Măriuca. — Și d-tale, bade.

Gavril. — Și mie!.. O! de te-ar auși Cel de sus; dar' nu se poate, săracu de mine! [în parte] Nu vrea Ion. [tare] Rēmăi sănătoasă, copilă. [cse prin dreapta, în parte] Merg sē m'ascund în pădure.

Măriuca. — [cu mîia] Bietu om! Cine știe ce păcat 'l-o fi agiuns de-o rēmas cerșitorŭ! [stă pe gānduri.]

SCENA III.

Măriuca, Nițu [arătāndu-se la colțul bordeiului.]

Nițu. — Măriuco?

Măriuca. — [întorcēndu-se veselă] Nițu!.. Cāt te-am așteptat! De ce n'ai venit sē mē veși tocmai de-alaltaieri?

Nițu. — [trist] N'am putut, Măriuco.

Măriuca. — N'ai putut?.. da înainte cum puteai sē vii de trii patru ori pe ȝi? Nu știi tu că afară de tine n'am pe nime 'n lume?

Nițu. — [cu dragoste] Dragă Măriucă!.. de știu ceva, știu atāta că 'm'asī da vieața pentru tine, că m'asī prinde sē 'ȝi fiū rob.

Măriuca. — [zimbînd] Rob?.. Ean spune, Nițule... dacă 'm'asī fi bărbat tot astfelŭ ai gāndi?

Nițu. — Eū? bărbatu tēu, Măriuco? [cade pe gānduri.]

Măriuca. — [observāndu'l] Da ce ai, Nițule? Par' că nu ești în apele tale... Ai ceva și te tănuștii de mine.

Nițu. — [după o scurtă tăcere] Ei!.. sē'ȝi vorbesc drept,

Măriuco. Nu pot să mă mai căsătoresc cu tine... Asta mă omoară!

Măriuca. — (ingrăbită) Nu?.. și de ce? Ce 'ți-am greșit?

Nițu. — Pentru că... tu ești bogată și eu sînt sărac... *Kir* Iani ne-o calicit de ne-o lăsat pe mama și pe mine lipiți pământului. În ziua când o murit tata, subprefectu o luat tot din casă; căci tata avea datorii, și astăzi se vinde la subprefectură toată starea noastră... Are se 'ncapă blata moșioara noastră pe mîna posesorului, și noi o s'agîungem pe la ușile oamenilor!.. Gîudecă tu singură, Măriuco, dacă 'mî mai este ertat a hrăni visuri de căsătorie... A țice lumea că m'am uțat la banii tîi pentru ca să 'mî cîrlesc sărăciea.

Măriuca. — Asta te muncește, Nițule?.. Apoi, fii liniștit; averea voastră n'a intra niciodată în ghîrările lui *Kir* Iani.

Nițu. — Cum?

Măriuca. — Îi videă... Așteaptă să vie moș Vîntură-țară.

Nițu. — Spune'mî-o tu, Măriucă; că de este să'mî vie vr'o veselie 'n lume, să 'mî vie 'ncalte de la tine.

Măriuca. — De 'î așa, ascultă: Am rugat pe moș Vîntură-țară ca să'mî scoată el din gîudecătorie averea rămasă de la bîetu tată-meu, și să s'ație la mezat pentru ca să cumpere pe numele meu moșioara voastră.

Nițu. — (cu veselie) A! slavă Domnului c'am scăpat de-o grijă!.. Când gîndeam c'o să șadă Iani în casa noastră... turbam de supărare... În calte 'î șidea tu, Măriuco, și 'î gîndi câte-odată la noi.

Măriuca. — Ba omū şidea cu toţil împreună, cu mama Catrina, cu moş Vântură-ţară şi cu tine, Niţule, ş'omū pitrece ȃile fericite.

Niţu. — [cu dragoste stringënd la pept pe Măriuca] Draga mea Măriucă!

SCENA IV.

Niţu, Măriuca, Vântură-ţără [se ivesce pē cārarea din fund.]

Vântură-ţără. — [în parte] Hulubaşil moşului! [stērnută tare] Noroc!

Măriuca. — [depărtându-se lute de Niţu] A!

Niţu. — Eaca moş Vântură-ţară.

Măriuca. — [vesclă] Moş Vântură-ţară?

Vântură-ţără. — Eū, dragil mei. [coboriudu-se în scenă.] Am vinit de la târg numai într'o fugă ca să vē daū veste bună.

Măriuca. — [apucând pe Vântură-ţără de braç] Spune, spune degrabă, moşule.

Niţu. — [de ceea parte] Ce veste?

Măriuca. — [răpide] S'o sfērşit mezatu?

Niţu. — [asemene] Grăeşte.

Măriuca. — AI cumpērat moşioara lui badea Ion?

Niţu. — AI vinit de hac lui *kiz* Iani?

Vântură-ţără. — Incet, incet, nu mē grămădiţi că v'oū da la toţil. Vaī de mine, că iuţi copii!

Măriuca. — Da rēspunde ađi, moşule, şi nu ne maī chinui.

Vântură-țără. — Apoi dați'mi vreme să grăesc.

Măriuca. — Eaca tăcem.

Vântură-țără. — Chitic?

Măriuca. — Chitice!

Vântură-țără. — Găciți ce-am făcut la gîudecătorie?

Măriuca. — Te-ai luptat la mezat cu grecu?

Vântură-țără. — M'am luptat virtos.

Nițu. — Și 'l-ai biruit?

Vântură-țără. — 'L-am!.. 'Î-am suflat moșioara pe sub nas. Ha, ha, ha! Să fi vădut cîudă la el... Par' că era un țap străchiet. Tot așa bodogănea în limba lui: *Skasmos diavole!.. kakohrononaki pusti!..* Ha, ha, ha, mult oîu mai rîde! Vroea, parpalecu, să se facă numai decât cu moșioară, fie cât de mică, numai să prindă rădăcină 'n țară... Dar' las' că mi 'l-am frecat eî de gâlcî.

Nițu. — Care vra să dîcă, de-acum rădășia și casa sîntă a Mărioarei?

Vântură-țără. — A ei... Eaca adevărînța de baniî ce-am depus în gîudecătorie.

Măriuca. — (sîrînd de bucurie) I!.. bine 'mî pare, bine 'mî pare!.. Vin' să te sîrut, moșule. (îi sîrută.)

Vântură-țără. -- Sîrută, draga moșului, doar' oîu mai întineri.

Măriuca. — Mă duc să daî de știre mameî Catrineî, ca să se mute ear' în casa d-sale. (voiesce s'alerge în drepta.)

Vântură-țără. — (oprînd'o) Stăî pe loc că eat'o, vine singură aici.

SCENA V.

Cei de'nainte, Martin, Catrina (înbrăcată în negru
plănsă și obosită, aduce un braț de vreascuL)

Martin. — (aducând o sarcină de lemne) Da adă 'n coaci la mine aiste vreascu'i, lele Catrino, că de-abia umbli de slabă ce ești.

Catrina. — Ba nu, bade Martine, lasă-mă să fac și eu măcar atâta treabă în bordeiu d-tale, unde mă găzduiești de când o murit bietu bărbatu meu... Dumnezeu s'îl erte!.. (plânge.)

Ventură-țără. — (cu jale) Sărmana femece! tot îl plânge și și noapte.

Măriuca. — (alergând la Catrina) Mamă, mamă Catrino.

Catrina. — (ștergându'și ochii) Tu ești, Măriucă?

Măriuca. — Ce 'mî-aî da s'e'ți spun o veste bună?

Catrina. — (zimbînd cu durere) Veste bună?.. mie?

Măriuca. — Dar, mămucă; ce mi'y da?

Catrina. — Ce 'ți pot da, Măriucă dragă, că nu mai am nimică.

Măriuca. — (ascunzându'și obrazul în sinul Catrinei) Mi 'l-îi da pe Nițu de bărbat?

Catrina. — Pe Nițu?.. (sărutând pe Măriuca) apoi nu 'i a tēu?

Măriuca. — Auđi, Nițule?.. De-acu n'ai încotro șovăi... Eaca vestea, mamă Catrină: Am rugat pe moș Ventură-țără să împedice pe *kir* Iani de a se face stăpân pe moșia d-voastră.

Catrina. — (cu bucurie) Și cum asta, fata mea?

Măriuca. — Am cumpărat'o eă pentru ca să trăim împreună în casa d-tale. Bine-am făcut?

Catrina. — (cu înduioşere stringând pe Măriuca la sîn) În casa mea?.. să mor în căsuţa unde m'am măritat!.. unde-am trăit cu bîetu Ion! (ştergându'şi ochii) Ah! nu mai nădăjduiam o aşemine fericire. Vină, vin' cole pe inima mea, dragă Măriucă, că de mult n'o bătut ca acu de bucurie.

Vîntură-ţeră. — (ştergându'şi ochii şi suflându'şi nasul) Na!.. eaca că 'ncepe-a bura şi la mine.

Măriuca. — (coborînd ochii) Mamă Catrino... să meargă moş Ventură-ţară ca să scoată un peciu pe numele lui Niţu şi pe-al meu?

Vîntură-ţeră. — Mă duc uumai într'o fugă la popotopu. Încalie capa lui Martin şi să te duci duluţă...

Catrina. — Fă cum îi şti, cumătre, ca să fie copiii fericiţi.

Măriuca. — (încet lui Niţu, rîdînd) Mai dîci de-acu, uritule, că nu te poţi însura cu mine?

Niţu. — Nu mai dîci nimică, Măriucă, că 's fericit. (o serută pe frunte.)

Măriuca. — Dacă 'i aşă, ştii una? Aleargă 'n sat de cheamă locuitorii la dugheană şi desfundă un poloboc în sănătatea noastră.

Niţu. — Mă duc ca vîntu.

Măriuca. — Ba mai încetişor, mă rog, ca să te pot întovărăşi măcar pînă la poeana din pădure.

Niţu. — Haîde.

Măriuca. — Mamă Catrină... mamă soacră...

Catrina. — (rîdînd) Aud, noră dragă.

Măriuca. — (scrutând pe Catrina) Mergî de te odihnește, 'n bordei, că eă mă 'ntorc acuș... Și d-ta, moșule, fă-te săgată și te du țintă la potropop. (ese veselă prin drepta, alergând cu Nițu.)

Vântură-țeră. — M'am dus...

SCENA VI.

Vântură-țeră, Catrina, Iani.

Iani. — (în capătul cărării din deal, vorbește în culise) Moï, Gheorgi, merzî cu caruța si me astepta în vale, la pod. Merzî tot înțeto se nu mi strîcîi careta.

Catrina. — Vine grecu pe-aici... Fug sê nu 'l vîd în ochî.

Vântură-țeră. — Întră 'n casă, că eă am două vorbe cu el. (Catrina intră în bordei.)

Iani. — (privind între culise) Moï, Gheorghî, pune chedica la caruța che mi desali telegari.

Vântură-țeră. — Audî, telegari? două mârtoage de pripas.

(Începe a insera. Cerul se acopere încet cu norî.)

SCENA VII.

Vântură-țeră, Iani.

Iani. — (coborîndu-se iute se împedcî de o rădăcină) *Kar-naksi!*.. era se cado.

Vântură-țeră. — Ține-te bine sê nu daî rîu.

Iani. — Ce?... car' ghiuzi acesta?... Îl intilnesc
peste tot loco.

Vântură-țeră. — Âncă n'ai scăpat, grecule. Ai să
da'i cu ochii de mine pînă și lângă căldarea cea cu smoală
clocotită, unde-o să te fearbă draciî pe ceca lume.

Iani. — Draçiî cu căldare de smola?... Pusche la
limba ta!

Vântură-țeră. — Așa, nelegînitule!.. Și când îi
gîuca tananaoa în căldare, am să te 'ntreb: ce-ai făcut
cu rădêșia mea?

Iani. — Ce tanana? Ce rădășia?

Vântură-țeră. — Rădêșia mea care 'mî-ai mîncat-o
de haram cu cărți mincînoase, cu plastografii. Te faci
că uyî?

Iani. — Plastografia!.. Moî, țeranoî, stii tu cu cine
vorbestî?

Vântură-țeră. — Cu cine?... cu un venetic pripă-
șit în țara Moldovii; cu un cațaon alungat din țara lui,
și care își batgîcorește numele de grec prin sapte mir-
șave, prin coțcării de cafene și prigoniri de săraci.

Iani. — Ei, taçi, *more*, che me amețestî cu pros-
tiile dimitale.

Vântură-țeră. — Ba n'oîu tăcea, că eî am cunos-
cut greci detreabă care și cinstea neamu și murea pen-
tru țara lor; am cunoscut pe căpitanii Costea și Far-
maki din eterie cu tovarêșii lor... Aceia era oaminî, era
greci cu inimă; ear' nu că tine, care știi numai să sugî
sângele românului.

Iani. — [furios] Ce ai đis che sugo?

Vântură-țeră. — Sânge!.. Tu nu ești om; te tragî din neamu lipitorilor.

Iani. — Ai 'nebunito!.. Moî prostole, moî capo de bovo, eû mi chema Avdela; *ma* nu sinto *avdela*. Stii grecește?

Vântură-țeră. — Ba nu.

Iani. — [intorcându'î dosul] *Lipon*, du-te la *diavolo*.

Vântură-țeră. — Dar' știu să 'ți spun românește, că am să mă leg de capu tîu ca boala de om sînîetos. Am să te fac să fugî de mine ca de tîmie.

Iani. — *Ma* eû draco sinto, se fugo de tamue? [făcîndu'și cruce] *Kirie cleison!*

Vântură-țeră. — Geaba 'ți faci tu cruce, că nu se prinde de tine.

Iani. — [se întoarce cu mânic și se apropie pe Vântură-țeră] *More!* țe vrei tu cu mine, *telos panton?*

Vântură-țeră. — Vreû să te fac să turbezî.

Iani. — *Skasmos* la tine. *budalas* mozico! Nu pot se me resufla de tine; nu pot se mi fac negustoriile din priçina ta. Ai burzuluito țerani de la sat a me; ai oprito pe locuitorî se mi aduca *peskesi*; ai dato de stire la subprefecto che se găsea caî de pripaso la mine; ai făcuto o mulțime de *katergarî*, si insfirsito mi ai luato din palma mosiora lui Ion teslaris... Asa este?

Vântură-țeră. — Așa.

Iani. — Si țe ai folositî cu asta?.. Ai făcuto vre un bine la veduva lui Ion teslaris, la Catrina?.. niçi de cum, che averea a trecut la muna straina, la Ma-

riuca, si ea tot seraca ramune. Numai chit m'ai pagu-
bito pe mine.

Vântură-țără. — Ba te 'nșeli, lipitoare, c'am instă-
rit ear' pe Catrina.

Iani. — Cum?

Vântură-țără. — Cum?.. Măriuca o cumpărat rădășia
lui Ion, pentru că se mărită cu fițoru lui, cu Nițu. Ai
țuțeles?

Iani. — Bre!

Vântură-țără. — Sbeară tu, grecule, de-acum cât
îi vrea.

Iani. — Brece!

Vântură-țără. — Ai vrut să stingi casa lui Ion tes-
laru; dar' n'ai gândit că Dumneșău cetește in inima ta.

Iani. — [increment de tot] Brecece!

Vântură-țără. — Ha, ha, ha... O increment țapu.

[se pornesc rîdînd pe cărarea din fund și dispăre.]

Iani. — [după o scurtă tăcere] Se marita Mariuca cu Ni-
țo!.. *Lipon* de-acum fițoru lui Ion teslaris a se fie de
doua ori mai bogato dechit reposatu tataseu dimisale, che
a se alba doua stări, si pe a Mariucăi si a lui!.. *Lî-
pon*, sinto perduto! Nițo e dusman a me, si a se se faca
tot ca se me alunze de pe mosia Haramu. Poate che se
vree si posesia mai terțio... Sinto perduto! (se primbă
turburat) Cum se faco?... cum se drego? (se oprește, lovî-
du-se peste frunte) Na!.. o idee nastrusnica!.. Se me insor
eu cu Mariuca... Se me faco eu bogato, si Nițo se ra-
mue tot seraco!.. *Aferim Iani!.. aferim kapioldas!..*

SCENA VIII.

Iani, Martin (eșind din bordeiul.)

Martin. — (vorbind de pe prag în odaie) Ba nu, nevastă, nu mă aștepta în astă noapte, că am să car lui *Kir* Iani un stânjin de lemne. (închide ușa.)

Iani. — Ha! Eaca și Martino.

Martin. — (privesce la Cer) Par' că se gătește-a ploaie ș'a furtună. Să întunecă Ceru.

Iani. — Martine, mo Martine.

Martin. — Cine mă cheamă? *Kir* Iani!

Iani. — Unde merzi?

Martin. — Mă duc în pădure să 'ncarc lemnele...

Iani. — Care mi ești dator? bine; numai cauta se fie bune și uscate.

Martin. — Apoi dă; ți le-oii aduce și cu cum le-oii lua din pădure.

Iani. — *Ma* în padure sînto verđi, și chînd ardo faco fissss...

Martin. — Las' că le-a usca el focu.

Iani. — Siretole!..

Martin. — (în parte) Auđi, *pehlivanu*? ci că eii sînt șiret.

Iani. — Mo, Martine; can spune, Mariuca acasa este?

Martin. — Ba o eșit.

Iani. — A esito?.. singura?

Martin. — Știü eü?.. nu eram acasă.

Iani. — Mo, Martine, Martinasi, de 'Y spune tu la mine adevero, eü daü la tine un *fifirighi buksis*.

Martin. — Ba decât *bakşis* mai bine m'ăi agiuta să 'mî plătesc sfertu.

Iani. — Azuta, azuta, Martinasi. Chito ți trebuie?

Martin. — Două-șecî de lei.

Iani. — Dona-șecî de lei!.. multe parale!.. soma *simandikosa!*.. *ma* cu toate așeste eû sinto milostivo si vreû se te inlesnesco la nevoe. Na 20 lei, bade Martine. (numeră banii lui Martin) Se mi platești peste o luna 25 de lei, si se mi cari doi stiuzinî de lemne la curte. Te primestî?

Martin. — Mă primesc. Ce să fac?

Iani. — Veđî che eû totdeuna ve azuto; *lipon*, spune si tu la mine adevero.

Martin. — Ce adevăr?

Iani. — Mariuca are vre un amorezi?

Martin. — Ce mîncare 'î aceea?

Iani. — Amorezi. . .

Martin. — Aî orez?.. mînîncă'l sînătos.

Iani. — *Ma* nu asa, prostole. Amorezi, stiî ibovnico de amori, cum le plaçe la fete.

Martin. — D'apoî eû știû? Ce mă 'ntrebî pe mine? Par' că eû is pristav pe fete? Întreab'o pe dînsa. (se îndreaptă spre fund.)

Iani. — Dade Martine, un *bakşis*.

Martin. — Mări, fugî in colo. Nu 'ŭi î rușine, om bêtrân, să vorbești asemenea fleacurî?.. Dacă, te-or cărâi și cîoarêle de te-or aude. (se sue în drépta și dispere.)

Iani. — Du-te la zugo, bovole.

SCENA IX.

Iani, Măriuca.

Măriuca (cântă în culise.)

Vântule, du-te de 'Y spune
Că zăbavele nu 'să bune,
Că lelița 'Y duce dorul
'I-a înțelenit ogorul.

Iani. — *Oriste?* Audo glasu Mariucaî.

Măriuca. — (în scenă) O ȝis Nițu c'a veni mai într'un târđiũ sã facem ședetoare pe prispă. (stă pușin pe gânduri.)

Iani. — (în parte) Eat'o!.. s'a facuto frumusica ca un *zarnakade!* (aprofundu-se) Mariuca, *psihî mu.*Măriuca. — (tresărind) Ce 'Y?.. *Kir* Iani!Iani. — (zimbînd și gudurându-se) *Neski...* *Enakis...* stapunolo dimitale, care te a crescuto, *ke* te a hranito, *ke* te a incaldito, de ai inboșito ca un *triandafilo.*

Măriuca. — Ce sã spun?.. M'ai hrănit cu răbdări prăjite, și ȝupineasa Rucsanda cu bățai. Îmi aduc aminte.

Iani. — *Ma* nu, Marula draga. Nu cu prazituri, cum ȝiçi, che eũ te am iubito ca un copilo a me... *omos* Rucsanda daca a facuto suparare la dimțata, a facuto fara stirea a me. Rucsanda este zupinesa prosta...

Măriuca. — Proastă; dar' te poartă de nas.

Iani. — Nu me porta de naso, *ma* fiindo che me sluzeste de multo a luato obrazi.Măriuca. — Ean las', *kir* Iani, că ea 'Y stăpână 'n casă... Nu cumva te croește și pe d-ta câte-odată? Spune drept.

Iani. — Feresca Hristos!.. Eü sinto *arvaniti*, *ke* ar fi rusine se me las se me *kelfanesca* o zupinesa..

Măriuca. — Ean las!.. nu te-am văđut eü?

Iani. — e aľ văđuto era in saga, Mariuca.

Măriuca. — Apoi dă; șagă saü inadins nu se ca-tă; dac'o ıubestı.

Iani. — Eü o ıubesco pe Rucsanda?.. Doară n'am chelbosito.. (cu sentiment) Nu, Mariuca, *matia mu*, nu ıubesco pe Rucsanda; *ma* ıubesco un alto *ıpokimen*.

Măriuca. — Să 'ți fie de bine.. (voiesce să se ducă.)

Iani. — (știndu'ı calca) Un *ıpokimeno* tinerelo, frumuse-lo, sprintinelo, nurlio *ke* hazlio; o fetica cu care vreü se me insoro, ca se o țino tot in humbachi ca pe un puisor de canarasi.

Măriuca. — Dumneđeu să 'ți agıute.. (voiesce să plece)

Iani. — (oprind'o) Amiu.. Ah! Marula! nu m'aľ pri-șeputo?

Măriuca. — (cu mirare) Ce să pricep?

Iani. — *Ma* tu estı ael canarasi, Marulița, *fos mu*. Cu dimıata vreü se me insoro.

Măriuca. — Cu mine?

Iani. — *Neski*, se ti faco *evghenista*, cocoua..

Măriuca. — Ha, ha, ha, ha!

Iani. — e riđı?

Măriuca. — Cum n'oüı ride de-așa vorbă?

Iani. — (serios) *Ma ohi*, Marula, nu giumesco.. Se crepo daca đico *kabazliki*.

Măriuca. — (serioasă) Vorbestı cu tot dinadinsu?

Iani. — Cu inadinso.

Măriuca. — (stă puţin pe gânduri de privesc la Iani, apoi se apropie de el și 'i dăce) Vra să dăcă, mă Iubești?

Iani. — (cățând în genunchi) Ah! Marulo!.. te Iubesc cu amori și cu dragoste. Privește la mine; am căduto și la zenunchi.

Măriuca. — Ș'ai cređut d-ta vr'odată, *kir* Iani, că eă ași putea Iubi și lua de bărbat pe-un om care n'o avut cât de pučină milă de copilăria mea?

Iani. — Aud?

Măriuca. — Cu un om care-o tras asupră'ı blăstēmurile unuī sat întreg?

Iani. — Blestemurī?

Măriuca. — C'un om care, după ce-o prigonit pēnă la moarte pe badea Ion teslarū, cată și după moartea luī sē 'i prigonească vėduva și s'o lese goală?

Iani. — (sculāndu-se furios) Țe? prosta, me batgōco-resti de la ochi, chind eă faco metaniī la pițoarele dimitale?.. Te ai fudulito pentru che ai clironomisito un bucațica de pamunto și chiteva boi?.. *Ma* oīū sti eă se te silesco a nu dăce ba.

Măriuca. — (cu dispreț) AI 'nebunit, sērmanc!

Iani. — Si se te silesco ca se te întorțī inapoī la casa me.

Măriuca. — Eă, sē mai pun picōru 'n bizunia ta? Atuncī s'agīungī tu!..

Iani. — Mariuca.. nu te zuca cu mine! Nu me sco-te din țīținia.

Măriuca. — Ha, ha, ha.. Mē faci, dēū, sē rid, ticălosule!

Iani. — (*furiOS*) *Kakohrononaki*, pașevura! Me duc la subprefecto se me zaluesco că mi ai furato o mulțime de lucruri chind ai fuzito de la curte.

Măriuca. — (*indignată*) Eū, 'ți-am furat ceva?

Iani. — *Neski*, si am se te aduc pe sus cu zandarmi ca se te faco se mi ȃiș *aman*.

Măriuca. — De 'i face una ca asta, sē ștīi tu că nu scapī teafēr din mănile lui Nișu.

Iani. — Chit pentru badișă Nișo, amorezi, ibovnico dimitale, am se 'l inchido ca partas la talharie.

Măriuca. — (*in parte, spăriată*) Vaī de mine! sē 'l inchidă pe Nișu! (*tare*) Ascultă, *kir* Iani, mă gīur pe momentu tată-meū că eū nu 'ți-am luat nimic din casă. Nu 'ți face blăstēm sē 'npingī pe Nișu 'n urgie!

Iani. — Viī cu mine acasa?

Măriuca. — (*oșerindu-se*) Cu d-ta?.. Maī bine sē mor. (*se îndreptă spre bordeiū.*)

Iani. — (*amenințând'o*) Eī!.. Iasa che eū ve sinto popa.

Măriuca. — (*pe pragul ușii*) Că doar' n'a erta Dumne-dēū, unuī nelegīuit ca tine, sē 'ți implineștī gāndu. (*intră in bordeiū.*)

[Incepe a tuna incet și a fulgera.]

Iani. — (*singur*) Nu vrea diavoloīca se me asculte... *Puski* țel de Nișo a ameișit-o... Cum se faco?... Destrerea eī mi scapa p'ntre dezite... Nișo, dusman a me, pote se se faca de primezdie pentru mine... *More*, țe atita vorba? Mariuca este singura la bordei; ghīuzi de Vintura-țara s'a duso; Martino s'a duso; nu mi ramune dechit se o ripesco... Haīde... (*se apropie de ușă și do odată*)

se opresce) *Ma* singuro... e cam greü... *Ma* bine se chîemo si pe Gheorghî vezeteo. (ese alergînd pe cîrarea din drépta.)

SCENA X.

Moise (se coboară spăriet pe cîrarea din fund.)

Moise. — (strigă) *Cucoane kir* Iani... *kir* Iani!.. *A* *vel!*.. unde-o apucat?.. M'am intirgîiet la tocmală cu *Martin* pentru un car de lemue, ş'am rēmas singhir in codru. (culgeră şi tună) *A* *vel!*.. par' c'o trisnit in miue!.. Acuş o sē 'nceapă a ploua... ba chîar şi plouă... Cum o s'agîung acasă?.. Satu nu 'î diparte, dar' ploaca poate sē 'mî strice halatu, sē 'mî facă pagubă mare... In pădure sē staî mi 'î frichi... poate sē fie talharoî.

(In timpul acesta *Gavril* ese din drépta şi se apropie pe d'napoi de *Moise*.)

SCENA XI.

Moise, Gavril (ascuns la faţă.)

Gavril. — (in parte) Par' că zăresc pe *Moisi*?

Moise. — (in parte) *Ma* bine sē fug digrabă acasă... (se intoarce ca sē plece şi so întelnesce ou *Gavril*.)

Gavril. — (schimbându'şî vocea) *Giupăne*.

Moise. — (spăriet) *Vuăs?*.. (tremurî.)

Gavril. — Pă'ŝî milă şi pomană de mē milueşte cu ce te-a lăsa inima.

Moise. — Pomană?.. (in parte) Nu'î talharoî. (tare) Fugî in colo, calicule. (volesce sē plece.)

Gavril. — (aștindu' l calea) Gîupâne... uu te 'ndura de-un bîet sărac care moare de foame.

Moïse. — (dîrîz) Morî și crăpî... nu 'mî pasă mie...

Gavril. — (luându' l de mînă) Gîupâne... gîndește, că cine miluește pe săracî îi eartă Dumneddî pîcatele... și poate că ai și d-ta vr'un pîcat mare de ertat!

Moïse. — (îngrijît) Un pîcat? Ce știi tu?

Gavril. — (stringîndu' l de mînă) Știi! (încet la ureche) Ean cată înapoi că te-alungă Ion teslarîu.

Moïse. — (privînd înapoi cu spaîmă) Ion?.. bade Ion?

Gavril. — (întorcîndu' l cu fața la el) Cată și 'n coaci de veđî cine sînt și eî?

(Fulgerî mare.)

Moïse. — Gavril! (îu parte) *Eî veđ!*.. Gavril!

Gavril. — Ha! mă cunoști acu, Îudo?.. Gavril, ear' Gavril, care s'o întors pentru pîcatele tale ș'a greculî.

Moïse. — (tremurînd) Bade Gavril...

Gavril. — Așî credutî voi că 'șî scăpa de mine? M'așî purtatî cu minciunî de era sî per de foame pe la Galașî!.. m'așî depărtatî din sat ca sî n'aveșî nicî un martur de uciderea lui Ion teslarîu?

Moïse. — Ba nu, bade Gavril... đeî nu...

Gavril. — Dar' am venit sî strîg îu gura mare că noi trîi sîntem ucigașîi lui; voi cu sfatu, eî cu fapta! ticălosule!.. 'mî-așî datî rachiî, spirt, pentru ca sî'mî perd minșile și sî cad îu pîcat de moarte!.. ș'așî credutî că dup'o asemîne nelegîuire, eî, un beșîv, nu 'mî-oîu mai aduce-amînte de nimîcă... dar' știi tu, Îudo, că de-atuncî eî n'am un ceas de odîhnă?.. că mă muncește

cugetu ăi și noapte?.. că mă urmărește pretutindene umbra mortului?

Moïse. — (tremurând) *Veț, veț, veț!*.. fereaschi Dumneșcă!

Gavril. — (în delir) Eacăt'o... colo... pe deal... pe după copaci... vine... vine!..

Moïse. — (spăriet, privește în urma lui. Un fulger luminează pădurea. Moïse cade oboșit în genușchi) *Ai! veț, veț, veț!*.. *mein Gott!*..

Gavril. — (în delir) Ioane... Ioane, n'o fost cu vocea mea... (arătând pe Moïse) Eaca unu din adevărații vinovați... nelegăuitu ista!.. El m'o împins în calea păcatului... el! (apasă mâna pe umărul evreului.)

Moïse. — *Ai veț!*.. *ghevalt!*.. am murit!

(Se aude între culisele din dreapta vocea lui Iani, strigând: Gheorghî, Gheorghî.)

Moïse. — (tresărind la vocea lui Iani) Ha... Gheorghî?.. (se scoală și strigă) Bade Gheorghî... bade Gheorghî!

Gavril. — Chîemî agîutorî, Îudo? Las' că te-oîu găsi eă mîni în sat... (se depărtază pe cărarea din dăi și se opresce în capăt.)

Moïse. — Bade Gheorghî, bade Gheorghî.

SCENA XII.

Gavril (în dăi), **Moïse**, **Iani**, **Gheorghe**.

Iani. — (intrînd din dreapta) Chîne striga aice?

Moïse. — (alergînd la Iani) Bade Gheorghî, nu mă lăsa.

Iani. — Dimîata strizî, zupine Moïsi?

Moïse. — (buimăcit) Bade Iani... Gavril, o vinit Gavril!..

Iani. — Ce Gavriilo?... ai nebonito?... Evreo tot fricoso.

Moïse. — (privind cu spațimă înpregitur) Gavril... Gavril, die deū.

(Se deschide ușa bordeiului și Măriuca ese.)

Iani. — Taçi! (un fulger) Mariuca!

SCENA XIII.

Ceț de'nainte, Măriuca (lângă ușa.)

Măriuca. — (în parte) Par' c'am auđit pasurē afară; nu cumva 'i Nițu? (ascultă.)

(Iani și Gheorghe se apropie încet de bordeiū, fără a fi vedeți de Măriuca. — Moïse îi urmează cu spațimă.)

Iani. — (în parte) Cruce azuta...

Măriuca. — Nițule, Nițule... tu ești?

Iani. — (astupându'i gura cu basmaoa) Gheorghī, umfla di-graba la dinsa. (Gheorghe ridică pe Măriuca în brațe și se îndreptă rapide în culsele din drepta.)

Moïse. — (cu mirare) *Vas ist?* (remăue increment.)

Iani. — (urmând pe Gheorghe) Am prinsu prepelița... (ese.)

Măriuca. — (desfăcând basmaoa de la gură) Agiutorū, agiutorū!.. Mamă Catrină!.. Nițule!..

SCENA XIV.

Catrina, Moïse, Gavril,

Catrina. — (eșind din bordeiū) Vaī de mine!.. ce-o pă-țit Măriuca de strigă? Măriuco, Măriuco...

Măriuca. — (în culise) Mamă Catrino!

Catrina. — Măriuco, unde ești?

Gavril. — (coborîndu-se) O răpit-o grecu, *kir* Iani...

Catrina. — Când?

Gavril. — Acu; am zărit tot din deal.

Catrina. — Vai de mine!.. (alergă desperată în culisele din dreapta) Măriuco... Măriuco.

Gavril. — Măriuca m'o hrănit ađi, când era să mor de foame... De-oîu ști chiar că 'mî-oîu perde vieața, mă duc s'o scap pe copilă din ghiarële grecului. (zărînd pe Moise, se răpede și 'l apucă de gulerul halatului) Ha! eaca İuda. El trebuie să știe tot! (tare) Spune, tărtane, unde-o duceți pe Măriuca?

Moise. — (tremurând) Nu știu, n'am vădut.

Gavril. — (sgălțîndu'l) Ba ști, litfă spurcată. Vin' cu mine.

Moise. — (sbătîndu-se) *Ai vei! ghevalt!* bade Gavriile, ce vreî să faci?

Gavril. — (trăgînd pe Moise) Tacî, pângăritule, că teucid!

Moise. — (perdîndu'și papucii) *Ei vei!* mamă-nău!

(Tunete și fulgere.)

(Cortina cade.)

TABLOUL I.

Teatrul reprezintă o odăe mobilată ordinar; o ușă în dreapta, o ușă în stânga; o ușă și o fereastră în fund; între ele un dulap; o masă de lemne în stânga, pe planul I-iu și scaune. Furtună afară. Se aude un vuet de trăsură.

SCENA I.

Iani, Măriuca (leşinată), Gheorghe.

Iani. — Gheorghii, pune digraba pe Mariuca cole pe divano...

(Gheorghe, care a adus pe Măriuca în braçe, o aşează pe canape.)

Iani. — Bine, *pola kala*... Acum alerga la pro-topopo se scoți un peçi pe numele meü si a Marulei... *Ma digraba, înțelesu-mu?*.. Na si parale... (si aș banii) Haide...

(Gheorghe cse.)

Iani. — (privind cu satisfacere la Măriuca) Si muni zupinca Mariuca are se fie *kerä Ardela*.

(Se aude afară vocea Rucsandei, qlicënd eu mânte: Ce face? un peçü pe numele Măriucăi?)

Iani. — (gugrijit) Audo glasu Rucsandei...

(Rucsanda de afară, de după ușa din fund strigă: Un peçü! 'İ-oïü da cü peçü greçuluï!)

Iani. — (spăriet) Vine aici, strigoïca! (Alergă la ușa din fund și se luptă în toată scena cu Rucsanda, care, d'incolo de ușă, cercă să o deschidă ca să între în odăe.)

(Rucsanda de-afară, cercând la ușă, strigă: Cine-o închis ușa?)

Iani. — Eü...

(Rucsanda strigă de-afară: Așa? te-ai închis cu parșiva cea de țerancă?.. Las' e'oïü sătura-o cü.) (împinge ușa.)

Iani. — (respingînd uşa) Mînçiuu!.. che nu este parsiva... Tu eşti parsiva si obraznica.

(Rucsanda strigă de-afară: Eü... eü?... Va! mîanca-te-ar cfoarële, capră rîfoasă... te-o!ü invëfa eü së më bat-giocoreşti!..) (împinge tare în uşă.)

Iani. — Nu lasa, Gheorghî.

(Rucsanda furioasă, strigă de-afară: Ho!ule!.. enicerîule!..)

Iani. — Asculta, muere nebuna, ți poronçesco se esi acu indata din casa me, se lipseşti, che puno argați se te dec pe porta de spate.

(Rucsanda strigă de-afară: Aşa? M'alungî după ce te-am slujit fără leafă dëce au! Bine, më duc; dar' së dec Dummedëu së te vëd în temniță!) (se depărtează.)

Iani. — Merzî la draco... Uf! am scapat.

Măriuca. — (deşteptându-se, cu voce slabă) Mamă Catrină...

Iani. — (întorcîndu-se rapide de la uşă) S'a trezito?... (se apropie de Măriuca.)

Măriuca. — (sculîndu-se pe divan) Mamă Catrino... Unde sînt?..

Iani. — (cu blîndețe) Estî la casa me, *psili mu*, Marula.

Măriuca. — (întînd ochii asupra lui Iani) *Kir* Iani!

Iani. — *Neski*, Marulița, *kir* Iani, supuso sluga a mataluți. (Si Iea mâna.)

Măriuca. — (oçerîndu-se) *Kir* Iani! (se scoală și se depărtează de el cu înfiorare.)

Iani. — Çe fuzî ca o capriora selbatica, che nu vreü se te maninco.

Măriuca. — (voind să-și aducă amînte) Cum më afli aici?... Ce mi s'o întemplat?..

Iani. — (apropiindu-se) Ți sa intimplato un lucru care se intimpla ades' la fetele ele frumusele... Te am furato ca pe un zuvaero...

Măriuca. — Dar!.. acu 'm'aduc aminte toate. (cu desperare) Vai de mine!.. pe-acu' mână am căduť!

Iani. — Pe muna unu' omo instito, Marula; un amorezi care vroeste se faca nunta cu dimfata.

Măriuca. — Nuntă?.. *Kir* Iani, dă'm' drumu sē mē duc.

Iani. — Drumo?.. Ha, ha, ha... De-acu nu m'ai scap' din cusca; che am hotarito se te faco *nikokera*.

Măriuca. — Eū? M'o'ū da m'ai digrabă cu capu 'n fontână. (alergă spre fund.)

Iani. — (opriud pe Măriuca de mână) Asculta, Mariuca, nu fae nebuni' dezeaba, che cū chind hotaresco un lucru, ni' Sultano nu'l pote schimba. Ai se fi' nevasta me; *lipon* nu m'ai ie ba.

Măriuca. — (plângend) Cucoane Iani, fă'' milă de mine... Nu mē nenoroci, te rog in genunchi. (cade in genunchi.)

Iani. — Ha, ha... fa' acu metani' si dimfata?.. *ma* nu se prinde.

Măriuca. — Cucoane Iani... mi'Y drag Niu; Y-am iurat ca sē'l Yeū de bărbat... nu mē pot cununa cu d-ta.

Iani. — Nio? (in parte) O!.. minuata idee! (tare) Nio?.. Nio este inchiso la grosu.

Măriuca. — (sculându-se) Niu inchis?

Iani. — *Neski*... Eū m'am zaluito la subprefecto che mi a furato eva, si 'l-a puso la duba.

Măriuca. — Nițu închis! Nițu o furat?.. Pentru ce-ai făcut așa păcat. (plânge.)

Iani. — Pentru che te iubesc!.. si daca vrei se fi blinda... daca vrei se me induro de Nițo, se'l scoto de la inchisore... spune la mine che me iubesti si che doaresti se chintam impreuna: *Isaia horcve!*

Măriuca. — (in parte) Nițu?.. nu se poate!.. mă 'nșală greu pentru ca să mă sparie.

Iani. — *Oriste?* Cum?

Măriuca. — (in parte) De-ași agiunge penea mării ca să aflu adevăru... .

Iani. — Priimesti?

Măriuca. — Făgăduesti că 'i scăpa pe Nițu?

Iani. — Fagaduesco tot; *ma* dimiata fagaduesti?

Măriuca. — Omă videa mării. (se îndreptă spre stânga.)

Iani. — (cu bucurie) *Aksiologo!* minunato!

Măriuca. — (in parte) 'Ți-oău giuca-o eă, grecele... lasă... .

Iani. — *Aferim* Iani!.. s'a inblindito capriora! (închide ușa cu cheia) Țe 'i in muna nu 'i mințuna.

SCENA II.

Iani, Moise (intră prin fund spăriet.)

Moise. — Cucoane *kir* Iani, *ghevalt!* sintem prăpădiți!

Iani. — *Karnaksi!*

Moise. — (tremurând) *Ai! veș, veș, veș!* am murit!

Iani. — *Ma* ce ai? ce ai pațito, Moisaki?

Moise. — (privind spre ușa) Gavril! o vinit Gavril!

Iani. — Gavriilo?

Moise. — M'o prins Gavril! m'o bătut Gavril! mamă-nică!

Iani. — Țe spuț, omole?... Țe bodoganestî?

Moise. — Nu bodo... do... dogănesc... Gavril s'o întors di la Galați.

Iani. — Chind? unde 'Y?

Moise. — Vine, vine-aici! Inchide ușa.

Iani. — Vie sanatoso, che nu mi pasa.

Moise. — Nu 'ți pasă? *Et! ve!* tare ești voïnicos!

Iani. — (cu mândrie) Sinto stranepoto luț *Pentedecka*.

Moise. — *Pentedecki?*

Iani. — *Neski!*.. *Lipon* nu maț tremura, Moșaki, che estî cu mine. Vie saptedeț de Gavriilo; nu am niț o griza, che sinto ferițito. Destrea Mariucă a intrato la buzunar a me. Mi vine se chinto, se zoco si se faco un guleaț.

Moise. — *Guliaț?*

Iani. — *Asă.* (aduce din dulap pânc, o farfurie cu masline, o sticlă cu vină și două pahare) Am Țeva minunato si delicato de muncato... Asteapta.

Moise. — Ce se fie? Un budinchi cu usturoi?

Iani. — Ba nu. (arătând maslinele) Privește.

Moise. — Masline?

Iani. — Bucate imparatesco de la țara me.

Moise. — Usturoi nu 'Y?

Iani. — Nu; *ma* este Țeapa... (aduce o ceapă) Na, Moșsaki, manuca, se fațem zaifeti. (se pună la masă și mănucă.)

Moïse. — Bună ceapă... Chit ai cumperat oca, chi-coane *kir* Iani?

Iani. — N'am cumparato, che eî nu cumparo nimic aîçe in sato. Mi a aduso *peskesi* badea Gavriilo.

Moïse. — (*tresărind*) Gavril sêrbu?

Iani. — *Ohi...* Gavriilo bulgaris, çel cu gradina de zarzavaturî... *Ma* çe ai, Moïsaki, de estî galbino ca un lemoni?

Moïse. — Gîindesc la bade Gavril sêrbu cã 'l-am intilnit in pădure.

Iani. — *More*, nu sugestî?

Moïse. — Nu, ñic și ñeû! Bade Gavril îy tare mâ-nios pe noi și 'mî-o ñis cã yine se spue la toîy che noi amû ucisû pe Ion teslarîu.

Iani. — (*bënd și turnând lui Moïso*) Asa a spuso?

Moïse. — (*bënd*) Eû me tem se nu ne facã o poznã, fiind che nu 'î-am trimes parale la Galaîy.

Iani. — Beîivo este in stare se ne dec de gol...

Moïse. — *Mein Gott!*.. apoi sintem prãpûdiîy, *kir* Iani!

Iani. — (*pe gânduri*) Primezdie!

Moïse. — (*spãriet*) Haa?

Iani. — (*pe gânduri*) Un mozico se me ție de naso!.. Se atirna soarta me de dinso... nu se pote!..

Moïse. — Ce vorbește singhir?

Iani. — Zupine Moïsaki, stiî una?

Moïse. — Una?

Iani. — Bea maî intîy un paharo de vino...

Moïse. — (*bënd*) Pentru ce?

Iani. — *More*, frațiço, chind vine un chine turbato se te maninçe, çe façı?

Moïse. — Eü?.. fug.

Iani. — Fuzî, *ma* te aziunze chinele, te musca si morî.

Moïse. — (tresărind cam amețit) MORÎ?

Iani. — *Lipon* çel mai sigur este se uçızî chinele daca vrei se scapî viața!.. Vrei se scapî viața, Moïsaki?

Moïse. — Vreü, vreü, vreü.

Iani. — Prea bine, ne am înțeleso... Gavriilo este chine turbato pentru noî, si trebuie se 'l...

SCENA III.

Moïse, Iani, Gavril (se arată la ușa din fund.)

Gavril. — Eată-mě și cü!

Moïse. — (tresărind cu groază) *Ai! vei!*.. Gavril!

Iani. — Gavriilo!.. (în parte) Draco 'l-a aduso.

Gavril. — Ei!.. bine v'am găsit, tovarëshilor.

Iani. — (zimbînd și gudurându-se) Bine ai venito, Gavrilasi... prietino, frațiica... Estî sanatoso?.. Mi pare bine che ti vedo sanatoso.

Gavril. — Îți pare bine, hâtrule? De-aceea m'ai lăsat muritorîü de foame la Galați?

Iani. — Ți 'y fome, Gavrilaki? Vina de maninca cu noî... Ean priveste bucate bune si vino... *ma* çe vino... façe cu ochiü... poftimo, poftimo.

Gavril. — (în parte) Së gudură hafta...

Iani. — Sermano Gavriluța!.. Ai patimito la Galați?.. N'ai primito bani care ți am trimiso?.. çe reü

mi pare?.. Vino la masa. Façe loc, zupine Moisi, intre dimiata si mine.

Gavril. — (in parte, apropiindu-se de masă) Unde sē fie Măriuca? Oîū alla eū.

Iani. — Aiçe, aiçe, Gavrilaki, linga prietini, ca se fim la un loco trustrei.

Gavril. — (la masă) Așa, ca ceî trii crai de la Ră-sărit.

Iani. — (ridēnd) *Neski... neski...* de la Rasarito... ha, ha, ha!.. Veselo birbanti!.. Nu 'i asa, Moisaki?

Moise. — (cu spaliuă) *Ia... ia...* trii crai...

Gavril. — Trii ucigași... Nu 'i așa, Moisaki?

Iani. — (serios și apăriet) 'Taçi, bre. (privind cu ingrijire la ușa din stānga.)

Gavril. — Da cine ne-aude? (in parte) Aice 'i Măriuca.

Iani. — Poate s'audă zupinesa Rucsanda.

Gavril. — Așa? caca tac; dar' ce 'mī dați?

Iani. — Maslini *ke* vino... Poftimo. (Tea talerul cu masline și 'i intinde lui Gavril) Zupine Moisaki, torna lui Gavriluca...

(Moise toarnă vin in paharul lui Gavril; mână lui tremură.)

Gavril. — Da ce tremurî, gîupāne Moisi?.. Gāndești poate la bîetu Ion teslarin? (bea.)

Moise. — (turnāndu'i ear') Maî poftim, bade Gavriole.

Gavril. — Sērmanu!.. o murit!.. 'l-amū ucisū noi!.. Sē 'i fie sufletu 'n pace!

Iani. — *Ma* taçi, diavole.

Gavril. — Poate că ne-aude Măriuca?

Iani. — Da... ba, nu Mariuca,.. Rucsanda. (privesce in stānga.)

Gavril. — (în parte) În odaca ceea îi închisă copila. (tare) Voi îl visați câte-odată pe Ion teslaru?

Iani. — *Kakohrononaki*, bețivo!.. Ce vrei se'ți dam ca se astupî gura la tine?

Gavril. — (bînd și începînd a se ameți) Sè'mî dați tot ce-aveți la sufletu vostru, banî, galbinî!..

Moïse. — Galbinî? N'am, ȕic ȕeũ!

Gavril. — N'ai, gîupâne? (tare) Bietu Ion! or fi șese lunî acum de cînd 'l-amũ...

Iani. — (astupîndu'i gura) Tați, bre afurisito... Na banî... (scoate din buzunar un pumn de banî și 'i toarnă pe masă) Na, lupule, maninca.

Gavril. — (luî Moïse) Da d-ta nu daî ceva de sufletu luî Ion?

Moïse. — (dînd trei gologani) Poftim, mē rog.

Gavril. — Triî gologani?... nu 'i destul... Mai scoate, gîupâne, din cel chimir, mai scoate.

Moïse. — Nu mai an, ȕic ȕeũ.

Iani. — (face semne luî Moïse) *Ma* nu te scumpi, Moï-saki; daî, daî luî Gavrilaki, che el este fraȕica a nostru.

Moïse. — (scoate o pungă lungă în a cărei fund sună câți-va banî, și o dă luî Gavril, ostînd) Eaca tot... m'am calicit.

Gavril. — Las' cã te 'i mai imbogăți tu din sudoarea țeranilor... Vra sē ȕicã, sē nu mai pomenim de Ion?

Iani. — } (de-odată, cu rugăciune) *Ohi, ohi...*

Moïse. — } Nu, nu, mē rog...

Gavril. — Apoi dar' sē vorbim de Măriuca; unde-ai ascuns-o, grecele?

Iani. — Mariuca?.. Nu pŕicepo... .

Gavril. — Ei! nu te priface, cã nu mē 'nșeli tu pe mine... Ai furat pe Mãriuca de la casa lui Martin... te-am vędut eũ... Spune ce-ai fãcut cu ea?

Iani. — Sugestii, bade Gavril?.. Eũ am venito acasa cu zupino Moisi, si el pote marturisi adeveru... Am aduso eũ pe Mariuca?

Moise. — Nu știi, n'am vędut.

Gavril. — N'ai vędut?.. Te gũri pe oasele lui Ion teslarũ? [mai tare] a lui bȕetu Ion, care-o murit din pricina...

Moise. — [astupãndu'i gura] Ba am vędut... iĩ aici.

Gavril. — [voind sę se scoale] Unde 'i? in care odae?

Moise. — [arãtãnd ușa din stãnga] In odaea ceca.

Iani. — [in parte] *Skasmos!*

Gavril. — [sculãndu-se] Mē duc sę 'i daũ drumu...

Iani. — *Ma* ęe vrei se faęi cu dinsa?

Gavril. — Vrei s'o scot din ghiãręle tale și s'o duc inapoĩ la bordeiũ lui Martin.

Iani. — *Ma* pre bine, bade Gavril, daca postesti, omũ duęe-o impreuna muni dimineęa la Martino. Acu este nopte, intuneric, vinto, furtuna... Lasa se odihnesca copila, si cum s'a faęe ziua, fagaduesco che o duęem unde a vroi dimiaĩ.

Gavril. — Nu te cred.

Iani. — Daca uu cređi, seđi aici si dimiata pana dimineęa.

Gavril. — Bine; fie ș'așa... Eaca șed. (se pune pe scaun.)

Iani. — Țe? m'ai socotito che sinto strigoî? che su-go sinze de fete?.. Ha, ha, ha... *katergari!*

Gavril. — Apoi dă, *kir* Iani, te știu ce poamă ești.

Iani. — (rițând) Sinto poma buna *ke* am vino bun... Ean se 'l mai gustamo. (toarnă lui Gavril și lui Moise.)

Gavril. — Să 'l gustăm... (bea) Buu, dă!.. îți învesește inima și te face să uiți păcatele... Nu 'i așa, gîpăue?

Moise. — (bînd) Cum vreî d-ta...

Iani. — Eū me simto mai tinero chind il vedo stre-luțind in paharo, si chind il inghit mi vine tot se chinto si se zoco... da dimiata, bade Gavrilasi?

Gavril. — (bat) Și eū, grecușorule... imi sburdă inima.

Moise. — (mai vesel) Inchi și eū sburd.

Gavril (cîntă:)

Frunză verde de călin,
Îmi innec aleanu 'n vin.

Iani (cîntă:)

Δη! κερὰ Μαργιολα
Ειλθε ο ἀνδρὰς σοῦ.

Moise (cîntă:)

Balabusti mititichi
Draga nieū...

(împreună)

Gavril. — (scoțînd fesul lui Moise și aruncându'l jos) Tacî, Iudă, că 'mî spurcî cînticu.

Moise. — *Ai veî!*

Gavril. — (se scoală elăntându-se) Începe-a mă furnica prin picioare... Mi'Y poftă să trag un gîoc... Vin' in-coacî, balabustă, să gîucăm brău... (apucă pe Moise de brău) Ean așa... Prindeți-mă voi, tu de mijloc, și să dați virtos.

(Se prindă de brău, punend pe Moise în mijloc.)

Iani. — Daî, daî, *morc*... (în parte) s'a imbatato mozico.

Gavril.

Merge lupul după oi
Și le cîntă din cimpoi
Pîn' le-apucă de le 'nbucă...
Să n'ai grijă, Măriucă.

(Gavril bat, joacă, trăgînd danțul după el, și cîntă versul cel de pe urmă cînd trece pe la ușa unde 'i închisă Măriuca. Pe urmă trage danțul spre ușa din dreapta, cînd ajunge lângă prag, țice: Am amețit! și cade în odaea din dreapta.)

SCENA IV.

Iani, Moise.

Iani. — A căduto amețito, bețivo?

Moise. — (privind în odaea) O cădūt gîos pe scîndurî și nicî nu se mișcă.

Iani. — Acuma este vremea... (se duce de Yea un cartagan ce se găsesce pe dulap) *Ghidi*, hoțo!... (se îndreptă spre odaea)

Moise. — (spăriet) Ce vrei să faci?

Iani. — (apucînd pe Moise de mînă) Vîno se veți.

Moise. — Da ce vrei?

Iani. — Se uşigo chinele  el turbato. (intră in oda.)

Moise. — *Mein Gott!* (intră fără voce in oda, tras de Iani.)

(Se aude o lovitură de cartagan şi vocea lui Gavril strigând cu durere: Vale ! — De odată fulgeră şi trăsnesce cumplit afară. — Iani galben la fa ă şi Moise nebun do spaîmă es  din oda. — O lumină mare se arată in depărtare.)

Moise. — O murit?

Iani. — Murit!

Moise. — Nu ne-a v dut cineva?

Iani. — Nu.

Moise. — Da ce facem cu dinsu?

Iani. — O u spune lui Gheorgh  se 'l ridi e ca se 'l ingrope.

SCENA V.

Iani, Moise, V ntur -t r  (intră lute prin fund.)

V ntur -t r . — Bucură-te, grecule, că ' i aduc o veste bună.

Iani. — (sp riet)  e?

V ntur -t r . —   i arde aria... O cădut fulgeru pe ea.

Iani. — (sc p nd cartaganul) Aria?... m'am cali ito! (alergă lute afară.)

Moise. — Foc?... *V !* crişma n c ! (ese alerg nd.)

V ntur -t r . —  m  pare bine că ' -am adus e  vestea asta... Aleargă tu, grecule, că nu se stinge focu aprins de fulger.

(Se aude un gemet in odaea din dreapta.)

Vântură-țeră. — Cine geme-aicî? (se apropie de ușa din dreapta și privește în odaie. — Un fulger) Vai de mine! Un om ucis! Gavril!

SCENA VI.

Vântură-țeră, Rucsanda (intrând prin fund.)

Rucsanda. — Un om ucis! Unde?

Vântură-țeră. — Ieși, în odaia grecului.

Rucsanda. — El a fi ucigașu. (merge spre dreapta și se împedecă de cartagan) Eaca cartaganu lui; îl cunosc! (intră în odaie.)

Vântură-țeră. — (luându-l) Plin de sânge! Eaca marturu și dovada!.. Bine c'o știu... Hei! lipitoare spurcată, 'mî-ai cădut în mână, de-acu că ți 's popa!

SCENA VII.

Vântură-țeră, Rucsanda, Gavril.

Gavril. — (sprijinit de Rucsanda) Valeu!.. se 'ntoarce casa cu mine.

Rucsanda. — Sprijină-te pe mine, și hai pîn' nu se 'ntoarce grecu.

Gavril. — (mergînd spre ușa din fund) Hai!..

Vântură-țeră. — Unde te-o lovit, Gavril?

Gavril. — La cap, trăsnească'l Ceru!.. Of! am sî mor!.. Nu mă lăsați nerăsbunat!

Rucsanda. — Nu, nu; dar' hai mai degrabă.

Gavril. — Moş Vântură-ţeră, pîn' a nu eşi de-aici,
dă drumu Măriucăi, care 'i închisă colo, în odaea ceea.
(arată în stînga.)

(Gavril şi Rucsanda esă prin fund.)

Vântură-ţeră. — Măriuca 'i aici?.. a fi răpit-o *ka-
ţonu!*.. Litfa dracului! c'o mână fură şi cu alta ucide!
(merge de deschide uşa din stînga. Măriuca se aruncă în braţele lui.)

(Cortina cade.)

TABLOUL II.

Teatrul reprezintă decorul actului I, cu deosebire că închisoarea este gata și schelele lipsesc.

SCENA I.

Moïse. — (șede în capătul mesei de sub șopron, murmură din gură, scărpinându-se în cap și făcând socotele) A! *Ghiraishwartz!*.. Nu mai pot să 'mă fac socotelile. (murmură în evreesc) *Zwantzig paräs...* De-asăară par' că sint tot bat și nebun... (murmură) *Zwantzig paräs...* *Ai ve!* în mare bele am intrat!.. Nu știu dacă 'l-o îngropat pe Gavril... și mă tem să nu se afle. (murmură) *Zwantzig paräs...*

SCENA II.

Moïse, țerani, jandarmul.

Jandarmul. — [Intrând urmărit de țerani] Gîupăne orîndarii, disfundă-ți poloboacele, c'o porocit d-nu subprefect să ne dai de bîut cât omă vrea.

Moïse. — Ha?... și cine platește?

Jandarmul. — Domnu subprefect, că ađi îi nun mare și cunună pe domnu posesor, pe *kir* Iani.

Țerani. — Să trăescă subprefectu!

Moïse. — Se 'nsoară *kir* Iani cu Măriuca? (tu parte) Nu știu, deă, cum îi dă inima să se 'nsoare tocmai ađ.

Jandarmul. — Hai ăute, gîupăne, c'o să ai aliș-veriș bun.

Moïse. — Eaca merg. [intră în cărcimă.]

Un țeran. — Văđut-ați, măi, așa poznă și minune?..

se 'nsoară cuconu *kir* Iani, de și 'Ŷ-o ars toată pânea din arie astă noapte... Tare 'Ŷ de fire!

Țeranii. — Tare ca chiru.

Țeranul. — Poate de-accea 'și dice *kir... kir* Iani.

Țeranii. — De-accea, ha, ha, ha.

Țeranul. — Ci că vorba ceca: Dumneđeu ferească :grădina de știr și pământu de chir!

Jandarmul. — Tacŷ, mă române, sē nu paŷi rușinea.

Țeranul. — Ce rușine?

Jandarmul. — Sē te vire boerŷu in iuchisoarea asta.

Țeranul. — Ci că nu 'Ŷ pentru cine sē gātește, dar' pentru cine sē nimerește... O gātit-o el, grecu, dupā moartea lui Ion teslarŷu, dar' slavā Domnului!.. De patru luni de cānd ŷi gata, āncā nu 'Ŷ-o fācut sāfte micŷ un romān.

Jandarmul. — Da ce? Grecu o māntuit-o?

Țeranul. — El... Ci cā 'Ŷ-ar fi plātit gros Stāpānirea.

Jandarmul. — Māŷ, Moŷi!.. tārtane! adā ađi cea boēturā.

(Moŷe intrā cu ulcelele cu vin in mână.)

Moŷe. — Eaca aduc, nu rēcniŷi āșa, dacā sinteŷŷi oșaminŷ ditrecabā.

Țeranul. — Giupāne Moŷi, can catā la mine.

Moŷe. — Ce vrei tu?

Țeranul. — Mare galbēn și slab eŷŷi la faēā!.. cce-aŷ pāŷit? eŷŷi bolnav?

Moŷe. -- Eū, galbēn?.. Nu ŷtiŷ ce spuŷ.

Țeranul. — Ba dău, giupâne, ești spălăcit și sarbăd, par' c'ai eșit acu din mormânt.

Țeranii. — Că bine ăioi, Vasili.

Moise. — [măinos] Mergeți la dracu și 'mî dați bună pace. [intră în cărcimă.]

Țeranul. — Ean să vedeți că n'o duce mult jidanu; samănă a fi în anu morții. [țeranii beu.]

Jandarmul. — În sănătatea subprefectului, oamini bună!

Țeranul. — Ș'a miresei!

Jandarmul. — Dar' a mirelui, nu?

Țeranul. — Doar' sântem prea bunî gospodari ca să dorim înflorirea chirului... Știți hora ceea?:

Earba rea din holde peară,
Peară tot chirul din țără!..

SCENA III.

Cei de'nainte, Nițu, Catrina.

Nițu. — Oamini bună, ați auditu așa neleguire?

Țeranii. — Ce 'i, Nițule?

Nițu. — *Kir* Iani, posesoru, o furat astă noapte pe Măriuca.

Țeranii. — De unde?

Catrina. — De lângă mine, oamini bună. El o vinit hoțeste, noaptea, la bordeșu lui Martin pădurariu ș'o răpit-o, cum răpește lupu oaica.

Țeranul. — A fi făcut-o de dragoste, lele Catrino.

Nițu. — De dragostea banilor ei. Ticălosu!.. 'mî-o amărit sufletu!

Țeranul. — Da bine, Măriuca nu se mărită de bună vocea ei?

Nițu. — Nu, că ea se iubea cu mine.

Țeranul. — Măi, măi, măi!.. mare antihîrț!

Nițu. — Și bine?.. voi, oaminî bunî, iți suferi asemeue batjocură în satu vostru?.. Ieri o răpit pe Măriuca, măuî 'Y-a plăcea fata d-tale, bade Vasili, poimăne 'și-a pune ochiu pe nevasta d-tale, bade Neculai... și voi nu 'ți dice nimică? Iți include ochii și 'l-ți lăsa sê vê necinstească casele?

Țeraniî. — (sculându-se) Ba, odată cu capu.

Nițu. — Apoi se cuvine sê lăsăm astădî pe bîata Măriuca în ghîarêre lui?.. Și ea 'i d'între noi, că 'Y fată de rădêș, și vroeste sê trăcească cu nevestele și cu copiii voștri aici în sat, ear' nu sê umble pribeagă în lume după Iani.

Țeraniî. — (aprinzându-se) Sê nu se ducă, sê nu se ducă.

Nițu. — Asară ați închinatî toți în sănătatea Măriucăi, 'Y-ați doritî anî mulți cu fericire. Cum o s'o lăsați ca sê peară de scărbă în casa unuî om pe care 'l urêște ca moartea. N'ar fi păcat, oaminî bunî?

Țeraniî. — (aprinzî de tot) Ba păcat, mare păcat!.. Sê n'o lăsăm... sê sărim cu toții...

SCENA IV.

Cei de'nainte, Vântură-țeră (întră posomorît ascunzînd ceva sub suman.)

Vântură-țeră. — Stați locului, copii, nu faceți bunt, că iepurile nu se prinde cu clopot.

Nițu. — Nănașule, nănașule, nu opri români!..

Vântură-țeră. — Ei sîntu niște copii ca și tine, hinule!.. Cum o să oprească nunta, când subprefectu însuși îi nun mare?

Nițu. — Sermanu de mine, mamă, is perdut! (plînge pe umerul Catrinei.)

Catrina. — (plîngînd) Apoi dă, fētu meu, așa vrea soarta, se vede!.. trebuie să plecăm capu și să răbdăm.

Vântură-țeră. — Nu te teme, cumetă, că bun îi Dumneșu! doar' n'a lăsa fapta nelegîuitului fără plată!.. Un calic vine din lume în țara Românilor, mort de foame, lipsit de toate, și, sub cuvînt că 'i nepot de egumen grec, se face slăpân pe pămînt românesc; bate, pradă, suga ca o lipitoare sîngele locuitorilor, se ingrașă din sudoarea lor, ș'apoi cînd 'și-o umflat gușa de bani, merge de se face om în țara lui, rîdînd de noi cu tot soful de batgiocuri, și trimete alți calici în locu lui. Unul schingluește oamini, alții uecinsteste femeile, mai dihaî de cât Ienicerii, și toți strigă că țara noastră îi moșie monăstirească, avere grecească; ear' noi vite de giug, bunî numai de imbogățitî litfele străine!.. Hei! copii! veni-va diua dreptății de 'și-a lua romănu dreptu lui, ș'atunci țara a fi curățită de buruenile cele rēle ș'otrăvitoare!..

Teraniș. — Amin! să te-audă Dumnezeu!

(Se aude între culise în dreapta chiote de nuntași.)

Jandarmul. — Eaca, nunta vine. Faceți loc, mă!

Vântură-țeră. — Cumătră, și tu, Nișule, viniți în coaci cu mine.

(Vântură-țeră, Catrina și Nișu se duc în stânga lângă casa lui Ion. Teraniș stă sub șoprou.)

SCENA V.

Cei de'nainte, (Nunta e precedată de lăutari care cântă: *Lado, lado*. După lăutari vin doi jandarmi, și după acestia:) **Iani**,

Subprefectul, Măriuca și musafirii. (Mări-

uca tristă și obosită vine între Iani și subprefectul.)

Iani. — Măriuca, *psihimă*, zimbeste puștica la mine, che azunzem acus la biserica...

(Măriuca își pune basmaoa la ochi.)

Nișu. — Veți-o cum plânge, biata Măriuca! N'o pot lăsa să fie jertfă grecului. (voiesce să se răpedă.)

Vântură-țeră. — (oprindu'!) Stăi locului, băete... nu face nebunie.

SCENA VI.

Cei de'nainte, **Moise** (ese din cărcimă urmărit de un copil ce poartă o tabla acoperită cu un tulpăniș cusut cu fir pe margine.)

Moise. — (mergând înaintea lui Iani) Cucoane *kir* Iani... la mulți ani cu fericire!.. Să 'ți fie ziua de astăzi cu noroc și cu chiștig!.. nunta voioasă și mireasa frumoasă,

ca să am parte și eu de veselia d-voastră... Duduchi Măriuchi, te rog să primești poclonu ista (arată tablaoa) de la balabusta mea... De la noi pușin, de la Dumne-deă mult.

Iani. — Mulțemesco, zupine Moșaki, mulțemesco prie-tine. Haldemo *lipon* la biserica. (voiesce să plece.)

Vântură-țără. — (vînd în fața lui Iani) *Kir* Iani...

Iani. — (cu fudulie) Țe vrei, moi?

Vântură-țără. — Dă 'mî voie să te urez și eu de nuntă și să 'ți fac un poclon... D-ta ești un *palikar* din țara grecească, și cred că nimică nu 'ți poate fi drag ca armele; te rog dar' să primești din parte'mî eartaganu ista. (scoate cartaganul lui Iani de sub suman și 'l presintă.)

Iani. — Eartaganu a me!

Vântură-țără. — A d-tale?... Il cunoști?... Îi roș încă de sângele lui Gavril sërbu!

Iani. — (turburat) Țe?

Moise. — (spăriet) *Vas?*

Vântură-țără. — Gavril sërbu, pe care 'l-a' ucis astă noapte acasă la d-ta... Adă 'ți aminte, *kir* Iani... eaca sângele lui.

Subprefectul. — Ce dicit, omule?... *kir* Iani a' ucis pe Gavril?

Vântură-țără. — Astă noapte 'l-am vădut eu cu ochii... mort!

Iani. — (bulmăcîndu-se) Minșunî, minșunî... Gavriilo lipseste din sat de sase lunî... El e duso la Galați...

SCENA VII.

Cei de'nainte, Gavril, Rucsanda (se arată lângă casa închisorii, eșind din stânga.)

Rucsanda. — (sprâjnind pe Gavril) Mincună, hoțule!

Gavril. — Mincună, ucigașule!

Iani și Moïse. — (ingrozit) Gavril!.. N'o murit?.. (tremură.)

Gavril. — Încă nu, pentru păcatele voastre.

(În această scenă persoanele sîntu astfel grupate: Teranî sub șopronul cărcîmei. În fund, în dreapta, e nunta. Catrina și Nițu lângă casa lui Ion. Mijlocul scenei este deșert.)

Iani. — (în parte, obosit) Gheorghei vezeteo m'a vinduto!

Moïse. — (lângă Iani, asemenea) Am murit!

Gavril. — (cu capul legat și plin de sânge se razimă pe un tocag și se apropie încet de nuntă) Oaminî bunî! Videți voi pe iști doi oaminî? grecu și jidanu?.. aste două lipitorî?.. Depărtați-vă de denșiî... că 'sū doi ucigași!.. Fugi, Măriuco, de lângă Iani, că 'Y sîntū mînil pline de sânge!.. (se oprește ca să se mai resulfte.)

(Nuntași și Subprefectul se depărtéză de Iani și de Moïse. Doi jandarmî leu loc îndărătul lor. Măriuca inspălmîntată privește înpregiturul ei, și zărînd pe Nițu, se aruncă în brațele lui.)

Nițu. — (întînd mînil spre Măriuca) Măriuco!

Măriuca. — Nițule!.. Mamă Catrină!..

Gavril. — Ascultați, oaminî bunî, că nu mai am mult de trăit... și pe pragu mormentului omu nu minte... astă noapte grecu m'o îmbetat în casa lui... ș'o cercat să mă ucidă!

Subprefectul. — Da pentru ce, bade Gavril?

Gavril. — Pentru ce? Asta 'Y taîna cea mare!..

Pentru că... Dumneșeu o vrut să fiu pedepsit!... (șovășesc)
 Pentru că, îndemnat de sfaturile lui Iani și a lui Moisi...
 într'un ceas de turbare și de beție... Beția, stârpească
 Dumneșeu!.. beția m'o dus în păcat! (cade pe genunchi)
 Oamin' bun', ertați-mă!.. cine-a face ca mine, ca mine
 să pățască... (se resușă greu ca un om în ora morții.)

Subprefectul și Vântură-tără. — (sprijinind pe Gavril care se luptă cu moartea) Da ce păcat ai făcut, Gavril?

Gavril. — (deșteptându-se) Ce păcat?... Lele Catrino, cartă-mă!.. cartă-mă și tu, Nișule, că rău v'am greșit!.. Numai Dumneșeu să 'și facă milă de sufletu meu!.. (se scoală în genunchi) Eaca temnița cea blăstemată!.. Eaca unde-o murit Ion teslar'iu!.. Eă, cu mâna mea... povățuit de grec și de Moisi... am tăiet șchelea!.. Ah!.. mor!.. (cade jos mort.)

(Catrina și Nișu scotă un șipet dureros.)

Tot. — (cu groază) O! Dumneșeule!

Subprefectul. — (cătră Iani și Moise) Așa este?

Iani. — (tremurând) O...o...o...hi...

Moise. — (tremurând, cade în genunchi) Nu știu, n'am vădut.

Subprefectul. — (cătră jandarmii, arătând temnița) La închisoare!..

(Jandarmii apucă pe Iani și pe Moise de brațe și 'i ducă la închisoare. Ușile temniței se deschid.)

Rucsanda. — (lângă ușă, ride cu spasmuri) Ha, ha, ha, ha! mi s'o implinit blăstemu!

Vântură-tără. — Tot păcatu 'și cată vinovatu!

(Cortina cade.)

SGÂRCITUL RISIPITOR

PERSOANE:

Antohi Sgârcea, de 50 de ani.

Şatrarul Sandu Napoilă.

Polidor, copil de suflet a lui Antohi.

Clevetică,
Tribunescu, } amici a lui Antohi.

Tachi Ischîuzarliu.

Maiorul Ivan Stacanovici Ibrailof.

Maşa, fiica maiorului.

Contesa Irina de Pupăzamberg, bătrână cochetă.

Enache Rufinescu.

Enăchiţa Rufineasca, soţia lui.

Doctorul.

Costică Duducescu.

Martin, serv vechiu a lui Antohi.

Un comisar de poliţie.

Gheorghe, fecior a lui Polidor.

Dame, cavaleri şi servi.

SGÂRCITUL RISIPITOR

DRAMĂ ÎN 4 ACTE

Scenele se petrecă în Bucuresci, la anul 1860.

ACTUL I.

Teatrul reprezintă un salon cu mobile vechi și stricate; câteva scaune desperechete sântă înprăstiate pe lângă pereți; o canape în dreapta, pe planul 1-iu și lângă dânsa o mesuță pe care se află două sfesnice de alamă, o calamară proastă și hârtie; trei uși, una în fund, a doua în dreapta, și a treia în stânga. La ridicarea cortinei începe a insera. În camera din dreapta se audă cântice vesele și ciocnete de pahare: în cea din stânga tușesc din când în când un bolnav.

SCENA I.

Martin. — (aprinzând luminările) Ce 'i lumea asta!.. Colea 'n odaca din dreapta cântice și benchetură; dincoacă în stânga, gemete și dureri. Aci bîetul cuconu An-tohi trage de moarte, și alătura cu el cuconășul Poli-dor, fiul seii, trage pe gât vin de cel cu spumă... Hei, hei... De nu 'l-ași sluji pe stăpânul meu de treișeci de ani, și de nu 'mî-ar fi milă de el, sermanul, ași fugi în lume ca să nu mai vîd ce să petrece aci în casa asta... Ean audî...

(Se aude în camera din dreapta vocea lui Polidor chiuit: În sănătatea secsului frumos! Alte voci strigă: Ura! — Pe urmă se aude vocea slabă a lui Antohi chemând pe Martin.)

Antohi. — Martine, Martine. (tușește.)

Martin. — Aud, cucoane. (alergă la ușă.)

Antohi. — Acasă 'i Polidor?

Martin. — Acasă.

Antohi. — Ce face, drăguțul?

Martin. — Drăguțul benchetuește cu prietini d-sale.

Antohi. — Bine face... Martine, chiamă'l să vie puțin aci.

Martin. — Îdată, cucoane. (în parte) Mare oarbă 'i dragostea părintească! (merge la ușa din dreapta) Cuconașule...

Polidor. — (din cameră) Ce vreî, modirlă?

Martin. — Te poștește boșerul.

Polidor. — (din cameră) N'am vreme acu. (tare) Fraților! În sănătatea mea! Ura!

Martin. — Da 'i bolnav de moarte bșetul boșer și dorește să te vadă, cuconașule.

Polidor. — Haî, lipsescî de-aci.

Martin. — (în scenă) Ci că 'i copil de suflet!.. Copil fără suflet.

SCENA II.

Martin, Doctorul (intrând pe ușa din fund.)

Doctorul. — Martine.

Martin. — A! bine-ai venit domnule doftor.

Doctorul. — Cum îi mai este boşerului?

Martin. — (ostând) Rău, rău!

Doctorul. — Dormit'a ceva?

Martin. — Ba nici n'a închis ochii, sermaul! a tuşit toată ziua.

Doctorul. — Ce face acum?

Martin. — Se vaetă şi aşteaptă pe fiul său ca să'l sêrute... ci că numai asta îi mai alină puţin durerile.

Doctorul. — Şi unde 'î Polidor?

Martin. — Colea... ascultă.

(Polidor strigă: În sănătatea lui Nastratin Hogea.)

Nastratin Hogea a crăpat,

Parapanghelos!

Ş'apoi n'a mai strănutat,

Parapanghelos!

Doctorul. — (cu înflorare) O!.. ticălosul bea, ride şi cântă în ora de agonie a tatălui său. În ce timp am ajuns! (intră în stânga.)

Martin. — (urmând pe doctor) De-acum se apropie sfârşitul lumii!

SCENA III.

Polidor (cu frac şi cravată albă), **Cleveticî, Tribunescu,**

Ischiuzarliu (toţi în toaletă de baie intră râzând cu pahare de Champagne în mână.)

Tribunescu. — Vivat Convenţiunea şi discuţiunea!

Cleveticî. — Şi diarismul!

Polidor. — Și Șampania!

Ischîuzarliu. — Și stosul!

Polidor. — Fraților, vivat libertatea!.. Astăzi e cea de pe urmă zi a vieții mele de om liber. Astăzi îmi îngrop independința în mormântul căsătoriei. Vă mulțumesc că ați asistat la prohodul meu.

Ischîuzarliu. — Macar de te-amă prohodi în toate zilele tot astfel cu *Champagne* și cu *Bordeaux*.

Clevetică. — Vinațe progresiste, introduse în țeară și vândute pentru deșteptarea neamului românesc!

Tribunescu. — La câte ore e nunta?

Polidor. — Curend trebuie să vie socrul meu, mașorul Ivan Stacanovici Ibrailof cu fiica sa, domnișoara Mașa și cu nuntașii.

Tribunescu. — Mașorul Ivan Stacanovici Ibrailof?.. Aceste nume sună a Moscal.

Polidor. — Dar; însă mașorul e român din Basarabia. Pên' a nu 'și anima un *of* în coadă, el se numea Ion Ștacană. Întrând de ténér în oastea rusească și ajungând a fi mașor, după luarea Brăilei, socrul meu a găsit de cuviință a'și stropși numele, pentru ca să 'și înlesnească cariera.

Tribunescu. — Cum?.. pentru asemenea ambițiune s'a desromănisat!.. a avut curagiu să abandoneze numele părinților sei?

Ischîuzarliu. — Ce te miri așa, Tribunescule?.. Apoi tu nu te-ai poreclit Tribunescu, de unde tatăl tău se numea Stigleț?

Tribunescu. — Cer cuvântul... Nu e vorba de mine,

e vorba de maiorul; și mult mă mir cum fratele nostru Polidor, un om cu idei liberale, un patriot, un cetățean român, are curajul a se infrăți cu Prutul?

Cleveticî. — Poate că are destre bună, domnișoara Mașa?

Polidor. — Ba nu, Cleveticî. Destrea e cam pe sponci; dar' apoi. . .

Cleveticî. — Îți place virgina poate?.. o amî?.. Domnilor, respect pasiunei și amoarei!

Polidor. — Nicî amor, nicî amoare, fraților. Să vă spun în câteva cuvinte cum stă priciua. Am cunoscut pe maiorul la Mehadia d'inaintea unei mese de cărți; adoua și el m'a poftit la densul, la ceaiu; a treia și m'a lăsat singur cu fata lui; a patra și maiorul a pretins că am compromis pe Mașa și m'i-a hotărit că mă inpușcă de n'oîu lua-o de nevastă.

Tribunescu. — Așa? Vrea să dică, ai fost victima unei presiuni!.. ai fost atacat în libertatea ta individuală!.. Protestă, amice, în numele Convențiunei și a pudoarei publice.

Polidor. — Vroeam să urmez precum mă sfătuesci, dragă Tribunescule? dar' din nenorocire tatăl meu înusuși m'i-a declarat că voiesce să mă vadă căsătorit pên' a nu muri, și m'i-a hotărit că numai cu astă condiție imî va lăsa averea sa clironomie.

Cleveticî. — Ce tiran!

Tribunescu. — Ce conservator!

Cleveticî. — Ce strigoîu!

Tribunescu. — Ce tonpatera!

Cleveticî. — Am să 'l terfelesc ca pe un moderat în focea mea, în *Gogoşa patriotică*.

Tribunescu. — Să mi'l interpelezi de moarte; căci, în adevăr, fiecare om nu se nasce liber? Şi în această condiţiune nu are el dreptul a dispune independaminte de soarta sa?.. Părinţii nu sînt decît nisce tiranî! Ei pretind a mărgini libertatea absolută a copiilor! Ei vroiesc să conserve cu deasila o autoritate himerică, absurdă, nelegală, neconstituţională, ca nisce conservatori ce sînt!.. Şi cu asemenea oameni societatea 'i în pericol, libertatea 'i ameninţată în tot ce e mai sacru, egalitatea dispore sub violinţa şi egoismul privilegiurilor, Patria pere fiind lipsită de cetăţenî independinţi, Naţiunea română întregă se găseşte pe malul unui pecciciu adânc, spăimântător, fără fund, beant ca gura infernului, larg ca haosul crunt, amar, grozav, oribil!..

Ischiuzarliu. — Destul, oratore, că dai de ripă... Unde 'i clucerul Stigleţ să te-audă cum declamî şi să 'i tragă o sfîntă de bătae în puterea despotismului părintesc? Mare haz aşî face!

Tribunescu. — Fie!.. sînt gata a fi martir!.. sînt deprins a suferi, a fi chiar ecşilat; căci am mai mâncat pânea amară a ecşilului.

Ischiuzarliu. — (ridînd) Dar; la Paris, în cafeneoa englezască.

Cleveticî. — (se apropie de Tribunescu şi 'l stringe de mîna cu înduşoare) O! Tribunesule, Tribunesule!.. Eşti cel mai mare patriot din România!

Tribunescu. — Şi tu, amice Cleveticî, idem.

Ischiuzarliu. — V'ați învoitū cu târgul!.. Noroc
să dea Dumnezeu! să bem aldamașul. (deșertă paharele.)

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Fraților, ascundeți paharele că vinū nuntașii.

SCENA IV.

Cei de'nainte, Maiorul, Mașa (în toaletă de mireasă), Du-
ducescu, Rufnescu, Rufineasca, Contesa și
alți invitați (toți sîntū în toaletă elegantă; Con-
tesa e înbrăcată ridicul; maiorul e în unifor-
mă rusă.)

Maiorul. — (pănă a nu intra) Acasă *hazain?*

Polidor. — (mergënd la ușa din fund) Domnule maior,
poftim.

Maiorul. — *A! zdraste, brateș... Zdarov?*

Polidor. — (închinându-se la dame) D-nă contesă... dom-
nișoară Mașă...

Contesa. — *Bonjour, cher, bonjour.*

Rufnescu. — Polidor, primesce felicitările mele.

Ducescu. — Și ale mele.

Polidor. — Îți mulțumesc Rufinescule, și ție Du-
ducescule.

Rufineasca. — Dar' mie nu 'mî ȕicei nimică?

Polidor. — Doamnă Rufinească... (se apropie de Rufi-
neasca și 'i ȕice încet.) Fericirea mea ar fi deplină dacă 'i fi
dummeta în locul Mașei... (îi sêrută mâna.)

Rufineasca. — (lovindu' în glumă cu evantallul) Berban-
tule.

Maforul. — *A... hazardu babaca-tău tot bolnav?*

Polidor. — Tot, sermanul!.. Nu poate eși din pat.

Maforul. — *Boji moi!*.. Eă când luat Braila, fost ranit și ședut culcat trei luni de zile; dar' caștigat la mine Vladimir.

Tribunescu. — (cu intenție) De aceea poate vĂ și numiți Ivan StacanovicĂ Ibrailof?

Maforul. — Da, da... DibicĂ numit la dinsul Zabalcauschi; eă numit la mine Ibrailof. A... d-ta *zdarov*, domnu Tribulescu?

Tribunescu. — SănĂtos ca și Brăila de când ai luat-o; insă nu mĂ numesc Tribulescu, ci Tribunescu.

Maforul. — Așa spus și eă la dumneata, Tribule...

Tribunescu. — Te iușeli, domnul meă. Nu Tribule dar' Tribune, Tribunescu.

Contesa. — *Ah! mon Dieu! encore des discussions politiques? Vous Ătes insupportables!*

Maforul. — *Ah! ComtĂsse, vous toujours charmante.*.. Polidor, faci curte la Mașa, faci curte, dușinca.

Polidor. — (aproplĂndu-se de Mașa) Domnișoară, de când sĂnt pe lume... nimic nu am așteptat... cu atĂta nerĂbdare... ca điuva aceastĂ... de fericire... in care mĂ simt ca un om beat...

Mașa. — (incet) De aceea miroșĂ a vin, domnul meă, și ți se leagĂ limba? (se depĂrtĂzĂ de Polidor supĂratĂ și se apropie de Duducescu.)

Duducescu. — (incet Mașei) Ah! Domnișoară, cĂnd ai sci ce sufer in sufletul meă! -

Mașa. — (coborĂnd ochi) *Helas!*

Rufineasca. — (încet lui Duducescu) Ce 'ŷ-ai spus la ureche ?

Duducescu. — (încet Rufineascăi) Nimica... un compliment...

Contesa. — Polidor, *mon cher*, *votre petit cocur doit joliment battre aujourd'hui ?*

Polidor. — Ah! contesă, ađi e điaua cea mai fericită pentru mine.

Contesa. — (cu scotiment) Unde este amor, Polidor, este ŷi norocul în favor.

Mađorul. — A! contesa facut versuri! amor, Polidor, favor! *Prekrasnai, charmant !*

Contesa. — (cochetând) Conteale de Pupăzamberg, rēposatul meu consorte, mă numea Musă.

Mađorul. — A! Pupăzamberg?... cunoscut la dînsul. El fost la Braila cu mine; el nu fost ranit, eú fost ranit, el nu fost.

Contesa. — Conteale a fost rānit după bātālie de sāgeđile ochilor mei, ŷ'atunci m'a luat.

Mađorul. — Avut mare curagđu la dînsul.

Contesa. — (atlnsă) Ce face? *Vilain ours.*

SCENA V.

Ceđ de'nainte, doctorul.

Doctorul. — Vē rog, domnilor, mai puđin sgomot de se poate, fiind cā bolnavul suferē greú.

Mađorul. — A! doctore, cum este *gospodin* Antohi?

Doctorul. — Rēú... Vē poftesce sē intrađi la d-luđ,

căci voesce să vadă pe nora sa, ca să 'i dea binecuvântare înainte de nuntă.

Maiorul. — *Harașo!* Doamna contesa, *faites moi l'honneur.* (dă brațul Contesei.)

Contesa. — *Allons voir le malade.*

Maiorul. — Polidor, da' brațul Mașei... *Harașo!* Acum, *naleva crugon,* marș! (intră în stânga cu Contesa.)

Polidor. — (incet Mașei) Nu vă scieam așa de iute, domnișoară.

Mașa. — Nicî eū, că 'ți mângâi amorul cu Șampanie. (intră în stânga amândoi.)

SCENA VI.

Doctorul, Rufinescu, Rufineasca, Cleveticî, Tribunescu, Ischiuzarliu, Duducescu.

Rufineasca. — (cu dragoste) Enăchiță... .

Rufinescu. — (cu sentiment) Aud, *mon ange.*

Rufineasca. — Îți aduci aminte acum doi ani?

Rufinescu. — Dar', *mon tresor.* Tu erai în toaletă de mireasă și eū eram înamorat ca un nebun.

Rufineasca. — Erai?... Și acum numai ești, *mon adoré?*

Rufinescu. — (sărutându'i mâna) Eată răspunsul meū, *cher ange.* (incet) Ai poftit pe Duducescu să vie descară la partida de cărți?

Rufineasca. — Poftit.

Rufinescu. — Ești un juvaer. (se apropie de Duducescu și 'l aduce lângă nevasta lui.)

Ischiuzarliu. — Și, ȳeș, domnule doctor, socoți cã bîetul cuconul Antohi n'are s'o ducã mult?

Doctorul. — Nu, sermaul!.. se stinge vîdîndu'l cu ochii. O minune a Naturei sî fie ca sî scape... Vre o turburare mare ar putea sî producã o crisã; dar' slabã speranță!..

Ischiuzarliu. — Se ȳice cã lasã o avere mare; cãci toatã viața lui a trãit sarac ca sî moarã bogat.

Doctorul. — Nu 'ȳi-oșu putea spune, domnul meș.

Ischiuzarliu. — Cu adevîrat, d-ta ești sosit de cîrînd din strãinãtate și nu poți sci; dar' de s'ar crede ce se vorbesce în lume, apoi crișul Polidor!.. sciũ cã va avea de unde sî tafe stosul!

Cleveticî. — (încet lui Tribunescu) Auȳi, amice?

Tribunescu. — Aud.

Cleveticî. — Polidor e frate cauzaș. Mãne îi durez un articol în *Gogoașa patrioticã* și 'l depingũ ca ce-lãțeanul cel mãi generos.

Tribunescu. — Sî 'l privighem de-aproape în interesul causei. (se depãrteazã amîndoi în fund.)

Doctorul. — (apropiîndu-se de Rufineasca) Cum vî mãi afiași, doamna mea, de cãnd v'am prescis hapurile cele de fer?

Rufineasca. — Prea bine, domnule doctor. (încet lui Duducescu) Nicî nu le-am luat.

Rufinescu. — (luînd pe doctor de braș și depãrtãndu'l de nevasta lui) Domnule doctor, dã 'mî voie sî te consult asupra unei mîncãrimî la frunte care mî supîrã foarte mult.

Duducescu. — (încet Rufinească) Se poate să aruncați hapurile, doamna mea? Nu vă e milă de sănătate?

Rufineasca. — Nu!.. ași dori să mor tânăra.

Duducescu. — Să muriți d-voastră?.. Ah! cum puteți dice o vorbă atât de crudă?

Rufineasca. — (cu sentiment) 'Ți-ar părea rău dac' ași muri?

Duducescu. — Nu știți cât vă iubesc?

Rufineasca. — Tacî, să nu te-audă barbatul meu.

SCENA VII.

Cei de'nainte, maiorul, contesa, Polidor, Mașa.

Maiorul. — (pe pragul ușii) *Harașo, harașo, brateț.* Să te gasim sanatos.

Contesa. — *Au revoir, cher malade.*

Maiorul. — (în scenă) *No, pașdrom* la biserică?

Contesa. — *Allons à la noce.* (se apropie de Mașa) *Ma chère enfant*, nu îți spăriață, că ați e ziua cea mai plăcută din viață pentru d-ta. Eă când m'am cununat cu Pupăzamberg uu mă ținea locul de bucurie.

Mașa. — (plângend) Dumneata îl iubeai pe domnul Pupăzamberg...

Contesa. — Nu plânge, *cher ange*, că amorul... (plânge) amorul e trecător, sburător, înșelător... (teea pe Mașa în braço de o sčrută.)

Maiorul. — Polidor, vin *suda*. (il trage de oparte) Eă vrem spune la tine ceva. Polidor, eă fost la Braila, eă

fost ranit, că fost decorat cu Vladimir, eă înpușcam la tine ca pe un *sabaca*, dacă tu nu faci fericita pe Mașa.

Polidor. — (tresărind) N'ai grijă, mașorule. (în parte) Pa-re-mi-se c'am intrat în *chichion*.

Mașorul. — *No, pădrom.* (teca pe Contesa la braț) *Com-tesse, faites moi l'honneur.* Polidor, dați brațul la Mașa. (ajungând la ușa din fund se opresce) A! *Monsieur* Tribule nu vine cu noi?

Tribunescu. — Ba vin, domnule Stacană.

Mașorul. — *Harășo, harășo.* (ese cu Contesa; după ei Polidor, dând brațul Mașei; pe urma acestora vine Dudueescu și Rușineasca, apoi Clevetică, Tribunescu și Ischiuzarliu.)

Ischiuzarliu. — Da rău te păcălesce mașorul, vere Tribunescule!

Clevetică. — Lasă că 'l-oii păcăli eă în *Gogoașa patriotică*.

SCENA VIII.

Doctorul, Martin.

Doctorul. — Am să măi cerc încă o doctorie cu bolnavul... cea de pe urmă. A! eată călămări de scris receta. (se pune la masă și scrie.)

Martin. — (eșind din stânga) Domnule doftor.

Doctorul. — Ce este, Martine?

Martin. — Boșerul se simte măi liniștit și m'a trimis să poftesc aci pe prietenul d-sale, cuconul Sandu Napoailă. Nu 'l vrea să ședă pușin cu dumnealui în lipsa mea?

Doctorul. — Oîu şedeă. Na, sĕ trecĕ pe la spişerie ca sĕ 'Ŷ aducĕ decoctul acesta.

Martin. — Adă... Bĕtăl bofer!.. Nu ştiŶ un lucru?

Doctorul. — Ce?

Martin. — După ce-aŶ eşitŶ cu toŶiŶ din etac, el a vrut sĕ se scoale ca sĕ vie aci in sală.

Doctorul. — (cu bucurie) ŢeŶ? Senn bun, Martine. Mĕ duc sĕ 'Ŷ ajut ca sĕ se mai misce. (intră in stânga.)

Martin. — (pe gânduri) Senn bun? ba 'Ŷ senn de moarte!.. Nu mai poate suferi patul. Dumnezeu sĕ 'şĭ facă milă de el. Mie unul mi se rupe inima când il vĕd cum se luptă... Of! Of! (ese prin fund, după ce aprinde luminările.)

SCENA IX.

Antohi, doctorul.

(Se audŶ gemete şĭ tuseŶ in odaea din stânga. Peste puşin intră Antohi slab, searbĕd, sprijinit de doctor şĭ merge cătră canape, trăgĕndu-se cu greŶ pe scenă.)

Antohi. — AuleŶ! AuleŶ!.. Ŷine-mĕ bine, doftore, că 'mŶ vine ameţeală... StăŶ, stăŶ... (se opresce de tuşesce) AuleŶ! tusa asta mĕ omoară!

Doctorul. — Lasă-te pe mine, că te Ŷin eŶ.

Antohi. — Mulţemesc, dragă... O! fericit trebuie sĕ fie tată-tĕŶ că are aşa copil bun. (ajunge la canape şĭ se intinde pe dĕnsa) Cine-a aprins, douĕ luminări aci? Cheltueală degeaba. (votescă sĕ stingă o luminare, dar' nu 'l ajunge suflarea.)

Doctorul. — Nu te osteni, cucoane Antohi, c'oŶŶ stinge-o eŶ. (stinge o luminare.)

Antohi. — Polidor a fi aprins-o de nunta lui. Drăguțul tati! Când n'ar fi așa de cheltuitor, n'ar avea păreche 'n lume.

Doctorul. — Îi tîner, cucoane Antohi, trebuie să'Y erți.

Antohi. — Hei, doftore!.. și eū am fost tîner, dar' am știut ce 'Y nevoia, ș'am strins para de pa... (tîngesc)

Doctorul. — (dându'Y un pahar cu apă) Destul, nu te osteni cu vorba... Poftim, bea un pic.

Antohi. — (bînd) A! m'am mai rîcorit.

Doctorul. — (pipîindu'Y mâna) Cum te simți?

Antohi. — Mai bineșor... Cine-o deschis ușa?

SCENA X.

Antohi, doctorul, Sandu (intră prin fund.)

Doctorul. — Cuconul Sandu Napoilă.

Antohi. — Tu ești, Sandule?

Sandu. — Eū, vere Antohi.

Antohi. — Bine c'a' venit. Am să 'ți grăesc ceva în tîmă.

Doctorul. — Dacă aveți de vorbit, vă las împreună. Oū trece mai pe urmă.

Antohi. — Bine; te rog, doftore, să nu mă uți.

Doctorul. — Fii liniștit și nu 'ți osteni peptul. Eū merg la un consult și mă întorc. (ese.)

SCENA XI.

Antohi, Sandu.

Antohi. — Vere Sandule, vină colea pe scaun, lângă mine.

Sandu. — (se puuc pe scaun) Eată-mă's ; cum te mai simți, vere Antohi?

Antohi. — (oftând) Ei! Sandule, Sandule! s'a apropiat funia de par.

Sandu. — Ba, să ferească Dumnezeu! Nu 'ți meni singur a rău.

Antohi. — Că de-acum oîu meni, n'oîu meni... tot doi lei și'un ort... Doară mă simt eu cum mă sfârșesc pe mică pe ceas... 'Mă-a slăbit giasul, mi s'a întunecat vederea.

Sandu. — (aprinde o luminare) Ți se pare, vere, unde'i prea întuneric în casă.

Antohi. — (stinge o luminare) Ba nu 'i de-aceea. Îi că mi s'a împlinit sorocul!.. Dar' nu mă îngrijesc de mine, Sandule, că eu 'mă-am trăit traiful și 'mă-am îndeplinit datoriile de părinte și de creștin. Am adunat toată viața mea pentru Polidor, ș'acum mor cu mulțumire că 'l las în lume om cu minte sănătoasă, cu nume lăudat și cu avere îndestulătoare.

Sandu. — Îi lași tot lui?

Antohi. — Tot ce-am agonisit cu sudoarea mea. (oftând) Hei! vere Sandule, de multe m'am lipsit pentru cel copil în Țilele mele!.. dar' nu mă căese, drăguțul!

că încăi a fi el mulțemit pe lume, și a binecuvânta totdeauna pe bietul tată-său.

Sandu. — Așa se cuvine să facă dacă 'i fiu cu durere, că tu, vere, 'i-ai fost nu părinte, ci slugă, rob!

Antohi. — Apoi, dacă mi 'i drag!.. dacă 'l-am crescut eu din fase, de când 'l-am găsit la ușa bisericei din mahalaoa noastră, lepădat, degerat de frig, suflăte-lul!.. Vere Sandule, tu nu știi ce 'i dragostea de părinte, că ai trăit tot holtei.

Sandu. — Nu face nimica. Mi 'să dragi copiii de mor.

Antohi. — Deu?.. vrea să țină, îl iubești pe dorășul meu?

Sandu. — Cum nu?..

Antohi. — Și dacă ți 'l-ași lăsa ție după moartea mea, te-ai îngriji de el, Sandule?

Sandu. — Ce fel, să mi 'l lași mie, că 'i mare?

Antohi. — Mare, da 'i tot copil, fără ispită, nemernic, cheltuitor. *(sufă cecălaltă luminare.)*

Sandu. — Da ce faci, Antohi?.. Ne lași pin întuneric?

Antohi. — Am crezut că 'să amândouă aprinse... m'am înșelat; aprinde una... ai chibrituri?

Sandu. — Sântu pe masă. *(cearcă vr'o două chibrituri care se sting.)*

Antohi. — Lasă, frate, că nu poți. Strici numai bunălate de chibrituri degeaba, și țină câte-un firig cutiea. Mai bine-omă ședeă pin întuneric.

Sandu. — *(aprinzând o luminare)* Cum, Doamne eartă-mă! că nu sântem hurezi.

Antohi. — (cu jale) Nu ne cunoaștem la față?.. Pe amândouă le-ai aprins?

Sandu. — Ba, numai una.

Antohi. — Destul e una, că mă supără lumina... Ce îți spuneam?

Sandu. — Vorbeai de Polidor.

Antohi. — Așa, chitisem, vere Sandule, să 'l las subț epitropia ta, ca să nu poată risipi averea. El e încă un copil nevinovat! crede că câte paseri sboru toate se mănâncă. Are nevoie de cărmă, și am gândit la tine, Sandule. Cred că nu 'l refusa rugămintea unui vechi prieten în *ceasul* morții. (se înduioșază și plânge.)

Sandu. — (ștergându-și ochii.) Nu, Antohi, nu. Oți face cum îi vrea tu.

Antohi. — (stringând mâna lui Sandu) Îți mulțumesc din toată inima, frate. De-acum pot muri liniștit. Ah! Sandule, când n'oiu mai fi, să vă aduceți aminte de mine; să veniți câte-odată la mormântul meu, că 'mă-a tresări cenușa de fericire! (uitându-se) Drăguțul tatii!.. n'o să 'l mai ved, n'o să 'l mai desmierd! Numai de asta 'mă pare rău că mor!

Sandu. — Da nu fii copil, Antohi; nu te tulbura așa... Ești bărbat... nu plânge ca o femeie. (plânge.)

Antohi. — Apoi dă, Sandule, dacă mi'î jale de densul, sufletelul!.. ce-o să fac?... Lasă-mă, că par' că mă mai răcoresc plângând.

(Mică tăcere.)

Sandu. — Astăzi se însoară Polidor?

Antohi. — Ați. Acum e dus la biserică.

Sandu. — Bună copilă Iea?

Antohi. — Bună; dar' nu prea are destre.

Sandu. — Dacă 'i-a plăcut băeatului...

Antohi. — Așa este; 'i-a plăcut!.. însă banii nu strică. Iubirea trece, averea rămâne.

Sandu. — Rămâne, rămâne; mai ales dacă 'i în pământ... Lași lui Polidor vr'o moșie?

Antohi. — Ba nu, nici o avere nemișcătoare.

Sandu. — Pecat!

Antohi. — Am gândit de multe ori să 'i cumpăr vr'o moșioară; însă...

Sandu. — Nu te-ai îndurat de banii?

Antohi. — Cum era să mă despart de densii, sermanii! Ne deprinseserăm împreună de atâția ani! Pare că nu mă lăsa cugetul să 'i instrăinez.

Sandu. — Și cât îi lași lui Polidor în numărătoare?

Antohi. — Eă, cât îi las? Saracul de mine!.. dar' unde am ceva?

Sandu. — Ean tacii, vere Antohi, că știe o lume întreagă...

Antohi. — Ce știe, ce știe?.. Mincunii!.. N'am nimic... Is lipit pământului. *(tușesc.)*

Sandu. — Apoi dar il jălesc pe bietul Polidor.

Antohi. — *(cu voce trăgănată)* Sandule! Săduțule, nu ai vrea tu să 'i faci clironomul tău?

Sandu. — *(sculându-se)* Da unde se poate una ca asta, Antohi? Eă n'am rude, nepoți de soră?

Antohi. — Dacă mă iubești, Sandule.

Sandu. — Te iubesc; dar' pîn' acilea.

Antohi. — (ostând) Ah! ah! nu mai sântu prietenî pe lume! (cade cu capul pe pernă.)

Sandu. — (primblându-se turburat pe scenă) Şi, deî, Antohi, eşti gol ca degitul?

Antohi. — Gol, gol, p catele mele!.. că chiar casa asta in care şed de 20 de ani e a ta, nu  i a mea. M'ai lasat s  locuesc intr'insa de pomană, de prietenie.

Sandu. — (pe g nduri) Bietul Polidor! de unde 'l credeam bogat, s'agiungă peritor de foame!.. R u imi pare!

Antohi. — (deşteptându-se ca din vis) Peritor de foame? cine?.. Polidor, copilul meu?.. Odorul meu să n'aibă nimica de la tată-s u?.. Sandule, Sandule, du-te colea... in etacul meu...   găsi un sipet lângă pat, un sipet gre .

Sandu. — Să 'l deschid?

Antohi. — Ba, ba nu. Trage'l incoace de toartă; dar'  ca seama să nu rupi toarta.

Sandu. — Bine. (intră in st nga.)

Antohi. — (singur) Să  i ar t că lui Sandu cum il las că peritor de foame pe dodoraşul tati ... 20,000 galbeni in noat neatinşi, toţi noi, noişori de'ţi  ca  vederile... Ean să mai aprind o luminare ca să  i v d mai bine, dr guţi ! (aprinde o luminare şi stinge pe cealaltă) Aşa!.. să fie lumină multă ca să nu 'mi scape nici unul din ochi. Sandule, Sandule.

Sandu. — (tr g nd sipetul) Eaca vin; da gre  e, frate.

Antohi. —  ncet, Sandule, incetişor să nu 'l sminţeşti. Nu 'l hurduca; trage lin; a a, așa. Ad 'l aci l ng  mine... mai incoaci... bine. Acum să ve i, foame.

(școate o cheie din buzunar) Na cheia și deschide... Nu 'i mime în odaie?.. deschide.

Sandu. — (deschizând șipetul) Breee!

Antohi. — (văzând galbenii) A!

Sandu. — Toți sântu galbeni?

Antohi. — Nu pune mâna... Toți!.. 20,000, Sandule!.. 20,000, adunați unul câte unul într'ales, câștigați cu sudoare.

Sandu. — 20,000!

Antohi. — Eată 'i juvaerii!.. Rodul unei vieți în-tregi de lipsă și de trudă. Eată 'i... O! comoară dulce și fermecătoare!.. căci nu mă pot scărda în tine ca să te simt pe tot trupul!.. Nu mă satur să te ating numai cu mâinile... Nu!.. îni vine să te sorb. (se pleacă pe șipet.)

Sandu. — (tindându-l) Îca seama că 'i cădea, frate.

Antohi. — Ține-mă, Sandule, ține-mă ca să 'i pot desmierda și sêruta, că poate acum îi privesc pentru cea de pe urmă dată... Am să mor, iubii mei, să mor și să nu vă mai văd!.. Veniți cu mine pe ceea lume, gălbiorii mei!.. Nu mă lăsați să plec singur, c'am trăit bine împreună. Nu v'am jertfit pentru ca să 'mi împlinesc poftete. V'am slăvit o vieță întregă, ș'acum, o! Dumnezeuule! să mă despart de voi! (ecsaltându-se) Nu se poate, nu!.. mai bine luați 'mi pelea de pe trup; luați 'mi dicle; dar' galbenii nu, nu, nu!.. (il apucă tusa și cade leșinat pe canape.)

Sandu. — (spărit) Antohi, Antohi, vină 'ți în simțiri!.. Antohi! (cu groază) Văi de mine!.. Nu se mai

mişcă! . . A murit! (alergând nebun la ușa din fund) Săriți, ajutor, ajutor!

(Se aude afară șgomot de trăsură.)

SCENA XII.

Antohi, Sandu, maiorul, contesa, Polidor, Mașa, Rufinescu, Rufineasca, Duducescu, Clevetici, Tribunescu, Ischiuzarliu.

Maiorul. — (deschizând ușa din fund) *A cîto?*

Toți. — (intrând rapide) Ce este? ce s'a întemplat?

Sandu. — Veniți, veniți c'a murit Antohi.

Toți. — (spălîmîntați) A murit! . . *Ah! mon Dieu! . . Boji moi!*

Polidor. — Tatăl meu! (voiesce să se apropie de canape.)

Maiorul. — (opriind pe Polidor) Polidor, *dușinca moia*, trebuiește liniștește la tine; trebuiește să arăți la tine barbat. . . *Pravoslavnicul* Antohi murit? . . Dumneșeu erte la diusul!

Sandu. — Amin!

Toți. — Dar cînd a răposat?

Sandu. — (tremurînd) Acu chiar, o răposat în brațele mele. . . A să m'apuce frigurile.

Maiorul. — A! d-ta nu 'i fost la Braila, nu 'i vîdut morți mil ca mine, nu 'i deprins.

Sandu. — (făcîndu'și cruce) Ferească-mă Dumneșeu!

Polidor. — Domnilor! . . Înțelegeți durerea de care mî simt cuprins. . . Vî rog să mî lasați singur.

Maiorul. — *Harașo!* . . Mergem cu toți la mine

acasă... A! tu, Polidor, nu desnadejdut la tine... Gândește la Mașa și fir la tine cu curagiu, cum fost eu la Braila... Noi așteptam pe tine acasa... *Paiddrom!*... și tu, Antohi *brateț*, Dumnedeu erte la tine!

Toți. — (ceșind prin fund) Dumnedeu s' l erte!

SCENA XIII.

Antohi, Polidor.

Polidor. — (lângă ușa din fund) Sermanul tată! sermanul bătrân! a murit pe mâna străinilor! (se apropie încet de canape) A murit tocmai în ziua... (zărește sipetul deschis) în ziua cu... nu... ni... ei... Eaca bani!.. un sipet plin!.. plin?... Ean să vedem. (bagă mâna în galben) Plin! îi plin ca un sac!.. Vin' incoaci, sătulule! (trage sipetul la mijlocul scenei) Vină să facem cunoștință împreună, că destul ați mucețit la tata. (întorcând spetele la Antohi, se pleacă cu încomie) Să vă mai ved și eu cum sunteți la față și câte buteleci de Șampanie plătiți? Una, două, trei, o sută, o mie!.. Cine vă poate număra! că de când sunteți închiși v'ați făcută de cap, berbanților! v'ați înmulțit ca frunzele, v'ați plodit ca locuste. (privesce galbenii cu estaz și cântă:)

Locuste scumpe și aurite!
Din acest sipet ce vă înghite
Eșiți la aer, sburați la Sore,
Să gustăm vicață veselitoare.

(În timp ce Polidor cântă, Antohi deșteptându-se din leșin, întinde mâna spre sipet, și cu ochii închiși pipăie pe lângă canape.)

Polidor. — Acum v'am vădut din partea asta, să vă privească și din cealaltă parte, ca să mă încredințez dacă suferiți de gălbănare. (trece dincolo de stăpet și cu fața spre Antohi, vântură galbenii cântând :)

Vai de-acel ce galbeni n'are
Că mi'l prinde gălbănare.

(Antohi deschide ochii și ear' îi închide, zăbind scena ce se petrece în salon. Pe urmă ridică capul și ear' îl lasă să cadă pe pernă, ca și când ar fi ademenit de un vis grozav. În fine se ridică încet cu privirea ațintită la Polidor, întinde brațele și voiesce să strige, dar' vocea i se curmă. Polidor la finele cântecului vede pe tatăl său sculat și rămâne increment.)

Antohi. — (după o luptă cu sine, strigă cu voce înădușită) Tii... că... losule! Nelegiuitule!.. Cânti de bucurie că m'ai cređut mort!

SCENA XIV.

Antohi, Polidor, doctorul, Martin [intră prin fund.]

Doctorul. — Ce vėd?

Antohi. — Tu, care te-am avut de cel mai bun copil din lume! Tu!.. încă n'am apucat a intra în morment, și mă prăđi? Cânti fără muștrare de cuget!.. Te veselești într'un ceas ca acesta!.. O! Dumneđeule! în care vreme-amă ajunsă, dacă copiii se bucură astfel de moartea părinților!

Doctorul. — [vīnd lângă Antohi] Cucoane Antohi...

Antohi. — Blăstem asupra'ți, nelegiuitule!.. Blăstemul Cerului și al meu se te-alunge cât îi trăi!.. Fugi, eși din casa mea!.. Să nu te mai vėd, să nu mai

aud de tine, că mă 'nfiorez în suflet când mă gândesc c'am crescut uu șerpe la sinul meu!.. Fugi de-aici, ești...

Polidor. — O Dumneșule! [ese prin fund, abătut.]

Doctorul. — [apucând pe Antohi de mână] Cucoane Antohi. . .

Antohi. — Doftore, doftore, dă'mi țile să'mi răs-bun!.. fă-mă să trăesc numai un an, numai șese luni!.. 'Ți-oîu da ce 'i vrea... nu mă lăsa să mor.

Doctorul. — Liniștește-te, c'oîu face toate chipurile... Na, bea doftoria aceasta. [Iea o sticlă cu doctorii adusă de Martin și o dă lui Antohi.]

Antohi. — [tremurând] Adă, adă. [pune sticla la gură și bea.]

Martin. — Nu 'l lăsa, domnule, că bea tot.

Doctorul. — Lasă, că băutura asta are să 'l adoarmă.

Antohi. — Un an de țile, doftore, să trăesc, numai un an!.. [cade cu capul pe pernă, cuprins de slăbiciune.] Să'mi răs-bun!.. Doftore, 'Ți-oîu da... 'Ți-oîu da... [începe a dormi.]

Martin. — Vai de mine, își dă duhul! [merge de închide șipetul.]

Doctorul. — Ba nu, adoarme... Somnul poate să 'l scape. . .

Martin. — Să dea Dumneșu!

Antohi. — [prin somn] Dodorașul tatii!..

[Cortina cade.]

ACTUL II.

Teatrul reprezintă un salon înpodobit cu oglinzi și mobile scumpe; în fund perdele mari de mătăsu care ascundă o masă mare acoperită cu cristaluri, porcelane și argintării de lucș; în drăpta ușă de geamuri, p'ntre care se zărește o grădină cu flori; în stânga altă ușă ce duce în apartamentul lui Antohi. Pe planul I, în drăpta, o masă elegantă cu tot ce trebuie pentru scris; ear' în stânga o canape înbrăcată cu stofă bogată.

SCENA I. . .

Antohi [șede d'inaaintea unei oglinzi. Un fecior în livrea îi frisează părul]. **Clevetică, Tribunescu** [scriu la masă.]

Antohi. — [cătră fecior] Nu m'ai încrețit destul la temple. Adă părul mai pe frunte ca să se mai ascundă sbërcelele... Așa, bine!.. Croitorul a adus hañele?

Feciorul. — Dar, domnule!.. le-a adus adă dimineață la 10 ceasuri; dumneavoastră dormeați încă.

Antohi. — Câte sântă acum?

Feciorul. — Două după ameași.

Antohi. — Și unde 'i croitorul?

Feciorul. — Așteaptă în sofragerie.

Antohi. — Bine; du-te de 'i spune că vin îndată să cerc fracul cel noă. [se gătesce la oglindă.]

[Feciorul intră în stânga.]

Clevetică. — [scriind] „În consecință, cerem punerea Ministrilor în acușațiune.“

Antohi. — Ai sfărșit articolul, cetățene Clevetică?

Clevetică. — Finit, domnule Antohi.

Antohi. — Ș'ai atacat vėrtos pe Miniștri?

Clevetică. — 'i-am făcut de dărvală. [cu mulțemire]

Sunt convins că acest articol are să aducă cel puțin 10 abonați *Gogoșei patriotice*.

Antohi. — Cetește-mi'l, să vedem cum răfuești Guvernul.

Cleveticî. — [cetind] „Am dis-o și o vom mai repe-
ta-o pînă ce va amorți vocea noastră de cetățean liber
și liberal: la epohă nouă oameni noi! Ministeriul de
„astăzi, compus din oameni moderați și diplomați, nu
„este la înălțimea situațiunei aptuale. Acest Cabinet in-
„setat de setea nestingibilă a puterei și lipsit de orî
„ce pudoare politică, lasă a să comite toate abuserile
„trecutului, permite toate călcările de convențiune.“

Tribunescu. — Bravo, bravo, minunat!

Antohi. — [aprinzînd o țigară] Ți înainte.

Cleveticî. — [cetind] „Convențiunea asigurează cetă-
„țenilor români: egalitatea, legalitatea, inviolabilitatea
„domiciliului, libertatea individuală, etc. Cum oare se res-
„pectă aceste sacre principii sub Ministeriul de astăzi?..
„două incidente grave, întemplate de curînd în capitală,
„vor convinge pe leptorii noștri despre tendințele anti-
„constituționale ale Cabinetului.“

Antohi. — Care incidente, Cleveticî? Spune înainte
cî mă interesez.

Cleveticî. — [cetind] „Ieri, pe la 10 oare, casa ono-
„rabilului cetățean Barbu Măcelărescu a luat foc în lipsa
„lui, fiind onorabilul cetățean dus în piață ca să'si ec-
„sercite meseria sa de măcelar pentru îndestularea po-
„pului. Ce face poliția? Ce face corpul pompierilor?..
„Lucru de necredut în secolul nostru de civilisațiune!!!

„Pompierii și polițaii aleargă la domiciliul onorabilului cetățean Măcelărescu, și găsind ușa casei închisă cu lacăt, își permit a o sforța și a pătrunde în intru ca o sălbatică oardă de Eniceri. În adevăr, incendiul a fost stins, casa a fost salvată, și cu densa poate mahalaoa întreagă; dar' aceste considerațiuni sântu secundarii pe lângă actul flagrant de calcare a domiciliului... Unde este dar inviolabilitatea domiciliului consacrată de Convențiune? Răspundă Ministeriul d'inaintea pretoriului opiniei publice reprezentată de *Gogoșa patriotică*, „diar politic, 2 galbeni pe an.“

Tribunescu. — [cu entusiasm] Admirabil! perfect! sublim! Cer cuvântul...

Antohi. — Dămol, dămol, Tribunescule! Nu te aprinde ca un stog de paie... Ascultă pên' în sfârșit. Urmează Cleveticii.

Cleveticii. — [cetină] „Secundo! Astă noapte poliția a avut audacicia a aresta pe d. Buzunărescu, sub pretext că 'l-ar fi surprins spărgând o boltă de lipscănie. Fără a prejudeca cestiunea, dacă onorabilul cetățean Buzunărescu este sêu nu spărgător de bolte, noi, în numele libertății individuale consacrată de Convențiune, întrebăm pe d. șef al poliției... mergem mai departe încă!.. întrebăm chiar pe Ministeriul cu ce drept se arestează cetățenii în eșercițiul funcțiunilor lor?.. Noi chemăm dar încă odată pe Cabinet d'inaintea pretoriului opiniei publice, adică d'inaintea *Gogoșei patriotice*, „diar politic și comercial (40 lei pe jumătate de an), ca să răspundă dacă acest act de arestare nu

„constitue o flagrantă calcare a Convențiunei, un atac „monstruos în contra libertății individuale? Și conchidem că Patria și drepturile naționale sânt în pericol „de moarte sub acțiunea politiceî infernale a Ministeriului de astăzi!“

Tribunescu. — [nebu] Ura... a... a! Ura!.. a... a! Cleveticî, ești mare! sublim! piramidale!

Antohi. — [sculându-se] Cleveticî! ești un gogoșar de frunte! Ha, ha, ha, ha! Adio! vë las sê puneți țeara la cale... Ha, ha, ha. Eü merg sê'mî cerc fracul... Ha, ha, ha... [intră în stânga.]

Tribunescu. — [indignat] Ce-a spus? Cum 'ți-a dis?..

Cleveticî. — M'a găsit nostim.

Tribunescu. — Amice, articolul têu e destinat a răsturna Ministeriul, și 'l va răsturna!

Cleveticî. — [zimbînd cu mulțemire] Așa sper.

Tribunescu. — Amice... o idee! Nu ar fi apropo-sito sê urzim vre o manifestațiune în onoarea *Gogoșei*?

Cleveticî. — [cu amărăire] Manifestațiune?.. Nu, amice, căci moderațiî dracului... dar' vre un banquet n'ar strica, un banquet cu Șampanie multă și cu *Bordeaux*, pentru impulsunea comerciului.

Tribunescu. — În acest banquet vom cere cuvântul, vom espune profesiunea noastră de credință, și sânt convins că vom câștiga multe voturi.

Cleveticî. — Nu am nicî un dubiü despre aceasta. căci banquetul va fi sub direpțiunea lui Ischifuzarliu; dar' trebue sê ne gândim la cei 400 de galbenî venit, ce sânt indispensabilî spre a putea rămănea în Came-

ră. Eu n'am nici un ban; căci am sacrificat tot pentru Patrie!

Tribunescu. — Și eu, idem!.. dar' avem la mână pe patriotul Antohi.

Cleveticî. — Cetățeanul Antohi? Un adevărat Mecena!.. Am publicat un articol elocinte în onoarea lui.

Tribunescu. — [zimbînd] Sciū, articolul ce pregăti-seși în onoarea lui Polidor, fiul seū.

Cleveticî. — Tocmai!.. am schimbat numai numele. Polidor fiind desheritat, 'l-am dat de-o parte ca pe un ne-trebnic. Antohi însă e bun de cultivat ca un dovleac plin cu simburî.

Tribunescu. — Am deșteptat în el ambițiunea gloriei; 'l-am îndemnat să se urce pe scena politică și să se folosească de avere ca să se aleagă deputat... împreună cu noi.

Cleveticî. — Acum rămâne ca să 'l convingem a ne asigura fiecăruia câte un venit de 400 de galbenî.

Tribunescu. — E lesne!.. Generosul Antohi, sublimul Mecena care ne-a deschis casa și brațele se-le, nu se va scumpi ca să ne dea fiecăruia un sinet de 4000 de galbenî, cu care să probăm un venit de 400, și astfel, avînd toate condițiunile necesariî, devenim reprezentanții Națiunei.

Cleveticî. — Bine ȳici, bravo!.. *Hupsana!* [face o plruetă] Amice, ești mare ca și Cavour! Vină să te string la peptul meu de cetățean. [se înbrăcișcază amîndoi.]

SCENA II.

Clevetică, Tribunescu, Ischîuzarliu (intră prin dreapta.)

Ischîuzarliu. — Ce-ați pățit, amicilor, de vă sêrutatți ca la și de târg?

Tribunescu. — Tu ești, Tachi?.. Bine c'ăi venit, sê ne faci o comisiune.

Clevetică. — Dar; aleargă îndată la tipografie cu articolele aste două.

Ischîuzarliu. — Aleargă, aleargă... doar' nu 's cal de poștă. Mai alergați și voi, că cū am obosit.

Tribunescu. — Tachi, interesele causei reclamă acest sacrificiū din parte'ți.

Ischîuzarliu. — Mări, mai slăbește-mê cu cauza!.. Causa ceea e cauza că mor de foame de ași dimineață.

Tribunescu. — Tachi! un adevêrat cetățean, patriot, moare bucuros pentru Patrie!

Ischîuzarliu. — Ean sê lăsăm, vă rog, vorbele aste pompoase, că le știu... Cunosc marfa din prăvălie. Dacă Patria și cauza aū nevoe de comisionari, mai alergați și voi.

Clevetică. — Noi sîntem oboșiți, că pên'acum amū scrisū aci pentru apêrarea drepturilor naționale.

Ischîuzarliu. — Aci?.. dar' aci in salonul dōmnului Sgărcea ați mutatū cabinetul vostru de redacție?

Clevetică. — Aci, de ieri dimineață, de când Mecena s'a însănătoșat și s'a aruncat in valurile unei esistențe de lucș, noi 'l-amū imbibatū cu principiile noas-

tre de frățietate, și acum casa lui e a noastră, averea lui e a causei, inima lui e a Patriei!..

Ischîuzarliu. — *Aferim!*.. Dacă 'î așa treaba, poronciți să 'mî aducă ceva de mâncat că mor de foame.

Cleveticî. — Ba chîar și de bîut, dacă vrei. Să 'î daî un *Bordeaux* cum n'ai mai gustat. [strigă] Martine!

SCENA III.

Cei de'nainte, Martin [în livrea, cse din fund.]

Martin. — Aud.

Cleveticî. — Cetățene Martine! pregătesce un dejun pentru cetățeanul Ischîuzarliu... cu *Bordeaux*.

Martin. — (în parte) Poroncește ca în casa lui.

Cleveticî. — Ce ȝicî, cetățene Martine? E gata dejunul?

Martin. — Gata pentru cuconul Antohi.

Cleveticî. — Prea bine. Mergî, Tachi, de 'î po-toale foamea.

Ischîuzarliu. — Unde?

Cleveticî. — În sala de prînd. Cetățene Martine! du'l pe amicul Tachi în sofragerie.

Martin. — (în parte) Ce v'ași mai lua eî cu toropala, cetățenilor, de-ași fi în locul boșerului!

Ischîuzarliu. — Hai, cetățene!.. marș înainte grabnic. [împinge încet pe Martin.]

Martin. — Încet că nu ne-alungă Turcîi... Nu împinge.

SCENA IV.

Ceț de'nainte, Sandu [intrând prin dreapta.]

Sandu. — Martine, acasă 'Y vărul Antohi?

Martin. — Întrebă pe dumnealor. [arată pe Cleveticî și Tribunescu] Ei sîntu stăpâni aci. [ese cu Ischîzarliu prin fund.]

Sandu. — [inchinându-se] Domnilor. . . vărul Antohi acasă 'Y?

Cleveticî. — Acasă dar; însă nu 'și-a gătit toaletă. De-abia acum 'și-a frizat părul.

Sandu. — Ce face? Antohi își increțește părul ca un *bonjurist*? și nu 'Y gata la ceasul ăsta?

Tribunescu. — S'a schimbat boțerul, nu e cum îl sciî.

Sandu. — Mare minune! Eă acum am picat de la țeară și nu mai știu ce s'o fi întemplat în lipsa mea. . . Ean veți mobile! bogății! . . A lui Antohi sîntu astea toate?

Cleveticî. — A domniei séle și a fraților sei cauzași.

Sandu. — Care frați?

Cleveticî. — Noî, domnul meü. [arătând pe Tribunescu] Stanciu Tribunescu, patriot! [inchinându-se] și servul d-tale Chichiță Cleveticî, redactor al diarului *Gogoașa patriotică*, 2 galbeni pe an, 40 lei pe un semestru și 25 de lei pe un trimestru; nu poftiți a vă abona?

Sandu. — [tresărind] Gogoașa? . . D-voastră sînteți gogoșarii astei foi?

Tribunescu. — [cu demnitate] Domnule! . .

Sandu. — D-voastră batjocoriți oamenii și ne nu-

niți pe noi boierii: strigoi, *tonpatera*, conservatorii, ba chiar și cîocol, fără a vă gândi că însuși părinții voștri au fost boierii?

Tribunescu. — Domnule, când interesele Națiunii!..

Sandu. — D-voastră cereți neconținut ca să ne supte pe noi boierii la capitație, să ne puțe bir pe pământ, să ne ȳea moșiile, să ne calicească, să ne facă de o potrivă cu țeranii și cu țigani, să ne alunge din slujbe, într'un cuvânt să ne îngroape de vii?.. Frumos lucrați pentru Patrie, drept să vă spun!.. frumos prefaceți lucrurile! *Aferim!*.. Dar' unde mergem? ba nu, vă 'ntreb, unde mergem?

Tribunescu. — Cer cuvântul! Nu mă mir că aud asemenea discurs din partea domnului preopinent, căci d-lui este un conservator!

Sandu. — Na!.. Eaca vorbă!

Cleveticî. — Nu intrerupe, domnule.

Tribunescu. — Și ce este un conservator?.. Un om care... conservează!.. un om care voiesce să conserve privilegiul de a nu fi supus la nici una din îndatoririle cetățenesci. Însă eă!.. Aă doară sermana noastră Romănie să zacă mult timp încă sub o rugină atât de... inconstituțională! Nu! căci eă voă susține, voă apăra totdeauna: [răpide] dreptatea, libertatea, egalitatea, fraternitatea, inviolabilitatea... [se resuă lung.]

Sandu. — Dirrrr! Haide, haide, haide, dăi, dăi, dăi... S'a pornit moara.

Cleveticî. — Nu intrerupe oratorul, domnule.

Tribunescu. — [urmând rapide] Drepturile naționale, autonomia, independența, gloria națională, garda națională, sufragiul universal. . .

SCENA V.

Cei de'nainte, Antohi [in frac, ese din stânga.]

Antohi. — Ce este? ce este? Cine se certă aci?

Sandu. — Vere Antohi, vin' degrabă s'ascuți toaca de la Balamuc.

Antohi. — Sandu aci?.. Când ai venit, frate Sandule? [il stringe in brațe.]

Sandu. — Chiar acum: dar' ascultă, frate, ascultă. [lui Tribunescu] Ean mai spune, domnule, că ești hazliu de tot.

Antohi. — Ce s'ascult?

Cleveticî. — O discuțiune de principii între d-lui și noi, adică între partida ultraretrogradă. . .

Antohi. — Și partida ultraprogresistă?

Cleveticî. — Așa. D-lui nu vrea să se lase de privilegii. Nu vrea să dea nimic.

Sandu. — Și voi vreți să luați tot.

Cleveticî. — Dumnealui vrea să ție țeara in loc.

Sandu. — Și voi vreți s'o dați de ripă.

Cleveticî. — D-lui ne numesce pe noi revoluționari, nebuni.

Sandu. — Și voi pe noi, strigoii!.. Cine are dreptate, vere Antohi? judecă însuși.

Antohi. — Cine? Noî.

Sandu. — Noî doi?

Antohi. — Ba nu!.. noî, lumea cea nouă.

Sandu. — Lumea nouă?.. Şi tu eşti din ceea lume?.. Ei! apoi unde mergem? ba nu, vă 'ntreb...

Antohi. — Şi eă!.. Să veđi tu, Sandule. Am stat de m'am socotit, care vrea să meargă înainte, tinerii sė bătrăni? Am veđut pe bătrăni înţeleniţi în obiceiurile trecutului; am veđut pe tineri aspirând cu entuziasm cătră un viitor... oare care... şi m'am dat cu tineri.

Tribunescu şi Cleveticăi. — Să trăească cetăţeanul Antohi!

Sandu. — Tu, Antohi?.. Vrea să dică şi tu mă cređi ruginit?

Antohi. — Te cred, Sandule.

Sandu. — Şi tu vrei să pui bir pe pământ?

Antohi. — Vreă, cu atât mai mult că n'am nici un palmac de moşe.

Sandu. — Şi tu ceî împărtşirea proprietăţii?

Antohi. — O cer, ca şi d-lor, că nu 's proprietar.

Sandu. — Ca d-lor?.. Vrea să dică eşti comunist, Enicer?

Antohi. — [riđend] Comunistul comuniştilor, vere!

Sandu. — Apoi dar rămăi sănėtos!.. Mă duc de unde-am venit. [voiesce să plece.]

Antohi. — Ean stăi locului, frate Sandule; nu fii aşa de iute.

Sandu. — [cu măhnire] Tu comunist, Antohi!.. tu, care în vreme de 30 de anî ai strins para cătră para!..

tu, care ai fost cu frica lui Dumnezeu un veac de om întreg, s'ajungi a lua câmpii la bătrânețe!.. să dai mâna cu niște tufă 'n buzunar! Unde mergem? unde mergem?

Cleveticî și Tribunescu. — (ridenă) Ce conservator!

Antohi. — Ha, ha, ha, sermană Napoia! te cunoști că ești de la Telinoasa și că nu 'ți cunoști veacul! Astăzi, vere, trăim în timpul șarlatanismului!.. Cine strigă mai tare, cine face și spune mai multe ghidușii, ăla 'i creșut, ăla isbutește!.. Vrei s'ajungi om însemnat? fă-te slut, posomorește'ți sprincenele, îngroașe'ți glasul, și critică fără cruțare tot ce eciștă în țeară, bun se'u rău. Oamenii te-or crede un geniū mare, se vor teme de tine ca copiii de cauza, te-or admira fără să te înțeleagă, te-or respecta și se vor pune pe brînci ca să te acății pe umerile lor, pentru ca să te înalți la putere. Asta 'i lumea, vere!.. o comedie mucalită jucată de cei proști în folosul celor dibaci!

Sandu. — Da bine, unde vrei s'ajungeți? Ce doriiți?.. că eu, deū, nu vë 'nțeleg.

Antohi. — Ce vrem?.. întreabă pe Cleveticî.

Sandu. — Ce vrei, domnule Cleveticî?

Cleveticî. — Vreū să răstorn tot!.. ori ce institut. ori ce Guvern!

Sandu. — Și ce ai de pus în loc?

Cleveticî. — Asta nu e treaba mea; e treaba d-vos-tră. Misiunea mea e să dobor!

Sandu. — Vrea să dică, d-ta ești meșterul strică? (făcîndu'și cruce) *Pater imon o en uranis...*

Antohi. — Ha, ha, ha! Nu 'ți mai face cruce, Sandule, că toate aste 'sü glume. Nicı eü, nicı d-lor, nu süntem mțărcați de Scaraoțchi, că nu 'ı în firea Románului sė facă rėul pentru plăcerea de a face rėu. Süntem numai niște ischıuzarı cu mai mult sėu mai puțin spirit, care ne jucăm de-a Baba-oarba pe scena politică.

Sandu. — Așa 'ı treaba? Apoi dar sė rid și cü...
Ha, ha, ha, ha!

[Toți ridü cu hohot.]

Cleveticı. — Hai Tribunescule la tipografie.

Tribunescu. — Hai!.. A revedere, domnilor.

Cleveticı. — [apropiindu-se de Antohi] Domnule Meceno, 'mi-ar trebui vr'o 50 de galbeni pentru susținerea *Gogoașei*.

Antohi. — [dându'i banı] Bine; na cincı... (în parte) 0 gogoașă 50 de galbeni!.. scump! S'aü scumpitu gogoașele în țeara noastră!

Cleveticı. — A revedere, domnule Sandu... [ese prin dreapta.]

Tribunescu. — Domnule Sandu, a revedere! [ese prin dreapta.]

Sandu. — Cu plecăciune. (în parte) Sė vė vėd când 'mi-oü vedea ceafa.

SCENA VI.

Antohi, Sandu.

[După ce au eștit Clevetici și Tribunescu, Antohi și Sandu se uită lung unul la altul.]

Sandu. — (cu măhnire) Antohi, Antohi, ce-ai pățit? Ce 'i de capul tău? Ce păcat s'a legat de tine, frate?

Antohi. — Așa 'i, Sandule, că nu mă mai cunoști?

Sandu. — Nu, pre legea mea!

Antohi. — Ascultă-mă, Sandule. Toate câte le vești aci și câte le auți din gura mea trebuie negreșit să te mire și chiar să te măhnească!.. o înțeleg! Tu privești la mine și te întrebă de sunt tot eu vechiul tău prieten, Antohi Sgârcea, adică sgârcitul cel mai nesățios de bani, care s'a lipsit în vreme de 30 de ani de cele mai mici mulțemiri ale lumii?.. În adevăr; am fost un nebun toată viața mea, căci m'am chinuit și noapte pentru un copil nerecunoscător!.. Ah, Sandule! numai Dumnezeu poate ști ce durere grozavă am simțit în sufletul meu când am cunoscut adevărul!.. Frate!.. eu îmi dam duhul, și el cânta, venturând galbenii din sipeț!.. Cânta de veselie, ticălosul, lângă trupul tătănișeii!.. O! Dumnezeule! cum de n'am murit atunci!..

Sandu. — Ce spuți, frate? Nu le știam astea..

Antohi. — Nu le știciai?.. Apoi e bine să nu le mai știi, prietene, pentru că 'mi-ai da dreptate când 'ți-ași spune că, în desperarea ce m'a cuprins, de mai multe ori 'mi-a venit să mă 'npușc..

Sandu. — [spăriet] Să te 'npușci, tu? Ferească-te Dumnezeu de-un păcat ca ăsta, că nu te-or îngropa la

biserică! [în parte, făcându'și cruce] Sermanul! *Pater imon o en tis uranis...*

Antohi. — Nu; m'am luptat cu ademenirea păcatului și pěn'acum am scăpat de el; însă am luat o hotărîre care mă va răsbuna de ticălosul de Polidor...

Sandu. — Care hotărîre?... Să nu fie ear' vr'o nebulie?

Antohi. — Judec'o însuși. Când 'mî-am deschis ochii la lumină am hotărît, de și cam târziu poate, a începe o viață nouă, a mă scaldă în toate plăcerile lumești pěn'a nu cădea în morment. Am vrut să gust mulțemirile luscului, și eată!.. privește. Sandule... m'am căptușit cu stofe de matasă. Am dorit să cunosc fala ș'am închirieat doi trimbițași, cariî, pentru o sumă oare care pe lună, îmi trimbiță meritele ce nu le am în foaca lor, în *Gogoașa patriotică*.

Sandu. — Cum? domnișorii ăia primescū simbrie? Scump te ținū?

Antohi. — Cam scump; dar' prin meșteșugul d-lor, am ajuns a fi o putere în țeară. Laud séu batjocoresc cum îmi place și pe cine 'mî place; însă mai mult batjocoresc pentru ca să 'mî mai recoresc veninul, căci simt o ură neîmpăcată în contra omenirei.

Sandu. — Care cum s'ar prinde, te-ai făcut negustor de laudă și de ocară?... frumoasă marfă!

Antohi. — Marfa cea mai prețuită, cea mai căutată la noi în ziua de astăzi.

Sandu. — Și bine... ce mulțenire afi în asemenea negustorie?

Antohi. — Mulțemirca de a vedea ticăloșia omenirei sub toate formele.

Sandu. — Mari știutū minunile tale, Doamne! . . Și pentru o asemenea tristă plăcere ai dat mâna cu Clevetici și cu Tribunescu?

Antohi. — Dar; ambiția și interesul lor mă slujescū cât se poate de bine. Clevetici, Tribunescu și eū alcătuim o treime nedespărțită, cu legătură între noi de a ne admira unii pe alții ca pe niște idoli, de a ne proclama oamenii cei mai cu cap, cei mai patrioți, cei mai necorupți din toată țeara. Ear' cât pentru ceea-lalți ce nu sūntū din taraful nostru, îi stigmatizăm cu numele de procleți, vândători, proști, moderați, strigoși, conservatori, etc. Cum îți pare *karaghjozlikul* ăsta, vere Sandule? . .

Sandu. — (in parte) Sermanul! s'a cam smintit de când a fost bolnav!

Antohi. — Așa 'i că 'mă cheltuesc bine banii în folosul Patriei? Spune.

Sandu. — De cheltuit vād că 'i cheltuești; însă nu pricep nevoea de a' cheltui? . .

Antohi. — Nu pricepi?

Sandu. — Nu.

Antohi. — (serios) Pentru ca să nu rămāie nici o para lui Polidor, după moartea mea. Asta mi' rēsbunarea.

Sandu. — (increment) Breee!

SCENA VII.

Antohi, Sandu, Martin (vine din fund.)

Martin. — Cucoane Antohi. . .

Antohi. — Ce este, Martine?

Sandu. — Eaca pozna! Martin cu livrea?

Martin. — (supărat) Păcate, cucoane Sandule. La bătrânețe m'am făcut paiaț! . .

Antohi. — Lasă, Martine, că așa e moda. Dar' ce aveai să 'mî spuî?

Martin. — Cucoane, a adus vinurile cele străine de la magasie. . . Eaca și socoteala.

Antohi. — (cetind contul) Șampanie, *Bordeaux*, vin de Rin, etc. . . peste tot 240 de galbenî! (spăriet, în parte) 240 de galbenî pe vin! . . eă, care toată viața mea n'am pus decât apă 'n gură. . . de economie.

Sandu. — 240 de galbenî pe vin prefăcut! . . Nu cumva te-ai dat și la beție, Antohi?

Martin. — Cine? boîerul? . . nu se află! . . Dumnealui nici nu gustă vinul; dar' prietenii d-sale chilescă vîrtos. . .

Antohi. — Martine, ce ȳci tu? Să primim sticlele?

Martin. — Ba eă socot, dacă m'ai ascultă, să le trimitem înapoi.

Antohi. — Fie! . . Spune negustorului că nu 'mî trebue. (în parte) O economie de 240 de galbenî.

Sandu. — Bravo, Antohi! . . Așa mai vîi de-acasă. Începusem a crede că ești mai risipitor decât însuși Polidor.

Antohi. — Polidor!.. Martine, pune sticlele la pivniță și spune negustorului să mai aducă pe-atâtea.

Sandu. — Ce faci, Antohi?

Antohi. — (încet lui Sandu) Scad 480 de galbeni din averea mea, ca să nu 'i găsească Polidor.

Sandu. — (cu mirare) Breee!

Martin. — (ducându-se) Sermanul boier!.. Mai biue nu se mai deștepta!

SCENA VIII.

Antohi, Sandu, contesa; *maî pe urmă* maiorul.

Contesa. — (viind din dreapta) *Peut-on entrer?*

Antohi. — (mergând înaintea contesei) Doamna contesa!.. poftim, mă rog, poftim... Vere Sandule, adă un fotoliu.

Contesa. — *Merci*, nu vă derangeați!.. Am venit să 'ți dic *un petit bonjour*, *mon cher* Antohi.

Antohi. — Scrut mânele.

Contesa. — Și să te rog ca să mă ajuți la o faptă bună. Sciū că ești generos și chiar *gentilhomme* de maniere, de și nu te coborî dintr'o familie!..

Antohi. — Nu, slavă Domnului!.. încă nu m'am coborît din ceea ce sînt.

Contesa. — *A la bonneheure!* Eată pentru ce vreū să te rog. Facem o loterie în folosul copiilor lepădați și am cređut că d-ta vei fi cel antei a subscrie!..

Antohi. — *Pardon*, cucoană; nu daū nici o para.

Contesa. — *Comment?*.. D-ta care ai înființat o casă de orfanotrofie, refuzi a lua parte la o binefacere!..

Antohi. — Refus.

Contesa. — A!.. nu mă așteptam la un asemenea răspuns. Fiul d-tale, Polidor, s'a arătat mai *aimable*; a luat 10 bilete.

Antohi. — (în parte) Polidor! (cătră contesa) Am glumit, doamna mea. Binevoiiți a'mi da 50 de bilete. Câte cât e biletul?

Contesa. — Câte un galben... Bravo! *mon cher* Antohi, *vous êtes charmant*. Eată biletele.

Antohi. — Mulțumesc... Eată baniți. (dă contesei un știc de 50 de galbeni, în parte) 50 de galbeni mai puțin în clironomie.

Contesa. — (luând baniți) *Merci, vous êtes un brave homme*.. (îi dă mâna) *Au revoir*.

Antohi. — Serut mânele. (serută mâna contesei) Nu uitați, doamna mea, că astăzi măucăm împreună aci.

Contesa. — *Comment donc!* (ajungând la ușa din dreapta se oprește) *A propos*.. uitasem. Mai am un comisiun pentru d-ta.

Antohi. — Poronciți.

Contesa. — Sciți cu cine-am venit pên' la poartă?

Antohi. — Cu cine?

Contesa. — Cu mașorul, socrul lui Polidor.

Antohi. — (rece) A!

Contesa. — Mașorul dorește foarte mult să se întâlnească cu d-ta ca să 'ți vorbească într'o chestie se-

rioașă; dar' n'a vrut să între fără a fi autorizat de stăpânul casei.

Sandu. — Da de ce?.. Ești certat cu maiorul, vere Antohi?

Contesa. — Sântu în delicateță amândoi din ziua cununiei lui Polidor... nu știu din care pricină.

Sandu. — (în parte) Înțeleg.

Contesa. — Să 'i fac semn să vie sus?

Antohi. — Poftiți'l... însă vă rog să 'i spuneți că 'l aștept în cabinetul meu. *Adieu*, contesă. Vină, Sandule. (se închină și intră cu Sandu în stânga.)

Contesa. — (ridicând) *Quel original!* (de pe pragul ușii din dreapta face semu afară și cheamă pe maiorul) Pst, pst, *major*.

Maiorul. — (afară) *Cito?*

Contesa. — Vină sus...

Maiorul. — Unde 'i *dvorenin* Antohi?

Contesa. — În cabinetul său... Întră colo.

Maiorul. — *Harășo... merci, chère contesse.* (merge țepăn spre ușa din stânga) *Pardōm...*

SCENA IX.

Contesa, Ischiuzarliu (cu chef.)

Contesa. — (singură) Ce conversație se aibă oare înpreună?... Negreșit asupra lui Polidor, căci tatăl său nu 'i-a dat nici o para de când 'l-a însurat, ba încă nici a vrut să 'l mai vadă... Numai de nu s'ar apuca la certă... Îmi vine să stau ca să aflu rezultatul... (se pune pe un fotoliu.)

Ischiuzarliu. — (clătănându-se pușin pe picioare) A! m'am săturat cât șapte! Am mâncat, am bătut... Să 'mă fie de bine!

Contesa. — Ce väd? Tachi!

Ischiuzarliu. — Eaca și contesa mea! (în parte) Să te väd acu, Ischiuzarliule, dacă ești ischiuzar.

Contesa. — (cu sentiment) Tachi?

Ischiuzarliu. — (asemenea) Irino...

Contesa. — Am să 'ți fac reproșuri...

Ischiuzarliu. — Pentru ce?

Contesa. — Ai început a mă neglija. N'ai venit de trei zile la mine, și cü te-am așteptat cu nerăbdarea unei inimă infocate. Ah! când ai sei cât am plâns singură!

Ischiuzarliu. — Deü, Irino? 'ți-a fost dor de Tä-chiță?

Contesa. — Și tu în timpul ästa poate alergăi prin mahalale?

Ischiuzarliu. — Eü?... A! Irino! cum poți să 'ți inchipuești asemenea bazaconi? Nu mă cunosc, se vede...

Contesa. — Ba te cunosc, te prea cunosc din nenorocire!.. de-aceea am avut slăbicünea a te distinga într'o mulțime de tineri carii arü fi fostü flatați de amorul meü.

Ischiuzarliu. — (în parte) Auđi, baba? (tare) Norocul meü a fost să fiü iubit între toți!.. dar' decât m'ai muștra, măi bine m'ai plänge, Irino!

Contesa. — (cu îngrijire) Ai vr'o supärare, *mon chéri?*

Ischiuzarliu. — (ofteazä) *Oui, ma chérie.*

Contesa. — Spunemî-o mie, *cher Bibi*... Vin' încoaci de 'mî spune necazul ce ai... (Ishîuzarliu se pune pe canapeluță la picioarele contesei) Scii că cî vreau să fiu providența ta.

Ishîuzarliu. — (cu dragoste) Ești adorabilă, Irino!.. A! câți tineri arî vrea să fie-acum în locul meu!..

Contesa. — (astupându'i gura cu mâna) Tacî, berbantule!..

Ishîuzarliu. — Lasă-mă să te serut macar numai odată.

Contesa. — (sculându-se turburată) Ba nu, nu aici, că ne-a surprinde cineva. Menagează pudoarea mea, Tachiță, dacă mă iubești.

Ishîuzarliu. — (în parte) Slavă Domnului c'am scăpat!.. (tare) Nu vrei, *porumb*?

Contesa. — Nu aici... dar' lasă polisoneriile și 'mî mărturiseste supărările ce ai.

Ishîuzarliu. — Ah! am jucat aseară cărțile cu Polidor ș'am perdut 50 de galbeni.

Contesa. — Și?..

Ishîuzarliu. — Și n'am de unde să 'i plătesc... O datorie de onoare!.. imî vine să turbez de desperare.

Contesa. — Tacî din gură că mă înfiozezi... (dându'i un șșic) Ține, caca banii, Tachi; du-te de plătesc.

Ishîuzarliu. — (în parte, luând banii) *Pil!* (tare) Ah! contesă!.. Irină!.. ai o inimă de crăeasă și meriți respectul generațiunii.

Contesa. — (cu sentiment) Ba sînt numai o biată femeie care iubesc și vreau să fiu iubită.

Ischîuzarliu. — Îubită ești și vei fi... Lasă-mă să te serut.

Contesa. — Fie!.. Fă degrabă să nu ne vadă cineva. (întinde obrazul.)

Ischîuzarliu. — (în parte) Am pățit-o! curagiu. Tachi... (o serută.)

SCENA X.

Contesa, Ischîuzarliu, Sandu.

Sandu. — (eșind lute din stânga, se oprește vădând serutatul) Eaca pozna!

Contesa. — *Ah! mon Dieu! je suis compromise!* (fuge prin dreapta.)

Sandu. — (în parte) Și babele se dau în dragoste! Unde mergem? ba nu, vă 'ntreb... .

Ischîuzarliu. — Ce e?... Ce? (se întoarce și vede pe sandu) Cuconul Sandu?

Sandu. — Frumos! Un tînăr de 25 de ani ibovnicul unui *pol veac*.

Ischîuzarliu. — Ha, ha, ha! D-ta ai spărieat porumbița de-a fugit?

Sandu. — Ce demoralizație! De-acum nu 'i departe potopul.

Ischîuzarliu. — Scii că te găsesc nostim, cucoane *ton patera!*.. Te miri de-un lucru simplu și firesc.

Sandu. — Auđi?... lucru firesc, să te cîugulești cu Pupăzambergoaea?

Ischîuzarliu. — Ha, ha, ha! Nu 'nŃelegi, boŃerule, cĂ Irina e pentru mine o moŃie cu venit sigur?.. EĂ nu sĂnt decĂt un arendaŃ cu capital de 25 de ani.

Sandu. — Ńi moŃia ce exploatezi se numeŃte Scandalosa!

Ischîuzarliu. — AŃa s'a fi numind prin satul d-tale, pe la Prosteni.

(Se aude Ăn apartamentul lui Antohi ceartĂ mare.)

Antohi. — (Ăn odaca de alĂturi) Nu vreĂ sĂ 'i daĂ nici o para frĂntĂ.

MĂiorul. — (idem) *NĂet?*

Antohi. — (idem) Nu.

Ischîuzarliu. — Ce s'aude?

Sandu. — MĂiorul Ńi Antohi se ceartĂ ĂmpreunĂ. Hai sĂ'i despĂrĂtim. (Sandu Ńi Ischîuzarliu trecĂi spre uŃa din fund.)

SCENA XI.

Sandu, Ischîuzarliu, Antohi, mĂiorul.

MĂiorul. — A! d-ta nu pĂrinte, d-ta duŃman la Polidor.

Antohi. — N'am sĂ'Ńi daĂ socotealĂ d-tale.

MĂiorul. — Ba daĂ socoteala. EĂ silesc la d-ta. Polidor Ănsurat cu MaŃa. EĂ dat fata pentru cĂ creĂut Polidor cu stare. A! d-ta ĂnŃelat la mine.

Antohi. — Ean ascultĂ, domnule: te poffesc sĂ'Ńi mĂsorĂ vorbele.

MĂiorul. — *NĂet*, nu masuram. D-ta ĂnŃelat la

mine! D-ta spus la mine: *Brat Ivan*, facem cuscri la noi? — Eü respuns: *Haragoş, brat Antohi*, facem. — D-ta şis: *Davaş* mâna cu mine, *brat Ivan*. — Eü respuns: Bucuros, *brat Antohi!*.. şi batut mâna împreună. — Pe urmă eü întrebat pe d-ta: Cât dai gëstre lui Polidor? — D-ta fagăduit dai tot, şi nu dat nimic!.. Dumneta nu *pravoslavnik*.

Antohi. — Chiar aşa sş fie. Nu vreü sş dau nimicã... m'ai înşeles?... După moartea mea, Polidor a avea tot ce-a găsi.

Maïorul. — *Ma* nu gasi el nimic. D-ta pus pe cheltueli. D-ta destrămat, herbant.

Antohi. — (mănuindu-se) Maïorule, mş batjocoreşti în casa mea? Ea seama sş nu te-arune pe fereastă.

Maïorul. — (furiös) Pe mine?... Eü, maïor! eü fost la Braila! eü fost ranit! Eü nu tem la d-ta.

Antohi. — Te temi orï nu... eşi afară, c'acuş intru într'un păcat...

Maïorul. — *Cïto pacat? Cïto pacat?*.. D-ta bştrănu nebun.

Antohi. — (vofesce sş s'arunce asupra maïorului) Eï! 'şti-ofü arata eü, podanule...

Maïorul. — Podan? eü podan!.. (vofesce sş s'arunce asupra lui Antohi) *Ah! ti şelma!*

Sandu. — (oprind pe Antohi) Antohi, vină'şti în simştiri.

Ischiuzarliu. — (oprind pe maïorul) Maïorule, liuşteşte-te...

Antohi. — Lasă-mş, frate, sş'l invşş eü... (şl apucă tusa.)

Maïorul. — *Nîct, nîct*, liniștește. Eû vrem mancam la dînsul.

Sandü. — Da vë faceți de ris, pentru numele lui Dumneđeu! că sînteți bētrāni.

Maïorul. — *Havașo!*.. eû stapānim la miue, *ma* desparțim pe Mașă de Polidor... Auđit d-ta?

Antohi. — Du-te draculu! cu Polidor cu tot!.. Sē nu mai aud de voi. (*tușesc.*)

Maïorul. — Tu mergi la dracu!.. Eû mergem la decasterie!.. *Pardion!*.. *brat* Ischiuzarlovici, vină cu mine... (*pe pragul ușei din drēpta*) Punem eû la tine minte, *șelma!*.. (*esc cu Ischiuzarliu.*)

Antohi. — (*tușind*) *Pașol*, crapusnoïule!.. Aulo! că reû m'a tulburat! (*se aruncă pe canape*) Ear' m'a apucat tusa... Vere Sandule, mergi te rog de caută pe doftorul și mi'l trimite. (*se vaetă.*)

Sandü. — Vere Antohi, pune sēți facă un ceaiu de gutui, că 'i bun de tușă... cu puçin candel.

Antohi. — Aș!.. Doftori! bābești! Du-te, Sandule, undeți spun eû, și nu uita sē vii la masă.

Sandü. — Mē duc, vere Antohi; dar' crede-mē, ceaiu de simburī de gutui e minunat. Am avut un unchiu care-a bēut tot ceaiu de āsta pēn'a murit. (*ese.*)

Antohi. — (*singur*) Toate supērările 'mī vinū de la ticălosul cel de Polidor!.. E destul numai s'aud pronunțānd numele lui, pentru ca sē mi se amāreascā sufletul... (*îndușogāndu-se*) O! Dumneđeule!.. un copil crescut cu atāta dragoste, cu atāta cheltueală!.. (*plānge*) Ce n'am făcut pentru el?.. Ce nu 'i-ași fi dat?.. avere, viață,

tot!.. Și chiar acum... ce 'l slăbiciunea omenească!..
 chiar acum, după crunta lovire ce-am primit de la el,
 mă simt câte-odată că mă trage inima spre densus!..
 Îmi vine să'l chîem, să'l string în brațe, să'l desmierd
 ca măi înainte... (sculându-se) O!.. nu!.. ar fi în stare
 să mă muște de inimă cănele!.. Nicî să 'l vîd, nici
 s'aud de el cît oîu trăi..

 SCENA XII.

Antohi, doctorul (intră prin dreapta.)

Antohi. — A! doftore, bine-ai venit.

Doctorul. — M'am întîlnit în stradă cu domnul
 Sandu Napoală și 'mî-a spus..

Antohi. — Dar; eî 'l-am rugat să te poftească ca
 să trecî pe la mine.

Doctorul. — Este cineva bolnav în casă?

Antohi. — Doftore... Privește în fața mea.

Doctorul. — Pentru ce?

Antohi. — Spune 'mî drept de cređî că măi am vr'o
 șese lunî de trăit?

Doctorul. — (zimbînd) Ba și șese anî, dacă vei urma
 un regim regulat.

Antohi. — (în parte, cu bucurie) A! slavă Domnului! Am
 vreme să mă ruinez.

Doctorul. — V'am măi spus-o, cucoane Antohi; după
 boala din care ađî scăpată, trebue la vîrsta d-voastră
 să vă păziți de emoțiuni tarî și de...

Antohi. — Bine, bine; să lăsăm vorba asta. Spune-mi cum merge casa de orfanotrofie ce am instituită amândoi?

Doctorul. — Merge de minune. Am pîn' acum vr'o 20 de copii cari prosperă ca nisce flori și cari cînd vor ajunge în vîrstă, te vor binecuvînta pe dumneavoastră, binefăcătorul lor.

Antohi. — M'or binecuvînta pentru c'am dat ajutor casei o sumă de 4,000 de galbeni?.. Nu te înșela a crede una ca acêsta doctore. Eî m'or blăstema poate, că astfel e omenirea! Recunoștința e o simțire dușmănească, un soîu de bir nesuferit pe care puçinî oamenii vreî a' plăti.

Doctorul. — A! cucoane Antohi, sînteți misantrop.

Antohi. — Sînt și am dreptate să fiu, după ceea ce-am pățit. Nu mă mai încred în lighioanele aste fațarnice ce se numesc oamenii. Cînd sîntu micî, te necăjesc; cînd sîntu mari te înșeală.

Doctorul. — Cu toate aceste, ați făcut o faptă omenească instituind o casă de orfanî. Vedeți că nu sînteți tocmai așa de rău precum vreți a vă arata.

Antohi. — Nu'ți închipui căi pe păreți, dragul meu. Știi d-ta pentru ce-am dat 4,000 de galbeni, și pentru ce am de gînd să mă dau o mie? Pentru ca să uu se mai întempe nici unuî creștin să culégă, ca mine, la ușa unei bisericî, un șerpe cu chipul de copil.

Doctorul. — Orî cum să fie, fapta dumnevoastră este una din cele măi demne de laudă.

Antohi. — N'am sete de laudă, am sete de rîs.

nare! Vină, doctore, s'e'ți da' și rămășița banilor, ca să împlinim suma de 5,000 de galbeni. Hai în cabinetul meu! (în parte) 5,000 de galbeni mai puțin în clironomia lui Polidor! . . . (intră în stânga cu doctorul.)

SCENA XIII.

Rufinescu, Rufineasca (viind prin dreapta)

Rufinescu. — Da vină, *mon ange!* intră, nu'ți fie rușine, că doar' facem o vizită unui amic.

Rufineasca. — (intrând) Ce idee ai avut, *mon chéri*, ca să vizităm pe d-nul Antohi?

Rufinescu. — O idee prea simplă și nevinovată. Domnul Sgarcea e un amic vechiu, un om cum se cade și *bon vivant*. El dă mese mari, baluri, și sunt incredințat că a fi prea măgulit de a vedea în saloanele sêle o floare tînără și rară ca *mon doux tresor*.

Rufineasca. — (cochetând) Ei! *mon bijou*, nu'mi face complimente.

Rufinescu. — Ba nu, de'! D-nul Antohi e amator de tot ce 'i frumos. E galant, generos, și poate chiar sê mă împrumute cu ceva bani la nevoc... Trebuie menageat, măi cu sêmă că am pierdut ascară la cărți.

Rufineasca. — Ear' ai pierdut?

Rufinescu. — *Guignon*, soro!.. am pierdut pînă și mobilele salonului.

Rufineasca. — Mobilele mele?.. și cine le-a câștigat?

Rufinescu. — Hoțul cel de Duducescu.

Rufineasca. — Așa îți se cade, dacă îți mai primesci prin casă... un teneu lipsit de ori ce moral, care te imprumută dimineața cu bani și seara îți ia în cărți... Eu una îți-am hotărât să nu îți mai calce piciorul în budoarul meu.

Rufinescu. — Deî?.. și de ce. *mon adorée?*..

Rufineasca. — Pentru că îți un ștregar ce compromite femeile. Așa face curte uneia, mâne alteia. Acum s'a înamorat de doamna Polidor... (în parte, cu mânie) Berbantul!

Rufinescu. — Bine-ai făcut, *cher âme!*.. Cu toate că eu, scii mata, nu 's barbat tiran, nu 's zulfar... Îmi place din contra să te văd că petreci cu toate mulțemiile...

Rufineasca. — Te scii... .

Rufinescu. — Dar', precum ții dragă foarte înțeleg, societatea unor tineri e cam... compromitantă câte odată, pentru că tinerii sântă lăudăroși... nu 's discreții. Eu de-ași fi femeie, așa prefera de-o mie de ori mai mult adunarea și chiar curtea barbaților mai în vîrstă... pentru că cel mai mic favor e prețuit de dînșii precum merită... Ei sântă gata a face jertfele cele mai mari pentru a dobîndi o ochire dulce, o zimbire grațioasă, o...

Rufineasca. — (în parte) Pricop unde îți bate gândul.

Rufinescu. — Eaca, de exemplu, cuconul Antohi. Ce om convenabil! Ce suflet delicat! El e în stare s'arunce miș de galbeni pe fereastă, pentru ca să facă mulțemie persanelor ce iubesce.

Rufineasca. — Deî? e astfel de generos și galant?

Rufnescu. — Singurul defect ce are e, că nu-î trage inima cătră secul frumos.

Rufneasca. — Bêtrâneța. . .

Rufnescu. — Bêtrâneța ar fi din contra un motiv mai mult pentru a face nebunii, judecând după toți bêtrânii cari îi vedem schimbați în fluturi ologi; dar' se vede că secul frumos nu poate avea destulă influință asupra minții lui cuconu Antohi.

Rufneasca. — Ha, ha, ha. Eă cred că nici o femeie n'a vrut să-și bată capul cu o asemenea conquetă.

Rufnescu. — Te înșeli, *mon tresor*. Eă cunosc vr'o două destul de frumusele care s'aă cercatū a'î găsi cheia inimei și a sipetului. . . însă n'aă isbutitū.

Rufneasca. — Or fi fostū proaste. (în parte) Când ași vrea. . .

Rufnescu. — Proaste? nici de cum!.. dar' veđi tu, Bibi, inima lui Sgârcea e ca turnul Malacofului; trebuie un meșteșug mai deosebit ca să-î ȳea cu asalt.

Rufneasca. — (în parte) Îmȳ vine să cerc.

Rufnescu. — Și generalii cei dibaci sântū rari.

Rufneasca. — Câte sute de galbeni îiȳ trebuie, *mon chéri*?

Rufnescu. — 400, *mon ange*.

SCENA XIV.

Rufinescu, Rufineasca, Antohi, doctorul.

Antohi. — (fără a vedea pe Rufineasca) Bani! ți 'ȳ-am numărat, doctore; acum mergi degrabă de cumpără cele trebuincioase pentru institutul orfanilor.

Doctorul. — Mă duc, și vă mulțemesec din partea lor.

Antohi. — Păstrează mulțemirile pentru d-ta! Adio.

Doctorul. — A revedere. (întorcându-se) A! Doamna Enăchița?

Antohi. — Ce vęd?.. cucoana Enăchița cu barbatul dumisale? Ce întemplare fericită!

Rufinescu. — Trecënd pe la poarta casei d-tale, am dorit să te vęd, cucoane Antohi, și am luat îndrăzneală a intra cu soția mea.

Antohi. — Cuconiță, dați-mi voie să vă serut mânele pentru o vizită atât de plăcută și neașteptată. (și serută mâna) Poftim, vęd rog, de ședeți. (o aduce pe canape) Martine, adă dulceți.

Rufineasca. — Nu vęd supărați, cucoane Antohi, că acum am luat.

Antohi. — Ce să fac ca să vęd dovedesc mulțemirea mea? A!.. (scoate din buzunar o cutie cu bomboane) Cred că nu veți refusa bomboane de Paris. Isă dulci și plăcute ca și d-ta, cuconiță.. (dându'i cutia) Poftim, vęd rog.

Rufineasca. — Sânteți foarte amabil. *Merci.* (tea câteva bomboane.)

Antohi. — Cucoane Rufinescule, nu doriți?

Rufnescu. — Eă vă mulțemesec; nu obicinuesc, că mă doră dinții.

Antohi. — Da, te rog, macar una... Eău să'ți aleg eă pe plac. Eaca un mele de zahar.

Rufneasca. — Ha, ha, ha. Un mele? are cornițe?

Antohi. — Ba nu; le-a ascuns, șiretul.

Rufnescu. — Ha, ha, ha. Altul s'ar supăra în locul meă.

Doctorul. — (înec) Dar d-ta ești deprins cu glu-mele, așa 'i?... Ha, ha, ha. (esc prin drépta.)

Rufnescu. — Ce vrei să dăcă, doctore? (în parte) E mucalit doctorul!

Rufneasca. — Cucoane Antohi, vėd cu mare mulțemire că acum sânteți bine de tot.

Antohi. — Slavă Dommului! mă simt sănėtos.

Rufneasca. — Înă aduc aminte din dăua nunții dom-nului Polidor. Eraă grozav de bolnav.

Antohi. — (trist) Așa!.. N'a vrut Dumneđeă să mor atunci.

Rufneasca. — (privind galăș la Antohi) Și bine-a făcut!

Rufnescu. — Dumneđeă scie ce face, căcă acum pare că ești întinerit de 20 de ani. Nu 'i așa, *mon ange*?

Rufneasca. — Doar' nu e bėtrăn cuconul Antohi ca să albă nevoie de întinerit.

Antohi. — Eă, cuconiță?... sânt din vremea potopului.

Rufneasca. -- Nu dăce asta, c'oă crede că ești un herbant.

Antohi. — Pentru ce?

Rufneasca. — Pentru că potopul a fost trimis ca să înec herbanții de pe timpul lui.

Rufinescu. — (ridând) *Charmant! charmant!* Cucoane Antohi, a d-tale îți grădina asta?

Antohi. — A mea.

Rufineasca. — Prea frumoasă! (privind prin geamuri) Ai și o seră, mi se pare?

Antohi. — Dar.

Rufinescu. — Îmi dai voie să mă duc ca să culeg o floare pentru Enăchița?

Antohi. — O floare, nu îți dau voie; dar' un buquet întreg...

Rufineasca. — Ești foarte galant, cucoane Antohi.

Rufinescu. — Ce îți spuneam eu, *mon trésor?*

Antohi. — Ce îți spuneai?

Rufinescu. — Întreb'o pe dânsa. Eă mă duc în seră. (ese prin drăpăta.)

SCEA XV.

Antohi, Rufineasca.

Mică tăcere. Antohi e foarte jenat de a să găsi singur cu Rufineasca.)

Rufineasca. — (în parte) Îi genat, moșneagul, ca un ténér de 18 anî.

Antohi. — (în parte) Ce dracul am de 'mî-am perdut cumpătul?

(Rufineasca oftează.)

Antohi. — Oftezi, cuconiță?

(Rufineasca car' oftează.)

Antohi. — Vrei să chîem pe barbatul dumitale?

Rufineasca. — (în parte) Eaca prostul! (tare) Ba nu, cucoane Antohi, nu te supăra.

Antohi. — Apoi dar, spune-mi drept, ai vr'o supărare?

Rufineasca. — Ba nu; nu бага de seamă... Mi s'a părut nu știu cum să mă găsesc de-odată singură cu un străin...

Antohi. — (în parte) Drăguța! (tare) Te-ai temut că te-a mânca moșul?

Rufineasca. — (zimbînd) Mai ști?... Moș lupul mă-năncă oița...

Antohi. — (prindînd la curagiu) Și bine face dacă oița e frumușică ca...

Rufineasca. — (provocându-l) Ca cine?

Antohi. — (cu sîmălă) Ca... oare cine. (în parte) Mă protestesc vădînd cu ochii.

Rufineasca. — Dar' ce stai așa departe?... Te temi de mine?

Antohi. — Eă, de d-ta?... (se pune pe canape aproape de Rufineasca) Vrei să glumești, cuconiță?

Rufineasca. — Ba nici de cum... Am auzit că nu mă poți suferi.

Antohi. — (cu mare mirare) Eă, pe d-ta? Cine-a putut născoci o bazaconie ca asta?

Rufineasca. — Dar; mi s'a spus că mă găsesc prostă, urită ca o stafie! Așa este?

Antohi. — D-ta stafie?... Dacă de-ar avea casa mea o stafie ca d-ta m'ași include în casă și n'ași mai eși, pre legea mea!

Rufneasca. — (ridcând) Veđi cã ești din timpul popotului?.. Bine te-am numit cã berbant!

Antohi. — (cu dragoste) Te-ai mâniaat?

Rufneasca. — (privind galiș la Antohi) Gãci.

Antohi. — (serutându'î mâna) Am gãcit.

Rufneasca. — (dãndu'î ușor o palmã în glumã) Eau veđi'l, veđi'l cât e de sburdalnic!

Antohi. — Ba đi cã 's nebun, cã, deũ, m'ai 'nebnit de tot!

Rufneasca. — Și 'ți pare reũ?

Antohi. — Îmi pare reũ cã n'am 20 de anĩ mai pușin în spinare.

Rufneasca. — Pentru ce?

Antohi. — Pentru ca sã pot fi iubit de un ângerăș ca d-ta.

Rufneasca. — N'ai nevoie de asta d-ta ca sã placĩ unei femei de spirit.

Antohi. — (serutându'î ear' mâna) Ângerășule!

Rufneasca. — Adicã o femei iubescce numai tine-reșã într'un barbat? Nicĩ de cum. Înainte de toate ea cautã sã gãseascã o inimã nobilã și delicatã, o naturã blândã și generoasã, un suflet mãhnit pentru ca s'ĩ mângãe prin iubirea ei.

Antohi. — Apoi dar fiĩ mângãerea mea, Enãchișo; cãci nime n'a suferit ca mine. Toatã viașã mea a fost întunecatã. Lumineaz'o tu însferșit c'o zimbire, și mẽ jur s'ĩ fiũ rob pãn' la moarte.

Rufneasca. — Ce-aud?... Mẽ iubescĩ?

Antohi. — Te iubesc ca un om care n'a iubit de când e.

Rufineasca. — Și nu mă 'nșeli?

Antohi. — Nu! mă jur pe ce am acum mai scump in lume, pe ochisorii d-tale!

Rufineasca. — Te-ași crede poate... dacă 'mi-ai da dovezi.

Antohi. — Poroncește. Ce dovezi vrei să'ți dau? Sunt gata la toate poroncele d-tale.

Rufineasca. — Îmi vine să te cerc. Ce-ai dice, dacă 'ți-ași propune o nebunie?

Antohi. — Spune, care?

Rufineasca. — Un voiajiu împreună la Paris!

Antohi. — Un voiajiu?... bucuos! Când vrei să plecăm? Acum îndată?

Rufineasca. — Ba nu, mâne... Primesci?

Antohi. — Din toată inima!.. însă ce-a dice barbatul d-tale?

Rufineasca. — Nimic; oiu preteasta că 's bolnavă, și cât 'i-oiu lasa bani de jucat cărțile, a inchide ochii.

Antohi. — Așa?... de ăst tachim e?... minunat!.. Cât îi trebuie?

Rufineasca. — Vr'o patru, cincî sute de galbeni... împrumut.

Antohi. — O bagatelă... Descară îi trimit banii, și mâne noi amendoî plecăm.

Rufineasca. — Noi doi... și un al treilea tovarăș.

Antohi. — *(ingrijit)* Care?

Rufineasca. — *(cu dragoste)* Amorul.

Antohi. — Amorașule! (o servită cu foc.)

(Rufinescu s'aude tușind afară.)

Rufineasca. — Îca seama că vine barbatul meu.

Antohi. — (sculându-se de pe canape, în parte) Știe să tușească la vreme, *pușchăul!*

SCENA XVI.

Antohi, Rufineasca, Rufinescu (aducând un buquet de flori.)

Rufinescu. — Eaca și buquetul, *mon trésor*, un buquet vrednic de d-ta!.. numai camelia și flori de portocală, amblema nevinovăției.

Rufineasca. — *Merci, mon chéri.*

Antohi. — (în parte) Are și apropo, galantomul.

Rufineasca. — Ce frumos buquet! Păcat că nu îți vre un bal!.. ar face minunat efect.

Antohi. — Dacă doriți, cuconiță, deseară dau înadins o soarea cu condiție însă că mi'ți face mulțemirea, împreună cu domnul Rufinescu, a ședeă astăzi aci la masă.

Rufineasca. — Ești atât de amabil că nime nu te poate refusa.

Antohi. — (în parte) M'a fermecat de tot porumbița! (strigă) Martine, Martine.

SCENA XVII.

Ceî de'nainte, Martin (vine din fund.)

Martin. — Aud, cucoane.

Antohi. — Masa gata 'î?

Martin. — Gata; numai să vie musafirii.

Antohi. — Mai pune două tachimuri.

Martin. — Ascult. (în parte) Ean să veđi că o să hrănească tot fârgu de-acum. (esc.)

(Se aude în grădiniă sgomot de voci.)

SCENA XVIII.

Ceî de'nainte, Cleveticî, Tribunescu, Sandu.

Tribunescu. — (afară) Cer cuventul.

Sandu. — (afară) Cere, că nu'ți dau nimic.

Cleveticî. — (în ușa din dreapta, poftind pe Sandu să intre) Domnule conservator, poftim.

Sandu. — (asemenea) După dumneata, domnule Gușoșescu.

Tribunescu. — (asemenea) Domnule Strigoii...

Sandu. — (intrând mânios) Ghidi, comunistule!

Antohi. — Ce este, Sandule?... car' te sfădești cu frații mei cauzași?

Sandu. — M'a întelnitără, frate, la poartă și s'a legatără de mine ca boala de om sănătos.

Tribunescu. — A! Domnule conservator, această es-presiune nu este parlamentară, e afară din uz.

Sandu. — Afară din uz?... Ce mâncare 'î cea?

Antohi. — Apropo de mâncare; ne punem la masă?

Sandu. — Ne punem, că mie mi s'a lungitără urechile de foame.

(Cleveticii se apropie de Sandu și se uită la urechile lui.)

Sandu. — Ce te uiți la urechile mele, domnuule Goșilă?

Cleveticii. — Nimic; am vrut să constat cât s'au lungit de mult.

Sandu. — (în parte) Ghidi, măscăriciū obraznic!

Rufnescu. — Ha, ha, ha!.. E plin de duh domnul Cleveticii.

Rufneasca. — *Charmant! plein d'esprit!*

Cleveticii. — (închinându-se la Rufneasca) Doamna mea, mă confuzi. . .

SCENA XIX.

Cei de'nainte, Contesa, Ischiuzarliu (vină împreună prin dreapta.)

Contesa. — (întră sprintenă) *Me voici!* Am venit numai într'un sbor.

Antohi. — (mergând înaintea ei) Ca o lebădă frumoasă.

Sandu. — (în parte) Cu lebădoii alătura.

Contesa. — (dând mâna Rufneascai) *Bonjour, chère belle...*
(încet) *Comment vont vos amours?*

Rufneasca. — (încet) *Très bien, et les vôtres?*

Contesa. — (cu sentiment) *Il m'aime à la folie!* (privesc în taină la Ischiuzarliu și oftéză.)

Clevetică. — (închinându-se contesei) D-nă contesă, primiți omagele mele.

Contesa. — (cu mândrie) A! d-ta ești?

Clevetică. — Al d-voastră respectuos serv. . .

Contesa. — Spune'mi, mă rog, d-ta ai deschis un *magasin de haine* la noi?

Clevetică. — *Magasin de haine?*.. Doamna mea, asta franțuzește însemnează magazie de ură. . . și nu înțeleg. . .

Contesa. — Dar'; am cetit chiar acum de-asupra unei prăvălii: *magasin de haine*.

Clevetică. — Ați cetitū poate, *magasin de haine*, scris cu litere latine?

Contesa. — Nu știū; eū am cetit franțuzește și am gândit la d-ta.

Clevetică. — (lui Antohi) E furioasă baba pentru un articol în contra nobleței.

Antohi. — Și de-aca te-a păcălit așa de frumos?

SCENA XX.

Cei de'nainte, Martin.

(Perdelele din fund se deschidū și doi feciorī aducū în scenă o masă bogată.)

Martin. — Poftim la masă.

Antohi. — A!.. vere Sandule, dă brațul contesei. (apropiindu-se de Rufinésca) Doamna mea. . . (îi dă brațul) Domnilor, vē poftesc astădi la masa de adio.

Toți. — Cum de adio?

Antohi. — Măne plec la Paris.

Sandu. — Tu la Paris, Antohi?.. Unde mergem!
unde mergem!

Antohi. — Unde mergem?.. la Paris!

(Contesa se aședă la mijlocul mesei, având în dreapta pe Sandu și în stânga pe Ischizuarliu. Antohi și Rufineasca ocupă capul mesei din stânga, Clevefici, Rufinescu și Tribunescu în față cu Antohi.)

Tribunescu. — Domnul Antohi, Mecenul nostru ne lasă?.. cer cuvântul:

Contesa. — *Pardon*, îi vorbi după mine, domnule orator. Fiind că amicul se duce din cercul nostru, propun să începem masa și s'o sfârșim cu un toast în sănătatea lui.

Toți. — (ridicând paharele) În sănătatea lui Antohi Sgârcea!.. Ura!..

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Teatrul reprezintă un salon elegant în casa lui Polidor, cu o ușă în dreapta, altă ușă în fund și a treia ușă în stânga ce se deschide pe o scară care duce în grădină. Pe planul al 2-lea, în dreapta, o masă de cafea gata cu luminările aprinse. Pe planul I-ii, în stânga, o canape, alături de mesuță și în fund o ferestă.

SCENA I.

Mașa. — (scrie pe mesuță și din timp în timp își șterge ochii de lacrimi) Nu!.. orî cât de mare s'eu fie dragostea mea pentru el, nu pot a'î împlini rugămintea... S'eu răspund dar cum mă sfătuesc cugetul, nu cum mă îndeamnă inima. (scrie și se oprește pe gânduri) El mă roagă să fug cu el în străinătate... O! Dumnezeu! ce vis frumos!.. să fim împreună, singuri, fără nici o temere de a ne iubi!.. S'eu văd realizat acel raiu de fericire ce am dorit în taifă!.. (cu hotărîre) Nu, nu se poate, n'am curajul să fac un asemenea pas... Mai bine 'm'oiu împlini datoriile mele!.. mai bine-oiu suferi ș'oiu muri! (scrie plîngend.)

SCENA II.

Mașa, Polidor (intră prin fund și se apropie încet de femeia lui.)

Polidor. — Cui scrii, Mașo?

Mașa. — (tresărind) Barbatul meu!.. (voiesce să ascundă scrisoarea.)

Polidor. — (ținînd mîna spre scrisoare) Nu ascunde scrisoarea, că știu cîtră cine 'î adresată. Sluga lui Dudulescu așteaptă la porțița grădinei.

Maşa. — Nu crede...

Polidor. — Să nu cred?.. (cu mânie) Să nu cred ce vîd cu ochii? (smuncesce scrisoarea.)

Maşa. — (spărietă) Ce faci? (cade oboşită pe cînapă.)

Polidor. — (cîntînd rîpide) Frumos!.. stil pasionat!.. Eu sînt zugrăvit ca un tiran şi Duducescu ca un ânger iubit... (întorcînd scrisoarea) Ean privesce!.. O coală întreagă de frase amoroase împrumutate din romane... Vrea să dică, doamna mea, viaţa d-tale e o robie crudă sub asprimea tiraniei mele? Eşti o victimă interesantă ce cauţi mîngăiere?.. Aşa este?

Maşa. — (ridicându-se cu demnitate) Vrei poate ca să 'Ńi-o spun eu însamî în faţă?.. Aşa este!.. De cînd m'am măritat cu d-ta, care 'Ńi-a fost purtarea cu mine? Purtarea unui om lipsit de ori ce delicateŃă... .

Polidor. — (cu mânie) Maşa! nu mă... .

Maşa. — Ai cerut să 'Ńi mărturisesc adevărul? Ascultă dar, căci în fine trebuie să'Ńi spun odată pentru totdeauna ce am pe inimă. Din ziua cununiei noastre te-ai arătat plin de patimi rele şi nepăsător de soarta mea. Te-ai încungîurat de tovarăsi cu cari petreci zilele şi nopŃile în desfrenări. 'Ńi-ai prefăcut casa în cafenea, în tarabă de cărŃi, şi după ce 'mî-ai' pierdut destrea cu stosul, după ce m'ai înşelat de 'mî-ai' luat toate juvaerele ca să le dai în cărŃi, ai ajuns a nu 'Ńi mai putea Ńinea casa decăt cu mijloace ruşinoase, cu împrumutări de bani neplătite.

Polidor. — (apucînd cu violinŃă pe Maşa de braç) Tacî, Maşa, tacî!.. nu mă infurica... .

Maşa. — (esaltându-se) Nu tac, chiar de mă 'î ucide! N'am frică de moarte, după câte-am suferit. N'am temă de tine, ticălosule; căci ori când o'î privi drept în ochii tăi, vei fi silit să 'î coborî de ruşine!..

Polidor. — (lăsând braţul Maşei şi depărtându-se) Eşti o nebună!..

Maşa. — În adevăr sînt o nebună că m'am potrivit pîn' acum sfaturilor unui om fără cuget! Am fost o nebună că nu 'î-am pătuns gîndul cînd ai făcut toate chipurile pentru ca să mă împingî pe calca unor femei nefericite ce 'şi speculează tinereţele în interesul barbaţilor lor!

Polidor. — Ce vrei să şici?

Maşa. — Mă înţelegî prea bine. Ai ajuns, sermane! a fi perechea lui Rufinescu, şi ai vrea să mă veđi urmînd pilda femeii lui, care acum mînîncă banii tatălui tîu pe la Paris. De asta 'l-ai atras în casa noastră pe Duducescu!

Polidor. — Ha, ha, ha. Nu te sciam aşa de iscusită!

Maşa. — Nicî eă nu te scieam atît de mîrşav!.. Cînd ai perdut tot în cărţî, ai aruncat ochii asupra lui Duducescu, ca asupra unui vînat sigur. El e tînăr, are avere... 'Ţi-a plăcut dar a'l arunca în braţele mele cu condiţie de a fi partaş în averea lui... Acesta 'î-a fost planul? Prea bine... ai isbutit!.. Ai voit banî drept plata onoarei? ai banî!.. ce pretindî mai mult?.. Cere că te-a milui Duducescu.

Polidor. — Eşti minunată cînd te mîni; dar' eşti o copilă, Maşo, o copilă orbită de dragoste... UîŢi cu

cine vorbești; uîrî că te am în mâna mea; căci scrisoarea aceasta e o armă cu care m'așî putea răsbuna orî când de vorbele... nebucesî ce aî îndrăznit a'mî dice.

Mașa. — Răsbună'țî dacă vrei; mă aștept la toate din parte'țî.

Polidor. — La toate?.. și.. la moartea lui Duceșcu ?

Mașa. — (ingrijita) Moartea lui?..

Polidor. — Dar. Scrisoarea aceasta, această dovadă de relațiile criminale ce ecșistă între voi doi, îmi dă mie dreptul de a'l ucide, fără nici o considerație.

Mașa. — (spăimântată) Pe dănsul?.. dar' el nu 'î vinovat... Tu eștî vinovat, că 'l-aî atras în casa ta cu plan de a'î întinde o cursă fatală.

Polidor. — Orî care s'e'mî fi fost planul, Duceșcu s'a atins de onoarea mea și trebuie s'e 'mî răsbun.

Mașa. — Onoarea ta?.. Tu vorbești de onoare?.. Ce profanare!

Polidor. — Fie!.. cel pușin n'oiu rămănea nerăsbunat.

Mașa. — Polidor, ar fi o crimă!

Polidor. — Crimă pentru crimă, mă duc... (voiesec s'e casă.)

Mașa. — (oprindu'î) Stăî!.. Unde mergî?

Polidor. — Merg s'e 'l gășesc pe Duceșcu și s'e 'l pălmuesc cu ravașul ăsta!

Mașa. — (apucăndu'î de braș) Stăî, pentru numele lui Dumneșeu!.. Nu face asemenea scandal, că sîntem perduțî cu toțî!

Polidor. — Ce 'mî pasă!

Maşa. — Polidor... Polidor!.. (cade în genuchi) te rog în genuchi, nu te duce... Ucide-mă pe mine dacă vrei răsbunare... Eartă'l pe el.

Polidor. -- (respingând'o) Nu sînt ucigaş de femei.
(se îndreaptă spre uşa din fund.)

Maşa. — (în genuchi întinde mânele spre Polidor) Eartă'l, eartă'l de nu vrei să mor aci pe loc!

Polidor. — (oprindu-se la uşa) Să'l ert?... fie!.. însă cu o condiţie.

Maşa. — (cu bucurie) A!.. Ce condiţie? spune... (se scoală.)

Polidor. — (aprofundu se) Să te supui la toate voinţele mele.

Maşa. — Mă jur că mă voi supune.

Polidor. — Ascultă dar: Am o datorie de 800 galbeni, şi termenul se împlinesce mâne. Îmî trebuie bani.

Maşa. — Nu mai am nimic. Ai pierdut în cărţi tot ce-am avut.

Polidor. — Îmî trebuie bani, îţi dic! Scrie lui Du-ducescu să te împrumute.

Maşa. — Eu să primesc bani de la el?... nici odată!.. Mai bine să mor!

Polidor. — Nu vrei?... prea bine... Ştiu ce 'mî rămâne de făcut.

Maşa. — (cu desperare, plîngend) Apoi nu 'nţelegi?... O! Doamne! cum să 'i cer eu bani?... ar fi ca şi când 'i-aş cere plată!.. El ar avea drept să mă despreţuească ca pe-o nenorocită care se vinde!.. Nu pot, nu

pot!.. Pentru numele lui Dumnezeu! nu mă sili să mă fac de batjocură.

Polidor. — Ei bine!.. Văd că 'l iubești și nu se cuvine să ceri lui bani... o înțeleg; însă ai putea face ca să mă ajute altul careva.

Mașa. — Altul? cum?

Polidor. — (se apropie și 'i dăce încet) Cunoști pe banul Sandu Napoailă?

Mașa. — Prietenul părintelui d-tale?

Polidor. — El e bogat, e bătrân... ș'o femece cu puțină coajctărie îl poate lesne ameți... .

Mașa. — (în parte) Ticălosul!

Polidor. — El vine să ne vadă în toate dăile, și negreșit că nu vine pentru mine.

Mașa. — Ce vrei să dăci?

Polidor. — Mă 'nțelegi... Dacă te interesezi de viața și de amorul lui Duducescu, eă primesc a închide ochii; dar' pretind ca numai decât să dai astădă un *rendez-vous* lui Sandu aci.

Mașa. — (indignată) Un *rendez-vous*? Eă! lui?

Polidor. — Dar!.. vei face cum vei sci, asta 'i treaba d-tale. Eată cheia de la porțița grădinei. Vreă să 'i-o dai ca să vie la meșul nopții în salonul acesta, pe ușa asta. (arată ușa din stânga) Vreă să 'l primesci câte-va minute prin întunerec.

Mașa. — Dar' ce ai de gând să faci?

Polidor. — Eă sciă.

(Un fecior intră pe ușa din fund.)

Feciorul. — (anunțând) Cuconul Sandu Napoailă. (șse.)

Polidor. — El e! (cătră fector) Poftesce-l în salon (Mașei) Eū merg să mă ascund colea, după ușă, (arată ușa din drépta) ca să ascult tot. Gândesce la Dducescu, dacă îl iubescī. (intră în drépta și lasă ușa puțin deschisă.)

Mașa. — (cu desperare) O! Dumneđeule!.. imī vine să 'nebunesc! (cade pe canape.)

SCENA III.

Mașa, Sandu (intră prin fund.)

Sandu. — Sêrut mâna, cuconișă.

(Mașa se închină.)

Sandu. — Cum vă aflați astăđi? sănêtoasă?

Mașa. — Mulțemesc.

Sandu. — Dar' Polidor unde 'i?.. A eșit poate?

Mașa. — Așa mi se pare... Nu sciū bine.

Sandu. — 'L-am întêlnit ađi dimineața și m'a pof-tit pe astă seară la ceaiū. Se vede că încă n'a venit nime. Eū sūnt cel întêl.

Mașa. — Trebuie să sosească în curênd prietenii lui Polidor, că 'i așteaptă masa de cãrți cu nerăbdare.

Sandu. — Stosul și laschernetul. petrecerea de modă a capitaliei.

Mașa. — Și ruina averilor.

Sandu. — Bine đicī, cuconișă!.. Mare boală 'i jocul cãrților!.. Lasă că barbații își perdū stările și 'și strică sănêtatea; dar' apoi ei se și facū *adīasori* de casa lor, de nevestele lor și chīar de copiii lór.

Mașa. — Adevêrat.

Sandu. — Ba nu, adică vë 'ntreb, n'am dreptate?..
Măi dëunăđi vorbeam cu un prieten vechiū al meu. cu
șatrarul Faraonescu, care a fost *baș cîolodar*...

Mașa. — Nu 'l cunosc...

Sandu. — Ghiță Faraonescu, cel ce 'și-a perdut sta-
rea în cărți jucând faraonul... un om cu o casă de
copii, carii aū rëmasū muritorī de feame din pricina lui.
— Măi vere, 'i-am đis, un om ce pune în risic pe o
masă de cărți pânea copiilor seī, nu 'i nici creștin cu
hristoitic, nici părinte bun, nici om cinstit.

Mașa. — D-ta nu joci nici odată, cucoane Sandule?

Sandu. — M'a ferit Dumnezeu de stosuri și de fa-
raoane! Tot ce *metahirisese* câte odată e concina seū
mărieșul... câte două parale partida.

Mașa. — Aī dreptate, cucoane Sandule.

Sandu. — Ba nu, deū, adică vë 'ntreb?.. Eū imī
știū rënducala mea. De cărți și de femeile altora am
jurat se nu mă leg nici odată, și slavă Domnului! n'am
căđut în ispită pën' acum.

Mașa. — Nici odată?

Sandu. — Nici!.. ba numai odată, imī aduc aminte
de mult. Când trăca bietul tatăl meu, Dumnezeu se 'l
erte! mi se aprinseseră călcăile șupă o *nikokera* mări-
tată, și 'i scrisesem un ravaș în care o *poftoream* ca
se se îndure de flacăra unui muritor; dar' inchipuiți-vë
pëcatul, cuconiță!.. Căde ravașul, nu seī cum, în mâna
tatii, și 'mī trage rëposatul o flacăra pe spinare care
'mī-a pus minte pentru vecii vecilor...

(Ușa din drëpta se deschide încet. Mașa zăresce pe Polidor.)

Maşa. — (în parte) Ticălosul! e după uşă! (silindu-se a zimbii lui Sandu) Deu, cucuane Sandule, dacă 'Ńi-ar da a în-telege o damă că... îi placî... asta nu 'Ńi-ar pricinui nici o mulţemire?

Sandu. — Ei!.. despre mulţemire nu dic, că doar' om sînt şi eŃ, nu 's tatar.

Maşa. — (în parte, cu durere) La ce rol sînt supusă!.. (tare) Dacă, de exemplu, o inimă de femece tîneră şi... frumuşică... ar suspina de amor pentru d-ta... inima d-tale ar rîmănea nesimţitoare?..

Sandu. — Poate c'ar ofta şi ea, mai ştiu eŃ? dar' aşi sili-o sî tacă ca pămîntul.

Maşa. — Ai avea curagful sî 'i înĉduşi dorinţele?

Sandu. — Le-aşi înĉduşi, cum înĉduşă evreii pe cei cariî morŃ.

Maşa. — Nu 'mî vine sî te cred... Cum se poate!.. un om ca d-ta, în floarea vieţei... căci nu 'i fi avînd mai mult de 45 de ani?

Sandu. — Pe-aproape; am împlinit 50 la Crĉciun.

Maşa. — Un om ca d-ta, care ai toate calităţile pentru a face pe o femece fericită, ai fi astfel de nepă-sător la ademenirile amorului?.. Ai include ochii cînd o damă ar privi cu dragoste la dumneata?

Sandu. — (uŃmîit, în parte) Eaca... eaca!

Maşa. — Ai fi surd la vocea unei nenorocite care 'Ńi-ar mărturisi că te iubesce!.. (în parte) O! Dumneĉcule!

Sandu. — (în parte) Ce vrea sî dică?..

Maşa. — Şi în fine te-ai face că nu înţelegi cînd ea, în delirul nebuniei sĉle, 'Ńi-ar declara că te aşteaptă

deseară aci, pe la 12 ore?.. și țî-ar pune în mână cheia porțiței de la grădina? (se scoală turburată și lasă cheia în mîna lui Sandu.)

Sandu. — (incrementit pe canape) Vaî de mine!

Maşa. — Sss!.. să nu alle nime... adio!.. la 12 ore... pe porțița grădinei... (ese prin drepta, ascund ndu-și obrazul de rușine și dic nd in parte) O! Dumnezeule, ce rușine!

Sandu. — (singur) S nt deștept ori visez?.. Nevasta lui Polidor m'a indr g it pe mine!.. m'a poftit s  vi  pe la međul noptii aci!.. Ce vrea să facă cu mine?.. Eaca și cheia de la porțița!.. Sandule, Sandule, f tal me . deschide-ți ochii, că pare că nu 'y lucru curat. (se scoală cu hot re) Mă duc să spun tot vărului Antohi care a sosit mai dinioare de la Paris, și să mă sfătuesc cu d nsul. Bree! veđi lucrul dracului!.. E  alergasem aci ca să da  de știre că s'a întors Antohi din călătorie, și tronc! mi se  nt pl  și mie ca lui Iosif cu Putifarocaa... Ha  la Antohi. (se  nt lesce în fund cu Duducescu.)

SCENA IV.

Sandu, Duducescu (viind prin fund.)

Duducescu. — Cu seara bun , cucoane Sandule!.. in cotro?.. Nu șeđi s  petreci cu noi?

Sandu. — (amețit) Nu, mă duc la Iosif... ba, vrea  s   ic la Putifar. (ese înte).

Duducescu. — Ce-a pățit b tr nul de vorbesce într'afurea? (viq nd) A fi b ut poate un p h ruț de Odobesci mai mult. (viind în scenă) Dar' unde 'să oare st p nii casei?..

Tremur de grijă și nerăbdare așteptând răspunsul Mașei... Dacă ar primi să fugă cu mine peste hotar, toate sunt gata, și pasaportul, și trăsura... A! eată 'i că vină.

SCENA V.

Duducescu, Polidor.

Polidor. — (cu amietție) Duducescule, aci ești?... De mult ai venit? (îi dă mâna.)

Duducescu. — Ba chiar acum; dar' unde 'i doamna Mașa?

Polidor. — Scrie un ravaș... nu știu ce. Trebuie să vie îndată.

Duducescu. — (în parte, cu bucurie) A fi răspundând la ravașul meu.

Polidor. — Ei! Duducescule, îi tragem un stos în astă seară?

Duducescu. — Cum vei pofti.

Polidor. — Ce 'ți pasă ție? Ai un noroc orb... Ne-ai luat banii la toți cu ridicata!.. ba încă 'ți-am rămas și dator... Cât am să 'ți dau?

Duducescu. — Trei sute de galbeni din cărți și 500 galbeni împrumutați. Dacă ai putea, frate, să m'î plătești, m'ai îndatora prea mult, că oiu să am mare trebuință de bani chiar mâne.

Polidor. — (curmându-i vorba) Eaca și Mașa. (merge spre ușa din fund.)

SCENA VI.

Duducescu, Polidor, Maşa.

Duducescu. — (dând mâna Maşei) Întrebam tocmai acum de d-voastră, doamna mea.

Maşa. — Am avut ceva de scris.

Duducescu. — (inect) Răspunsul la scrisoarea mea?

Maşa. — (inect, dând un ravaş lui Duducescu) Eată'l.

Duducescu. — (luând ravaşul) Eşti un ânger!..

(Se aude afară vuet de trăsură.)

Polidor. — Ce s'aude pe scări?... Ne vină prietenii.
(merge de deschide uşa din fund.)

Duducescu. — (inect Maşei) În astă noapte, la 12 ore, voi fi la poartă cu un *compé* ş'oîu da semnalul cu biciul vezeteului.

SCENA VII.

Duducescu, Maşa, Polidor, maiorul, contesa,
Ischîuzarliu.

Polidor. — Poftim, poftim. Ce-aţi întârziată așa de mult?

Contesa. — Maşoru 'i pricina.

Maşorul. — *A! năct, pardon.* Dumneta aşteptat pe Ischîuzarliovicî.

Contesa. — (supărată) *Major, vous êtes un ours.*

Maşorul. — (ridând) *Excellent! très aimable, très aimable.*

Contesa. — (serutând pe Maşa) *Bonsoir, chère; votre père est ayaçant.*

Maşa. — Aduî, papa?

Maîorul. — Auđim, *duşinca moîa, ma* nu asudam. (privind înapregtor) A! ceaîu gata?.. masa de cărfi gata?.. Eü când fost la Braila ranit, eü beut patru sacale de ceaîu cu rom, douë ceaîu, douë rom.

Contesa. — Şi n'ai murit?

Maîorul. — A! *nret* murit. La mine *zdaroc!* (scvate din busunar un glonte) Când lovit la mine plumbul ista, eü cađut jos strigând: *zdrasti cîolovec!*

Totî. — Acesta 'i glonte!

Maîorul. — Da. Eü pastrat la dinsul ca un *souvenir.*

Contesa. — A! *cher major,* dă-mi'l mie sē'l port ca un talisman.

Maîorul. — *Pardon, comtesse.* Eü dam pe dinsul Maşei ca un juvaer de familie.

Maşa. — (luând glonte) *Merci, papa...* 'L-oîu purta cu mine cât oîu trăi.

Maîorul. — (serutând pe Maşa) *Duşinca moîa!*.. Bun suflet la tine!

Ischîuzarliu. — (in parte) Bre! că anoşti mai sântu!

SCENA VIII.

Ceî de'nainte, Rufinescu, doctorul (viind din fund.)

Rufinescu. — *Bonsoir, Polidor...* (dă mâna lui Polidor.)

Doctorul. — (închinându-se Maşei) Doamna mea...

Maîorul. — Bravo! Mai venit doî prietenî la stos..

D-le doctor, d-ta nu cunoști vr'o doftorie pentru vindecat de pagubă la stos?

Doctorul. — Ba cunosc. Receta cea mai sigură este ca să nu joci stosul.

Rufinescu. — Te înșeli, doctore; receta pentru ca să nu păgubesci este să câștigi.

Maiorul. — A! bravo Rufinescu! Dumneata nu prost; *ma* de ce chemat la dumneata Rufinescu? d-ta italian?

Rufinescu. — Poate... Armoariile familiei mele poartă o cumpănă și o spadă, semnele dreptății și a biruinței; car' devisa noastră francesă este: *Père et...*

Maiorul. — (curmându'l) *Et cetera...*

SCENA IX.

Ceș de'nainte, Clevetică, Tribunescu (intră prin fund.)

Clevetică. — *Servus!*

Tribunescu. — Sănătate și frăție.

Clevetică. — (apropiindu-se de Mașa) Doamna mea, al d-voastră devotat.

Mașa. — De mult nu v'am văzut, domnilor!.. Ne-ați uitat?

Clevetică. — Incapabil, doamna mea, de a uita o cetățeană ca dumnevoastră. Amă avut o absență.

Mașa. — Din capitală?

Tribunescu. — Dar, doamnă. Ne-amă dusă in provincie ca să luăm parte la luptele electorale. Amă voită să dejucăm intrigile conservatorilor, și in conformitate cu articolul IV din aneasă, să surprindem fraudele.

Maiorul. — *A! bonsoir monsieur* Tribule... Spune la mine: fost lupta mare la alegere?

Tribunescu. — Luptă de principii, domnule Stacănă, luptă de moarte!

Maiorul. — A! Dumneata nu fost ranit?

Tribunescu. — Nu; că cu amicul meu Cleveticî amî fostî aleşî deputaţî.

Maiorul. — Avutî noroc. Eî cînd luptat la Braila, fost ranit de glontecele acesta; (arată un al doilea glonte) *ma* că tot *zdarov*.

Contesa. — *Comment!*... alt glonte?... ha, ha, ha! Maiorul a fost rănit de doi glonţî tot intr'un loc.

(Toţi ridî într'ascuns.)

Maiorul. — *Cito? cito?* (în parte) Ce spus nebuna?

Polidor. — Domnilor, ne perdem timpul cu vorba, şi masa de cărţi ne aşteaptă. Poftim.

Toţi. — Bucuros! (se ducî de se punî la cărţi, afară de: doctorul, Cleveticî şi Tribunescu.)

Maiorul. — *Haraşo!* Începem rîşboiul. A! *monsieur* Cleveticî, *monsieur* Tribule, nu jucaţi?

Tribunescu. — Baniî mei î păstrez spre a'î consacra în serviciul causeî, car' nu în serviciul stosului.

Maiorul. — *Excellent!*... A! Doamna contesa nu vine la masă?

Contesa. — Aşî veni, *volontiers*, dar' rămăne Maşa singură. (merge la masă.)

Maiorul. — *Nîet*; Maşa cîntă la noi *une romance*.

Maşa. — *Pardon*, nu sînt dispusă ca să cînt.

Toți. — O! Doamna mea, vă rugăm cu toții... faceți-ne plăcerea.

Mașa. — Mă ertați că, deși, nu pot în astă seară.

Polidor. — Mașa, adăți aminte că mi-ai promis mie să cânti romanța cea nouă de amor. Cântă, dragă.

Mașa. — (în parte) O! Dumnezeu! de-abia mă pot stăpâni de plâns și el mă silește să cânt!

Polidor. — Dragă, începe mai degrabă, că stăm gata să te aplaudăm.

(Matorul, contesa, Polidor, Ischiuzarliu, Dăducescu și Rufinescu joacă stosul; Clevețic și Tribunescu se așează pe canape; doctorul aduce Mașei un caet de muzică.)

Mașa (cântă):

Ah! te iubesc, și drag mi-e de-a 'ți-o spune,
Ș'ori cât de mult în lume voi trăi,
Tot voi să 'ți spun, să 'ți spun, dulce minune.
Că te iubesc și vecinic te-o să iubesc.

Contesa. — *Charmant! délicieux!*

Toți. — Minunat!

Mașa (cântă):

Dar; te iubesc și mi dau sufletul ție;
Căci pre pământ și 'n raial ăngeresc
Nu pôte fi mai dulce armonie,
Ca glasul lin ce țiece: te iubesc!

Contesa. — *Ah! Dieu! quelle expression!*

Toți. — De minune!

Mașa (cântă):

O! de-ar suna acuma pentru mine
Ceasul dorit al sbornului ceresc,
Eă aș muri ferice lângă ține;
Căci aș muri țicându'ți: te iubesc!

Contesa. — *Ah! je n'y tiens plus!* Trebuie să te sêrut, Mașo. (merge de serută pe Mașo.)

Toțî. — (sculându-se de la joc) Admirabil!.. Perfect! *Pre-krasnaï!* Ce voce frumoasă!..

Duducescu. — Am cređut că aud cântând un ânger.

Rufinescu. — Și cû, doamna mea, o privighitoare!

Tribunescu. — Și cû.. aquila romană!

Mașorul. — *No! harașo, harașo,* destul compliment. Punem car' la joc.. *Mașinea,* gatești ceaiul.

(Jucătorii se pună car' la cărți. Un fecior duce un serviciu de ceai și 'l depune pe mesuța de lângă canape. Mașo se ocupă cu ceaiul, umple cescele și le imparte.)

Doctorul. — (apropiindu-se de Clevetic și Tribunescu, în timp ce jucătorii se pună la cărți) Domnilor, ași dori să am o explicație cu d-voastră.

Clevetic. — Cu noi?

Doctorul. — Dar. domnilor.

Tribunescu. — În ce cestiune?

Doctorul. — Într'o cestiune foarte serioasă ce s'a ivit în jurnalul ce redigeați, în *Gogoșoș patriotică.*

Tribunescu. — Sântem gata, domnule, să dăm explicațiunile ce veți dori.

Doctorul. — Bine voiți a'mi spune... (vorbescă încet și discută cu foc.)

Mașorul. — A! cine taie stos?

Polidor. — Duducescu. El e *banquier-bașo.*

Duducescu. — Bucuros!.. (taie stosul. Cea-l-altî ponteză.)

Mașo. — (lui Tribunescu și Clevetic) Domnilor, nu poștiți o ceașcă de ceai?

Tribunescu. — Mulțumim, doamna mea. Principiile noastre liberale nu ne permit să bem asemenea *liquoare*.

Mașa. — (zimbina) Nu sântești prieten cu Chinczii, se vede?

Duducescu. — Stos!.. (dă cărțile) Contesă, ați perdut; Polidor, ați perdut; domnule maior, ați câștigat...

Maiorul. — *Prekrasna!* Paroli... *Mașinea, dăra!* ceaiu la mine.

Mașa. — Eată, cum îți place, într'un pahar. (și duce un pahar mare de ceaiu.)

Duducescu. — Stos!.. Rufinescule, ați perdut; Polidor, ați perdut; maiorule, ați perdut.

Maiorul. — *Sacrament!*.. *Mașinea, dăra!* rom la mine.

Polidor. — Ce goană!

Toți. — D'apoi eu!

Maiorul. — Numai Duducescu avut noroc. A! Duducescu, de ce chemat la dumneata Duducescu?

Duducescu. — Pentru ca să mă 'ntrebă dumneata.

Maiorul. — *A! harașo! Excellent!*.. *Mașinea, dăra!* pandcspan.

(Jucătorii urmăză partida lor. Mașa toarnă ceaiu în tase, și fecorul le duce pe la musaltri.)

Doctorul. — (urmând discuția) Nu 'i vorba de convenție, domnilor. Eă vă 'ntreb: cine din dumneavoastră a scris un articol ieri în contra institutului de orfanî ce este sub direcția mea?

Tribunescu. — Cine? Eă, domnule! Am curagiu a o declara. Nu sânt de opiniune ca fii Românilor să fie

crescuți ca nisece plante sub oale de sticlă. pentru că acest fel de creștere *etufă* în generațiunea fiitorului simțul libertății individuale.

Doctorul. — Te-ai primi mai bucuros să vezi copiii lepădați pe uliți, de cât să'i scii adăpostiți într'un institut, unde să aibă îngrijirile trebuincioase?

Tribunescu. — Dar, domnul meu! Copilăria e ca un arbore june ce prosperă liber în aer, la Soare, și care se ofilește în *seră*, în închisoare. Copiii Românilor trebuie să fie lasați pe strade, pe câmp, fără nici o privilegere despotică, fără nici o deprindere de molicăune, pentru că numai astfel ei vor deveni cetățenii liberi, tari, curajoși, demni de a se bucura în viitor de principiile mântuitoare (rapide) a libertății, egalității, fraternității, inviolabilității...

Doctorul. — (întrerupându'l) Și cele-l-alte... Prea bine; asta 'i opinia d-tale?... o respectez, orî cât să fie ea de greșită; însă pe lângă espunerea acestor principii în foaca d-voastră, ai mai adăogat și următoarele reflecții, care mă privesc pe mine personal. (seoate o foac și cetesce.)

(Jucătorii lasă cărțile și ascultă.)

Doctorul. — (cetind) „Noi conchidem acest articol au-
„gajând pe Guvern de a pune capăt șarlatanismului în-
„terestat a unor medici, cari, sub cuvânt de a organiza
„institute filantropice, facă subscrierii în societatea ro-
„mână și se folosesc fără control de sumele ce adu-
„nă...“ (cu energie) Dumneata le-ai scris aceste rânduri,
domnule?

Maiorul. — (cătră jucătorii) *A! Cito?*.. să ascultăm...

Doctorul. — Dumneata le-ai scris aceste ?.. te întreb.

Tribunescu. — Eă. Dacă nu 'ți placă, ești liber să răspunzi.

Clevetică. — Răspunde, domnul meu. Articolul amicului Tribunescu ne-a câștigat 5 abonați. Răspunsul dumitale ne va aduce alți atâți, de-a fi elocinc și... scandalos.

Doctorul. — Doamnă, gândit-ai că, aici în capitală, eă sânt singurul medic care am făcut o subscriere în folosul unui institut de orfană?

Tribunescu. — Asta nu e treaba mea, domnule... Presa e liberă!

Doctorul. — Presa ?.. dar' dumneata scii ce e presa ?.. Cunoști misiunea sântă și luminătoare a presei ?.. Ai idee de rolul sublim a unui publicist ?.. Doamnă, un jurnalist este apostolul adevărului, apărătorul dreptății, propagatorul cunoștințelor folositoare; el e devotat cu sinceritate și cu abnegare intereselor Patriei sële, și când se servă de presă, el o întrebuințează ca o făclie cercască pentru a răspândi lumină mântuitoare în mințile și cugetele oamenilor... Avem în societatea noastră câțiva oameni de merite ce și consacră viața la această nobilă misiune; ear' d-ta, domnule Tribunescu, și d-ta, doamnă Clevetică, nu sânteți demni să vă puneți în rândul lor, n'aveți dreptul de a purta mândrul nume de jurnaliști, căci nu sânteți jurnaliști, dar nisce mișci pamfletari, nisce hulitori publici ce aduceți discredit presei!

Tribunescu. — Cer cuvântul...

Doctorul. — Și prin urmare nu voîți răspunde la insultele voastre prin publicitate; vă voîți da numai o lecție de bună cuviință, precum meritați. Domnule, sânt hotărît să îți taiu urechile. Care este ora la care ne putem întelni mâne dimineață?

Toți. — O! provocare?

Tribunescu. — Duel vreî, domnule?.. Prea bine! primesc provocățunea dumitale; însă îți declar de mai înainte, că eu nu mă bat nici cu pistolul, nici cu floreta.

Maîorul. — (scutându-se) A! cu ce bate la d-ta, cu tunul?

Tribunescu. — Eă, domnule, mă bat cu hăpurî!

Maîorul. — *Cyto?*.. hăpurî!.. Dumneata spițer?

Tribunescu. — Vomă pune într'o cutie două hăpurî, unul otrăvit și unul neotrăvit!..

Maîorul. — Ei!.. pe urmă?

Tribunescu. — Fie care din noi doi va lua un hăp, într'un noroc, și 'l va inghiți. Cine-a avea parte de cel otrăvit, va muri!!!

Toți. — Ce nebunie!

Doctorul. — Ba nu; eu primesc și vreî chiar acum aci să terminăm duelul.

Tribunescu. — (ingrijit) Ce fel? N'avem armele necesariî.

Doctorul. — Tocmai se 'ntemplă să am asupra'mă.. armele d-sale. Eată o cutioară în care se găsescă hăpurile trebuincioase. (întinde cutiea lui Tribunescu) Poftim, d-le, de ăea un hăp și'l inghite.

Tribunescu. — Domnule. . .

Clevetică. — Domnule, acesta'î un act de premeditațiune din parte'îi... Cum de poseđi asemenea ingrediente asupra'îi?

Doctorul. — Le pregătisem pentru un alt duel de felul acesta, care s'a amănat pe altă dată. Ele ne vor sluji nouă... Poftim, domnule, de alege, că eă sânt gata.

Tribunescu. — Domnule!.. d-ta poți fi gata; eă însă nu!.. Am să 'mă fac oare care pregătiri... am să termin un articol... și în fine, eă... am fost ales deputat!.. Viața mea nu 'mă aparține, și nu pot dispune de dēnsa... .

Doctorul. — (furiOS) Așa?... vrea să ăică, da' îndărăt?... ți'î frică?

Tribunescu. — Domnule! Patria... .

Doctorul. — Meriți dar să te tratez ca pe-un pământar, și te pălmuesc chăar cu foaia ta, mișelule! (și aruncă foaia în obraz.)

Tribunescu. — (indignat) Domnule... .

Contesa. — *Ah! mon Dieu!*

Maăorul. — *Boji moi!* un palma!

Tribunescu. — (luă Clevetică) Haădeți de-aci, amice, că ne găsim între inimiză politici!

Clevetică. — Haă, amice. Să ne retragem cu demnitatea noastră!.. (se îndreaptă amēndoi spre fund.)

Maăorul. — (alergănd după Tribunescu) Tribule, Tribunescu, trebuie bate la tine la duel, *bratișca*.

Clevetică. — Arma noastră este condeiful, domnule!
(se măreț cu Tribunescu.)

Maăorul. — *Pașol, paddleți!*

Contesa. — (cătră Maşa) *Ah! mon Dieu, chère, je suis toute émue!*

Doctorul. — (Maşei) Doamna mea, vă cer ertare în genunchi pentru acest scandal.

Maşa. — Te ert, domnule doctor, căci asemenea mişei desonorează numele de jurnalişti români.

Doctorul. — (scrută mâna Maşei) Sînt fericit de aprobarea d-voastră.

(Sună 12 ore.)

Contesa. — *Ah! mon Dieu! deja minuit! Monsieur Tachi, poroncesce, te rog, să 'mi tragă caleasca.*

Ischiuzarliu. — Numai decăt, contesă. (ese.)

Contesa. — *Adieu, chère. Am petrecut une soirée charmante...*

Toţi. — (fuchinându-se) *Adieu...* a revedere... (esă)

Contesa. — *Majew...* vii cu mine să te duc acasă?

Maşorul. — *Akagji!.. Maşinka moia, noapte bună...* A!.. de fost 'Tribule la Braila, el murit de frica. (ese împreună cu contesa. Polidor îi întovărăşesc pînă la uşa din fund.)

Duducescu. — (aproptindu-se de Maşa) Peste câteva minute voi fi lângă poartă... Vă aştept! (ese.)

Maşa. — Bine...

Polidor. — (întorcându-se lângă Maşa) S'au dus cu toţi... Medul nopţii a sunat. Ai dat lui Sandu cheia de la grădină?

Maşa. — (cu vocea slabă) 'Î-am dat-o.

Polidor. — Trebuie să vie el în curînd aci, pe uşa asta... Primesce-l prin întunerec. (sună luminările) Eă stău

ascuns în camera de alături. . . (cu amenințare) m'ai au-
dit? (intră în dreapta)

SCENA X.

Mașa. — (singură) Ticălosul! . . în ce infamie mă 'n-
pinge! . . Eă, să primesc la mine, prin întunec, pe prie-
tenul tatălui seă! . . Martur 'mă-e Dumnegeu c'am re-
sistat cât am putut pornirii inimii mele, și c'am voit
să nu calc peste datoriile mele conjugale. . . dar' când
insuși barbatul meu. . . el, care e dator să mă sprijine
și să mă apere! . . când chiar el mă silesc a uita ju-
rământul ce 'l-am făcut înaintea altarului. . . O! nu 'mi
rămâne decât să fug dintr'un locaș ca acesta, unde dom-
nescă nerușinarea și crima. . . (privesc cu spaime la ușa din
stânga) Par' c'am auzit un pas colca. . . 'Mi-e groază să
mă uit la ușa asta care duce 'n grădină. . . O! Doamne!
aud cheia! . . ușa se deschide, și Duducescu întârzie! . .
Ce-o să mă fac? . . mințile mi se perdă. Eată'l vine, vine
aici. . . Dumnegeule! sunt perdată! (se aude o întorsătură de
cheie în broasca ușei din stânga. Ușa se deschide încet) Ce-aud? (alcr-
gă spre fund și privesc pre seară) Am auzit semnalul! (se
aude un pocnet de biciu afară) Bl e! . . (cu bucurie) Duducescu
mă așteaptă! . . Slavă Domnului! . . sunt scăpată! (se
alergând prin fund, în timp ce Antohi intră pe "șa din stânga.)

SCENA XI.

Antohi (învălit în manta înaintoză prin întunecare), **Polidor**
(ese din dreapta, purtând un pistol și o luminare aprinsă.)

Polidor. — Am audat pași în apartamentul Mașei...
(vede pe Antohi fără să 'l cunoască) A! Dumneata ești, domnule Sandu?.. Dumneata întri pe la meul nopții la femeea mea? Îmi strici casa?.. mă desonorezi?.. ș'ai crezut poate că 'ți scapa de mine?.. că mi'î fura ce am mai scump pe lume, nevasta și onórea, fără să plătesci scump o asemenea faptă?.. (amenințând) Scoate banî, ghiuj bētrān și nerușinat ce ești!.. Îmi trebuie 800 de galbenî... Banî, că te ucid ca pe-un căne. (întinde pistolul) Banî... banî!..

Antohi. — (descoperindu'și obrazul) Ucide!!!

Polidor. — (îngrozit) Tată-meu! (scapă pistolul din mână.)

Antohi. — Ticălosule!.. (se întoarce și ese încet pe ușa din stānga.)

Polidor. — (nebu de groază) Tată-meu!.. aci? (tremură.)

SCENA XII.

Polidor, feciorul (întră prin fund.)

Feciorul. — Cucoane, eată un ravaș de la cuconița.

Polidor. — Un ravaș?.. (cetesce) „Te las ca pe un nelegiuit în muștrarea cugetului și fug departe de tine, pentru toată viața mea.“ (vorbește Mașa!.. Mașa a fugit!.. A! 'nehunesc... mor!.. (cade abătut în brațele feciorului.)

(Cortina cade.)

ACTUL IV.

Teatrul reprezintă decorul actului al II-lea. Un sipet se vede în fund.
La ridicarea cortinei e dorî de ziua.

SCENA I.

Martin (dormitcă pe canape), **Sandu** (intră prin dreapta.)

Sandu. — Martine, Martine.

Martin. — (deșteptându-se) Aud?... Cine mă chiamă?

Sandu. — Hă. Ce face vărul Antohi?

Martin. — Ce să facă?... Umblă prin odae derbedeū Tanase ca un strigoiu. Aseară, după ce-ai fost d-ta aci. a eșit pe la 11 ceasuri și jumătate, și de când s'a întors acasă n'a încetat de a se primbla, oftând și vorbind singur. Am stat toată noaptea de pază la ușa asta.

Sandu. — Bine-ai făcut, Martine... Dar' oare ce-a fi avînd?

Martin. — Nu mai înțeleg nimic, cucoane Sandule... par' că nu 'i lucru curat!.. Băierul nu 'i în toate apele; îi lipsește-o sîmbătă...

Sandu. — Poate c'a pășit vr'o pacoste pe-acolo, prin străinătate, unde-ați fost?

Martin. — Așa 'mî pare, că de unde se aședase pe ședute în Paris, de-odată ne-amü pornitü, ca și căud ar fi năvălitü Tatarii, și tot drumul n'a dis un cuvînt macar.

Sandu. — Mare minune!.. Martine, credi c'ași pu-tea să intru la el?

Martin. — (ascultînd) Tacü că vine în salon.

(Se retragü amîndoi în fund.)

SCENA II.

Sandu, Martin, Antohi.

Antohi. — (cu fața turburată, intră și se preumblă pe scenă, fără a vedea pe Sandu și pe Martin) Dar... dar!.. alta nu'măi rămâne de făcut. Cu pușină carbă și cu un glonte pun capăt unei vieți amărite! Am cheltuit tot ce-am avut... am rămas ear' sarac, precum eram în tinerețe... Ce'măi mai rămâne din toată averea mea? (secoate din buzunar o pungă) ca vr'o sută de galbeni... Să'i arunc și pe deșuii pe ferastă ca să nu'i găsească Polidor... Ticălosul! în ce grad de mârșăvie a ajuns!.. Să'si precupească soția, pentru ca să aibă cu ce'si îndestula patimele!.. O! Dumnezeu!.. Nu s'a vădut nici odată asemenea crime în societatea română!.. Ce corupție!.. ce degradare!.. O societate pere când legăturile cele mai sfinte a familiei sântă calcate în picioare cu asemenea dispreț! Ticălosul!.. Mă întorsesem din Paris cu gând să'mă fac milă de el; și în loc să'l gădesc pocăit... (cu furie) O! de nu m'ași fi stăpănit în minutul acela, 'i-ași fi smuncit pistolul din mână ca să'lucid ca pe-un câne!..

Sandu. — (înaintând) Vere Antohi!

Antohi. — (întorcându-se) A! tu ești, Sandule?

Sandu. — Am venit să te ved de dimineată, vere Antohi, că ascară de-abia te-am zărit un minut. Ce-ai făcut după ce 'ți-am dat cheia de la porțița grădinei lui Polidor?

Antohi. — (luând pe Sandu de o parte) M'am dus în locul tău, căci presimțeam o infamie din parte'î.

Sandu. — Și ce s'a întemplat ?

Antohi. — Nelegîtuital, te aștepta ca să te prade!

Sandu. — El!.. pe mine?

Antohi. — Și poate chiar să te șiucidă.

Sandu. — Vai de mine!.. da ce 'i-am făcut eă?

Antohi. — Nimic... însă bani, trăsnească 'i Cerul!.. setea banilor!.. focul patimelor!..

Sandu. — (săcîndu'și cruce) *Kirie eleison!* În ce primejdie am fost!

Antohi. — Trebuie să te ferești de dînsul, Sandule, că 'i în stare... Aî tu vr'un pistol, vr'o armă?

Sandu. — Ba nu...

Antohi. — Ei apoi, na... du-te în târg și cumpără o cutie cu pistoale.

Sandu. — Dar' ce să fac cu ele?

Antohi. — Eă oîă lua unul și tu celalalt, pentru ca să aî cu ce te apăra. (dîndu'î căptra galben) Na!.. du-te înte și vină curînd.

Sandu. — Să port eă arme cu mine. ca un arnă-ut?... (în parte) Ba mai bine-oîă da de știre la poliție că Polidor a avut gînd să mă omoare astă noapte...

Antohi. — Nu te-aî pornit încă astădîi, Sandule?

Sandu. — Eaca mă duc. (în parte) Mă duc drept la aga... Breee!.. cum s'a stricat lumea!.. Unde mergem? unde mergem? (ese prin drepta.)

SCENA III.

Antohi, Martin.

Antohi. — (în parte) De s'ar întoarce mai curând cu pistoalele, să mă... (vede pe Martin) Martine, ce faci acolo?

Martin. — Grijesc, cucoane.

Antohi. — (în parte, cu mîna) Bietul bătrân! slugă credincioasă și cu durere de stăpîn! (tare) Martine, vin' încoaci... mai aproape.

Martin. — (în parte) Ce are?

Antohi. — De câți ani mă slujești tu pe mine?

Martin. — D'apoi mai știu eu, cucoane? Or fi vr'o 30 de ani.

Antohi. — Un veac de om!.. și ean spune'mi: în toată vremea asta pus-ai tu ceva de-o parte pentru bătrânețe?

Martin. — Ba, deeu, nici n'am gândit, că nădăjduse să mor în casa d-tale.

Antohi. — Bine, Martine; dar' dac' ași muri eu înaintea ta?

Martin. — Ferească Dumnezeu de una ca asta! Nu se poate.

Antohi. — Toate se pot, dragul meu. Nu știi tu vorba cea veche: Omul ca carba, dîilele lui ca floarea câmpului!..

Martin. — (ștergîndu-și ochii) Ean lasă, cucoane, nu mai spune de astea.

Antohi. — (în parte, nîmît) Curios lucru!.. 'Mî-e jale să mă despart de densul! (tare) Martine, adă sipetul cel

cu haîne. . . (în parte) Într'o vreme a fost și el plin cu galbeni!

(Martin trage sipetul din fund apronpe de Antohi.)

Martin. — Eată'l, cucoane.

Antohi. — Deschide'l. . . Ce bulendre mai sântă in întru?

Martin. — Haînele și rufele dumitale.

Antohi. — (plecându-se pe sipet) Dar' asta ce 'i? (scote o ulcică de lut.)

Martin. — Știi, cucoane, ulcica ceea ai găsit-o îngropată în grădină; știi, de mult. . .

Antohi. — Îmi aduc aminte. . . Acum or fi vr'o 28 de ani. . . Eram sarac. . . Într'o zi săpând în grădină, am găsit o comoară ascunsă în ulcica asta. . . 100 de galbeni! De-atunci am început a avea stare. . . Bine-ai făcut, Martine, că ai păstrat-o, căci poate când oîi muri. . .

Martin. — Ear? . . .

Antohi. — (zimbînd) Eî! . . . dă! . . . n'oîi muri. . . Nu te mai mălmi, Martine. . . Cum se poate să mor eî, slăpăuul tēu cel iubit? . . . eî care sînt în floare! . . . Nu 'i așa, Martine, că 's în floare?

Martin. — D'apoî cum? . . . Brîndușa de toamnă nu 'i floare?

Antohi. — De vreme ce 's brîndușă, acum 'mî-e vremea să trăesc, să mă veselesc, să gust plăcerile lumii. . . nu 'i așa?

Martin. — Numai să fii sănētos.

Antohi. — De-aceea am hotărît să fac ca șerpele,

să 'mî schimb haînele. Vreü haîne noue, și aceste câte sîntü în sipet țî le dăruesc ție, Martine.

Martin. — Mie?.. da ce-oïü sê fac eü cu atâtea lucruri?..

Antohi. — Le 'î da și tu de pomană, dacă 'î vrea... de sufletul meü.

Martin. — Dacă 'î așa, nu primesc. Ține'ți averile, cucoane.

Antohi. — Lasă, dragă Martine. Nu veđi tu că glumesc?.. Țea sipetul și 'l du în odaea ta... Ce mai am eü aci în odae?

Martin. — Nimic. Când ai plecat la Paris te-ai desfăcut de toate.

Antohi. — Cu adevărat... Vrea sê dîcă, de-ar fi cineva sê mă clironomisească n'ar găsi nimica?

Martin. — Afară de banii d-tale, n'ar găsi nici măcar un pahar cu apă.

Antohi. — (în parte, cu mulțemire) Minunat!.. Cât pentru bani, (arată punga) eată tot ce 'mî mai rămâne. (tare) Martine.

Martin. — Aud.

Antohi. — Țî-am plătit eü ție leafa?

Martin. — Plătit tot, cucoane.

Antohi. — Ba, parc-mi-se că te 'nșeli. Am sê 'ți mai daü încă mult; știü eü bine socoteala.

Martin. — Mult nu, cucoane... Vr'o 50 de lei numai.

Antohi. — Cînceđeci de lei numai?.. Ce spuî tu, omule?.. vreî sê 'ți mănănc banii de haram?.. Ce mē

socotești tu?.. Să mă lăcomesc eu la dreptul unei slugi vechi și credincioase ca tine? (și da punga) Na'ți leafa, Martine.

Martin. — Da 'mî-ai plătit-o, cucoane. Să n'am parte de pânea care o mănânc, dacă...

Antohi. — Nu te jura, frate, că eu știu mai bine decât tine. Îea'ți dreptul tău și nu mai face vorbă. Haide, du'ți sipetul în odae, și 'ți stringe bine tot ce ai, ca să nu te aște Po...

Martin. — Cine?

Antohi. — Orî și cine... Haide, du-te.

Martin. — (luând sipetul se duce prin fund) Ei! nu 'i lucru curat, nu!..

Antohi. — (singur) A! slavă Domnului!.. nu mai am nimic la sufletul meu! Sînt sarac, lipit pămîntului!.. Cine vine?.. doftorul? (merge vesel înaintea lui)

SCENA IV.

Antohi, doctorul (intrând prin ușă.)

Doctorul. — Cucoane Antohi, am aflat chiar acum c'ați sosită din străinătate și am alergat să vă ved.

Antohi. — Îți mulțumesc, doftore. (și stringe mâna) Cum mă găsești?

Doctorul. — Bine de tot. Se vede c'ați petrecuți cu mulțumire în voiaj?

Antohi. — Cât se poate. Am cheltuit sumedenie de bani pe șaluri, pe dantele, pe diamante...

Doctorul. — Ha, ha, înțeleg. Cucoana Enăchița 'și-a făcut provisiile de iarnă?

Antohi. — Și eu, Dănilă, am plătit de m'am spetit.

Doctorul. — Da unde 'i domnia ei? . . s'a întors cu al-voastră?

Antohi. — Ba nu. . . am lăsat-o la han, în Paris.

Doctorul. — La han?

Antohi. — În compania unui actor. Pune'ți în gând, doctore, că domnișoara s'a înamorat în Paris de un actor, ș'acum ȳa lecții de comedie.

Doctorul. — Nu credeam să aibă nevoie de asemenea lecții.

Antohi. — Nu; căci îi comediantă de frunte. Să vezi! . . După ce m'a scos din minte ca pe-un prost, jurându'mi amor, credință și tot felul de. . . parascovenii sentimentale; după ce m'a scurs bine de bani prin Viena și prin Paris, câtă rezultatul romanului nostru; (scote un bilet) un răvășel parfumat, adresat pomenitului actor, în care mă descrie pre mine în chipul următor: (cetesce) „*Cher ange, ne sois pas jaloux de mon grotesque compagnon de voyage; c'est mon caissier.* Adică: Ângerul meu iubit, nu fii zuliar de pocitul meu tovarăș de călătorie; el e casierul meu!

Doctorul. — Ha, ha, ha, frumos stil!

Antohi. — Cum am prins la mână acest document interesant, am și plecat din Paris, și cată-mă's.

Doctorul. — Îmi pare bine că vă vĂd scapat de farmecele ei.

Antohi. — Am scapat, slavă Domnului! . . și acum,

când mă gândesc, 'mă-e rușine de nebuniile câte le-am făcut la vârsta mea.

Doctorul. — (zimbînd) Amorul...

Antohi. — Amorul, dragă doctore, e partea tinereții; și cât pentru noi, bătrânii, când ne împinge păcatul a cădea în mrejele lui, părem ca niște muște uscate în pânză de păianjen. Ne facem de risul lumii, și femeile își bat joc de noi.

Doctorul. — În fine ce-a fost s'a trecut. Mie 'mi pare bine că v'ați întors în țeară, pentru ca să vă bucurați de starea în care a ajuns institutul orfanilor.

Antohi. — Copilașii sîntu sănătoși?

Doctorul. — Ți'i mai mare drag se'y privesci.

Antohi. — În ce număr se gădescu?

Doctorul. — Ca vr'o 40.

Antohi. — Și cei mulți înainte! Să trăească, să crească mari și să facă datorie prin Paris! Asta le doresc.

Doctorul. — Ce dăceți, cucoane Antohi? Nu vă 'nțeleg.

Antohi. — Țic că le doresc să crească mari, ca să facă datori în Paris, ca mulți din compatrioții noștri.

Doctorul. — Cum? compatrioții noștri?..

Antohi. — Vrei să ai o idee de numărul celor sîntu datorii și nu plătescu?

Doctorul. — Sîntu mulți?

Antohi. — (scante o listă foarte lungă și o desfășură) Privește!.. eată lista!.. un pomelnic nesfîrșit!

Doctorul. — Par' că 'i lista lui *Don Juan*. Ei bine!.. ce dăcă creditorii?

Antohi. — Ce dăcă?.. astupă'ți urechile de rușine.

doftore. Numele de Román are să ajungă a fi sinonim cu... (se pleacă la urechea doctorului și 'i vorbesece.)

Doctorul. — (cu adâncă mirare) Cum se poate!

(Se audă vocea în grădină.)

SCENA V.

Antohi, doctorul, maïorul, Sandu.

Maïorul. — (afară) *Monsieur* Antohi venit de la Paris?

Sandu. — (afară) A venit aseară.

Maïorul. — (intrând prin dreapta) Unde 'i?.. A! *zdravsti*.

Antohi. — Maïorul la mine?.. Ce poștești, domnule, aci?

Maïorul. — Eū vrem să vorbim cu dumneata serios.

Antohi. — Vorbește; te ascult.

Maïorul. — Polidor, fiū a dumitale e un *selma* ticalos!

Antohi. — Acum o știi?

Maïorul. — *Mașa* fugit aseară de la dinsul.

Toți. — Cum se poate?

Maïorul. — *Mașa* scris la mine că Polidor silit la dinsa ca să dea *rendez-vous* lui Sandu, pe la međul nopții. Adevărat, *brat* Sandu?

Sandu. — Adevărat.

Maïorul. — Asta 'i batjocură mare, infamie!.. Trebuie resbunat la mine... Eū fost adinioare la Polidor, chie-mat pe dinsul la duel... el nu vroit!.. Eū palmuit la dinsul, și acum venit spunem la d-ta, că despartim pe

Maşa; nu vrem ca *Maşa* să se mai numească la din-
sa *Maşa Sgârcea*... Numele Sgârcea e necinstit.

Antohi. — Necinstit! numele meu?... și Țicăi că Po-
lidor a refuzat a se bate după ce l-ai pălmuit?

Maîorul. — Da, refuzat!

Antohi. — Apoi dacă lumea astăzi e astfel de co-
ruptă încât să se găsească oameni carii n'au curajul
a-și spala palmele de pe obraz... ca să'ți dovedesc, dom-
nule maîor, că numele meu nu ți desonorat prin mișelia
lui Polidor, primesc eu ca să mă bat în locul lui.

Maîorul. — *Harășo.*

Sandu. — Tu, Antohi, la duel? (în parte) Unde mergem?

Antohi. — Tacî, Sandule, că tu nu știi ce sufer în
sufletul meu! Ai adus pistoalele?

Sandu. — Eată-le. (arată o cutie cu pistoale.)

Antohi. — D-le maîor!.. din dosul casei mele este
un maidan deșert. Pe la *ccasul* acesta nu trece nime
prin el. Haide!.. eată pistoale... eată marturii mei,
doftorul și Sandu.

Sandu. — (spăriet) Eă, martur la duel! (în parte) *Ki-
rie ton dinameton*...

Maîorul. — Bucuros! mergem... Eă am marturii pe
Țăchi și pe Rufinescu.

Antohi. — Prea bine; haideți. (în parte) Tot era să
mă n'npuse astăzi.

Maîorul. — (oprindu-se lângă ușă) Antohi, *bratișca*...
daca omorî tu la mine, trimite să îngroape pe mine la
Braila cu decorația Vladimir, care câștigat când fost ra-
nit la asalt... Fagaduești la mine, Antohi?

Antohi. — Îți făgăduesc.

Maiorul. — (dându'î mîna) A! mulțemim. *Excellent.*
Dumneata *pravoslavnik ciolovek.* (esc.)

Sandu. -- Și, deî, Antohi te duci să te bați?

Antohi. — Mă duc.

Doctorul. — Cucoane Antohi... nu ai nici o dispoziție de luat înaintea duelului?

Antohi. — Doftore, de-oîă fi ucis, să scrii pe momentul meu devisa sgârcitului: „Daî? n'ai!”

(esú cu toții.)

SCENA VI.

Martin. — (intră prin fund, pe gânduri, înbrăcat în haine de ale lui Antohi) În zadar mă gândesc și car' mă resgândesc... nu pot să'y dau în pirte!.. Boierul are ceva!.. Tot de moarte vorbește!.. Ferească sfântul să nu i se întemple vre o primejdie, că astă noapte 'l-am visat înbrăcat în alb... Mare minune, Doanne! cum s'a prefăcut de vr'o șese luni!.. de unde era Sgârcilă, s'a făcut Dănilă; de unde nici căta la femeî, s'a dat în dragoste cu o zăpăcită; de unde nu eșia nici macar la primblare în grădină, a luat câmpii de odată până... hăt, la Parisul ăla, peste nouă mări și nouă țeri!.. ba încă m'a dus și pe mine prin fundul lumii și m'a purtat pe unde și-a înțercat dracul copiii. Nu 'să a bine toate astea... Nu... nu!.. (oftează și stă trist adâncit pe gânduri.)

SCENA VII.

Martin, Rufineasca (intrând rapide prin dreapta)

Rufineasca. — Martine, Martine.

Martin. — Ce este ?

Rufineasca. — (scoțându'și voalul) Acasă 'i stăpănu-tău ?

Martin. — Ce'mi vâdura ochii? Dumneata ești, cumiță?.. Da când ai venit de la Paris ?

Rufineasca. — Am sosit chiar acum. M'am pornit imediat după stăpănu-tău și 'l-am urmărit din poștă în poștă... Unde 'i ?

Martin. — A eșit mai adînioarea cu doftorul și cu maforul. Nu 'i-ai întîlnit ?

Rufineasca. — Nu... Ean spune 'mi, Martine: vorbitu'ți-a ceva de mine pe drum.

Martin. — Pe drum ?.. N'a spus un cuvînt de ce gîle de-a rîndul.

Rufineasca. — (în parte) Îi mînios, tot mă iubesc!.. și eă, nebună, s'e'mi perd mințile după un actor, un calic care 'm'i-a furat toate juvaerele! (tare) Martine, ce cređi tu c'ar dice cînd m'ar videa aci ?

Martin. — Știu eă ?.. poate că s'ar mai însenina la fačă... că așa 'i omul cînd își perde cararea.

Rufineasca. — (în parte) N'am s'e'l las în pace pînă ce nu 'l-oi videa ear' la picioarele mele.

SCENA VIII.

Martin, Rufineasca, contesa.

Contesa. — (aducând o perină de catifea cusută, întrebă până a nu intra) Antohi *est arrivé?*.. Unde 'i, unde 'i?

Rufineasca. — *Ah! mon Dieu!*.. vine cineva...
(și coboară voalul)

Contesa. — (intrând) *Bonjour*, Antohi... (se înșelă de ȋea pe Martin drept Antohi) Bine-ai venit, *mon ami!*.. (se răpede ca să 'l scrute) *que je vous embrasse.*

Martin. — Te înșeli, cucoană; eă sunt Martin, nu 's boșerul. (se retrage în fund.)

Contesa. — (oprindu-se) *Fi! quelle horreur!* (zărind pe Rufineasca) *Ah! une dame?*

Rufineasca. — (ridicându'și voalul) *Chère comtesse!*
nu mă cunoști?

Contesa. — Enăchița!.. Dumneata ești, dragă?.. când ai venit?.. cum ai petrecut?.. ai fost sănătoasă?.. ean să te vėd mai bine. *Toujours belle!*.. *que je vous embrasse...* (scrută pe Rufineasca.)

Rufineasca. — *Chère amie...*

Contesa. — Spune'mi... *racontarisesec'*mi ce-ai mai făcut pe la Paris?.. Făcut'ai *conquete* multe?.. cum-pėratu'ți-ai lucruri frumoase?.. toalete... bijuterii?.. Să mi le arăți pe toate... *Ah! chère amie!* cât do-ream să te vėd ca să mai vorbim despre a le tinereții, despre amor, căci fără amor viața 'i o iluzie, un pustiu întunecat.

Rufineasca. — *N'est-ce pas?*

Contesa. — *Helas! oui...* Ce-ți folosește să fii tânăra? să fii frumoasă, dacă nu profiți de tinerețe și frumusețe?.. Dar' te vorbește lumea?.. Las'o să vorbească și nu băga de seamă, că doar' ea nu 'i mai detreabă.

Rufineasca. — *N'est-ce pas?*

Contesa. — De aceea ești una 'ți dau dreptate, Enăchișo, că nu 'ți perzi timpul *comme une sottte*, jertfindu-ți viața și pornirile inimii unui barbat ce nu scie să te prețuească și nu merită nici un sacrificiu.

Rufineasca. — *N'est-ce pas? Ah! chère contesse!* cât sunt de fericită că te aud vorbind astfel!

Contesa. — D'apoi cum?.. Anca! dacă ești am fost o proastă, nu vrei să fii egoistă.

Rufineasca. — Cum?

Contesa. — (cu mâhnire) Proastă! proastă, soro!.. n'am sciat să gust mulțemiile lumii!.. Bată-mă pus-tia! cine 'mă-a dis să fii așa de cinstită!

Rufineasca. — (în parte) Auși? (tare) Ce mai face Tachi?

Contesa. — *Ah! chère amie*, nu'mi vorbi de densul!.. un herbant, un nestatornic, un infam care 'mă-a mâncat o mulțime de bani, și pe urmă m'a *plantarisi*!.. Ah! ah! (scapă perna jos.)

Rufineasca. — Ce pernă 'i asta?

Contesa. — O pernă câștigată de amicul nostru Antohi la loteria orfanilor... Sciți că luase 50 de bilete.

Rufineasca. — De cine 'i cusută?

Contesa. — De copilele orfane... Am adus-o s'o dau lui Antohi ca un *souvenir* de binefacere.

Rufineasca. — Haide s'o aședăm pe crivatul lui, ca să-i menagiăm o surprisă.

Contesa. — Da Autohi nu 'i acasă?

Rufineasca. — Nu.

Contesa. — Minunat! Hai degrabă în etac. Unde 'i etacul?

Rufineasca. — (arătând în stânga) 'Aci.

Contesa. — (zimbînd) *Ah! petite friponne!*.. (între amîndouă în stânga rîdînd.)

Martin. — Eaca, caca! Unde se ducă?.. Cucoană contesă... .

SCENA IX.

Martin, Tribunescu, Clevetică.

Clevetică. — (arătându-se la ușa din stânga) Pst, pst, ce-tățene Martine.

Martin. — Ce mai este?

Clevetică. — S'a deșteptat Mecena?

Martin. — Care Mecenă?

Clevetică. — Mecena Sgârcea, amicul nostru politic.

Martin. — Ba... .

Clevetică. — Ba?... . Încă tot stă în brațele lui Morfeu?

Martin. — Care brațe? Care Morfeu?... Ce spui, domnule?

Clevetică. — (în cantoadă) Întră, amice Tribunescule, că Mecena încă tot doarme.

Tribunescu. — (intrând) Tot! pe la 11 ore? Somnul lung e pernicios!

Martin. — Cine doarme? Cine v'a spus că doarme? Se vede că visați.

Cleveticî. — Ha, ha, ha! E *kabaz* cetățeanul Martin!.. Mecena aromează și noi visăm!

Martin. — (în parte) Vorbesc într'aiurea, pre legea mea!

Tribunescu. — Amice Cleveticî, să așteptăm aci până se va deștepta. Cetățene Martine, ai ceva cald pentru dejun?

Martin. — (eșind prin fund) Bă nici rece. Puneți-vă pofta în cui.

SCENA X.

Cleveticî, Tribunescu.

Tribunescu. — Mi se pare că acest împiegat subaltern nu ne dă respectul cuvenit. Trebuie înfrînată plebea.

Cleveticî. — Nu scie, ignorantul, că noi am fost aleși de curând în provincie!

Tribunescu. — O! Cleveticî, scumpul meu amic! De când mă știu cu mandat, amoarea mea de Patrie, de glorie și de popularitate a dezvoltat dispusecuniile mele de orator într'un grad astfel de mare, încât îmi vine să cer cuvântul neîncetat. Am să inund Camera sub valurile elocinței mele și să fac pe Ministri a tremura pe banca lor.

Cleveticî. — Nu am dubiî că 'Y vor apuca frigurile; căci o s' prefacem banca ministeriellă într'o adevărată bancă de criminalişti.

Tribunescu. — O! Cleveticî, scumpe frate cauzaş! trebuie s' 'ŝi fac aci confesiunea că şerpele ambiŝiunii m'a muşcat de inimă de când m'am v'đut ch'emat a re-presinta Naŝiunea. Scaunul de deputat, pe care m' simt *deja* aşedat, m' face a visa la fotoliul ministerial, ŝi ch'iar... la tronul lui Miha' Viteazul! ŝi de ce nu?... cer cuv'ntul... A' doar' nu posed toate calit'ăŝile unui om de Stat? u'am patriotism, u'am experienŝă, n'am elocinŝă, n'am iniŝiativă?... Spune, Cleveticî, spune.

Cleveticî. — Frate! confesiunea ta deschide un no' orizon d'inautea ochilor mei... Dar! de ce nu? Stăi!.. (se lovesce cu palma peste frunte) Un plan machiavelic *spuntă* din *cervela* mea, precum odinioar' Minerva din capul lui Jupiter!

Tribunescu. — Un plan?... ŝi e' am unul.

Cleveticî. — (primbl'ndu-se pe scenă inspirat) Într'nd in Cameră, s' facem o implacabilă opoziŝiune la toate actele Guvernului!

Tribunescu. — (asemenca) *Secundo.* S' dăm *incon-tinuo votur' de blam* Ministerelor, ŝi chiar s' cerem punerea lor in acuşaŝiune, pentru ca s' le resturnăm!

Cleveticî. — Perfect!... astfel inpedecăm carul Statului de a merge inainte.

Tribunescu. — *Tertio.* S' perdem tot timpul sesiunii in discuŝiuni violinte, pentru ca s' nu se voteze nici bugetele, nici proiectele de legi a Ministrilor.

Clevetică. — *Quarto.* Să dăm mâna cu inimizii noastre politice, de câte ori se va arata vr'o ocaziune de a pune pe Guvern în pozițiune critică, pentru ca să 'l silim de a conta cu noi.

Tribunescu. — *Quinto.* Ministeriul cădënd, noi ajungem la putere!

Clevetică și Tribunescu. — (oprindu-se față în față)
Eată-ne Ministri!

Clevetică. — Îndată ce ne-amă suită pe fotoliul ministerial, să pretindem schimbarea tuturor amplotățiilor civile. . .

Tribunescu. — Și militare, pentru ca să producem o confuziune generală în țeară.

Clevetică. — Să suspendăm diarele și să inchidem diariștii, pentru ca să inveninăm presa în contra Guvernului.

Tribunescu. — Să luăm un șir de măsuri arbitrare, care să producă turburări, conflicte între cetățeni și oamenii Guvernului, spre a da Camerei motive de interelațiunii, de protestațiunii, de acusațiunii și de discuțiunii pentru mai multe șesii. . .

Clevetică. — Și în fine să disolvăm Camera, pentru a mări confuziunea, etc. etc. și în tot timpul acesta proiectele utile de drumuri de fer, bănci și inbuuătățiri publice rămân nediscutate, nevotate, și discreditul Guvernului se lățesce, se măresce pe nesimțite de la o margine la alta a țerii.

Tribunescu. — Sublim!

Clevetică. — Însă mă gândesc, amice, la un lucru.

În acel discredit generale poate chiar și numele noastre să fie înecate?

Tribunescu. — (într-o pauză tragică) Peară aceste nume glorioase! Causa să reușeze!

Cleveticî. — *Ișala!*.. Acum să ne preocupăm de altă cestiune, amice.

Tribunescu. — Care?

Cleveticî. — Când se va face verificarea titlurilor, cum vom proba un venit de 400 galbeni, potrivit anecsei?

Tribunescu. — *Audaces fortuna juvat!* Bine că s'a întors Mecena. El ne va da negreșit fiecăruia câte un sinet de 4000 galbeni, precum ne-a promis, ș'atunci luăm tribuna cu asalt în *otcup*.

Cleveticî. — (săcînd o pipuță) *Hupsana!* Antohi are să ne scape de rușine, căci fără ajutorul lui sîntem rași.

Tribunescu. — (cu demnitate) Rași?..

Cleveticî. — Adică dați afară din Cameră. *Ergo.* Antohi să trăească!

Tribunescu. — Antohi să trăească!

Cleveticî și Tribunescu. — (cu entuziasm) Antohi să trăească! Ura!

SCENA XI.

Cleveticî, Tribunescu, Sandu, Martin, contesa, Rufineasca.

Sandu. — (arătîndu-se galben și spăriet la ușa din dreapta) A murit Antohi!

Contesa. — }
 Rufneasca. — } (vind tute pe scena) Ce?
 Martin. — }
 Sandu. — (tremurând) A murit Antohi!
 Toți. — A murit!.. cum? Unde 'i?
 Sandu. — L'a inpușcat mașorul la duel!
 Toți. — La duel!.. Da unde 'i?
 Sandu. — Îl aducă aci. sermanul!..
 Martin. — (alergând nebun la ușa din dreapta) Stăpânul meu!

SCENA XII.

Cei de'nainte, Antohi, doctorul, Ischiuzarliu, Rufnescu.

Doctorul. — (de afară) Tot incet, tot incet, mergeți lin. (Pe urmă el intră în salon împreună cu Rufnescu și Tachi, carit aducându-l în brațe pe Antohi rănit și leșinat.) Culcați-l pe canapea... Martine, Martine.

Martin. — (bufănit) Aud?

Doctorul. — Adă o pernă.

Martin. — Nu mai avem nici o pernă în casă...

Contesa. — Ba este perna orfanilor!.. (intră în etaj și aduce perna.)

Rufneasca. — (se apropie spărită de Antohi întins pe canape) A murit?... murit? A! (îi vine slăbiciune.)

Rufnescu. — Enăchița! aci?... (se răpede de susține pe Rufneasca și o duce de o pune pe fotoliul de lângă mesuța din dreapta.)

Contesa. — Faca perna... Cine credea că se 'i slujească la moarte!.. (merge de așază perna sub capul lui Antohi.)

Doctorul. — Martine, adă pușină apă ca să spălăm rana.

Martin. — (plângând) Sermanul! sermanul!

Contesa. — Doctore... Nu mai este nici o speranță?

Doctorul. — (pipăind mâna lui Antohi) Nu cred... Nenorocitul e în agonie!

Tribunescu. — (incet lui Clevețic) În agonie!... mandatul nostru e în pericol, amice!..

Clevețic. — (otând) De-a muri, sântem sterși din rëndul deputaților!.. Trist!

Tribunescu. — *Alca jacta est!*

Antohi. — (se mișcă gemând) A!.. Polidor!.. Polidor!..

Sandu. — Sermanul!.. tot la fiul său gândește păină și în *ceasul* morții!

Antohi. — (deschidând ochii) În mine?.. în mine vrei să trag, Polidor!.. O!.. (închide ochii)

Tot. — (însălmântați) Ce ție?

Antohi. — (se scoală de se razimă pe pernă. Ochii sântă țiuți și fața turburată. Îl apucă delirul) Eaca, colo... colo... un sipet plin cu galbeni!.. o comoară!.. se deschide?... ad'o încoaci... adă!.. Ba nu... nu 'i sipet... îi un cosciug!.. un cosciug?... cine mă 'npinge în el?... Polidor!.. tu?... tu, pe mine?... Lasă-mă... nu vrei să mor... 'mi-e frică de moarte!.. (tăpând) A!.. m'ai lovit drept în inimă!.. ai tras în tată-tău, nenorocitu-le!.. (respiră greu.)

Rufineasca. — (cu spaimă) A! nu pot să mă stau aci... (volesce să se scoale de pe canape, dar' se oprește îngrozită, întălmind ochii lui Antohi.)

Antohi. — (privind la Rufineasca) Cine-a vorbit?.. (privesce lung la Rufineasca, își frecă ochii și apoi zimbescă cu durere) Enăchița!.. aci?.. Ai venit după mine, draga mea?.. nu te-ai săturat de bani?.. mai vrei încă?.. aud?.. Ai nevoie ca să îți hrănesci barbatul?..

Rufineasca. — (cățând pe fotoliu) O! Dumnezeu!

Antohi. — Barbatu-tău n'are altă avere decât frumuseța femeii lui?.. n'are altă meserie decât să te precepească?.. Sermană femeie!.. mare ticălos barbat ai!.. Ei! vină să te mai ajut... na'ți un sinet... na!.. (scoate ravașul Rufineascăi din buzunar.)

Doctorul. — (în parte) Ravașul ei!

(Rufineasca scoate un țipet și leșină. Barbatul se uie să o ajute.)

Antohi. — Na o *trată* la actorul diu Paris... Mergi de scoate nume rău în străinătate damelor române!.. fă-le de ris și de rușine!.. na!.. (scapă ravașul) Apă... apă... dați-mi un pahar cu apă, că mă arde coala în pept.

Martin. — (dându-i o ulcie) Ține, cucoane.

Antohi. — (bea cu lăcomie) Adă... adă... (dă ulciea lui Martin) Martine! mor, dragă Martine!.. vezi tu?.. nu îți spuneam că ați dimineață c'oii să mă pornesc înaintea ta?..

Martin. — (plângând) Ai vorbit într'un ceas rău, cucoane!

Antohi. — Lasă... lasă, frate, nu mai plânge, c'ășa. a vrut Dumnezeu!.. Vină de stă coala lângă mine... și Sandu și doctorul... și... (vede pe Cleveț și Tribunescu) Cine 'să ăștia?

Cleveticii. — Amicii dumneavoastră, Cleveticii și Tribunalescu.

Antohi. — Patrioții cei falși?.. cei cariî. în loc să cate a infrăți pe toți Românii într'o familie... îi desbină cu cuvinte seci de partidă progresistă... partidă moderată... partidă retrogradă... partidă națională... partidă trădătoare?.. Cei cariî facu din patriotism o speculație și din presă o tarabă de marfă mincunoasă?.. Ați venitū să vă dau bani?.. să vă dau sinete ca să înșelați lumea c'aveți stare?.. s'ajungeți printr'o minciună a fi reprezentanții țerii? (oftează) Arū vrea șarlatanii să se bage în rëndul adevăraților patrioți, precum au cercatū a lua loc în rëndul adevăraților jurnaliști!.. Arū vrea să 'mă incheiū viața cu trădarea Patriei mele!.. Apă... apă... adă, Martine. (se a ulcica, și până a nu o da înderăt lui Martin, rămâne încrămenit la vocea lui Polidor.)

SCENA XIII.

Cei de'nainte, Polidor.

Polidor. — (de afară) Tată-meū!.. tată-meū a murit!.. (deschide ușa din dreapta și zărind pe Antohi, întinde mâinle spre el și cade în genunchi, strigând:) Tată!.. tată, ertare!

Antohi. — Polidor!.. tu aci, nelegiuitule! ai alergat ca să mă veți murind?.. ai socotit că 'i găsi ear' un sipet cu galbeni?.. să joc și să cânti de bucurie?

Polidor. — (plângând) Ertare!.. fie'ți milă!

Antohi. — Milă de-un ticălos care 'și vinde nevesta?.. Ertare unū mișel care n'are curagiu decât a pri-

mi palme?... milă de-un nelegiuit ce 'mă-a amărit sufletul și m'a adus acum la gura morții?... Blestem! blestem! blestem!

Totî. — (cu înăhorare) O! Dumnezeu!

Antohi. — (în delirul morții) Ce mai vreți de la mine?... Bani?... (ride cu spasmuri) Ha, ha, ha!... 'Î-am mâncat pe toți!.. Din toată averea mea n'a rămas clironomie decât ulcica asta... și nici asta întreagă... Na!.. culegeți!.. (aruncă jos ulcica de o strică, apoi cade pe pernă, dă un gemet lung și moare.)

Doctorul. — A murit!

Totî. — A!..

(Polidor se sculă turburat, dar întorcându-se, întehnese pe comisarul de poliție.)

SCENA XIV.

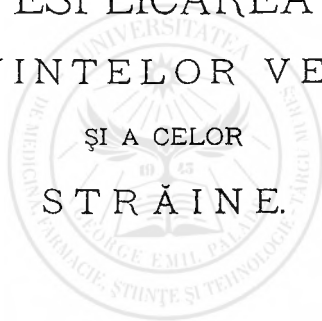
Cei de'nainte, comisarul.

Comisarul. — (intrând prin dreapta) Domnule Polidor, din ordinul Ministrului te arestez!

(tablou.)

(Cortina cade.)

ESPLICAREA
CUVINTELOR VECHİ
ȘI A CELOR
STRĂINE.

ESPLICAREA

cuvintelor vechi ce aparțin jargonului moldav
și a celor străine, care se află în acest uvragiu.

Pag.	3 țopérlane	însémnă :	mojice.
»	4 sueman	»	zeghe.
»	» chilug	»	pilug.
»	» șagă	»	glumă.
»	» mustru	»	esercițiū militar.
»	» palmac	»	deget (măsură).
»	5 palamar	»	paraclisier.
»	» ticnă	»	liniște.
»	» propele	»	pumnî.
»	» ceacărî	»	ochi spălăciți.
»	10 pipăruși	»	ardei.
»	» cîndură	»	fiind că.
»	» encoara	»	cocor.
»	» bănat	»	supărare.
»	» hardughită	»	ruinată.
»	12 cotei	»	căței.
»	» harapnicile	»	bice de surugiū.
»	» elevetească	»	calomnieze.
»	» greș	»	sminteală.
»	13 gospodăriei	»	menajului.

Pag.	14	harbuji	însemnă:	pepeni verzi.
»	»	» bocăni	»	toca.
»	19	arilnândă tatnără	»	injurie evrească.
»	»	» cibuțele	»	ghete femeesci.
»	20	moșpanoi	»	berbant grosolan.
»	»	» ghiți	»	bieți.
»	21	otep	»	antreprisă.
»	22	ghirai schwartz	»	injurie evrească.
»	»	» gutunar	»	guturașu.
»	»	» rufos	»	sdrențeros.
»	23	harabagiū	»	căruțaș evreū.
»	»	» matahale	»	namilă.
»	»	» cașmă	»	căciulă.
»	»	» chitie	»	fes evreesc.
»	24	zavođi	»	căni mari.
»	»	» păpșoi	»	porumb.
»	»	» ghevalt	»	ajutor.
»	»	» ghicischi	»	biețușcă.
»	25	ghermesit	»	tibet (o materie).
»	»	» graf	»	graf.
»	26	lifchi	»	(?)
»	»	» stupescce	»	scuipă.
»	»	» gruși	»	groșuț.
»	29	gog	»	tont.
»	31	eana	»	gogorița.
»	32	hărtăgos	»	gălcevitor.
»	33	ilot	»	proletar.
»	37	pușchi	»	ștregar.
»	38	posderie	»	mulțime.
»	»	» burzuluit	»	resculat.
»	»	» simandicoși	»	însemnați.
»	»	» ighemonicoși	»	de neam mare.
»	»	» dărvală	»	de clacă.
»	39	tareateă	»	carâmb.
»	»	» sevas	»	respect.

Pag.	39	hristoitie	însamnă:	evlavie.
>	>	» hairacul	>	» steagnl.
>	>	» bacatul	>	» bacanol.
>	>	» tăifasuri	>	» palavre.
>	40	ostropăt	>	» ostropel.
>	>	» baș-ciohodar	>	» rang turcesc.
>	>	» chitit	>	» socotit.
>	41	tij	>	» asemenea.
>	>	» hojma	>	» necentenit.
>	>	» abrași	>	» nereușit.
>	>	» lînde	>	» scutit de dări.
>	>	» ghiosghiore	>	» pe de'ntregul.
>	42	getboget	>	» întocmai.
>	45	imaș	>	» islaz.
>	>	» carboanță	>	» rublă.
>	46	chiteală	>	» nimereală.
>	>	» tinjală	>	» țărăneală.
>	>	» rădvan	>	» calească veche.
>	47	jac	>	» jaf.
>	>	» jitarî	>	» caranlași.
>	>	» vicol	>	» viscol.
>	>	» kald, sapperment	>	» frig, al dracului.
>	>	» boenă	>	» înghețat.
>	48	panaghia mu	>	» Maică precurată.
>	>	» posesoraș	>	» arendaș.
>	>	» neski	>	» dar.
>	49	se tupilă	>	» se piti.
>	>	» avan	>	» grozav.
>	>	» harțagan	>	» cartagan.
>	>	» stâlcească	>	» sdrobească.
>	51	puha	>	» bicîn srugiesc.
>	52	stricnesc	>	» pișcat pân' la sânge.
>	>	» sfiehiu	>	» vîrful bicîului.
>	>	» alivencile	>	» plăcinte mici de țără.
>	58	sgâlțit	>	» sgnduit.

Pag.	59	cășlegi	înséamnă:	carnaval.
»	»	spășenie	»	smerenie,
»	»	parapanghelos	»	vecinica pomenire.
»	60	balamiș-balnuș	»	talmeș-balmeș.
»	»	dugheană	»	prăvălie.
»	»	baros	»	cîocanul mare.
»	61	cișnofaiu	»	un fel de plantă.
»	»	ghit sabăs	»	bună serbătoare.
»	62	privighitor	»	subprefect.
»	»	strunesee	»	stringe frêul calului.
»	63	hălădui	»	petrece în pace.
»	»	țiră	»	puțin.
»	»	plipomație	»	diplomație.
»	69	șotii	»	serinteli.
»	»	sdragon	»	soldat voinic.
»	70	plodu	»	copil mic.
»	»	cotorosit	»	scăpat.
»	»	zaițeturi	»	petrețeri.
»	»	igheomonicon	»	mărire îngânfată.
»	71	cotrobăi	»	scotoci
»	»	fui taifel	»	fi drace.
»	»	metahirisesc	»	obicinuesc.
»	»	rast	»	vătămătură.
»	72	auf Ehre	»	pe onor.
»	»	ghiduș	»	bufon.
»	»	ciartosit	»	parvenit.
»	»	hrubă	»	boltă.
»	»	tropos	»	manieră.
»	»	potlogaru	»	pungașul.
»	»	andenken	»	suvenir.
»	74	irmilie	»	icosar.
»	»	chireiți	»	piperniciți.
»	»	cheschet	»	pasquet.
»	75	fantacsit	»	'mî-am făcut plăcerea.
»	»	spanchia	»	sbăughiea.

Pag.	80	dirdăesce	însémă:	bonbănesce.
»	»	scripcarî	»	lăutarî.
»	»	beniș	»	binîș.
»	81	cerdac	»	foișor.
»	»	citarea	»	materie turească.
»	»	pambrii	»	materie de lână.
»	»	chicote	»	risete.
»	82	mestii	»	meși.
»	»	aleanu	»	durerea.
»	83	se stîrniai	»	se scornea.
»	»	holbați	»	ochi deschiși prea tare.
»	»	de șant	»	curios.
»	84	buhna	»	bufniță.
»	89	nemetahirisit	»	neîntrebnițat.
»	»	sintagmatisit	»	învățat.
»	»	buîurdisit	»	întărit.
»	»	adiaforisit	»	părăsit.
»	»	blendisit	»	respins.
»	90	teșcherele	»	acte.
»	»	pajare	»	marca.
»	»	pol	»	jumătate.
»	»	telos pandon	»	în fine.
»	»	gospod	»	ohavnic.
»	91	catatricsit	»	persecutat.
»	92	hristoitie	»	frica de Dumnezeu.
»	»	zavergisit	»	revoltat.
»	»	ena mu che eua su	»	tot una.
»	»	corifentii	»	corifeii.
»	»	tiesită	»	îndesată.
»	»	zaiific	»	petrecere.
»	»	vătrar	»	vătrafu.
»	93	filonichiile	»	discuțiile.
»	»	hapca	»	deasila.
»	94	se țin grapă	»	mere.
»	95	proeres	»	bună voință.

Pag.	95	pliroforițiune	însamnă:	lămurire.
>	>	serbușcă	>	zamă.
>	>	isvodi	>	inventa.
>	>	țunțurlui	>	țanțoș [†] .
>	99	uitită	>	uitucă.
>	>	beicache	>	domnișorule.
>	>	rinză	>	pipotă.
>	100	sofologhiotatos	>	savant.
>	>	helbet	>	las' pe mine.
>	>	bei mu	>	domnul meu.
>	101	felegean	>	căscă fără tórtă.
>	>	Cichirgi-bașa	>	purtător de dulceți.
>	103	Explicarea strofeii grecesci este:		
		Afrodita me, ah!		
		M'am hotărit să 'mi arunc speranța		
		Îmi arunc chiar vieța, să mă perd de pe pământ.		
		Porumbița me, ah!		
		Află însă și acesta că te-ai făcut omoritoare,		
		Și ca un tiran fără milă mă chinuesci necontentit.		
>	>	isvodu	însamnă:	lista.
>	>	ogeagu	>	coșul.
>	104	povidlă	>	pistil.
>	>	loghiotatos	>	dascăl învățat.
>	105	bacalu	>	bacanu.
>	106	ischiuzar	>	pișicher.
>	112	șatra	>	cortul țigănesc.
>	113	huzur.	>	în linisce.
>	>	birloc	>	vizunia ursului.
>	>	forul	>	domiciliul.
>	114	tertip	>	mijloc viclen.
>	>	hojma	>	necontentit.
>	115	sanche	>	vorbă sé fie.
>	>	suitariî	>	bufoni turci.
>	119	blende	>	tiffe.
>	124	anapoda	>	pe dos.

Pag.	125	ke ta lipa	însamnă :	și cele-l-alte.
»	»	chiulaf	»	les mare.
»	126	cichirgii	»	cofetari tureci.
»	»	mahmur	»	posomorit.
»	»	ritos	»	categoric.
»	»	ștaer	»	valț ordinar.
»	135	breslași	»	meserieași.
»	136	locmale	»	plăcinte grase.
»	137	celebi	»	domnule.
»	»	oriste	»	poftim.
»	»	nu metahirisesci	»	nu poftesci.
»	»	ohi	»	nu.
»	»	çilibidachi	»	domnișorule.
»	138	evghenistico	»	nobil.
»	»	budalas	»	prost.
»	»	sborșit	»	posomorit
»	»	poznă	»	bukluk.
»	»	parpalcci	»	greci ordinari.
»	139	tererom	»	șineță.
»	141	na m'agapas	»	să mă iubesci.
»	142	nazar	»	favor.
»	146	pospăită	»	spoită.
»	»	afif	»	tufă de parale.
»	»	lërtoagă	»	zglobie.
»	154	närtos	»	cu nas mare.
»	162	blajin	»	blând.
»	»	oțăresci	»	înfiorezi.
»	163	drit	»	drept.
»	164	schivernisit	»	iconomisit.
»	165	hălăduesc	»	petrec în pace.
»	166	rězlețită	»	înprăștiată.
»	167	inglodat	»	înoroat.
»	»	sucman	»	dimie.
»	175	mataf	»	misantrop.
»	176	pliscul	»	cîocul.

Pag.	176	poată	însamnă :	coteață.
»	179	drăguș la căuș	»	să 'mî vii în mână.
»	»	cățerându-mă	»	acățându-mă.
»	180	huet	»	sgomot.
»	181	o merță	»	10 baniți.
»	»	halastâncă	»	stambă proastă.
»	»	ghiurghiulie	»	stacojiu.
»	»	durez	»	construez.
»	»	đimerlie	»	baniță.
»	»	cñuboțica	»	ghetă femeescă.
»	186	cortel	»	umbrelă.
»	»	zumaricale	»	zaharicale.
»	187	bulgur	»	grău pisat.
»	188	kabazlikurî	»	bufoneriî.
»	»	cñondănesce	»	ocăresce.
»	189	lucrate ajur	»	lucrate cu micî găurele.
»	190	gătița	»	gătlej.
»	191	urnesce	»	mișcă.
»	195	calindroiule	»	berbant bėtrán.
»	196	moțpanu	»	berbantul.
»	197	țopăesce	»	bate din picior la joc.
»	200	săcultéjà	»	pungă mare de pánză.
»	201	litru	»	urit.
»	203	mnealit	»	glumeț.
»	215	poznaș	»	glumeț.
»	»	țirucă	»	nițică.
»	»	catrințe	»	fote, zuvelcă.
»	»	baratiei	»	brotăcei.
»	216	tupiluș prin năgăruș	»	(proverb).
»	»	greș	»	greșală.
»	215	kiric elcison	»	dómne miluesce.
»	»	dopros	»	interogatoriū.
»	226	bozul	»	boziū.
»	»	sănișieî	»	casierieî.
»	227	chitic	»	pitic.

Pag.	228	prăbuşesc	însamnă:	se ruinează.
>	230	orîndă	>	cărcîma satului.
>	>	ghîuju	>	om bătrîn.
>	233	hoisa	>	la stînga.
>	>	ceala	>	la dreapta.
>	>	şoldanul	>	epuragul.
>	235	măţa	>	pisica.
>	236	'îi găsesci Bacău	>	da'i de belea.
>	>	chisăliţă	>	compot de prune
>	>	schingiuesco-mě	>	torturează-mě.
>	237	cofă	>	doniţă.
>	239	duşcă	>	înghiţitură.
>	241	fuşcă	>	?
>	242	căpeană	>	cursă.
>	247	fevge satana	>	pe'i drace.
>	251	laiţă	>	laviţă.
>	>	hârjonesci	>	ghumesci.
>	>	alint	>	fasolesc.
>	>	nurlie	>	atractiósă.
>	254	şivóe	>	şivóe.
>	>	baştină	>	origină.
>	255	mursă	>	sirop.
>	256	perje	>	prune.
>	>	ispisócele	>	documente.
>	257	şuruburî cărciogăresci	>	vielenii advocăţesci.
>	>	ţine clanţ	>	face gură.
>	258	ghilită	>	înălbită.
>	259	măncăul	>	măncăciosul.
>	260	aghesmucse	>	stropese cu aghiasmă.
>	261	tamazlicul	>	turma.
>	266	motanul	>	cotoiul.
>	267	cardama	>	o plantă.
>	269	desberî	>	îndreptî de la un lucru reŭ.
>	>	mântui	>	termina.

Pag.	270	perjerie	insamnă:	prunărie.
>	271	perjar	>	prunar.
>	272	colb	>	praf.
>	>	ispisócele	>	documente.
>	274	stálcit	>	sdrobit.
>	>	mangositule	>	ticălosule.
>	>	plođi	>	copii mici.
>	>	haihuúle	>	năucule.
>	>	basaochiul	>	dișăntatul.
>	>	șuerat	>	fluerať.
>	>	stropșitule	>	stricatule.
>	>	sturluibați	>	nebuni.
>	275	cosorul	>	un fel de cuțit întors.
>	276	cofele	>	donițele.
>	>	pușche	>	bubușoră pe limbă.
>	>	potlogarule	>	pungașule.
>	283	colțum	>	ciorap.
>	284	hăciul	>	crâng de spini.
>	>	cimilitură	>	găcitură.
>	296	pacoste	>	belea.
>	301	duducă	>	domnișoră.
>	394	chipșie	>	cornuri.
>	316	trudit	>	ostenit.
>	>	vuet	>	șgomot.
>	>	prăvale	>	restórnă.
>	318	feredeú	>	baie.
>	>	oțărăsc	>	înfiorez
>	>	șgălție	>	clatină tare.
>	323	balmuș	>	măncare ordinară.
>	324	șonți	>	nemți proști.
>	>	ciudă	>	necaz.
>	328	du bist ein hunť- gemeincr	>	tu esci o javră
>	>	Don Jian	>	Don Juan.
>	>	cotorosesc	>	scap.

Pag. 329	strună	insémnă:	córdă.
>	> clanțul	>	botul.
>	334 stancă	>	cióră.
>	> plisc	>	botul.
>	336 tertelfel	>	dracu.
>	340 hulubași	>	porumbași.
>	> hulubărie	>	porumbărie.
>	341 odogaciu	>	un fel de parfum.
>	342 telăliță	>	teleleică.
>	343 a vo suhe	>	după dorința d-tale.
>	347 aber	>	insă.
>	> sălașe	>	familii.
>	348 vas ist das?	>	ce 'i asta
>	> mein Gott	>	Dumnezeul meu.
>	> ale zvei	>	amëndouă.
>	349 tonerveter	>	dare-ar dracu.
>	> chel orior	>	ce grozăvie.
>	> șip	>	stielă.
>	350 saperment ein mal	>	saperment odită.
>	351 năstrugnică	>	grozavă.
>	352 baragladină	>	țigancă obrasnică.
>	359 bosecorosesci	>	bozogănesci.
>	360 ești contan?	>	ești mulțemit?
>	> urnit	>	mișcat din loc.
>	361 aber das ist cine inconvenientisches	>	dar' acésta este o in- convenientă.
>	366 ciof	>	moș.
>	367 tipto, tiptis, tipti	>	bat, bați, bate.
>	> pipto, piptis, pipti	>	cad, cași, cade.
>	368 hultuese	>	vaccines.
>	> aman	>	vaș.
>	> me seotosen	>	m'a omorit.
>	> ton ctipsa	>	'l-am lovit.
>	> esi kategari	>	tu ești ștregar.

Pag.	368	tufeki la ipochime- no a me?	insemnă:	pușca 'n mine.
»	»	mc to kapra su, me olo	»	cu capra ta cu tot.
»	»	kațeramene	»	blăstematele.
»	369	mesa is to pipăruș	»	in intru in piper.
»	370	oriste?	»	aud?
»	»	se parakalo	»	te rog.
»	»	meșas	»	mare.
»	»	kalispera spera	»	buna sêra.
»	»	kakisa inera	»	cum ai petrecut astăzi
»	»	file, ti mandata?	»	amice, ce poftesci.
»	»	psomi ke salata	»	pâne și salată.
»	371	çuda	»	mânie.
»	»	paradosa faneros	»	preda lămurit.
»	»	ap'edo'p'eki	»	pe-aici pe-acolo.
»	»	sopate diavolo	»	taceți dracului.
»	372	mătima	»	lecție.
»	»	ela do	»	vin aici.
»	»	oriste didascale	»	poftim profesorule.
»	»	ela do, pes mu: posa ine ta meri tu logu	»	vin aici, spune-mi: câte sunt părțile cuvintului.
»	»	decapente	»	cinci-spre-șcece.
»	»	decapente fores na scasis, anoite	»	de cin-i-spre-șcece ori sê crăpi, prostale.
»	»	ke dos tu, ke dos tu	»	și dăi, și dăi.
»	»	matia mu	»	ochii mei.
»	»	indirnetico	»	de la Andrianopoli.
»	»	ohi	»	na.
»	373	is to borsi mesa	»	in borș.
»	»	tora, tora gligora	»	acuș, acuș îndată.
»	374	na tos!	»	eată'l.
»	»	hondrokefale	»	cap gros.
»	»	vodia	»	boi.
»	»	esi ise	»	tu ești.

Pag.	374	ma ego ime loghiotatos apo to Tenedosi	însémnă:	însă eă sânt învățat de la insula Tenedos.
»	375	neschi	»	dar.
»	377	prohodea	»	fața serviciu funebru.
»	383	sopa bre	»	taci bre.
»	384	o dulo sas tapinos	»	plecatul d-v. serv.
»	»	to matima tu	»	lecția ta.
»	»	scrinciobul	»	dulapul.
»	385	kakohrononaki	»	blăstem grec.
»	»	ela more	»	vin, măi omule.
»	»	apo to	»	de la.
»	386	ta pentakosia grosia?	»	cele 500 de lei.
»	»	malista	»	dar.
»	»	kakorizike	»	ticătosule.
»	387	ohi, varvari	»	nu, barbare.
»	»	to piperi	»	piperul.
»	»	ipokimeno	»	persoă.
»	»	apo to ostrovi	»	de la insula
»	»	mateotis, mateotiton, ta panta mateotis	»	deșertăciunea deșertăciunelor, toate sânt deșertăciuni.
»	»	răgea	»	intervenire.
»	391	onēt	»	zăpadă.
»	392	pliscul	»	ciocol.
»	»	pikirisit	»	supărat.
»	»	moachia	»	prăsta.
»	393	dărzie	»	îndrăzneală.
»	394	covățele	»	albiț mic.
»	»	jărpanilor	»	cailor slab.
»	»	rădvanul	»	trăsură veche.
»	395	kera mu-	»	dămna me.
»	»	ghiorlanī	»	mojiț.
»	396	cepeleag	»	peltic.
»	»	alintat	»	reslățat.
»	»	contăș	»	spențer blănit.

Pağ.	397	otcupeicul ghipcanilor	însemnă:	antreprenorul postelor.
>	>	engolpion	>	envântare.
>	>	căpițele.	>	frêne.
>	398	benghiurî	>	nurse.
>	>	iarmaroc	>	bălcin.
>	399	sfrijitule	>	slăbănogule.
>	400	no gut	>	nu bine.
>	>	meine herenn	>	dămniî meî.
>	>	ceunșerule	>	copist prost.
>	401	momîțî	>	maînuțî.
>	>	niboîsa	>	nu te teme.
>	>	mâța	>	pisica.
>	402	închîtorchîoșu	>	a umfla în pene.
>	>	boscărie	>	scamatorie.
>	>	matrapazlărie	>	pehlivănie.
>	>	rușfetărie	>	mită.
>	>	potlogărie	>	pungășie.
>	>	merțepea	>	de la rôte.
>	403	rutéoa	>	termin de joc de cărți.
>	404	nurlîu	>	drăgălaș.
>	405	cășlegile	>	carnavalul.
>	>	lehamete	>	slăbesce-mé.
>	406	pupuică	>	frumușică.
>	>	scarpilor	>	pantofilor.
>	407	no! lasen sie șon geen	>	nu! las sé se ducă.
>	408	gut... gut ser bevol	>	bine... fôrte potrivit.
>	409	sastisesci	>	nîmesci.
>	411	du-te pârliî	>	du-te pe pustiî.
>	>	șonțule	>	neamțule.
>	>	prăbușesc	>	ruinez.
>	>	gavanoșele	>	borcănele.
>	412	meșterit	>	meșteșugit.
>	>	badamale	>	bidinele.
>	413	sbântuit	>	ștregărit.
>	>	scănci	>	plânge innédușit.

Pag.	414	cherărită	însamnă :	coquetă greacă.
»	»	ghicani	»	caî de postă.
»	415	ghilosesece	»	spilcuesce.
»	416	botine de glanç	»	cipicii de lac.
»	418	huesce	»	rucesce.
»	»	bondariu	»	cărăbug.
»	419	cucoare	»	cocori.
»	420	mo:ni	»	fisii.
»	421	ritos	»	categoria.
»	»	ghilosite	»	spălate.
»	»	impopoçonate	»	înçoçonate.
»	422	morocănoşi	»	tonçi tăcuçi.
»	»	boit-o	»	văpsit-o.
»	»	cotrobăit	»	scotocit.
»	423	quel drole de monsieur	»	ce om posnaş.
»	424	codălghit	»	păçit.
»	425	petit fat	»	lion prost.
»	»	çuçuianu	»	çeran de munte.
»	»	bălăläesci	»	bălăbănesci.
»	427	dă la om fără băç	»	obraznic.
»	»	catadiesesc	»	înjosesc.
»	»	porumbiçe cucuete	»	porumbiçe moçate.
»	429	coçcă	»	şmecherie.
»	»	la dubit	»	la închisóre.
»	430	ischiuzar	»	berbant.
»	»	îmi vine la merchez	»	îmi vine la îndemână.
»	432	hulubi	»	porumbi.
»	»	oghealuri	»	plapome.
»	433	çalăfuri	»	toeuri de inamele.
»	»	muçuunachi	»	miniatură.
»	»	proeresul	»	flotimia.
»	434	siçuçi	»	timidi.
»	435	bufnă	»	bufniță.
»	»	cuçă	»	desmerdare.
»	436	ectorosit	»	scapat.

Pag.	437	anina un dobru	insémnă:	adaogi un D.
»	438	purces	»	pornit.
»	441	că era sé facă bica	»	era sé dea jos.
»	442	glodul	»	noroiul.
»	»	colbăria	»	prăfăria.
»	»	fanarele	»	felinarele.
»	»	coclaură	»	loc ascuns.
»	443	parastuesce	»	represintă.
»	444	manine	»	matahale.
»	446	carcanu	»	cancanu.
»	»	titirez	»	o jucărie de copii.
»	447	zurgalăi	»	clopoței de sanie.
»	452	teșmechериile	»	șarlataniile.
»	453	catigorie	»	calomnie.
»	»	catabrismie.	»	abus.
»	454	englendisit	»	ocupat.
»	»	apotichi ton pedon	»	carte didactică pentru copii.
»	»	parésin	»	straniu.
»	455	de alamăe?	»	de lămoe.
»	456	moachele	»	tóntele.
»	457	oriste?	»	poftim?
»	»	șăgalnic	»	glumeț.
»	460	am codălghit-o	»	am pățit-o.
»	»	to esfeklisa	»	am sfeclit-o.
»	»	katahris.	»	abatere de la lege.
»	462	marghiohile	»	fasoanele.
»	»	neski	»	așa.
»	»	horăi	»	sforăi.
»	463	hêrzob	»	coșuleț de brad.
»	»	litopisițu	»	hronica.
»	464	avan	»	grozav.
»	469	cerdac	»	balcon.
»	»	ostrețile	»	grilajul.
»	471	o falce	»	3 pogóne (măsură).

Pag.	471	hurducă	însamnă :	sdruncină.
»	473	agilitaia	»	uşurînă.
»	»	buşituri	»	împinsături.
»	479	sburdatie	»	sglobiv.
»	481	talgere	»	talere.
»	484	megieşii	»	vecinii.
»	497	chicotesece	»	ride cu holot.
»	»	chichirneţ	»	un fleac.
»	501	cuşmele	»	căciulele de oîe.
»	502	şuferi	»	şireţî.
»	503	strae	»	haine.
»	504	bumbii	»	nasturii.
»	505	priehit	»	grăbit.
»	»	plachie	»	o mîncare de pesce.
»	»	tandur	»	divan.
»	508	teptil	»	pe furis.
»	»	chilese	»	heî.
»	510	nicsis	»	supărare.
»	511	ipochimen	»	persónă.
»	»	năsele	»	pat de mort.
»	»	zarnacade	»	o flóre albă.
»	512	babornită	»	babă bătrână.
»	513	cheremul	»	la îndemână.
»	515	ţincariu	»	hăet mic.
»	517	zacuscă	»	dejun.
»	»	nagăţi	»	o pasere de baltă.
»	518	chitelă	»	nimerelă.
»	522	cocolitule	»	desmerdatule.
»	527	bricicar	»	birjar.
»	528	jalobă	»	jalbă.
»	529	să 'i durez	»	să 'i construex.
»	»	cu bănat	»	cu supărare.
»	530	vipiscă	»	un fel de găitan.
»	»	rătăcâniile	»	locuri sêlbatice.
»	»	afif	»	falit.

Pag. 531	daradaică	însamnă:	trăsură veche.
> 533	dărădeaî	>	spuneaî flecuri.
> 534	şugubăt	>	glumeţ.
> 539	chitarî	>	brutari.
>	> parastuesce	>	represintă.
> 540	busta	>	năvală
>	> kera mo	>	donna me.
> 543	de istov	>	de tot.
> 546	de haram	>	degeaba.
> 548	jacaş	>	jăfuitor.
> 551	antal	>	bute mare.
> 552	melesteî	>	făcăleţ.
>	> a cîto ti tam?	>	ce este ?
>	> haraşo	>	bine.
>	> pan	>	domnule.
> 553	duşinea, no	>	sufletul meu, nu.
>	> po lipovanţchi	>	pe lipovenesce.
>	> niîet	>	nu.
>	> pojalosti	>	mă rog.
>	> eazului	>	eleşteului.
> 554	strofa rusă este un cântec rus.		
> 555	boji moi!	însamnă:	Dumnezeul meu.
>	> zemoşî	>	pepenî galbenî.
>	> paîdi	>	mişcă.
>	> ti padleţ	>	blăstemat.
> 557	na ! tin scafina	>	termin rus de ocară.
>	> ia	>	da.
>	> pastoî	>	stăî pe loc.
>	> precrasnaî	>	prea frumos.
> 560	paîdiom	>	haîdem.
> 563	sprafcă	>	cercetare.
>	> natpis	>	adeverinţă.
>	> comă	>	virgulă.
> 569	ghiftuit	>	săturat.
> 571	tagma	>	clasa.

Pag.	573	mri	înséamnă :	grații.
»	574	brașove	»	mineiunî.
»	576	lepșit	»	smintit.
»	578	tueș	»	smintit.
»	584	cantora	»	contoar.
»	»	hardughie	»	casă ruinată.
»	»	pojarnicii	»	pompierii.
»	587	marojna	»	înghețată.
»	588	davaî	»	dă.
»	»	nima ?	»	nu ?
»	592	sfeti	»	sfântul.
»	593	pașol... scari	»	mergi... îute.
»	»	also fort, fort... gleich	»	așa dar eși afară curënd.
»	»	hârbuese	»	ruinez.
»	»	no; paîdi suda	»	nu; vin îneöce.
»	595	ah! ti gelma	»	ștregar
»	599	velnițele	»	povernele.
»	601	de olac	»	de pomană.
»	602	făcîluită	»	bătută.
»	603	chistruî	»	pistruî.
»	604	mătrășese	»	espedez.
»	608	nieznaîu	»	nu sciü.
»	»	stuh	»	stuf.
»	»	nima, nima	»	nu. nu.
»	609	jandarnicii	»	jandarmii.
»	»	uvăi	»	vai.
»	»	bogdaprosti	»	mulțemim.
»	616	stihiiile	»	} ființi fantastice.
»	»	moroiî	»	
»	»	draciî din tăü	»	
»	»	simzienile	»	
»	»	strigiile	»	
»	»	turca	»	
»	»	chiraleîsa	»	toroîpan.
»	623	toropala	»	

Pag.	624	năstrușnică	însamnă :	grozavă.
»	625	nazat	»	indărăt.
»	634	umblăcit	»	bătut.
»	645	tainiți	»	ascunđătorî.
»	648	zđaro	»	sănětos.
»	649	gospodi pomilui	»	Dămne miluesce.
»	650	malerchi	»	nume pentru cai.
»	655	schinuri	»	spini.
»	656	răgaz	»	odihnă.
»	»	anocato	»	harababura.
»	»	hurez	»	pasere de nopte.
»	»	iscodělă	»	invenție.
»	»	altițe	»	cusăturile cămeșilor țe- răvesci.
»	»	oposum	»	ori și cum.
»	»	anapoda	»	pe dos.
»	657	țipenie	»	nimene.
»	»	zăvod	»	căne mare.
»	»	cotarlă	»	căne prost.
»	»	heresei	»	ferestreii.
»	658	cabazul	»	gluma.
»	662	ton patera	»	bakcea.
»	665	hărjoană	»	glumă próstă.
»	671	buhai	»	țaur.
»	675	pareksilose	»	s'a întrecut cu gluma.
»	»	anapodos kosmos	»	lume pe dos.
»	677	privighitorite	»	subprefectorese.
»	689	zăplazul	»	ulucul.
»	691	pe nică, pe ceas	»	neconțenit.
»	»	malote	»	o haînă blănită.
»	693	popșoifului	»	porumbului.
»	»	bui măcit	»	amețit.
»	»	de istov	»	de tot.
»	»	teleagă	»	căruță próstă.
»	694	prundnească	»	a pune petriș.

Pag.	695	curecliu	insémnă:	vară.
»	»	tabloane	»	tablouri.
»	»	potrocoale de rece- seménță	»	registre de recense- ment.
»	697	buleandră	»	baînă veche.
»	699	a să dura	»	a să construi.
»	»	năsbuții	»	nebunii.
»	700	cislă	»	socotelă țerănescă.
»	»	să mă capisei	»	să mă înțelegi.
»	701	dixi	»	am țis.
»	702	catrință	»	fustă țerănescă
»	»	strujenii	»	coceni.
»	703	lann	»	ogorul.
»	704	hemesitale	»	flămëndule.
»	705	belă	»	frumósă.
»	»	florelinte	»	înflorită.
»	»	belețe	»	frumusețe.
»	»	pășione	»	pasiune.
»	»	puđóre	»	rușine.
»	»	oficiolată	»	împiegată.
»	707	etufa	»	înedușă.
»	708	salve	»	fii sănėtos.
»	711	ținutași	»	județeni.
»	721	căina	»	tângui.
»	»	gigăt	»	subțire.
»	723	amandea	»	dă năvală.
»	725	propice	»	favorabil.
»	»	hațtă	»	câne prost.
»	733	gut	»	bine.
»	734	poecată	»	cotetă.
»	»	ia wohl	»	eú voiesc.
»	»	befehlen	»	poroneții.
»	»	bitte	»	te rog.
»	»	dintr'o dușcă	»	de-odată
»	735	donnerwetter	»	drace.

Pag.	735	a schön, a sehr schön	însemnă:	bine, foarte bine.
»	736	ibovnică	»	amanta.
»	»	moeles	»	tăcut.
»	»	vas ist?	»	ce este?
»	737	işala şi maşala, maşala şi evala	»	exclamaţiî, turce.
»	»	urducat	»	struncinat.
»	740	şucada	»	coşogea.
»	»	schnell, geschwind	»	enrënd îndată.
»	741	gleich	»	îndată.
»	742	bez	»	osbit de
»	743	hep, hep, hep	»	glumă pentru evreî.
»	744	ecce homo	»	eată omul.
»	746	boldescî	»	deschişî ochii mari.
»	749	stomahikon	»	hau pentru stomah.
»	751	guzgan	»	chişean.
»	752	postmeister	»	căpitan de postă.
»	755	ţopercă	»	ţeran prost.
»	764	adiafora	»	indiferent.
»	765	hristoitie	»	evlavie.
»	»	fein	»	fin.
»	766	sinchisi	»	deconcerta.
»	772	arhon	»	boer.
»	774	pliroforiî	»	lămuriri.
»	777	haiu-hniu	»	năuc.
»	791	vadea	»	termin.
»	794	boş	»	o bucată rotundă.
»	795	scăncind	»	plângënd încet.
»	798	duluşă	»	termin popular.
»	807	batojit	»	svëntat.
»	811	sastisită	»	uîmită.
»	813	ţonţoroîu	»	ţanţoş.
»	814	poponeţ	»	lampion.
»	851	gheridon	»	măsuşă rotundă.
»	852	resor	»	resorul trăsureî.

Pag.	852	sbanțuri	înséamnă :	legături de fer.
»	»	sbêrciog	»	un fel de ciupercă.
»	853	servus	»	sluga.
»	855	umilissimus	»	cel mai supus.
4	860	afanisemo	»	m'a prăpădit.
»	»	lipon	»	așa dar.
»	»	șuşanea	»	pușcă lungă.
»	861	caifetul	»	lucsul.
»	863	pliroforte-mé.	»	lămuresce-mé.
»	865	șagrină	»	supérare.
»	882	a prima vista	»	la întéia vedere.
»	895	bageacă.	»	șnra de jos a coșului.
»	896	țepoînl	»	furcea.
»	»	palamariului	»	paraclisierului.
»	904	telinca	»	elopot de vite.
»	906	elesonurile	»	trompetele.
»	908	baraboîu	»	un fel de plantă
»	»	catalicî	»	tărlicî.
»	911	bobote	»	vorbesce într'ăurea.
»	»	șartul	»	rênduîala.
»	912	dubit	»	tăbăcit.
»	»	ciubotarîu	»	cismarul.
»	913	hlizescî	»	zimbescî de ris.
»	914	pojijia	»	menajul.
»	916	ulucu	»	zgheabul.
»	918	țimnt	»	judeç.
»	920	oborócă	»	căciulă mare.
»	»	festesele	»	dichisuri femeescî.
»	»	próșcă	»	praștie.
»	»	fișnele	»	șgomotele fustelor.
»	»	marmuzică	»	demoazelă.
»	922	buîmăcindu-se	»	năucindu-se.
»	923	scăneș	»	scăunaș.
»	926	zuliea	»	geloziea.
»	928	aleanu	»	focul inimei.

Pag. 930	sonțitule	însemnă:	strémbule.
>	> băiguind	>	vorbind prin somn.
>	939 strofa acesta este un cântic țigănesc.		
>	941 vlagă	însemnă:	putere.
>	> sbérciog	>	cînciulete.
>	947 popăc	>	tronc.
>	954 desghină	>	desbină.
>	958 kirie ton dinameon	>	Dómne al puterilor
>	965 maștigă	>	vitrigă.
>	> bujaniță	>	mușchiu de căprioară afumată.
>	969 cotigesce	>	se dá furig.
>	975 hapsinu	>	hainul.
>	990 strădănnit	>	ostenit.
>	997 cataroile	>	gutuuarele.
>	1006 sângeapă	>	cinzeacă.
>	1009 vergură	>	virgină.
>	> sas agapo	>	te iubesc.
>	> ich liebe ihnen	>	vă iubesc.
>	1011 pasiea	>	pasiunea.
>	> cãrchit	>	amefit.
>	1017 prilejul	>	ocasia.
>	1019 eți na ziso	>	așa să trăesc.
>	> ma ohi eți	>	da nu așa.
>	1020 mite ego, ma	>	nicî eți; dar.
>	> ke o kisa de kapuos	>	și o chesa de tutun.
>	> elpizo	>	sper.
>	> solpeti	>	petreceri.
>	> ostoson tora ime	>	așa dar acum sînt
	siguros	>	sigur.
>	> matia mu	>	ochii mei.
>	> palikaris	>	grec prost.
>	> kefali	>	cap.
>	> bostani	>	dovleac.
>	> teșmecheriî	>	șarlataniî.

Pag. 1021	paradigmatos harin	însamnă:	de esemplu.
»	» omos	»	însă.
»	» fos mu	»	lumina me.
»	1022 malista psihi mu	»	dar sufletul meu.
»	» urdiea	»	grămada de omeni.
»	» elate kakohrononaki	»	veniți dieavoilor.
»	» 'i făceam kes	»	îi tăcam.
»	1023 natos ke	»	eată și.
»	» kalimera sas	»	buna dimineața.
»	» poli me kakofeni	»	mult mă supără.
»	» ela	»	vino.
»	1026 kitakse	»	poftim.
»	» pes mu	»	spune-mă.
»	» orologhion	»	orologiul.
»	1027 tin patzirisa hiotiki	»	am pățit-o hioticesee.
»	1031 huzur	»	în pace.
»	1035 stacană	»	o cană mare.
»	» niks erdäpfel	»	nu cartofe.
»	1036 mein Gott	»	Dumnezeul meu.
»	» bier in Oestereich	»	berea în Austria.
»	» cîubotăria	»	cismărica.
»	» ich danken	»	îți mulțumesc.
»	1039 ma staso	»	da stăi.
»	1040 telos pandon	»	în fine.
»	» eți	»	așa.
»	» dioti	»	fiind că.
»	» dos tu ke dos tu	»	dă-i și dă-i.
»	» harapnico	»	bicu mare.
»	» chihai	»	staroste de surugiū.
»	» file	»	amice.
»	» patrida	»	patria.
»	» omos tora	»	însă acum.
»	1041 sas parakalo	»	vă rog.
»	» pios	»	cine.
»	» kira	»	donna.

Pag. 1041	me sinhorese.	insemnă:	mă cartă.
»	» ti puskis	»	ce ştrengar.
»	» katergari	»	ştrengar.
»	1043 lehăit	»	vorbit prost.
»	» puşchineţe	»	bubuşora pe limbă.
»	1045 kaftan	»	haîna de boierie.
»	1046 isos	»	dar.
»	» anoite	»	ticătosule.
»	» in das Hert	»	in inimă.
»	» ich verstehe nicht	»	nu 'nţeleg.
»	1047 ma pu ine	»	da unde este
»	» as pame	»	haî să mergem.
»	» culbeci	»	melei.
»	1048 me katigoria	»	eu critică.
»	1049 ein, zvei, drei	»	una, două, trei
»	1050 maskaraliki	»	batjocură.
»	1051 na skaso an den itan skaraotki	»	sé erăp dacă n'a fost diavol.
»	» liebe	»	dragă.
»	» du biest meine liebe	»	eşti iubită me.
»	1060 încalcit	»	încureat.
»	» boţeşti	»	şifonezi.
»	» prejma	»	în faţa.
»	1062 parapanghelos	»	vecinica pomonire.
»	1064 l'am pus plateă	»	l'am rémas.
»	1065 vajnici	»	grozavi.
»	» das ist gut	»	iî bun.
»	» das ehre	»	onórea.
»	» sehr wenig	»	prea puţin.
»	1066 ist ales einz	»	tot una 'i.
»	» sechs paar	»	6 perechi.
»	» stiefel	»	cisme.
»	» Gott bewahr	»	Dumnezeu ferescă.
»	» cârpit	»	călit.
»	» verstehen sie?	»	înţelegi?

Pag. 1066	ich bin kaiserliche koenigliche stie- fel meister	insemnă:	eü sânt eismar împă- rătesc și crăese.
»	» sehr gut	»	förte bine.
» 1067	ndaaciü	»	odogaciü.
»	» tidva	»	căpățina.
»	» ciubeică	»	liulea pröstă.
» 1070	dva	»	două.
»	» machen sie auf	»	deschide.
»	» anikse bre	»	deschide mă.
»	» herein	»	afară.
»	» gute nacht	»	noște bună.
»	» ke is bronus polus	»	și la mulți anî.
»	» pola-kala	»	förte bine.
» 1071	vasilisc	»	pasere fantastică
» 1073	anikse pusti	»	deschide diavole.
»	» dumer kerl	»	ticălos.
»	» das ist eine schulerei	»	asta 'i o tălhărie.
» 1074	sic?	»	dumneata.
»	» ez ist der posessor	»	este arendașul.
» 1075	provata	»	oî.
»	» und ich	»	și eü.
» 1076	artic	»	cuvént armenesc.
»	» Ich habe die ehre	»	an onorul
»	» filo to heri	»	sărut mâna.
»	» sabansaïrosum	»	plecăciune.
»	» kali spera	»	séra bună.
» 1079	seccaș	»	îndată.
» 1086	nätینگă	»	încăpăținată.
» 1088	avidoma	»	in realitate.
» 1089	cfartalulni	»	mahalalei.
»	» proslăvesci	»	glorifici.
»	» dele	»	dosare.
»	» cărciocurilor	»	tertipurilor.
»	» sturluibat	»	nebun.

Pag. 1093	cornet	însamnă:	rang militar.
»	» cinurî	»	ranguri.
»	1097 buntași	»	revoltanți.
»	1105 culucciî	»	păzitor de nopțe.
»	1108 Gott verlast kein deitscher nicht	»	Dumnezeii nu părăsesc pe nici un nemț.
»	» strune	»	córde.
»	1109 scripcele	»	viórele.
»	1111 căpcană	»	prindători.
»	1112 jignicerul	»	rang de bcăerie.
»	1114 contăș	»	o haină cu blană.
»	1115 ocrotirea	»	protecția.
»	1116 hărăzesc	»	ofer.
»	1118 lehamite	»	de prisos.
»	1119 cociugul	»	coșul.
»	1122 banabak	»	cantă la mine bre.
»	» mane ghiuzel	»	cântic frumos.
»	» aferim cingiuik	»	bravo.
»	1123 efendi	»	domnule.
»	» buuum	»	spumă.
»	» kapioldas	»	termin turc.
»	1124 peki	»	bine.
»	» la dică	»	la neroie.
»	1125 iuruș	»	năvală.
»	1126 hăcuesc	»	taî în bucăți fórte mici.
»	1128 to paroksilose	»	a scrintit-o.
»	1132 țitura	»	un fel de joc.
»	1134 schițe	»	spițe.
»	1135 buluk	»	grămadă.
»	1139 ciondăni	»	certa.
»	1146 mesa	»	în întru.
»	» na se haro	»	să te iubesc.
»	1147 eros mu	»	amorul meu.
»	» komatia	»	bucățele.
»	» gligora	»	îndată.

Pag. 1149	sosta	însuină:	tocma.
»	» amartia	»	pécate.
»	» fos mu	»	lumina me.
»	1150 zoi mu	»	vieța me.
»	» elpida mu	»	speranța me.
»	» kinuria	»	roșii.
»	» bœsmachiï	»	papuci.
»	1153 nureă	»	o blană.
»	1156 meteahnă	»	defect.
»	1157 bechiu	»	de loc.
»	1158 erivatul	»	patul.
»	1161 hübsch	»	frumos
»	1163 poloboçelo	»	butoiaș.
»	1164 o vasilevs tot Galon	»	împératul francesilor.
»	» ora kali	»	drum bun.
»	1165 codâlghit'o	»	pățit-o.
»	» capchiü	»	năuc.
»	1166 stavro voifise	»	cruce-ajută.
»	» sopa esi	»	taci tu.
»	» se parakalo	»	te rog.
»	» pragma	»	luern.
»	1167 edo	»	aiçi.
»	» emba mesa	»	intră în intru.
»	» aksiologo	»	minunat.
»	» orismo sas	»	poftim.
»	1168 oheske	»	nu.
»	1169 tora	»	acum.
»	» pasis haras	»	veselie deplină.
»	» nostimades	»	dulceață.
»	1171 sinanastrofia	»	adunare.
»	1172 steka	»	stăi.
»	» tipote	»	nimic.
»	» malista	»	dar.
»	1173 zaifeti	»	petrecere.
»	» casapesco	»	măcelăresc.

Pag. 1173	pas' to diavolo	însémmă:	megi la diavolu.
»	» i se năzare	»	i se pare.
»	1175 predmetul	»	în privința.
»	1177 mastakino	»	rahat.
»	» horis mandili	»	fără basma.
»	1178 ke mi kirknis	»	și nu mai ȳice nimic.
»	1179 anatema su	»	blăstem ție.
»	» is to etaki mu mesa	»	în camera me de culcat.
»	» more	»	bre.
»	1180 pu ine	»	unde 'i.
»	» kaimene	»	sărmane.
»	» ke esena	»	și ție.
»	1181 luludia	»	florî.
»	» spasesti	»	smerescî.
»	1184 pupuică	»	frumușică.
»	1186 la grosi mesa	»	în pușcărie.
»	1187 ich mache sie mein kniks	»	îȳi fac complimentul meû.
»	» aber	»	însă.
»	1188 burduzi burduzi	»	espresie turcă.
»	» parigoria	»	mângăere.
»	1189 kirie ton dinameon	»	Dómne al puterilor.
»	» na tos	»	eată'i.
»	» hondrokefal	»	cap gros.
»	1190 ghidi anoite	»	sărace prostule.
»	» anghelaki	»	ângerăș.
»	1192 proton	»	cel ântăi.
»	» acomi	»	âncă.
»	1193 ke is hronus polus	»	și la mulȳi anî.
»	» pame	»	să mergem.
»	» steka oligo	»	stăi pușin.
»	» is tin Ibraila	»	la Brăila.
»	1199 chircită	»	pēcătósă.
»	1201 nătângie	»	prostie.
»	1204 țel.	»	scop.

Pag. 1205	hăugașe	însemnă :	urmă de rotă.
» 1220	mucalit	»	glumeț.
» 1223	dugheană	»	prăvălie.
» 1228	bei nu	»	domnul meu.
» »	evgheniei	»	boieriei.
» »	proskalisit	»	invitat.
» »	aporie	»	îndoală.
» 1229	colakiu	»	ligușitor.
» »	pan evgheniei	»	înaltei noblețe.
» 1230	ilikia	»	vîrsta.
» 1231	arhontologhie	»	cartea boieriei.
» »	iskînzarlîi	»	pehlivanî.
» »	ipolipsis	»	considerație.
» »	aferim	»	bravo.
» »	sfetnik	»	consilier.
» »	ama	»	ce mai trîbă.
» 1232	parimii	»	exemple.
» »	eksighisesci	»	esplicî.
» »	tropos	»	mod.
» »	silemet	»	falit.
» »	ithiki	»	religie.
» 1233	oktoilul	»	cântare de biserică.
» »	papaluga	»	paparudă.
» »	turkomerit	»	turcit.
» »	marafet	»	cu meșteșug.
» 1234	hojma	»	neconținut.
» »	skopos	»	scop.
» »	ekpaeoa	»	partida.
» »	katortosască	»	isbîtescă.
» »	prokopsală	»	învățătură.
» 1237	calembek	»	lemn negru.
» »	pazarlicuri	»	negustorii.
» »	protipenda	»	aristocrație.
» »	spudaksit	»	studieat.
» »	sturluibat	»	nebun.

Pag. 1237	familiot	însamnă:	de familie.
>	1238 prokimen	>	la scop.
>	> englendisit	>	petreent.
>	> pitak	>	act de boerie.
>	> sevas	>	respect.
>	> nikokera	>	stăpâna casei.
>	1240 huzmet	>	funcție productivă.
>	1241 paratirisit	>	observat.
>	1242 résmiriței	>	revoluției.
>	> noïma	>	înțelesul.
>	1243 balercă	>	butoiaș.
>	1244 mein Gott	>	Dumnezeul meu.
>	1245 fürst	>	prinț.
>	1246 perge	>	prune.
>	> cïomofăin	>	plântă otrăvitoare.
>	> hosentraï	>	pachești.
>	> Dialogul între acești doi jidani asupra carabinei este următorul:		
	— Ce 'i asta carabină?		
	— Nu scii ce 'i carabină?		
	— Bine... carabina este o carabină cu tēcă.		
	— Da spune'mi ce lucru 'i acesta?		
	— Ascultă dar'; eñ 'ți-oïu spune! carabina este un obiect, care are țéva, jos un pat, la o parte o țigăitá, dedesubt limba și sus cocoșul. Dacă pui un glonțisor, carbă de pușcă și călți, și faci limbei o mișcare, limba face plose, cocoșul trosce și țéva produce o mare detunare și cađi mort ca un căne.		
	— Ah! vai de mine.		
	— Ce este?		
	— Căne prost, ce ești.		
	— Tací, tu ești o mascara.		
>	1248 ke ta lipa	însamnă:	și cele-l-alte.
>	1250 abraș	>	nereușit.
>	1251 sineturile	>	chitanțele.

Pag. 1251	naht	însamnă :	în numerariă.
>	1252	ornic	> ceasornic.
>	1255	scânciți	> plângeți.
>	1256	obligă	> poliță.
>	1258	afierosaseă	> risipescă.
>	1159	printanière	> supă.
>	>	bisque	> supă de rați.
>	1260	truffe	> un fel de ciuperci.
>	>	curechiu	> varză.
>	1261	holbați	> ochi sguși
>	1264	să dai iama	> năvala.
>	>	am chitit	> am creșut.
>	>	șintilom	> gentilom.
>	1265	zlot	> 30 parale.
>	1269	kikloforia	> circularea sângelui.
>	1270	fiong	> fundă.
>	>	odogaciu	> un fel de miodenie.
>	1271	sorta	> tocmă.
>	1272	pravoslavnicul	> ortodocsul.
>	1276	Pronia	> Providența.
>	1277	katengar	> ștregar.
>	1278	apelpisie	> desperare.
>	>	„î-am dat în părte	> nimerit.
>	1279	to prokopsamen	> am pășit-o.
>	>	ingurluit	> angageat.
>	>	pehlivan	> șarlatan.
>	1328	brutar	> pitar, pânar.
>	>	ogradă	> curte.
>	>	mendriile	> trebușorele, farsele.
>	>	arhontologie	> cartea boierilor.
>	1329	șanșos	> trufaș, mândru.
>	1330	file	> amice.
>	>	pan evghenestato	> prea nobil.
>	>	heretismos	> felicitare.
>	>	baștină	> origină.

Pag. 1331	temenele	îsémná:	complimente turce.
>	> eklambrotate	>	prea luminate.
>	> Proniea	>	Provedința.
>	> ke megas	>	și mare.
>	> ungher	>	unghilă.
>	1332 Ma	>	dar', însă.
>	> arhontas	>	boier.
>	> sopa	>	taci.
>	> sopa	>	bătă.
>	> kapnos	>	tutun.
>	> metahirisitî	>	intrebuintați.
>	> tabieti	>	deprindere, obicei.
>	> ighemonikon	>	mărire încântată.
>	> talim	>	manieră.
>	1333 ogurlü	>	ban augur.
>	> obijduiți	>	asupriți.
>	> nato	>	poftim.
>	> to prokopsamen	>	am pățit-o.
>	> oboroaca	>	banița.
>	> şlik	>	căcînă fanariotă.
>	1334 zaifa	>	indispensă.
>	1336 spudaksit	>	studieat.
>	> sevas	>	respectos.
>	1337 dârvală	>	de clacă.
>	1338 katahrisuri	>	abusuri.
>	> pristavilisit	>	recomandat.
>	> adieaforisirea	>	indiferența.
>	> buîurdisiți	>	întăriți prin decrete.
>	> varta	>	cu ridicata, en gros.
>	> hareçiluesc	>	licitează.
>	> cinuri	>	ranguri.
>	> pil	>	prinde.
>	> protipendiști	>	boierii mari.
>	1339 hula	>	critică înjurătoare.
>	1340 doselnice	>	ascunse.

Pag. 1341	pălănida	insemnă:	o burueană rea.
»	» neprihănit	»	neatins.
»	» samovolnicia	»	arbitrarul.
» 1342	fevga	»	fugi.
»	» disbăra	»	a se debarasa.
» 1343	gherghir	»	cămară boltită.
»	» nișină	»	furnicar.
» 1344	dele	»	dosare.
»	» faur	»	ferar.
»	» cărcioeuri	»	șiretlicuri judecătorești.
»	» spovednit	»	confesat.
»	» gudurându-se	»	lingușindu-se cănesce.
»	» pehlivăni	»	șarlatanii.
» 1346	trezește-te	»	deșteptă-te.
» 1348	oblăduire	»	protecție.
» 1349	cărtești	»	arăți nemulțumiri.
»	» uneltiri	»	comploturi.
»	» bei mu	»	Măria ta.
»	» kaimeno	»	sărmanul.
» 1350	na zisis	»	se trăesci.
»	» pulbere	»	praf, colb.
»	» cifturi	»	găleți.
»	» parimie	»	eseemplu.
»	» ghiduș	»	bufon.
» 1351	ci că	»	ține că.
» 1353	irmilici	»	icosari.
»	» carboave	»	ruble.
»	» rohateă	»	barieră.
»	» posesorul	»	arendășul.
» 1355	Gavril buzatu	»	calău vestit.
» 1356	peșcheș	»	present.
»	» zembiluri	»	coșuri de băcănie.
»	» hërzoabe	»	coșulețe de frunze de brad.

Pag. 1356	prohorisi	înseamnă :	înainta.
> 1357	Dănilă	>	dărnice.
>	> pristavlisesc.	>	înfăcișez.
>	> jalbă	>	petiție.
>	> predmetul	>	obiectul.
>	> peripisce	>	motiv de proces.
>	> rēșluești	>	cotropeseși.
>	> hapea	>	cu sila.
> 1358	sprafcă	>	cercetarea unui dosar.
>	> ispisoacele	>	documentele vechi.
>	> doslogit	>	lămurit.
>	> holdul	>	cuprinsul.
>	> leat	>	anul.
>	> hirtă	>	firtă, patrar.
>	> zdelcă	>	proiect de act de vân- dare.
>	> presustviea	>	pretorinl.
>	> scripisițe	>	parafate.
>	> povescă	>	raport.
>	> ponos	>	acusare.
>	> i	>	și.
>	> insolvenție	>	arbitrar personal.
>	> vīgavor	>	reprimandă.
>	> declarisește	>	referență.
>	> stolnaciālnic	>	șef de birou.
>	> comandirovcă	>	anchetă.
>	> cinovnicul	>	funcționarul.
>	> podorojnă	>	bilet de postă.
>	> podpisă	>	recepisă.
>	> rodpisă	>	adeverință.
>	> ostanovă	>	mană.
>	> otnogenic	>	raport.
>	> tricapel	>	măreță.
>	> raspolojenie	>	formă judecătorească.
> 1359	nacazanie	>	pedepsă.

Pag. 1359	ruşfert	insemnă:	mită, plată.
»	» katortosit	»	isbutit.
»	» iprocii	»	şi cele-l-alte.
»	» obişnenie	»	lămurire.
»	1360 chilos	»	gros in cefă.
»	» posvolit	»	permis.
»	1361 oeroteşte	»	protege.
»	1365 căşuneze	»	cauzeze.
»	1369 metehmele	»	defectele.
»	» bërlog	»	vizuirea ursului
»	1370 pitace	»	decrete de hoierie
»	1372 omët	»	zăpadă.
»	1376 pliroforisit	»	lămurit.
»	» đugbeni	»	magasieî.
»	» lăit	»	toçmaî.
»	1377 dicanieese	»	judecătorese.
»	» puşchiul	»	ştrenzarul.
»	1378 cursă	»	pastilă de Serail.
»	1379 pîrte	»	nimeresce.
»	» domesnicit	»	înblandit.
»	» înjghebându'li	»	formându'şi.
»	1381 ghizdanul	»	portofolin.
»	» şleapca	»	tricornul.
»	1386 işala	»	bravo turc.
»	1387 polcovnice	»	colonele.
»	» vajnice	»	importate.
»	» Sfatul	»	Consiliul de ministri.
»	» primosul	»	darul.
»	» poclon	»	cadou.
»	» ke te lipa	»	şi cele-l-alte.
»	1388 simandikoase	»	însemnate.
»	» paşol	»	lipsesci.
»	» oteupul	»	antreprisa.
»	» hazna	»	fisc.
»	» Saranta Eklisia	»	oraş grec.

Pag. 1388	hristoitie	insemnă :	frica de Dumnezeu.
» 1389	anaforoa	»	raportul la Domn.
» 1390	pravoslavnicii	»	ortodocși.
» 1391	alița	»	strada.
» »	șipenie	»	nici umbră de om.
» »	Litve	»	némuri străine.
» 1392	imanea	»	vîrful ciubucului.
» »	prigonească	»	persecute.
» »	de la o-l-altă	»	împreună.
» 1393	harnic	»	activ.
» »	sudiți	»	supuși străini.
» 1394	graniță	»	frontieră.
» 1396	katigorisescă	»	critică.
» 1397	căldărâmgii	»	pavelitorii.
» 1398	răvrătitorilor	»	revoluționarilor.
» »	dopros	»	interogatoriū.
» 1401	tiesești	»	grămădesci.
» »	chiral	»	plântă ce vătămă grăul.
» 1403	iscodim	»	inventăm.
» »	tertîp	»	mijloc viclîn.
» 1404	plihitisisem	»	mi se urise.
» »	sfetnicii	»	consilierii.
» 1405	sinhiesc	»	sfiesc.
» 1407	surgun	»	ecsilii.
» 1409	săhăstrie	»	schit isolat.
» »	smomit	»	seos din minte.
» »	mrejele	»	cursele.
» 1415	pecîul	»	certificatul de căsătorie
» »	ăsudat	»	nădușit.
» 1416	brîndușă	»	flóre de tómnă.
» 1417	tufuri	»	stîndard de coșî de căl.
» »	dumeresc	»	lămuresc.
» 1418	ghîuzel	»	frumósă.
» »	hoș ghîoldum ?	»	ce mai faci ?
» »	kefnis ei ?	»	keful 'ți-e bun ?

Pag. 1419	Allah amanetoln	însamnă:	mulțemesec lui D-ului.
»	1420 buțur	»	poftim.
»	1422 defteros	»	al doilea.
»	1427 anostie	»	flac.
»	» hlizescū	»	ridū tare.
»	1433 bazaconie	»	istorie ciudată.
»	» apele	»	dispozițiile.
»	1434 mata	»	domnia ta.
»	1435 cireacii	»	oamenii de casă.
»	1436 rad	»	răfuese.
»	1437 Epanastasis	»	revoluție.
»	1438 to spatī	»	sabie.
»	1439 hrăpească	»	răpescă.
»	» abraș.	»	faș.
»	1440 veneticilor	»	străinilor.
»	1441 rēdū	»	pădurea frumoasă.
»	» sumeață	»	îndrăzneță.
»	» unicelel	»	copil mic.
»	» pîrîi	»	face sgomot.
»	» cangea	»	labă cu urechii.
»	» părle	»	naibeii.
»	1442 ȳrnș	»	eama.
»	1443 hal	»	stare.
»	» buchisală	»	bătae înmădușită.
»	» ŝelma	»	înjurie rusă.
»	1447 sbirii	»	calăii.
»	1453 dihai	»	mult.
»	1463 Caȳnicul	»	sărmanul.
»	1466 procleților	»	blăstămaților.
»	1467 mezat	»	licitație.
»	1469 ghioșgorea	»	pe de ntregul.
»	1470 adikie	»	nedreptate.

ERATA

Pag.	272	în loc de	am cap de cuc	citesce:	ama! cap de cuc.
-	283	"	mergi scumpul meu	-	merci scumpul meu.
-	300	"	ca să citești ravașul	-	ca să citești ravașele.
-	370	"	remăi to la nuntă	-	remăi tu la nuntă.
-	382	"	acu șirata	-	acus (auți) șirata.
-	386	Frasa:	Ce vîd? Tatăl meu mă chiamă,	etc.	trebuie să fie rostită de Alecu, car' nu de Frunză.
-	408	în loc de	Ei, bine, că'ți cumpăr,	citesce:	Ei, vină că'ți cumpăr
-	514	în cuplet lipsesc	versul al 10-le:	Ca să'ți dai să înțelegă.	
-	544	în loc de	urs	citesce:	ours.
-	746	"	vrei să te incredințez	-	vreu să te incredințez.
-	794	"	pe ferestele	-	pe păretele.
-	863	"	m'am răpedit pe oblon	-	m'am răpedit la oblon.
-	869	"	trezător	-	trădător.
-	870	"	pentru că sînt în stare	-	pentru ea sînt în stare.
-	931	"	Un înțeles	-	am înțeles
-	944	"	te-o găsit	-	te-ai găsit.
-	959	"	Ei!	-	Ei.
-	957	(Arie din <i>Domino noir</i> :	Ah! quelle nuit!)		
-	961	în loc de,	observând mîna Caliopei,	citesce:	observând pe Caliope.
-	962	(Arie din <i>Dame blanche</i> :	D'ici voyez ce beau domaine.)		
-	972	în loc de,	și riurî, mări	citesce:	și riurî marî.
-	962	"	suflet românesc	-	suflet omenesc.
-	1222	"	schit de pustifu	-	schit de pustnici.
-	1226	"	sînt multemîi toemai	-	sînt multem. că ai ve-
			acum.		nîi toemai acum.
-	1231	"	iskfuzarlii	-	iskfuzarlik.
-	1235	"	ocârnuirlii	-	ocârnuirlic.
-	1236	"	arma!	-	ama!
-	1239	"	pentru cele mieî ale	-	pentru micșurîțiile lu-
			lumiî		miî.
-	1252	"	Nu 'î vorba de noi	-	Nu 'î vorba de nas.
-	1258	"	Astfel e amorul	-	astfel e onorul.
-	1267	"	Haî așa?	-	Nu 'î așa?
-	1271	"	daî sorta	-	daî sosta.
-	1280	"	mă omoriî în casa me	-	mă ameninți în casa me.
-	1280	"	aveți dreptate	-	ai dreptate.
-	1313	"	bocăn	-	pogan.
-	1362	"	lureurî	-	lucurî.
-	1612	Tabloul I din actul IV se termină cu frasa:	Nu, nu; dar!		
			haî mai degrabă, șișă de Rucșanda.		
-	1641	în loc de,	fase	citesce:	faze.